

Львівський державний університет внутрішніх справ

Л. І. КУЗЬО
М. Г. КАЩУК

English Grammar In Practice

Навчальний посібник

Львів
2017

УДК 811.111'36(075.8)
ББК 81.2Англ-2
К-31

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 січня 2017 року № 7)

Р е ц е н з е н т и:

І. Ю. Сковронська, кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов

Львівського державного університету внутрішніх справ

М. Ю. Іванченко, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов та технічного перекладу

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Кузьо Л. І., Кащук М. Г.

К-31 English Grammar in Practice: навч. посібник / Л. І. Кузьо, М. Г. Кащук. – Львів: ЛьвДУВС,
2017. – 348 с.

ISBN 978-617-511-226-7

Навчальний посібник спрямований на розвиток граматичних навичок розмовної мови і письма як продуктивних видів мовленнєвої діяльності, метою яких є правильне і автоматичне, комунікативно мотивоване використання граматичних явищ в усному і писемному мовленні.

Посібник містить вправи різних ступенів складності і передбачають багато видів завдань. Наприкінці кожного розділу подано тести для самоперевірки та вправи на переклад з української мови на англійську, які допоможуть студентам не тільки оцінити свої успіхи, але і визначити, до повторення яких тем варто повернутися.

Посібник укладено відповідно до навчальної програми для студентів I–IV курсів немовних вищих навчальних закладів і має за мету допомогти студентам підготуватися до заняття, контрольної роботи, заліку, іспиту, поточного чи семестрового контролю.

Видано в авторській редакції.

УДК 811.111'36(075.8)
ББК 81.2Англ-2

ISBN 978-617-511-226-7

© Кузьо Л. І., Кащук М. Г., 2017
© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2017

ЗМІСТ

Передмова.....	7
Grammar 1. Іменник.....	9
1.1. Утворення множини іменників.....	9
1.2. Присвійний відмінок іменників.....	12
Practice.....	14
Grammar Tests.....	16
Translation Activities.....	18
Grammar 2. Артикль.....	20
2.1. Вживання неозначеного артикля.....	20
2.2. Вживання означеного артикля.....	22
2.3. Відсутність артикля перед обчислюваними іменниками.....	23
2.4. Вживання артикля з власними іменниками.....	24
2.5. Використання артикля в деяких усталених сполученнях.....	25
Practice.....	26
Grammar Tests.....	28
Translation Activities.....	31
Grammar 3. Прикметник.....	32
Practice.....	34
Grammar Tests.....	38
Translation Activities.....	40
Grammar 4. Прислівник.....	42
4.1. Утворення прислівників.....	42
4.2. Ступені порівняння прислівників.....	43
Practice.....	43
Grammar Tests.....	45
Translation Activities.....	46
Grammar 5. Числівник.....	48
5.1. Кількісні числівники.....	48
5.2. Порядкові числівники.....	50
5.3. Дробові числівники.....	51
Practice.....	52
Grammar 6. Займенник.....	53
6.1. Особові займенники.....	53
6.2. Присвійні займенники.....	54
6.3. Зворотні займенники.....	55
6.4. Взаємні займенники.....	56
6.5. Вказівні займенники.....	56
6.6. Питальні займенники.....	57
6.7. Відносні займенники.....	57
6.8. Неозначені займенники.....	58
6.9. Означальні займенники.....	60
6.10. Кількісні займенники.....	61

6.11. Заперечні займенники.....	62
Practice.....	63
Grammar Tests.....	73
Translation Activities.....	75
Grammar 7. Прийменник.....	77
7.1. Прийменники часу.....	77
7.2. Прийменники місця та напряму.....	79
7.3. Прийменникові звороти.....	82
Practice.....	90
Grammar Tests.....	97
Translation Activities.....	99
Grammar 8. Дієслово.....	100
8.1. Неозначені часи.....	100
8.1.1. Теперішній неозначений час.....	101
8.1.2. Минулий неозначений час.....	104
8.1.3. Майбутній неозначений час.....	108
8.1.4. Майбутній неозначений час стосовно минулого.....	110
Practice.....	110
Grammar Tests.....	123
8.2. Тривалі часи.....	129
8.2.1. Теперішній тривалий час.....	129
8.2.2. Минулий тривалий час.....	132
8.2.3. Майбутній тривалий час.....	133
8.2.4. Майбутній тривалий час стосовно минулого.....	135
Practice.....	135
Grammar Tests.....	145
8.3. Перфектні часи.....	150
8.3.1. Теперішній перфектний час.....	150
8.3.2. Минулий перфектний час.....	153
8.3.3. Майбутній перфектний час.....	155
8.3.4. Майбутній перфектний час стосовно минулого.....	156
Practice.....	156
Grammar Tests.....	165
8.4. Перфектно-тривалі часи.....	169
8.4.1. Теперішній перфектно-тривалий час.....	169
8.4.2. Минулий перфектно-тривалий час.....	171
8.4.3. Майбутній перфектно-тривалий час.....	172
8.4.4. Майбутній перфектно-тривалий час стосовно минулого.....	173
Practice.....	173
Grammar Tests.....	181
Зведена таблиця часових форм активного стану.....	184
Вправи на усі часи активного стану.....	185
Тести на усі часи активного стану.....	189
Вправи на переклад на усі часи активного стану.....	194

Grammar 9. Узгодження часів	196
Practice.....	198
Grammar Tests.....	200
Translation Activities.....	200
Grammar 10. Пряма і непряма мова	202
10.1. Пряма і непряма мова.....	202
10.2. Питальні речення у непрямій мові.....	205
Practice.....	206
Grammar Tests.....	211
Translation Activities.....	213
Grammar 11. Модальні дієслова	214
11.1. Can (Could).....	215
11.2. May (Might).....	217
11.3. Must.....	218
11.4. Have to.....	219
11.5. Should i Ought to.....	220
11.6. To be.....	222
11.7. Shall.....	222
11.8. Will i Would.....	223
11.9. Need.....	223
11.10. Dare.....	224
Practice.....	225
Grammar Tests.....	230
Translation Activities.....	235
Grammar 12. Речення	237
12.1. Просте речення.....	237
12.1.1. Розповідні речення.....	238
12.1.2. Питальні речення.....	238
12.2. Складне речення.....	242
12.2.1. Складносурядне речення.....	242
12.2.2. Складнопідрядне речення.....	243
Practice.....	243
Grammar Tests.....	247
Translation Activities.....	249
Grammar 13. Пасивний стан дієслова	251
Practice.....	257
Grammar Tests.....	260
Translation Activities.....	264
Grammar 14. Неособові форми дієслова	266
14.1. Інфінітив.....	266
Practice.....	274
Grammar Tests.....	278
14.2. Герундій.....	278
Practice.....	286
Grammar Tests.....	291
14.3. Дієприкметник.....	291
Practice.....	300
Grammar Tests.....	306
Translation Activities.....	311

Grammar 15. Умовні речення	313
Practice.....	316
Grammar Tests.....	321
Translation Activities.....	324
Grammar 16. Конструкція <i>there + to be</i>	327
Practice.....	328
Grammar Tests.....	330
Translation Activities.....	330
Grammar 17. Сполучник	332
Practice.....	334
Grammar Tests.....	336
Translation Activities.....	337
Таблиця неправильних дієслів	339
Література	347

ПЕРЕДМОВА

Вивчення граматики іноземної мови є важливою передумовою для успішного вивчення іноземної мови.

Граматична правильність – це важливий критерій оцінки рівня володіння студентами усіма видами мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, розмовної мови).

Без належних знань граматики студенти часто виявляють труднощі під час читання неадаптованих текстів іноземною мовою, погано сприймають на слух, мають проблеми у спілкуванні. Безперечно, навіть ідеальне знання граматики не дає повноцінного знання мови, але повноцінне знання мови охоплює знання граматики.

Запропонований посібник спрямований на розвиток граматичних навичок розмовної мови і письма як продуктивних видів мовленнєвої діяльності, метою яких є правильне і автоматичне, комунікативно мотивоване використання граматичних явищ в усному і писемному мовленні.

Актуальність посібника автори вбачають у доступному викладі теоретичного матеріалу і системній організації вправ.

До більшості граматичних тем у теоретичній частині подано таблиці, які допоможуть студентам не тільки зрозуміти, але й самостійно сформулювати низку правил англійської граматики. До того ж, теоретичний коментар граматичних тем поданий рідною мовою, що спрощує процес сприйняття та засвоєння складного граматичного матеріалу.

З метою формування практичних навичок вправи у межах кожної теми розташовані поетапно за рівнем складності і передбачають багато видів завдань. Такий підхід до формування завдань дасть змогу викладачам відбирати вправи, орієнтуючись на мовну підготовку у межах кожної окремої групи студентів.

Студенти, своєю чергою, під час самостійної роботи з посібником зможуть віднайти вправи, що відповідають їх мовним можливостям.

Наприкінці кожного розділу подано тести для самоперевірки та вправи на переклад з української мови на англійську, які допоможуть студентам не тільки оцінити свої успіхи, але і визначити, які теми варто повторити.

Посібник укладено відповідно до навчальної програми для студентів I–IV курсів немовних вищих навчальних закладів і має за мету допомогти студентам підготуватися до заняття, контрольної роботи, заліку, іспиту, поточного чи семестрового контролю.

Практичні завдання розроблено на матеріалах, підібраних із автентичних джерел.

Чисельні вправи в межах однієї теми подано у кількох форматах, що урізноманітнює заняття і робить процес засвоєння граматики цікавішим.

На нашу думку, запропонований посібник можна використовувати як базовий чи додатковий матеріал для засвоєння граматичних явищ англійської мови і на заняттях в аудиторії, і для самостійної роботи студентів.

GRAMMAR 1

ІМЕННИК (THE NOUN)

Іменник – це самостійна частина мови, яка називає предмет або явище, що сприймається як предмет.

Іменники в англійській мові поділяються на **власні (Proper Nouns)** (*Mary, Lviv, Westminster Abbey, the Carpathians, Monday, July*), **загальні (Common Nouns)** (*a table, peace, a ship*), **збірні (Collective Nouns)** (*a crowd, machinery*), **абстрактні (Abstract Nouns)** (*love, freedom, happiness*) і ті, що означають назви **речовин і матеріалів (Nouns of Material)** (*water, wool, gas*).

Загальні іменники в англійській мові поділяються на **злічені (Countable Nouns)** і **незлічені (Uncountable Nouns)**.

Злічені іменники означають предмети, які можна полічити: **a chair** *стілець*, **a teacher** *вчитель*, **a question** *запитання* та ін.

Незлічені іменники — це назви речовин та матеріалів і багатьох абстрактних понять, які не піддаються лічбі: **water** *вода*, **milk** *молоко*, **silver** *срібло*, **freedom** *свобода*, **friendship** *дружба* та ін.

1.1. УТВОРЕННЯ МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ (THE PLURAL OF NOUNS)

Іменники в англійській мові мають форму однини (**Singular**) і множини (**Plural**).

Форму множини утворюють лише злічені іменники.

Множина іменників утворюється додаванням до форми однини закінчень **-s /-es**.

Правила правопису множини іменників

На письмі більшість іменників мають у множині закінчення **-s**.

Закінчення **-es** додається, якщо:

а) іменник в однині закінчується на **-s, -ss, -sh, -ch, -tch, -x**:

a bus <i>автобус</i> – buses	a dish <i>блюдо</i> – dishes	a watch <i>годинник</i> – watches
a class <i>клас</i> – classes	a bench <i>лавка</i> – benches	a box <i>коробка</i> – boxes

б) іменник в однині закінчується на **-y** з попередньою приголосною, при цьому **-y** змінюється на **-i**; іменники, які закінчуються на **-y** з попередньою голосною, утворюють множину додаванням закінчення **-s**:

a ch <u>e</u> rry <i>вишня</i> – cherries	a t <u>o</u> y <i>іграшка</i> – toys
a st <u>o</u> ry <i>оповідання</i> – stories	a d <u>a</u> y <i>день</i> – days
a l <u>a</u> dy <i>леді</i> – ladies	a k <u>e</u> y <i>ключ</i> – keys

в) іменник в однині закінчується на **-o** з попередньою приголосною:

a hero <i>герой</i> – heroes	a potato <i>картопля</i> – potatoes
------------------------------	-------------------------------------

❖ **NB !!! Винятки !!!**

a photo <i>фото</i> – photos	a piano <i>фортепіано</i> – pianos
a kilo <i>кілограм</i> – kilos <i>кілограми</i>	

Окремі випадки утворення множини іменників

У деяких іменниках, що в однині закінчуються на **-f / -fe**, у множині **-f** змінюється на **-v** з додаванням закінчення **-(e)s**:

a life <i>життя</i> – lives	a shelf <i>полиця</i> – shelves
a knife <i>ніж</i> – knives	a scarf <i>шарф</i> – scarves
a wife <i>дружина</i> – wives	a wolf <i>вовк</i> – wolves

❖ **NB !!! Винятки !!!**

a roof <i>дах</i> – roofs	a safe <i>сейф</i> – safes
a proof <i>доказ</i> – proofs	a chief <i>керівник</i> – chiefs
a handkerchief <i>носова хустка</i> – handkerchiefs	

❖ **NB !!! Запам'ятайте !!!**

Множина деяких іменників утворюється зміною кореневого голосного чи основи (без додавання закінчення). Їх слід запам'ятати:

a man <i>чоловік</i> – men	a louse <i>воша</i> – lice	a goose <i>гуска</i> – geese
a woman <i>жінка</i> – women	a child <i>дитина</i> – children	a foot <i>ступня</i> – feet
a mouse <i>миша</i> – mice	an ox <i>бик</i> – oxen	a tooth <i>зуб</i> – teeth
a person <i>людина</i> – people		

Деякі іменники мають однакову форму в однині і множині:

a deer <i>олень</i> – deer	a swine <i>свиня</i> – swine
a sheep <i>вівця</i> – sheep	a means <i>засіб</i> – means
a fish <i>риба</i> – fish	a series <i>серія</i> – series

- ✓ He caught a lot of **fish**. – Він наловив багато риби.
- ✓ The **sheep** are domestic animals. – Вівці – це домашні тварини.

Деякі іменники латинського і грецького походження зберігають форми множини цих мов:

datum <i>відомість</i> – data	diagnosis <i>діагноз</i> – diagnoses	phenomenon <i>явище</i> – phenomena
analysis <i>аналіз</i> – analyses	criterion <i>критерій</i> – criteria	radius <i>радіус</i> – radii

У складних іменниках форму множини приймає лише головний іменник:

a daughter-in-law <i>невістка</i> – daughters-in-law	a school-mate <i>однокласник</i> – school-mates
--	--

Якщо ж складний іменник утворений з інших частин мови, то закінчення множини додається в кінці слова:

forget-me-not <i>незабудка</i> – forget-me-nots	merry-go-round <i>карусель</i> – merry-go-rounds
---	--

- Деякі іменники англійської мови мають тільки форму *множини*.

До них належать:

а) іменники, що позначають парні предмети:

scissors <i>ножиці</i>	glasses <i>окуляри</i>	binoculars <i>бінокль</i>
trousers <i>штани</i>	spectacles <i>окуляри</i>	pyjamas <i>піжама</i>

б) деякі збірні іменники:

clothes <i>одяг</i>	people <i>народ</i>	wages <i>зарплата</i>
goods <i>товар, товари</i>	police <i>поліція</i>	cattle <i>худоба</i>

- Деякі іменники англійської мови мають тільки форму *однини*.

До них належать:

news <i>новина, новини</i>	knowledge <i>знання</i>	luggage <i>багаж</i>
advice <i>порада, поради</i>	money <i>гроші</i>	mumps <i>свинка (хвороба)</i>
information <i>інформація</i>	mathematics <i>математика</i>	darts <i>дартс (гра)</i>
furniture <i>меблі</i>	athletics <i>атлетика</i>	progress <i>успіх, успіхи</i>

Для позначення деякої кількості з деякими незліченними іменниками можна використовувати такі словосполучення:

a piece of	advice / information / news / chalk / furniture / cheese
a pair of	pyjamas / jeans / trousers
a jar of	jam
a glass of	water / milk
a litre of	oil

a tube of	toothpaste
a slice of	toast / lemon / bread
a loaf of	bread
a kilo of	meat / sugar / flour
a bar of	chocolate / soap
a bowl of	soup / cereal / fruit
a packet of	rice
a cup of	tea / coffee
a bottle of	water / cola
a can of	cola / beer
a carton of	milk
a tin of	beans / stew / fish

1.2. ПРИСВІЙНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ (THE POSSESSIVE CASE OF NOUNS)

Присвійний відмінок відповідає на запитання **whose?** (*чий?, чия?, чий?, чий?*).

Присвійний відмінок іменників в **однині** утворюється додаванням закінчення **-’s** (тобто апострофа і букви **s**).

Присвійний відмінок іменників у **множині** утворюється додаванням апострофа (**’**). Якщо іменник у множині не закінчується на **-s**, то його присвійний відмінок утворюється так само, як в однині, тобто додаванням **-’s**.

Однина	Множина	
	’s	’s
Kate’s toy – <i>іграшка Каті</i>	my parents’ house – <i>будинок моїх батьків</i>	the children’s room – <i>дитяча кімната</i>
her student’s book – <i>книжка її студента</i>	her students’ books – <i>книжки її студентів</i>	those men’s cars – <i>машини тих чоловіків</i>
his son’s flat – <i>квартира його сина</i>	his sons’ flats – <i>квартири його синів</i>	the women’s hats – <i>жіночі капелюшки</i>

Якщо іменник в однині закінчується на **-s**, **-ss**, **-x**, то на письмі в присвійному відмінку додається лише апостроф (**’**) або **-’s**; в обох випадках закінчення вимовляється **[iz]**:

- ✓ *Bess’ book* – книга Бесс
- ✓ *Bess’s book* – книга Бесс

У присвійному відмінку вживаються в основному іменники, що означають назви істот:

- ✓ *my friend’s mother* – мати мого друга
- ✓ *the hawk’s nest* – гніздо яструба

Крім назв істот, форму присвійного відмінка можуть набувати іменники, що означають:

➤ час і відстань:

tomorrow's newspaper	завтрашня газета
two years' absence	дворічна відсутність
at a mile's distance	на відстані в одну милю

➤ назви країн, міст, а також слова **country** країна; **town, city** місто; **world** світ; **ocean** океан; **river** річка:

Kyiv's streets	вулиці Києва
England's foreign trade	зовнішня торгівля Англії
the river's banks	береги річки

➤ назви небесних тіл: **the sun / the Sun** сонце, **the moon / the Moon** місяць, **the earth / the Earth** земля:

the sun's rays	промені сонця
the Earth's surface	поверхня Землі

➤ збірні іменники типу **government** уряд; **party** партія; **army** армія; **crew** команда, екіпаж; **family** сім'я; **society** суспільство, товариство:

the government's proposals	пропозиції уряду
the society's members	члени суспільства

➤ ідіоматичні словосполучення:

within a stone's throw	близько, рукою подати
I got my money's worth.	Я отримав сповна за свої гроші.

Значення присвійного відмінка в англійській мові передається також сполученням прийменника **of** з іменником у загальному відмінку (*of-phrase*). Найчастіше такі сполучення використовуються, коли іменник означає річ.

- ✓ *the leg of the table* – ніжка стола
- ✓ *the roof of the house* – дах будинку

Коли дві або більше людини є власниками одного предмета, закінчення присвійного відмінка додається до останнього іменника.

Peter and Helen's flat – квартира Пітера і Хелен (вони живуть разом)	Peter's and Helen's flats – квартири Пітера і Хелен (вони живуть окремо)
--	--

PRACTICE

Exercise 1. Group the following nouns into: a) countable, b) uncountable.

Wool, air, airship, word, aviation, assistance, assistant, paper (папір), paper (газета), hour, bread, darkness, water, sea, cheese, happiness, event, glass (скло), glass (стакан), hero, sand, music, piano, friend, friendship, quickness, tobacco, cigarette, copper, armchair, coffee, ship, coin, university, money, ink, banknote, meat, silver, watch, timber, tree, idea, ice, furniture, chalk, heat, cow, milk, butter, horse, obligation, machine, equipment, instrument, speed, umbrella.

Exercise 2. Give the plural of the following nouns.

Place, library, language, dress, fly, watch, clock, country, eye, bus, bush, party, ray, thief, tooth, handkerchief, son-in-law, woman, foot, potato, company, leaf, child, wolf, glass, key, fox, man, half, life, spy, analysis, sheep, deer, day, play, factory, city, colony, roof, pocket-knife, diagnosis, phenomenon, month, loaf, child, photo, witch, salary, chief, ferry, goose, statesman, mouse, opportunity, journey, passer-by, schoolgirl, postman, shelf, hero.

Exercise 3. Complete the following sentences with the plural of the nouns in the box.

goose	advice	leaf	foot	person	house
mouse	man	child	tooth	woman	

1. Many nurses in hospital are _____, but some are _____.
2. George fell off his bicycle and broke three _____. He had to see the dentist.
3. The Romans used _____, not dogs, to guard their houses.
4. It is autumn, and the _____ are falling.
5. We have two _____, a boy and a girl.
6. Cats sometimes hunt and kill _____ for food and for sport.
7. These shoes are too small: my _____ hurt.
8. Let me give you a few _____.
9. Many small _____ were destroyed.
10. Lots of _____ were unhappy about it.

Exercise 4. Complete these sentences with "is, are, was, were".

1. Linguistics _____ the study of language.
2. Politics _____ an interesting subject to study.
3. Darts _____ a game played in British pubs.
4. "Your trousers _____ a bit long".
5. Mathematics _____ different when I was young.
6. His clothes _____ terribly oily.
7. Athletics _____ becoming more and more popular these days.
8. My glasses _____ dirty. I can't see properly.
9. It's 9 o'clock. Here _____ the news.
10. Mumps _____ a dangerous illness for adults.
11. Don't cut yourself. The scissors _____ quite sharp.
12. People _____ always likely to tell lies to protect themselves.

Exercise 5. Choose the correct form of the verb, singular or plural. Sometimes either a singular or a plural verb is possible.

1. The jeans you bought for me doesn't / don't fit me.
2. Physics was / were my best subject at school.
3. Fortunately the news wasn't / weren't as bad as we had expected.
4. The police wants / want to interview Fred about a robbery.
5. Three days isn't / aren't long enough for a good holiday.
6. Where does / do your family live?
7. "England" has / have lost all their football matches this season.
8. Does / Do the police know about the stolen money?
9. I'm going to take a taxi. Six miles is / are too far for me to walk.
10. This pair of sunglasses is / are really expensive. I'm not paying that much!
11. Think carefully before you spend that amount of money. A thousand pounds is / are a lot!
12. They have exaggerated a little with that new swimming pool. Did you see the temperature of the water? Forty one degrees is / are too high!

Exercise 6. Use the words from the table in the sentences below. Use them in plural if necessary.

<i>carton</i>	<i>loaf</i>	<i>cup</i>	<i>packet</i>	<i>jar</i>	<i>slice</i>	<i>piece</i>	<i>can</i>	<i>glass</i>	<i>bottle</i>	<i>tin</i>	<i>bowl</i>	<i>piece</i>
---------------	-------------	------------	---------------	------------	--------------	--------------	------------	--------------	---------------	------------	-------------	--------------

- a) When I entered the kitchen, I saw a ___ of coffee and a ___ of cake on the table.
- b) Will you buy a ___ of sardines and a ___ of jam on your way home?
- c) Two ___ of bread will be enough for our family.
- d) She took a ___ of milk out of the fridge, but then changed her mind and poured herself a ___ of juice.
- e) How much is a ___ of crisps?
- f) You can take either of these two ___ of advice, they are both reasonable.
- g) Uncorking a ___ of wine, he took a ___ of cheese.
- h) You'd better take a ___ of soup.
- i) How much is a ___ of beer?

Exercise 7. Write the correct possessive noun to show each belonging.

Example: The ball belongs to the boys.
– *the boys' ball*

1. The car belongs to the man.
2. The dinner belongs to the family.
3. The books belong to the students.
4. The candy belongs to Jessica.
5. The bone belongs to the dogs.
6. The painting belongs to the woman.
7. The homework belongs to Mike.
8. The mouse hole belongs to the mice.
9. The blanket belongs to the child.
10. The house belongs to Mrs. Johnson.

Exercise 8. Read each pair of sentences, then combine them to write one sentence using a plural possessive noun.

Example: The teacher returned the essays. The essays belonged to the students.
– *The teacher returned the students' essays.*

1. The instructor packed away the costumes. The costumes belonged to the dancers.
2. The tutors checked the homework. The homework belonged to the children.
3. We saw the tiny eggs in the nest. The nest belonged to the birds.
4. The complaints angered the teachers. The complaints were made by the parents.
5. I put away the art supplies. The art supplies belonged to the students.
6. The uniforms are red, white, and blue. The uniforms belong to the cheerleaders.
7. The teacher returned the books to the library. The books belonged to the children.
8. Barack Obama was the choice for president. The choice was made by the people.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the right answer.

1. We are ...
a) engineer's; b) engineers'; c) engineers; d) engineer.
2. The ... are on the table.
a) matches'; b) matches; c) match; d) match's.
3. My ... name is Mary.
a) sister; b) sisters; c) sisters'; d) sister's.
4. My ... flats are light and comfortable.
a) friend's; b) friends'; c) friend; d) friends.
5. They are ...
a) brother's; b) brothers'; c) brothers; d) brother.
6. ... 2 children are the students.
a) Mary's; b) Mary; c) Marys'; d) Maries.
7. What kind of ... is this ?
a) classroom's; b) classrooms'; c) classroom; d) classrooms.
8. The ... in my room are yellow.
a) wall; b) walls; c) wall's; d) walls'.
9. Does your ... wife speak Spanish well?
a) friend; b) friends; c) friends'; d) friend's.
10. This ... is white.
a) cup's; b) cups'; c) cup; d) cups.
11. What are your ... names?
a) son's; b) son; c) sons'; d) sons.
12. Are these.. ... pupils?
a) boy and girl; b) boys and girls; c) boy's and girl's; d) boys' and girls'.
13. This. is his sister's ...
a) girl's; b) girls'; c) girl; d) girls.
14. Those books are our ones.
a) student; b) student's; c) students'; d) students.
15. The. ... shoes are very dirty.
a) children; b) children's; c) childrens; d) childrens'.

16. This... .. newspaper is very interesting.
a) evening's; b) evening; c) evenings; d) evenings'.
17. I stepped on the ... tail.
a) cat; b) cat's; c) cats; d) cats'.
18. Please cut this apple into two
a) half; b) halves; c) halves; d) half's.
19. That ... is a very good specialist.
a) man's; b) men's; c) man; d) men.
20. This is Doctor ... secretary.
a) Black; b) Black's; c) Blacks; d) Blacks'.

Test 2. Choose the right answer.

1. They couldn't see the ... land clearly.
a) moon; b) moon's; c) moons; d) moons'.
2. It is impossible to change a ... character.
a) person's; b) person; c) persons; d) persons'.
3. This ... belongs to Mr. Brown.
a) shoe's; b) shoes'; c) shoes; d) shoe.
4. Don't forget about your ... birthday.
a) friends'; b) friend; c) friend's; d) friends.
5. ... concert will be put off till next week.
a) Tonights; b) Tonight's; c) Tonight; d) Tonights'.
6. My ... family has got a flat on the 6th floor.
a) friend; b) friend's; c) friends; d) friends'.
7. Look! The baby is eating the ... food.
a) dogs; b) dog's; c) dog; d) dogs'.
8. My ... favourite flowers are roses.
a) mother's; b) mothers'; c) mothers; d) mother.
9. My ... office is near her house.
a) sister; b) sisters; c) sister's; d) sisters'.
10. The ... translation was correct.
a) student; b) students; c) student's; d) students'.
11. His ... name is Mary.
a) wife; b) wives; c) wife's; d) wives.
12. Some ... don't like to play.
a) child; b) childs; c) childrens; d) children.
13. My ... sons are 4 and 10.
a) sister; b) sisters'; c) sister's; d) sisters.
14. It took them an ... to get there by car.
a) hour; b) hours; c) hour's; d) hours'.
15. His ... health is still poor.
a) wives; b) wives; c) wife's; d) wife.
16. My friend is going to have his exam in two ... time.
a) day; b) days; c) day's; d) days'.
17. She doesn't seem to worry what the other ... think of her.
a) lady's; b) ladies; c) lady; d) ladies'.
18. We have wonderful ... traditions for celebrating Christmas.
a) family'; b) families; c) families'; d) family's.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Діти гуляють у нашому дворі. 2. Ти носиш окуляри? 3. У лісах твоєї місцевості живуть олені? 4. У цьому магазині багато товарів вартих твоєї уваги. 5. Ми очікуємо підвищення зарплати у цьому місяці. 6. Я не можу знайти свою піжаму. 7. Скільки склянок вам принести? 8. Діти були вражені різноманіттям риб у Червоному морі. 9. Ти любиш вишні? 10. Ніхто не звертав уваги на плач дитини. 11. На скільки осіб накривати обід? 12. Вони люблять переглядати фотографії сімейного альбому. 13. Бабуся завжди дає корисні поради. 14. У Львівській області десятки будівель залишилися без дахів через негоду та буревій минулого тижня. 15. Вегетаріанці не вживають м'яса.

Activity 2. *Translate into English.*

1. Кому належать ці гроші? 2. Влітку ми вживаємо багато фруктів та овочів. 3. У неї дуже темне волосся. 4. Ці новини збентежили увесь світ. 5. Промови цього політика завжди викликали великий інтерес у публіки. 6. У якій з цих коробок є ножі та виделки? 7. Дружини моряків стояли на березі. 8. Під час аварії в аеропорту він поранив обидві стопи. 9. Вовки цієї породи занесені до Червоної книги. 10. Ми отримали ці невтішні новини кілька днів тому. 11. Він робить успіхи у вивченні японської мови. 12. У нього достатньо знань та досвіду, щоб виконати це завдання. 13. Там було дуже мало людей. 14. Жінка-продавець залишила кілька шматочків торта для своїх працівників. 15. У шість місяців у неї було уже сім зубів.

Activity 3. *Translate into English.*

1. Миші ловлять котів, чи не так? 2. Усі його дружини були іноземками. 3. На цій фермі розводять курей, свиней, овець та гусей. 4. Скільки днів у тижні? 5. Лікарі попросили зробити додаткові аналізи для підтвердження діагнозів. 6. Веселка, грім, блискавка, град є природніми явищами. 7. Українська збірна зіграла три матчі протягом Євро-2016. 8. Тобі необхідно скласти іспит із математики цієї осені. 9. Вони забули багаж у таксі. 10. Допоможи мені помити черевики. 11. Я знаю багато жінок-адвокатів. 12. Однокласники не впізнали мене. 13. Де твій одяг? 14. Допоможи їй зібрати речі. Ми поспішаємо. 15. Перевір ці ножиці. Мені здається, вони несправні.

Activity 4. *Translate into English.*

1. Покажи мені рецепт лікаря. 2. Ви маєте карту Європи? 3. Батьки цих хлопців були запрошені на змагання. 4. Його не цікавила думка адвоката. 5. Він спробує підробити підпис вчителя. 6. Нам повідомили про прибуття потяга. 7. Члени наукового товариства запропонували альтернативне рішення. 8. Їм не вдалось розгледіти поверхню Місяця. 9. Ми ще не бачили реакції покупців. 10. Будинок її свекра розташований на одній із тихих Львівських вулиць. 11. Випий склянку молока перед сном. 12. Я не пам'ятаю суми зарплати мого чоловіка. 13. Де ти поклала вчорашні газети? 14. Зміст його листа був неочікуваним. 15. Він показав нам фотографії Одеси.

Activity 5. Translate into English.

1. Купи пляшку води. 2. Жінка розірвала пакет рису. 3. Скільки коштує буханець житнього хліба? 4. Діти вибрали тюбик зубної пасти зі смаком малини. 5. На тарілці залишилось кілька скибок лимона та апельсину. 6. Ця пара джинсів виявилась вдвічі дорожчою. 7. Вона відмовилась від супу. 8. Що ти збираєшся робити з цією банкою меду? 9. Дітям не продали жодної пляшки пива. 10. Він не скористався нашою порадою. 11. Я записав твій номер телефону на клаптику паперу і загубив його. 12. Скільки важить цей шматок сиру? 13. Для цього тобі необхідно пакет молока, склянка соку та півкілограма морозива. 14. Малюк з'їв плитку шоколаду. 15. Ти чув останню новину?

АРТИКЛЬ (THE ARTICLE)

В англійській мові перед іменниками зазвичай вживається артикль.

Артикль – це службове слово при іменниках для вираження їх вживання у визначеному чи невизначеному значенні.

В англійській мові існує три варіанти вживання / невживання артикля:

- 1) **неозначений** (The Indefinite Article) *a /an*;
- 2) **означений** (The Definite Article) *the*;
- 3) **нульовий** (Zero Article): *артикль відсутній*.

2.1. ВЖИВАННЯ НЕОЗНАЧЕНОГО АРТИКЛЯ (THE USAGE OF THE INDEFINITE ARTICLE)

Неозначений артикль має дві форми: *a* і *an*.

Форма неозначеного артикля *a* вживається перед словами, що починаються з приголосного звука, а форма *an* – перед словами, що починаються з голосного звука.

a	An
a book, a map, a shop	an apple, an engineer, an arm
a university	an umbrella

Неозначений артикль походить від староанглійського числівника **an** *один*, тому він вживається лише перед зліченими іменниками в однині.

Зазвичай артикль ставиться перед іменниками, але якщо іменник має одне або кілька означень, то артикль ставиться перед ними:

- ✓ *a toy; a good toy; a good new toy;*
- ✓ *an ugly duckling.*

Неозначений артикль вживається у таких випадках:

а) Якщо особа чи предмет згадується вперше й невідома(ий) мовцю. При їх повторному називанні перед відповідним іменником вживається означений артикль:

He sat up and took a wallet out of the inside pocket of his coat.	<i>Він підвівся і дістав гаманець із внутрішньої кишені піджака.</i>
Opening the wallet he pulled some notes out.	<i>Відкривши гаманець, він витяг звідти кілька банкнот.</i>

б) Перед зліченими іменниками в однині після звороту **there + to be**, який вводить предмет, ще невідомий читачеві чи співрозмовникові. Іменники в множині, а також незліченні іменники в такому разі вживаються без артикля, але перед ними можуть стояти займенники **some, any**:

<i>There is a forest near our village.</i>	<i>Біля нашого села є ліс.</i>
<i>Then there was silence.</i>	<i>Потім настала тиша.</i>
<i>There are some apple trees in front of the house.</i>	<i>Перед будинком ростуть яблуні.</i>

в) Після слів **rather** досить; **quite** зовсім, цілком, доволі; **such** такий, що стоять перед зліченими іменниками однини:

<i>She is quite a famous singer.</i>	<i>Вона доволі відома співачка.</i>
<i>She is still quite a child.</i>	<i>Вона ще зовсім дитина.</i>
<i>It was rather an interesting book.</i>	<i>То була досить цікава книга.</i>
<i>He was such a good student!</i>	<i>Він був таким хорошим студентом!</i>

г) Перед іменником-предикативом (іменною частиною складеного присудка). У цій синтаксичній функції іменник, за правило, вказує на клас, до якого належить особа або предмет, позначені підметом:

<i>Odessa is a city.</i>	<i>Одеса – місто.</i>
<i>My friend is an engineer.</i>	<i>Мій товариш – інженер.</i>
<i>He was a very good man.</i>	<i>Він був дуже доброю людиною.</i>

Але якщо предикатив означає якийсь певний предмет або особу, то він вживається з означеним артиклем:

- ✓ *He is the doctor who treated me.* – Це лікар, який лікував мене.
- ✓ *This is the shop where we bought the tape-recorder.* – Це магазин, в якому ми купили магнітофон.

д) В окличних реченнях перед зліченим іменником однини, що стоїть після слова **what** який:

<i>What a beautiful picture!</i>	<i>Яка чудова картина!</i>
<i>What a wonderful day!</i>	<i>Який чудовий день!</i>

е) У числовому значенні «один»:

<i>We walked a mile or two.</i>	<i>Ми пройшли одну чи дві милі.</i>
<i>We have dictations twice a month.</i>	<i>Ми пишемо диктанти двічі на місяць.</i>
<i>It was a hundred years ago.</i>	<i>Це було сто років тому.</i>

є) В узагальнюючому значенні:

<i>A cow gives milk.</i>	<i>Корова дає молоко.</i>
<i>A bear likes honey.</i>	<i>Ведмідь любить мед.</i>
<i>A child must play.</i>	<i>Дитина повинна гратися.</i>

ж) У деяких сталих словосполученнях: **to go for a walk** *ходити на прогулянку*; **to have a look** *глянути*; **to be in a hurry** *поспішати*; **for a long time** *довго*; **a great deal (of)** *багато*; **a number (of)** *багато*; **a little** *трохи, небагато*; **a few** *декілька*; **to be at a loss** *розгубитися, збентежитися*; **as a rule** *як правило*; **it's a shame** *соромно*; **it's a pity** *шкода* тощо:

Let's go for a walk!	<i>Давайте прогуляймося!</i>
He was at a loss for words.	<i>Він не міг знайти потрібних слів.</i>
It's a pity I was not present at your lecture.	<i>Шкода, що мене не було на вашій лекції.</i>

2.2. ВЖИВАННЯ ОЗНАЧЕНОГО АРТИКЛЯ (THE USAGE OF THE DEFINITE ARTICLE)

Означений артикль має одну форму **the**, яка вимовляється як:

- ✓ [ðə] перед словами, що починаються з приголосного звука:
 - ✓ *the man, the car;*
- ✓ [ði] перед словами, що починаються з голосного звука:
 - ✓ *the apple, the army.*

Означений артикль походить від вказівного займенника **that** *той*, вживається перед іменниками в однині та множині і показує, що певний предмет виділяється з групи однорідних.

- ✓ *Give me **the pencil**, please.* – Дай мені, будь ласка, олівець.
(*якийсь певний олівець*)

Означений артикль вживається у таких випадках:

- а) З іменниками, значення яких визначене контекстом або ситуацією:

We met a man in the park. The man was a famous thief searched by the police.	<i>У парку ми зустріли людину. Цей чоловік був відомий крадій, якого розшукувала поліція.</i>
---	---

Особливо з такими словами: **beach** *пляж*; **cinema** *кінотеатр*; **city** *місто*; **ground** *земля*; **radio** *радіо*; **sea** *море*; **seaside** *узбережжя*; **shop** *магазин*; **theatre** *театр*; **world** *світ* тощо.

She went to the station to see Jim off.	<i>Вона пішла провести Джима на станцію.</i>
--	--

б) Перед іменниками, що означають предмети, єдині в своєму роді: **the Sun** *сонце*, **the Moon** *місяць*, **the Earth** *земля*, **the West** *захід*; **the North** *північ*; **the sky** *небо* тощо.

The Earth goes round the Sun .	<i>Земля обертається навколо Сонця.</i>
--	---

- в) Зі словами **only** *тільки*, **last** *останній*, **first** *перший*:

He was the last person to come here.	<i>Він був останньою людиною, яка приходила сюди.</i>
---	---

г) З прикметниками, що перейшли в іменники: **the poor** бідні, бідняки; **the rich** багаті, багачі; **the young** молоді, молодь; **the blind** сліпі, сліпці; **the homeless** безпритульні тощо:

She is writing an article about the homeless .	<i>Вона пише статтю про безпритульних.</i>
The rich should help the children.	<i>Багаті повинні допомагати дітям.</i>

д) Перед іменником з означенням, вираженим прикметником у найвищому ступені порівняння.

He is the brightest student of the class.	<i>Він найрозумніший учень класу.</i>
It is the coldest place in Europe.	<i>Це найхолодніше місце у Європі.</i>

е) З порядковими числівниками: **the first** перший; **the second** другий; **the third** третій; **the fifth** п'ятий; **the seventy-fourth** сімдесят четвертий тощо.

He did not answer the third question .	<i>Він не відповів на третє запитання.</i>
---	--

є) З назвами національностей (коли маються на увазі усі представники певної національності): **the English** англійці; **the Chinese** китайці; **the Ukrainians** українці; з титулами та деякими посадами: **the Queen** королева; **the Prince** принц; **the President** президент. Але: **Queen Victoria** королева Вікторія; **Prince William** принц Вільям.

2.3. ВІДСУТНІСТЬ АРТИКЛЯ ПЕРЕД ОБЧИСЛЮВАНИМИ ІМЕННИКАМИ (THE ABSENCE OF THE ARTICLE BEFORE THE COUNTABLE NOUNS)

Артикль не вживається:

а) Якщо перед іменником стоїть присвійний, вказівний, питальний займенник або неозначені займенники **some, any, no, each, every**:

my brother мій брат; **this country** ця країна; **some students** декілька студентів; **no mistake** жодної помилки; **each pupil** кожний учень; **any problems** якісь проблеми; **every day** щодня.

б) Перед іменником-звертанням:

What are you reading, girls ?	<i>Що ви читаєте, дівчата?</i>
Come here, boys .	<i>Ходіть сюди, хлопці.</i>

в) Перед назвами днів тижня, місяців і здебільшого пір року, але якщо є обмежувальне означення, перед ними стоїть означений артикль: **on Monday** у понеділок; **in July** в липні; **in autumn** восени, але in **the autumn of 1918** восени 1918 року.

г) Якщо після іменника стоїть кількісний числівник у значенні порядкового:

lesson twenty	<i>двадцятий урок</i>
page thirty-five	<i>тридцять п'ята сторінка</i>

д) Перед назвами видів спорту, кольорів, мов (якщо за назвою мови не йде слово *language*) тощо:

She plays tennis very well.	<i>Вона грає в теніс дуже добре.</i>
I like red .	<i>Мені подобається червоний колір.</i>
I speak English and German . (<i>But!!!</i> The English language is spoken all over the world.)	<i>Я розмовляю англійською і німецькою. (Але!!! Англійською мовою розмовляють у всьому світі.)</i>

2.4. ВЖИВАННЯ АРТИКЛЯ З ВЛАСНИМИ ІМЕННИКАМИ (THE USAGE OF THE ARTICLE WITH PROPER NOUNS)

З означеним артиклем вживаються:

а) Назви країн, що складаються із загальної назви та означального слова, що стоїть перед нею: **the United States of America** *Сполучені Штати Америки*, **the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland** *Об'єднане королівство Великобританії і Північної Ірландії*.

б) Назви морів, океанів, річок, пустель, груп островів та гірських хребтів: **the Atlantic Ocean** *Атлантичний океан*; **the Black Sea** *Чорне море*; **the Gulf of Mexico** *Мексиканська затока*; **the English Channel** *Ла-Мани*; **the Dnieper** *Дніпро*; **the Carpathian Mountains** *Карпати*; **the Sahara Desert** *пустеля Сахара* (Але!!! **Lake Ontario** *озеро Онтаріо*).

в) Назви кінотеатрів, готелів, музеїв, галерей, газет і журналів, кораблів: **the Odeon** *кінотеатр «Одеон»*; **the Royal Opera House** *Королівський оперний театр*; **the Sheraton** *готель «Шератон»*; **the British Museum** *Британський музей*; **the Tate Gallery** *галерея Тейт*; **the Guardian** *газета «Гардіан»*; **the Marie Celeste** *корабель «Марія Селеста»*.

г) Назви подій та деякі історичні терміни: **the Middle Ages** *Середньовіччя*; **the First World War** *Перша світова війна* (Але!!! **World War I** *Перша світова війна*).

д) Прізвища родини, коли мається на увазі вся родина: **the Browns** *родина Браунів*.

✓ *The Browns will come to our place on Sunday.* – Брауни (родина Браунів) придуть до нас у неділю.

Артикль не вживається перед:

а) Прізвищами та іменами людей, а також кличками тварин: **John** *Джон*, **Kate** *Кейт*, **White** *Уайт*, **Kennedy** *Кенеді*, **Murka** *Мурка*, **Jessy** *Джесі*.

б) Назвами континентів, країн, міст, сіл: **Europe** *Європа*, **Ukraine** *Україна*, **Poland** *Польща* (Але!!! **The Netherlands** *Нідерланди*, **the Philippines** *Філіппіни*).

в) Назвами вулиць: **Oxford Street** *вулиця Оксфорд*.

**2.5. ВИКОРИСТАННЯ АРТИКЛЯ
В ДЕЯКИХ УСТАЛЕНИХ СПОЛУЧЕННЯХ
(THE USAGE OF THE ARTICLE IN SOME SET EXPRESSIONS)**

a / an	<p>a lot of, a great deal of a few a little as a matter of fact for a short (long) time in a loud (low) voice it is a pity to be in a hurry to have a good time to have a cold to go for a walk</p>	<p>багато небагато (<i>обчислюв.</i>) небагато (<i>необчислюв.</i>) фактично, насправді недовго (довго) голосно (тихо) на жаль поспішати гарно провести час застудитися піти на прогулянку</p>
the	<p>in the morning in the afternoon in the evening in the country on the one (other) hand on the whole the day before yesterday the day after tomorrow the other day to go to the theatre (the cinema) to play the piano to tell the truth</p>	<p>вранці удень увечері за містом з одного (іншого) боку в цілому позавчора післязавтра на днях ходити в театр (кіно) грати на піаніно говорити правду</p>
---	<p>at night at breakfast (dinner, supper) at home at school at work at first sight at table by tram (train, bus, etc) by post by chance by mistake by heart in time in fact on board on sale day after day to go to bed from morning to (till) night from time to time</p>	<p>вночі за сніданком (обідом, вечерею) вдома у школі за роботою з першого погляду за столом трамваєм (поїздом, автобусом тощо) поштою випадково помилково напам'ять вчасно в дійсності на борту в продажі день за днем лягати спати з ранку до вечора час від часу</p>

PRACTICE

Exercise 1. Read the text below. Put in *a, an* or *the* into each gap. Use one word only in each space.

This is ___ true story about ___ man who chose ___ worst possible time for his crime. It happened in London in ___ summer. ___ man stole a barge on ___ River Thames (in case you don't know, ___ barge is a river boat used for carrying goods). ___ owner of ___ barge soon discovered that it was missing and immediately informed ___ police so that they could look for it. Normally ___ river is quite ___ busy place, and it would be difficult to find what you were looking for. On this day, however, there was ___ dock strike, and so there was only ___ barge on ___ river. ___ thief was quickly found and arrested.

Exercise 2. Put the proper article.

1. ... Neva flows into ... Gulf of ... Finland.
2. ... Pacific Ocean is very deep.
3. ... Urals are not very high.
4. ... Kazbek is ... highest peak of ... Caucasus.
5. ... Alps are covered with ... snow.
6. ... Shetland Islands are situated to ... north of ... Great Britain.
7. ... USA is ... largest country in ... America.
8. ... Crimea is washed by ... Black Sea.
9. ... Lake Baikal is ... deepest lake in ... world.
10. ... Paris is ... capital of ... France.
11. ... Lomonosov was born in ... small village on ... shore of ... White Sea.
12. ... Gogol was born in ... Ukraine in 1809.
13. ... Caucasus separates ... Black Sea from ... Caspian Sea.
14. ... Europe and ... America are separated by ... Atlantic Ocean.
15. ... Baltic Sea is stormy in winter.
16. There are many small islands in ... Pacific Ocean.
17. ... North Sea separates ... British Isles from ... Europe.
18. ... Balkans are old mountains.
19. ... Nile flows across ... north-eastern part of ... Africa to ... Mediterranean Sea.
20. Which are ... highest mountains in ... Russia?

Exercise 3. Fill in the blank with the appropriate article *a, an* or *the*, or leave the space blank if no article is needed.

1. I want ___ apple from that basket.
2. ___ church on the corner is progressive.
3. Miss Lin speaks ___ Chinese.
4. I borrowed ___ pencil from your pile of pencils and pens.
5. One of the students said, "___ professor is late today."
6. Eli likes to play ___ volleyball.
7. I bought ___ umbrella to go out in the rain.
8. My daughter is learning to play ___ violin at her school.
9. Please give me ___ cake that is on the counter.
10. I lived on ___ Main Street when I first came to town.

11. Albany is the capital of ____ New York State.
12. My husband's family speaks ____ Polish.
13. ____ apple a day keeps the doctor away.
14. ____ ink in my pen is red.
15. Our neighbors have ____ cat and ____ dog.

Exercise 4. Choose the correct definite or indefinite article: "the", "a", "an" or put X (zero article).

1. I bought pair of shoes.
2. I saw movie last night.
3. They are staying at hotel.
4. I think man over there is very unfriendly.
5. I do not like basketball.
6. That is problem I told you about.
7. night is quiet. Let's take a walk!
8. price of gas keeps rising.
9. John traveled to Mexico.
10. Juan is Spanish.
11. I read amazing story yesterday.
12. My brother doesn't eat chicken.
13. Love is such beautiful thing.
14. I live in apartment. apartment is new.
15. I would like piece of cake.
16. I was in Japanese restaurant. restaurant served good food.
17. Sara can play guitar.

Exercise 5. Fill in the blank with a(n), the if necessary. Put an X where none is required.

1. I still keep wondering if I was doing right thing when I asked my father for permission to leave school.
2. We needed house to live in when we were in London.
3. There are some things gentleman can't do, Tom.
4. You are only person whose opinion is of any value to me in present regrettable circumstances.
5. He told me he hated doctors.
6. She had laughing eyes and most charming mouth.
7. We talked about books. Charles had just finished last volume of Proust.
8. I went into room quietly and sat down opposite him without word.
9. Mr March spent most of the night talking to Francis about buying house. two of them were happy discussing plans and prices.
10. I told myself that in wartime letters are lost.
11. He is man to deal with customers' complaints.
12. She went to writing-desk and brought out sealed envelope.

13. I'll book sleeper on Geneva-Paris train for tomorrow night.
14. second bell sounded, and pupils began to walk into auditorium.
15. They never read anything but local paper, and local papers report London affairs in one line.

Exercise 6. Read the sentences below. Put the where necessary.

1. How often did you play football in ___ Netherlands?
2. Ann lives in ___ Oxford Street.
3. Have you ever been to ___ Royal Opera?
4. "Where are you staying?" – "At ___ Metropol."
5. ___ Milan is a large city in ___ north of ___ Italy.
6. ___ Brussels is the capital of ___ Belgium.
7. Last year he visited ___ Philippines.
8. ___ National Gallery is in ___ Trafalgar Square in ___ London.
9. ___ Rocky Mountains are in ___ North America.
10. In ___ London, ___ Houses of Parliament are beside ___ River Thames.
11. Alan studied chemistry at ___ London University.

Exercise 7. Read the sentences below. Some of them are correct and some have a word which should not be there. If the sentence is correct, put a tick (✓). If it is incorrect, write the unnecessary word out of the sentence and put it in the space. An example (0) has been done for you.

0. The space capsule came down in the Pacific. ✓
My new job starts in the April. the
1. I was so tired I went to bed at nine. ___
2. We had a very good lunch in the company canteen. ___
3. The life just isn't fair sometimes. ___
4. What the clever children you have! ___
5. We went out and bought some pictures. ___
6. Tessa was still working at the midnight. ___
7. I drive past the hospital every morning. ___
8. A one boy was much taller than all the others. ___
9. It costs such a lot of money, you know. ___
10. I'll meet you outside the National Gallery. ___
11. Have you got any idea who invented the fridge? ___

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct (and most natural-sounding) response to complete each sentence.

1. I love living in this _____ city.
 no article

- a
- the

2. Generally speaking, _____ boys are physically stronger than girls.

- a
- no article
- the

3. Bill enjoys reading _____ mystery novels.

- a
- the
- no article

4. Do you remember _____ girl that we saw last night?

- a
- the
- no article

5. P1: Did you go to the Thai restaurant?

P2: No, I went to _____ place where you and I normally go.

- the
- a
- no article

6. He is _____ really good person.

- the
- a
- no article

7. My brother is _____ expert at fixing cars.

- the
- no article
- an

8. _____ Paris is a beautiful city.

- A
- no article
- The

9. My _____ teacher's name is William.

- no article
- a
- the

10. We got our son _____ dog for Christmas.

- the
- a
- no article

Test 2. Choose the correct answer a, b, c or d.

a) a; b) an; c) the; d) ---.

1. I'd like to have ___ hamburger for ___ breakfast.
2. Pushkin is ___ outstanding Russian poet.
3. Can you play ___ piano?
4. Thomas Banks is ___ last person I want to see.
5. My favourite subject at school is ___ History.
6. Tom is going to take ___ his fishing-rod.
7. The rent is 50 dollars ___ week.
8. We often go to ___ theatre and to ___ cinema.
9. Yesterday Dad came home at 8 o'clock, we had ___ dinner and then watched ___ TV.
We went to ___ bed at 11 p. m.
10. What ___ pity they haven't come.
11. I can't find ___ letter which I received this morning.
12. – By ___ way, have you heard anything from Tom lately?
– ___ last year he entered ___ Oxford University.
13. ___ President is going to open ___ new hospital in ___ capital ___ next month.
14. Are you going to ___ country on ___ Saturday?
15. Dad came to ___ school to see my teacher yesterday.
16. – Could you tell me ___ time, please?
– It's ___ quarter past four.
17. To tell ___ truth, I didn't expect to see you.
18. ___ earth goes round ___ sun.
19. ___ life is hard in that climate.
20. What ___ lovely song!
21. It took me one and ___ half hours to get there.

Test 3. Choose the correct answer a, b or c.

a) a; b) the; c) ---.

1. as ___ result	14. after ___ lunch
2. to play ___ football	15. twice ___ day
3. in ___ demand	16. in ___ fact
4. in ___ conclusion	17. to have ___ good time
5. to tell ___ truth	18. from ___ time to time

6. at ___ time	19. by ___ mistake
7. to be at ___ loss	20. ___ other day
8. to be in ___ hurry	21. at ___ sunset
9. once ___ week	22. to watch ___ TV
10. as ___ matter of fact	23. to listen to ___ radio
11. in ___ loud voice	24. to be in ___ bed
12. at ___ first sight	25. for ___ example
13. ___ day before yesterday	26. to take ___ seat

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Це була чудова ідея. 2. Подай мені телефон, будь ласка. 3. Коли був заснований університет? 4. Бабуся приготувала смачну вечерю. 5. Завтра ми обідатимемо у ресторані. 6. У дитини болить голова. 7. Ти любиш молоко? 8. Де брат Макс? – Він ремонтує велосипед у дворі. 9. Життя дуже змінилось за останні чотири роки. 10. Сьогодні Сімпсони переїхали за місто. 11. Кава гірка. Можеш додати цукру. 12. Сусід пана Роджера викликав поліцію. 13. Новини засмутили усіх. 14. Вона часто їздить у столицю Австрії – Відень. 15. Чому професор Кейтлін сумнівається у результатах досліджень?

Activity 2. Translate into English.

1. Ви коли-небудь піднімались на Говерлу? 2. Червоне море – найтепліше море у світі. 3. Які гірські хребти в Україні ви знаєте? 4. Як ви думаєте, озеро Журавлине знаходиться в горах? 5. Подорожуючи Європою, вони побували у Відні, Братиславі та Парижі. 6. Ви коли-небудь відпочивали у Тунісі? 7. Біля річки є невеликий будинок. 8. Він погодився подивитись цю передачу з нами. 9. Я забула окуляри вдома. 10. Там є собака. 11. Кажуть, що Велику Китайську Стіну видно з космосу. 12. Вчора Принц Уельсу відвідав притулок для мігрантів. 13. Цього року ми вирішили відпочити на Канарських островах. 14. Тридцять першого грудня сотні людей збираються на головній площі Нью-Йорку, щоб відсвяткувати прихід Нового Року. 15. З усіх країн на континенті Північної Америки, Філ відвідав лише Канаду.

Activity 3. Translate into English.

1. В неділю у мене іспит з водіння, тому я не зможу провести з тобою час цього тижня. 2. Белфаст – столиця Північної Ірландії, чи не так? 3. Еверест – найвища гора у світі, знаходиться в Гімалаях. 4. Багато людей насолоджуються лижним спортом в Альпах. 5. Маргарет Тетчер була прем'єр міністром Великобританії протягом 12 років. 6. Як тільки Джим повернувся з роботи додому, він ліг відпочити. 7. Мені цікаво розглядати старі карти світу та бачити, як змінюються кордони країн. 8. Тобі подобається теніс? 9. Я запитав, чи йому потрібна допомога. 10. Коли я відкрив двері вранці, я побачив чоловіка, що тримав букет квітів у руці. Це був незнайомиць. 11. Вона провела 6 місяців за кордоном, проте все ще не може розмовляти англійською. 12. Він відвідує лікаря двічі на тиждень. 13. У нас залишилось борошно? 14. Для щастя гроші не потрібні. 15. В цій частині континенту рідко падає сніг.

GRAMMAR 3

ПРИКМЕТНИК (THE ADJECTIVE)

Прикметник – це самостійна частина мови, яка називає ознаку, якість або властивість предметів, явищ чи істот і відповідає на запитання **який? (what?)**.

Прикметники в англійській мові не змінюються ні за родами, ні за числами, ні за відмінками. Вони змінюються лише за ступенями порівняння (**The Degrees of Comparison of Adjectives**).

Якісні прикметники в англійській мові мають основну форму (**The Positive Degree**), вищий ступінь порівняння (**The Comparative Degree**) і найвищий (**The Superlative Degree**).

Форми вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників можуть бути, як і в українській мові, **простими і складеними**.

- **Прості форми** ступенів порівняння утворюються додаванням до основної форми прикметника закінчення **-er** у вищому і **-est** – у найвищому ступені.

В англійській мові прості форми ступенів порівняння мають:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
а) усі односкладові прикметники:		
high <i>високий</i>	higher <i>вищий</i>	the highest <i>найвищий</i>
cold <i>холодний</i>	colder <i>холодніший</i>	the coldest <i>найхолодніший</i>
б) двоскладові прикметники, що закінчуються на -y, -er, -le, -ow:		
heavy <i>важкий</i>	heavier <i>важчий</i>	the heaviest <i>найважчий</i>
clever <i>розумний</i>	cleverer <i>розумніший</i>	the cleverest <i>найрозумніший</i>
simple <i>простий</i>	simpler <i>простіший</i>	the simplest <i>найпростіший</i>
narrow <i>вузький</i>	narrower <i>вужчий</i>	the narrowest <i>найвужчий</i>
в) двоскладові прикметники з наголосом на другому складі:		
polite <i>ввічливий</i>	politer <i>ввічливіший</i>	the politest <i>найввічливіший</i>
severe <i>суворий</i>	severer <i>суворіший</i>	the severest <i>найсуворіший</i>

При утворенні простих форм ступенів порівняння дотримуються таких правил орфографії:

а) якщо прикметник закінчується на **-e**, то перед закінченнями **-er, -est** воно випадає:

brave <i>хоробрий</i>	braver <i>хоробріший</i>	the bravest <i>найхоробріший</i>
-----------------------	--------------------------	----------------------------------

б) в односкладових прикметниках перед закінченнями **-er, -est** кінцевий приголосний подвоюється, якщо перед ним стоїть короткий голосний звук:

big <i>великий</i>	bigger <i>більший</i>	the biggest <i>найбільший</i>
--------------------	-----------------------	-------------------------------

в) якщо прикметник закінчується на букву **-y** з попереднім приголосним, то перед **-er, -est** у змінюється на **i**:

busy <i>зайнятий</i>	busier <i>більш зайнятий</i>	the busiest <i>найбільш зайнятий</i>
----------------------	------------------------------	---

• Складені форми ступенів порівняння утворюються за допомогою слів **more** *більш* у вищому і **most** *найбільш* – у найвищому ступені.

В англійській мові складені форми ступенів порівняння мають:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
a) усі багатоскладові прикметники:		
difficult <i>важкий</i>	more difficult <i>важчий</i>	the most difficult <i>найважчий</i>
beautiful <i>красива</i>	more beautiful <i>красивіша</i>	the most beautiful <i>найкрасивіша</i>
б) двоскладові прикметники з наголосом на першому складі, крім тих, що закінчуються на -y, -er, -le, -ow:		
famous <i>відомий</i>	more famous <i>відоміший</i>	the most famous <i>найвідоміший</i>
useful <i>корисний</i>	more useful <i>корисніший</i>	the most useful <i>найкорисніший</i>

❖ NB !!! Винятки !!!

Ступені порівняння деяких прикметників в англійській мові утворюються від інших коренів:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
good <i>добрий, хороший</i>	better <i>кращий</i>	the best <i>найкращий</i>
bad <i>поганий</i>	worse <i>гірший</i>	the worst <i>найгірший</i>
much / many <i>багато</i>	more <i>більше</i>	the most <i>найбільше</i>
little <i>малий</i>	less <i>менший</i>	the least <i>найменший</i>
far <i>далекий</i>	farther <i>дальший</i> (про відстань) further <i>дальший,</i> <i>подальший</i>	the farthest <i>найдальший</i> (про відстань) the furthest <i>найдальший</i>
old <i>старий</i>	older <i>старіший</i> elder <i>старіший</i> (із членів родини)	the oldest <i>найстаріший</i> the eldest <i>найстаріший</i> (із членів родини)

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!

• При порівнянні предметів чи осіб у реченні після прикметника у **вищому ступені** вживається сполучник **than**.

✓ *This book is **more interesting than** that one.* – Ця книга більш цікава, ніж та.

✓ *Your flat is **larger than** his.* – Ваша квартира більша, ніж його.

• Для порівняння двох предметів однакової якості вживається прикметник у звичайному ступені, який ставиться між подвійним сполучником **as...as** (такий..., як):

✓ *He is **as tall as** his father.* – Він такий же високий, як і його батько.

• Для вираження меншої міри якості прикметник у звичайному ступені ставиться між **not so...as** (не такий..., як):

✓ *She is **not so tall as** Ann.* – Вона не така висока, як Анна.

• Для підсилення у реченні прикметника у вищому ступені порівняння вживаються слова **much, far, a lot** (набагато, значно); **still** (ще):

✓ *This film is **much better**.* – Цей фільм значно кращий.

✓ *It is **still colder** today.* – Сьогодні ще холодніше.

• Для відтворення англійською мовою конструкції **чим ..., тим** використовуються, як і в українській мові, прикметники у **вищому ступені порівняння** з означеним артиклем **the**:

✓ **Чим старший, тим досвідченіший.** – *The older, the more experienced.*

✓ **Чим більше ти вчишся, тим кращі твої знання.** – *The more you learn, the better your knowledge is.*

PRACTICE

Exercise 1. Give the comparative and the superlative degree of the following adjectives.

Warm, interesting, small, late, good, surprised, attractive, bad, wide, pretty, large, thin, willing, amazing, cheap, short, beautiful, experienced, far, nice, busy, big, heavy, short, dirty, clean, near, famous, little, much, clever, expensive, cheap, important, pale, hot, practical, fat, early, happy, bright, dark, dry, flat, fresh, full, quick, late, rich, sad, thick, wet, weak, funny, easy, lazy, ugly, comfortable, quiet.

Exercise 2. Complete these sentences. Each time use the comparative form of one of the following adjectives.

crowded	hard	short	expensive	large	serious
easy	thin	quiet	interested		

1. This jacket is too small. I need a size.
2. You look Have you lost weight?
3. He's not so keen on his studies. He's in having a good time.
4. You'll find a way to that place if you have a map.
5. You're making too much noise. Can you be a bit ?
6. There were a lot of people on the bus. It was than usual.
7. Ann works than most of her friends.
8. The examination was than we expected.
9. The hotel was surprisingly cheap. I expected it to be much
10. Her illness was than we at first thought.

Exercise 3. Complete these sentences. Use the comparative of the words in brackets + than.

1. Sorry I'm late. It took me to get here I expected. (long)
2. My toothache is it was yesterday. (painful)
3. She looks about 20, but in fact she's much she looks. (old)
4. The problem is not so complicated. It's you think. (simple)
5. Your English has improved. It's a lot it was when we last met. (fluent)
6. Health and happiness are money. (important)
7. We always go camping when we go on holiday. It's much staying in a hotel. (cheap)
8. I like the countryside. It's and living in a town. (healthy / peaceful)

Exercise 4. Write the questions using the superlative degree of words in brackets. Then answer them.

1. (what / large / city / your country?) _____
2. (who / famous singer / your country?) _____
3. (what / popular sport / your country?) _____
4. (what / expensive thing / you / ever bought?) _____
5. (what / happy / day / your life?) _____
6. (what / stupid thing / you / ever done?) _____
7. (who / intelligent person / you know?) _____
8. (who / beautiful person / you know?) _____

Exercise 5. Complete the following sentences using the words in bold type.

1. Here is Emily. She's six years **old**. Her brother is nine, so he is ____ .
2. This is a **difficult** exercise. But the exercise with an asterisk (*) is the ____ exercise on the worksheet.
3. He has an **interesting** hobby, but my sister has the ____ hobby in the world.
4. In the last holidays I read a **good** book, but father gave me an even ____ one last weekend.
5. School is **boring**, but homework is ____ than school.
6. Skateboarding is a **dangerous** hobby. Bungee jumping is ____ than skateboarding.
7. This magazine is **cheap**, but that one is ____ .
8. We live in a **small** house, but my grandparents' house is even ____ than ours.
9. Yesterday John told me a **funny** joke. This joke was the ____ joke I've ever heard.
10. Let's speak about **dangerous** animals. Which is the ____ animal in the world?

Exercise 6. Form the comparative sentences opening the brackets and using the following words:

than	as...as	the	more	most	so...as
------	---------	-----	------	------	---------

1. Asia is ____ Europe. (big)
2. The climate in Western Canada is not very cold, but it is not ____ the climate in California. (warm)
3. Papua New Guinea is one of the ____ places in the world. (wet)
4. That TV programme was even ____ the one we saw yesterday, which was bad enough. (disgusting)
5. Mahatma Gandhi was ____ man I ever met. (wise)
6. John is a good violinist, but he is not ____ Zuckerman. (good)
7. Niagara Falls is one of ____ sights in the world. (fantastic)
8. You got zero in that test, Billy; that was ____ result in the whole class. (bad)
9. "My dad is ____ as your dad!" – "Yes, he is!" (strong)
10. "My mother is ____ yours is!" – "Oh no, she isn't!" (clever)
11. Let's go outside; it's ____ out there ____ it is in here. (pleasant)
12. Your blue skirt is much ____ the one you have got on, Mary; why don't you change into it? (nice)
13. Germany is not ____ Switzerland. (mountainous)
14. Young Merry is becoming ____ every day. (beautiful)
15. I think Terry is one of ____ people I know. (fascinating)

Exercise 7. Write the appropriate form of the adjective in the brackets.

1. The town is just as (large) as my native one.
2. The road was (long) than we had expected.
3. The girl is very (intelligent).
4. As soon as they understood that the second book was (boring) than the first one, they changed their mind.
5. The shop is (far) than the school.
6. Ventspils is (far) town in Latvia I have been to.
7. Tim is (intelligent) than Pat.
8. The heat is less (harmful) than the cold.
9. This song is (beautiful) one in the world!
10. They are as (stubborn) as donkeys!
11. The weather today is (bad) than the weather yesterday but not as (bad) as it was four days ago.
12. The story was (exciting) one I have ever heard.
13. They were less (tired) than we.
14. George bought a (new) car than he could ever imagine.
15. The mark is a (good) than I expected.
16. They are very (upset) with the results.

17. She is (polite) than me.
18. The boy is (fast) runner of all.
19. It is as (pleasant) as a greeting card.
20. The movie was (interesting) than the book.
21. The price will be less (aggressive) than the previous time.
22. The nature is (important) than making profit.
23. The cake is just as (sweet) as the ice-cream.
24. Sometimes friends are (devoted) than relatives.
25. Planes are (convenient) means of travelling of all.
26. Some cars are (expensive) than others.
27. The jeans are very (dirty) in fact they are (dirty) than the trousers.
28. A candle gives (little) than a lamp.
29. This blanket is (warm) than that blanket.
30. The dog is (angry) than its master.

Exercise 8. Complete the sentences below with the correct degree form of the words in brackets.

1. It's the ___ (beautiful) building in the world.
2. Can't you think of anything ___ (intelligent) to say?
3. That was the ___ (funny) film I've ever seen.
4. Well, the place looks ___ (clean) now.
5. It was the ___ (horrible) feeling I've ever had.
6. Janet looks ___ (thin) than she did.
7. Have you read her ___ (recent) book?
8. It's the ___ (large) company in the country.
9. The weather is getting ___ (bad).
10. It was the ___ (boring) speech I've ever heard.
11. The programme will be shown at a ___ (late) date.
12. I'll try to finish the job as ___ (soon) as possible.
13. This is the ___ (early) time I've ever got up.
14. The child was playing in the ___ (far) corner of the garden.
15. He is my ___ (old) brother.

Exercise 9. Use the correct degree form of words in brackets.

1. Which is (*long*) day of the year?
2. Winter is (*cold*) season.
3. My friend's car is not so (*new*) as my car.
4. Where is it (*beautiful*), in the mountains or near the sea?
5. It was (*good*) meal I've ever had.
6. It was (*bad*) cold I've ever had.
7. In spring the days are (*long*) than in winter.
8. It is (*cold*) today than it was yesterday.
9. Friendship is (*strong*) than steel.
10. Health is (*good*) than wealth.
11. Oil is (*light*) than water.
12. We shall wait for a (*dry*) day to go on the excursion.
13. A bus is (*fast*) than a tram.
14. Take some of these sweets: they are very (*nice*). They are (*nice*) than the sweets in that box.
15. He worked (*hard*) as the end of the term came nearer.
16. The (*tall*) trees in the world grow in California.
17. Please be (*careful*) next time and don't spill the milk

again. 18. Bobby was a (*quiet*) child. He was (*quiet*) than his sister. 19. He was the (*fat*) man in the village. 20. As he went on, the box became (*heavy*) and (*heavy*). 21. My sister is the (*tall*) girl in her class. 22. Who is the (*attentive*) student in your group? 23. It is autumn. Every day the air becomes (*cold*). 24. This is the (*beautiful*) view I have ever seen in my life. 25. Your handwriting is now (*good*) than it was last year; but still it is not so (*good*) as Nick's handwriting. Nick has a (*good*) handwriting than you. And of course, Nellie has the (*good*) handwriting of all.

Exercise 10. Rewrite each sentence beginning as shown. Do not change the meaning.

- a) That's the best meal I've ever eaten.
I've never eaten a *better meal*.
- b) I have a brother who is older than me.
I have an
- c) There aren't any trains earlier than this one.
This is the
- d) All other cafes are further away.
This café is
- e) Is this the best price you can offer?
Can't you offer
- f) If you run a lot, you will get fitter.
The more
- g) Home computers used to be much more expensive.
Home computers aren't
- h) I thought that learning to drive would be difficult, but it isn't.
Learning to drive is
- i) Barbara can skate just as well as John can.
John isn't a

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct answer.

1. A whale is ___ than a dolphin.
a) longer; b) more long; c) long; d) the longest.
2. Is it ___ to go there by car or by train?
a) more cheaper; b) the cheapest; c) cheaper; d) cheap.
3. This is ___ problem she has ever had.
a) great; b) more great; c) the greatest; d) greater.
4. Do you know that the Dead Sea is a ___ sea ?
a) salty; b) saltier; c) the saltiest; d) more salty.
5. My case isn't very ____ .
a) heavier; b) the heaviest; c) heavy; d) the most heavy.
6. Your case is ___ than mine.
a) heavy; b) heavier; c) the most heavy; d) more heaviest.
7. The weather was not very good yesterday, but it's much ___ today.
a) good; b) the best; c) better; d) gooder.

8. Of the two skirts, that one is the ____ .
a) smart; b) smartest; c) smarter; d) most smarter.
9. I'm not so ____ as a horse.
a) stronger; b) strongest; c) strong; d) the most strong.
10. China has got ____ population in the world.
a) larger; b) more largest; c) the largest; d) large.
11. Of the three girls, this one is the ____ .
a) pretty; b) more pretty; c) prettiest; d) prettier.
12. Which is ____ fifteen or fifty ?
a) little; b) less; c) the least; d) littler.
13. Susan is ____ person in the whole world.
a) wonderful; c) wonderfuller;
b) more wonderful; d) the most wonderful.
14. He is also a ____ person than Paul.
a) polite; b) politer; c) more polite; d) the most polite.
15. She has ____ job of all.
a) the most difficult; b) more difficult; c) difficult; d) difficulter.
16. The coach thinks that Mike is ____ player of the tennis team.
a) skillful; b) skillfuller; c) more skillful; d) the most skillful.
17. Money is important, but it isn't ____ than life.
a) important; b) importantest; c) the most important; d) more important.
18. I suppose you know him well, probably ____ than anybody else.
a) better; b) the best; c) good; d) more good.
19. This room is not so ____ as that one on the first floor.
a) more comfortable; c) comfortable;
b) the most comfortable; d) comfortabler.
20. He spoke English ____ than everyone expected from him.
a) bad; b) worst; c) worse; d) badder.

Test 2. Choose the correct answer.

1. I can't understand what you are saying. Could you speak a bit ____ ?
a) the loudest; b) more loud; c) loud; d) louder.
2. My mother was feeling tired last night so she went to bed ____ than usual.
a) early; b) earlier; c) the earliest; d) more early.
3. This is the ____ summer we have ever had.
a) hottest; b) hotter; c) hot; d) more hot.
4. She was ____ girl in the school.
a) popular; b) popularer; c) the most popular; d) more popular.
5. She is ____ now than she was last year.
a) happier; b) happy; c) more happier; d) the most happy.
6. This exercise is ____ than the last one.
a) difficulter; b) the most difficult; c) more difficult; d) difficult.
7. The Pacific is ____ ocean in the world.
a) large; b) larger; c) the largest; d) the most large.
8. Clare is ____ than Mike.
a) the oldest; b) more old; c) older; d) old.
9. My ____ daughter is married.
a) the eldest; b) more old; c) elder; d) old.
10. Everest is ____ mountain in the world.
a) high; b) higher; c) the highest; d) the most high.

11. It's ___ to wash clothes with an automatic washing machine than by hand.
a) easier; b) easy; c) easiest; d) more easy.
12. A big house is usually ___ than a small one.
a) expensive; b) more expensive; c) expensiver; d) the most expensive.
13. A detached house is ___ than a flat.
a) bigger; b) big; c) the biggest; d) more big.
14. Nothing can be ___ than swimming on a hot day.
a) nice; b) nicer; c) the most nice; d) more nice.
15. Half a loaf is ___ than no bread.
a) better; b) the best; c) good; d) goodder.
16. Venice is ___ city I have ever visited.
a) unusual; b) unusualer; c) more unusual; d) the most unusual.
17. That was the ___ film I have watched for years.
a) most interesting; b) more interesting; c) interesting; d) interestinger.
18. Young Mary is becoming ___ every day.
a) more pretty; b) the most pretty; c) pretty; d) prettier.
19. A Rolls-Royce is one of the ___ cars in the world.
a) expensive; b) expensiver; c) most expensive; d) more expensive.
20. The Sahara Desert is one of ___ world's deserts.
a) hotter; b) more hot; c) the hottest; d) hot.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Ttranslate into English.*

A: Тобі подобається твоя нова робота?

B: Так, вона набагато цікавіша, ніж моя попередня посада. Звичайно, мені доведеться працювати наполегливіше.

A: Умови праці також кращі?

B: Мій кабінет просторіший та спокійніший. Але колектив у попередньому офісі був більш дружелюбним та товариським. Здається, моєму новому шефу буде важче вгодити.

A: Що ж, ти новий працівник, тому, я думаю, тобі потрібно буде показати себе.

B: Я, звичайно, працюю набагато більше, ніж будь-хто інший в нашому офісі. Для мене це справжній шанс, і з кожним днем стає все легше та легше.

Activity 2. *Ttranslate into English.*

P: Як тобі живеться на новому місці?

D: Дуже добре! Будинок набагато просторіший, ніж квартира у Лондоні. А найкраще те, що ти можеш будь-коли прогулятися у власному садку.

P: Це справді чудово! Отже, загалом тут набагато краще, ніж у Лондоні, чи не так?

D: Я не цілком впевнений. Звісно, тут менш забруднене повітря та набагато спокійніше. Але мені потрібно звикнути до цієї тиші. Здається, я сумую за культурним різноманіттям Лондона. Вихідні дні були цікавішими для мене у Лондоні.

P: Гадаю, ти маєш рацію. Проте вулиці великого міста більш людні та гамірні, ніж околиці.

Д: Я з нетерпінням чекаю поїздки до Лондона наступного тижня. Здається, переїзд за місто було не найкращим моїм рішенням.

Р: Можливо, тобі потрібно більше часу, щоб звикнути, як гадаєш?

Д: Можливо, й так. Я справді почуваюсь сьогодні щасливішим, ніж минулого тижня. Дякую тобі за підтримку.

Activity 3. *Ttranslate into English.*

1. Чим менше зірок має готель, тим менше у нього популярності серед туристів. 2. Послуги цієї фірми стають усе кращими та кращими. 3. Чим менше ти знаєш, тим спокійніше твоє життя. 4. Здається, ці зміни на краще. 5. Погані новини поширюються швидше. 6. Вони вирішили не приймати подальших дій. 7. Візьми цю валізу, вона не така важка, як твоя. 8. Перший роман цього письменника найцікавіший. 9. Київ не належить до найдорожчих столиць світу. 10. Жовтень, зазвичай, більш дощовий, ніж вересень.

Activity 4. *Ttranslate into English.*

1. Цей район вважається одним із найменших у місті, але також він є й одним із найвідоміших. 2. Він залишається добре відомим своїми чудовими рибними ресторанами. 3. Місто є одним із наймальовничіших у Південній Ірландії. 4. Воно розташоване на березі моря, що робить його прохолоднішим від інших міст острова. 5. Чим старшим він стає, тим розсудливішим він здається. 6. Студенти вважають за краще починати навчання раніше, аніж затримуватись допізна. 7. Мій брат витрачає вдвічі більше грошей, ніж я. 8. Їзда верхи не є легшою від катання на лижах. 9. Завдання було важчим, ніж я думав. 10. Цей будинок не такий старий, як церква. 11. Її робота стає все напруженішою і напруженішою. 12. Чим наполегливіше ти тренуватимешся, тим легшим буде іспит. 13. Я ніколи не почувалась такою щасливою, як сьогодні. 14. Це найкоротший шлях до гірського містечка. 15. Кембридж та Оксфорд старші від інших університетів Великобританії, це найстаріші університети країни.

ПРИСЛІВНИК (THE ADVERB)

4.1. УТВОРЕННЯ ПРИСЛІВНИКІВ (THE FORMATION OF ADVERBS)

Прислівник – це самостійна частина мови, яка називає ознаку дії, процесу, стану та якості або вказує на обставини, за яких відбувається подія чи явище.

Прислівники в англійській мові поділяються на **прості, похідні, складні і складені**.

Прості: **here** *тут*; **there** *там, туди*; **now** *зараз, тепер*; **soon** *скоро, незабаром*; **late** *пізно*; **very** *дуже* тощо.

Похідні (утворюються від прикметників і деяких іменників за допомогою суфікса **-ly**): **badly** *погано*; **slowly** *повільно*; **happily** *щасливо*; **daily** *щодня* тощо.

Складні: **somewhere** *де-небудь, куди-небудь*; **nowhere** *ніде, нікуди* тощо.

Складені: **since then** *з тих пір*; **till now** *до цього часу*; **at once** *відразу* тощо.

Деякі прислівники (**fast** *швидкий/швидко*; **loud** *голосний/голосно*; **long** *довгий/довго*; **far** *далекий/далеко*; **little** *малий/мало*; **late** *пізній/пізно*; **straight** *прямий/прямо*; **early** *ранній/рано*; **daily** *щоденний/щоденно*; **weekly** *щотижневий/щотижня*; **monthly** *щомісячний/щомісячно*) збігаються за формою з прикметниками і відрізняються від них лише за функцією, яку вони виконують у реченні. Прислівники співвідносяться з дієсловом, а прикметники – з іменником:

Прикметник	Прислівник
He returned from a long journey. – Він повернувся з довгої мандрівки.	Will you stay here long ? – Ви надовго тут залишитесь?
It is a daily newspaper. – Ця газета виходить щодня.	I see him daily . – Я бачу його щодня.

Прислівники поділяються на:

- а) прислівники часу (**adverbs of time**): *today, then, now, yesterday, before* тощо;
- б) прислівники місця (**adverbs of place**): *here, there, back, everywhere, outside* тощо;
- в) прислівники способу дії (**adverbs of manner**): *well, slowly, hard, fluently* тощо;
- г) прислівники міри ознаки і ступеня (**adverbs of degree**): *very, almost, much, too, little, just* тощо.

4.2. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ (THE DEGREES OF COMPARISON OF ADVERBS)

Прислівники способу дії та деякі інші мають ступені порівняння, які утворюються так само, як ступені порівняння прикметників. Але у найвищому ступені вони ніколи не використовуються з артиклем *the*.

а) Усі односкладові прислівники утворюють ступені порівняння додаванням до звичайної форми закінчення *-er* у вищому ступені та *-est* – у найвищому:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
fast <i>швидко</i>	faster <i>швидше</i>	fastest <i>найшвидше</i>
hard <i>важко</i>	harder <i>важче</i>	hardest <i>найважче</i>
soon <i>скоро</i>	sooner <i>скоріше</i>	soonest <i>найскоріше</i>
early <i>рано</i>	earlier <i>раніше</i>	earliest <i>найраніше</i>

б) Прислівники, які закінчуються на *-ly*, утворюють вищий ступінь за допомогою слова **more** і найвищий – за допомогою слова **most**:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
usually <i>звично</i>	more usually <i>звичніше</i>	most usually <i>найзвичніше</i>
attentively <i>уважно</i>	more attentively <i>уважніше</i>	most attentively <i>найуважніше</i>
correctly <i>правильно</i>	more correctly <i>правильніше</i>	most correctly <i>найправильніше</i>

в) Деякі прислівники, як і відповідні прикметники, утворюють ступені порівняння від іншого кореня:

The Positive Degree	The Comparative Degree	The Superlative Degree
well <i>добре</i>	better <i>краще</i>	best <i>найкраще</i>
badly <i>погано</i>	worse <i>гірше</i>	worst <i>найгірше</i>
much / many <i>багато</i>	more <i>більше</i>	most <i>найбільше</i>
little <i>мало</i>	less <i>менше</i>	least <i>найменше</i>
far <i>далеко</i>	farther / further <i>далі</i>	farthest / furthest <i>якнайдалі</i>

PRACTICE

Exercise 1. Give the comparative and the superlative degree of the following adverbs.

Frightfully, much, coldly, near, seriously, little, easily, far, loudly, badly, hard, early, well, soon, carefully, slowly, quietly, fast, usually, correctly.

Exercise 2. Read the sentences below. Some of the sentences (1-10) are correct, and some have a word which is incorrect. If the sentence is correct, put a tick (✓). If it is incorrect, write the incorrect word out of the sentence and put its correct form in the space. An example (0) has been done for you.

0. He often comes home late. ✓
I haven't seen him late. late – lately
1. I am happily to meet you. _____
2. They have lived all their life happily. _____
3. Don't speak to me so coldly. _____
4. Your hands are coldly, put on your gloves. _____
5. The results of our work were perfectly. _____
6. We have done everything perfectly. _____
7. "I am quite helpless in solving such problems", she said. _____
8. She looked at them helpless not knowing what to do. _____
9. Can you tell me the exact time of his arrival? _____
10. Sorry, but I don't know exact when he comes back. _____

Exercise 3. Complete these sentences. Each time use the comparative form of one of the following adverbs.

easily	early	badly	often	near	fluently
slowly	fast	much	well	long	far

1. It's a pity you live so far away. I wish you lived ____ .
2. You're driving too fast. Can you drive a bit ____ ?
3. The more you practise your English, the ____ you'll learn.
4. The ____ he waited, the more impatient he became.
5. Our team played really badly this afternoon. We played ____ than we have ever played before.
6. You'll find your way around the town ____ if you have a map.
7. The longer the telephone call, the ____ you have to pay.
8. You hardly ever write to me. Why don't you write a bit ____ .
9. Your work isn't very good. I'm sure you can do ____ than this.
10. You're standing too near the camera. Can you move a bit ____ away?
11. You are late. I expected you to be here ____ .
12. Your English has improved. You speak a lot ____ you did when we last met.

Exercise 4. Rewrite each sentence beginning as shown. Do not change the meaning.

0. Jill can run faster than Peter.
1. Peter *can't run as fast as Jill can.*
1. I thought this journey would last longer than it did.
This journey didn't
2. I didn't arrive as early as I expected.
I arrived
3. You are working too slowly.
You'll have to
4. Paula's work is less careful than before.
Paula has been working

5. This is the earliest train.
There is no train
6. Fish and meat are the same price in some countries.
Fish costs just as
7. If you drive fast, you will use more petrol.
The faster
8. I don't know as much Italian as Sue does.
Sue knows

GRAMMAR TESTS

Test 1. Complete each sentence with the most suitable word or phrase.

1. I really think that apologizing is you can do.
a) not as much as; b) a little; c) the least; d) as far as.
2. I can't stand this weather. It's getting
a) more and more; c) worse and worse;
b) coldest and coldest; d) further and further.
3. Although Brenda came last, everyone agreed she had done her
a) best; b) better; c) good; d) well.
4. I wish Charles worked as as Mary does.
a) harder; b) hardest; c) more harder; d) hard.
5. The more you water this plant, the it will grow.
a) best; b) tall; c) wetter; d) faster.
6. From now on, we won't be able to go out as as we used to.
a) many; b) much; c) more; d) most.
7. Brian has been working since he was promoted.
a) as harder; b) just as hardly; c) much harder; d) more hardly.
8. I've been feeling tired lately, doctor.
a) such a; b) the most; c) more and more; d) much.
9. This exercise will give you practice.
a) farther; b) much more; c) as better; d) a lot.
10. Only \$45? Is that all? Oh well, it's than nothing.
a) better; b) good; c) well; d) best.
11. Your car costs than mine.
a) little; b) least; c) less; d) more less.
12. Sally tried even than she could.
a) hard; b) hardest; c) more harder; d) harder.
13. The you eat, the fatter you get.
a) much; b) more; c) many; d) most.
14. If she drove a bit, she wouldn't have got so many problems with the police.
a) slowly; b) slower; c) more slowly; d) most slowly.
15. The you have to go, the more tired you will become.
a) further; b) furthest; c) far; d) more farther.

Test 2. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. I didn't quite catch that. Could you say it again _____, please?
a) clearer; b) more clearly; c) the clearest; d) clearest.
2. I feel _____ today than I did last week.
a) much worse; b) the worst; c) worst; d) bad.
3. – Could you help me? – I'll do my _____.
a) best; b) the best; c) better; d) the better.
4. He works hard. He must work _____ to carry out this experiment.
a) harder; b) hardest; c) the hardest; d) more hard.
5. _____ you are, _____ you learn.
a) The younger, the more quickly; c) The youngest, the quickest;
b) As young, as quickly; d) Younger, quicker.
6. Jack speaks French _____ better than Jane.
a) more; b) much; c) most; d) so as.
7. She spoke _____ than her father-in-law.
a) friendly; b) so friendly; c) most friendly; d) more friendly.
8. I cannot catch up with you. Don't walk so _____.
a) faster; b) fast; c) fastest; d) much faster.
9. I'm fed up with waiting. I'm not waiting _____.
a) no longer; b) less longer; c) so longer; d) any longer.
10. He's a fast runner. I can't run as _____ as he.
a) fastest; b) fastly; c) faster; d) fast.
11. You speak English _____ than you did last year.
a) more fluently; b) fluently; c) most fluently; d) as fluently.
12. _____ you come back, _____.
a) Sooner, better; c) The soonest, the best;
b) The sooner, the better; d) Soon, good.
13. The caravan was rolling _____ down the hill.
a) the faster; b) fast and fast; c) faster and faster; d) fastest and fastest.
14. _____ you work, _____ results you obtain.
a) Harder, better; c) Hardest, best;
b) The harder, the better; d) The hardest, the best.
15. You should get up _____ than usual, we have a lot of work to do.
a) early; b) earlier; c) as early; d) earliest.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Під час аварії дитина була поранена найсерйозніше з усіх. 2. Тобі слід частіше відвідувати тренування, якщо ти хочеш отримати вищий результат. 3. Його напади повторювалися все частіше та частіше. 4. Я не можу розмовляти англійською так вільно як ти. 5. Чим обережніше ти водитимеш, тим швидше ти складеш іспит. 6. Він отримав цукерки, тому що попросив найввічливіше з усіх. 7. Я не встигаю. Міг би ти говорити повільніше? 8. Цей учень найслабше розбирається в математиці. 9. Її справедливо вважають трудоголіком. 10. Всі були цілком впевнені, що саме він вчинив злочин.

Activity 2. Translate into English paying attention to the place of an adverb in the sentence.

1. Детектив обережно переслідував підозрюваного протягом цілого дня. 2. Кожного ранку вона швидко ходить на станцію. 3. Раптом маленький хлопчик схвильовано вибіг з кімнати. 4. Несподівано вона повернулась, маючи страшенно роздратований вигляд. 5. Увесь ранок він наполегливо вчився у своїй кімнаті. 6. Вона уважно дивилась на своє відображення у дзеркалі протягом 10 хвилин. 7. Діти годинами весело грались у своїй кімнаті. 8. Він сумно помахав друзям рукою на прощання в аеропорту. 9. Він швидко спустився сходами у вітальню, щоб відповісти на телефонний дзвінок. 10. Він нервово глянув через вікно у переповнений людьми двір.

Activity 3. Translate into English paying attention to the forms of adjectives and adverbs.

1. Останнім часом вона була дуже розчарована поведінкою близнюків. 2. Мені вдалось легко дістатись до Нью-Йорку, прилетівши прямо в аеропорт цього мегаполісу. 3. Всі були остаточно переконані, що вона була несправедливо засуджена. 4. Лаура є дуже скромною особою, яка рідко гуляє та важко знаходить спільну мову з іншими студентами. 5. Її батьки не були цілком (full) задоволені лікарем, оскільки спочатку він неправильно поставив дитині діагноз. 6. Ти маєш намір скоро поїхати? 7. Я вже майже завершив роботу. 8. Вона з легкістю визнала, що не надто докладала зусиль останнім часом. 9. Його високо цінують в колективі. 10. Він прийшов останнім на перегонах та виглядав дуже розчарованим.

ЧИСЛІВНИК (THE NUMERAL)

Числівник – це самостійна частина мови, що означає число, певну кількість предметів чи осіб та їх порядок під час лічби.

Числівники в англійській мові поділяються на **кількісні (Cardinal Numerals)** і **порядкові (Ordinal Numerals)**. Також існують **дробові числівники (Fractions)**.

5.1. КІЛЬКІСНІ ЧИСЛІВНИКИ (CARDINAL NUMERALS)

Кількісні числівники відповідають на запитання *скільки?* (**how many?**)

Кількісні числівники бувають **прості (Simple)**, **похідні (Derived)** і **складені (Composite)**.

Простими є кількісні числівники від 1 до 12, а також 100, 1,000 і 1,000,000:

1	One	9	nine
2	Two	10	ten
3	three	11	eleven
4	Four	12	twelve
5	Five	100	a (one) hundred
6	Six	1,000	a (one) thousand
7	seven	1,000,000	a (one) million
8	eight		

Похідними називаються числівники, утворені за допомогою суфіксів. Це числівники від 13 до 19 і назви десятків.

Кількісні числівники **від 13 до 19** утворюються додаванням суфікса **-teen** до відповідних числівників першого десятка, які в трьох випадках (13, 15, 18) перед суфіксом **-teen** зазнають змін у написанні й вимові:

13	<u>thir</u> teen
14	fourteen
15	<u>fif</u> teen
16	sixteen
17	seventeen
18	<u>eight</u> teen
19	nineteen

Назви десятків (від 20 до 90) утворюються додаванням суфікса **-ty** до відповідних числівників першого десятка, при цьому деякі з них зазнають змін у вимові і написанні:

20	twenty
30	<u>th</u> irty
40	<u>for</u> ty
50	<u>fi</u> fty
60	s <u>ix</u> ty
70	se <u>ven</u> ty
80	<u>ei</u> ghty
90	ni <u>ne</u> ty

Складені числівники утворюються сполученням простих числівників, при цьому десятки (одиниці) приєднуються до сотень сполучником **and**:

- ✓ 33 – *thirty-three*;
- ✓ 125 – *one hundred and twenty-five*;
- ✓ 7,000 – *seven thousand*;
- ✓ 2,000, 359 – *two million three hundred and fifty-nine*.

❖ NB !!! Зверніть увагу !!!

а) Числівник **one** перед словами **hundred, thousand, million** часто замінюється неозначеним артиклем (**a**):

- ✓ 1,734 – *a (або one) thousand seven hundred and thirty-four*.

б) Числівники **hundred, thousand, million** у множині не мають закінчення **-s**, якщо перед ними стоїть інший числівник:

- ✓ 500 – *five hundred*;
- ✓ 8,000 – *eight thousand*;
- ✓ 2,000,000 – *two million*.

Але якщо ці числівники вживаються як іменники, тобто коли перед ними немає іншого числівника, вони приймають у множині закінчення **-s**. У цьому разі після них стоїть іменник з прийменником **of**:

Thousands of people come here every day.	Тисячі людей приходять сюди кожного дня.
---	--

в) В англійській мові кожні три розряди багатозначних чисел відокремлюються комою, а не крапкою, як в українській мові:

- ✓ 7,543,975;
- ✓ 555,777,999.

Крапкою відокремлюється ціле число в десяткових дробах:

- ✓ 57.3 – *fifty-seven point three*.

г) Роки в англійській мові позначаються кількісними числівниками і, як правило, читаються по дві цифри:

- ✓ 1981 рік – *nineteen eighty-one*;
- ✓ 2002 рік – *two thousand and two*.

д) Для позначення віку вживається наступна конструкція:

- ✓ *I am seventeen (years old)*.

е) У телефонному номері в англійській мові кожна цифра називається окремо:

- ✓ *34-57-89 – three four five seven eight nine*

5.2. ПОРЯДКОВІ ЧИСЛІВНИКИ (ORDINAL NUMERALS)

Порядкові числівники вказують на порядок предметів і відповідають на запитання *котрий? (which?)*

Порядкові числівники, за винятком перших трьох, утворюються з відповідних кількісних числівників додаванням суфікса **-th**, при цьому в числівниках **five** і **twelve** буквосполучення **-ve** змінюється на букву **-f**; до числівника **eight** додається буква **-h**; у числівника **nine** випадає буква **-e**; у назвах десятків **-y** змінюється на **-ie**:

1 st	First	10 th	tenth
2 nd	second	11 th	eleventh
3 rd	Third	12 th	twelfth
4 th	Fourth	13 th	thirteenth
5 th	Fifth	20 th	twentieth
6 th	Sixth	21 st	twenty-first
7 th	seventh	30 th	thirtieth
8 th	eighth	100 th	one hundredth
9 th	ninth	101 st	one hundred and first

У складених порядкових числівниках, як і в українській мові, форму порядкового числівника має лише останнє слово:

- ✓ 41st – *the forty-first*
- ✓ 2714th – *the two thousand seven hundred and fourteenth*

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

а) Число місяця позначається порядковим числівником з означеним артиклем. Числівник ставиться або перед назвою місяця з прийменником **of**, або після неї без прийменника:

- ✓ 14th **of** July, 2014 – *the fourteenth of July, two thousand and fourteen*;
- ✓ July 14, 2014 – *July the fourteenth, two thousand and fourteen*.

б) Іменники, перед якими стоїть порядковий числівник, вживаються з означеним артиклем:

The second paragraph is more interesting than the first one.	<i>Другий параграф</i> більш цікавий, ніж <i>перший</i> .
--	---

в) Якщо перед порядковим числівником стоїть неозначений артикль, числівник має значення – *ще один*:

Give me a second cup.	<i>Дай мені ще одну чашку.</i>
------------------------------	--------------------------------

5.3. ДРОБОВІ ЧИСЛІВНИКИ (FRACTIONS)

У простих дробах чисельником є кількісний числівник, а знаменником – порядковий. Якщо чисельник більший від одиниці, то знаменник має закінчення *-s*. Між цілою і дробовою частинами вживається сполучник **and**:

- ✓ $1/2$ – *a (one) half*;
- ✓ $1/3$ – *a (one) third*;
- ✓ $1/4$ – *a (one) quarter*;
- ✓ $2/3$ – *two thirds*;
- ✓ $2\ 1/3$ – *two **and** a (one) third*;
- ✓ $5/6$ – *five sixths*;
- ✓ $3\ 2/5$ – *three **and** two fifths*.

У десяткових дробах ціла частина відокремлюється від дробової словом **point**. Нуль читається **nought** [nɔ:t] (або **zero** у США). Якщо число цілих дорівнює нулю, воно часто не читається. Кожна цифра як цілої, так і дробової частини десяткового дробу читається окремо:

- ✓ 0.1 – *nought / zero point one **або** point one*;
- ✓ 2.37 – *two point three seven*;
- ✓ 75.94 – *seven five point nine four **або** seventy-five point nine four*.

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!!!

Для позначення часу в англійській мові використовуються такі конструкції:

11.00	<i>Одинадцять.</i>	It is eleven sharp.
11.10	<i>10 хвилин по одинадцятій.</i>	It's ten past eleven.
11.15	<i>Чверть на дванадцятю.</i>	It's a <i>quarter</i> past eleven.
11.30	<i>Половина дванадцятої.</i>	It's <i>half</i> past eleven.
11.45	<i>Без чверті дванадцять.</i>	It's a <i>quarter</i> to twelve.
11.50	<i>За 10 дванадцять.</i>	It's ten to twelve.

PRACTICE

Exercise 1. Read and write the following cardinal numerals. Then form the ordinal numerals from them.

3; 13; 30; 4; 14; 40; 5; 15; 50; 8; 18; 80; 12; 77; 100; 226; 705; 1000; 4568; 6008; 75,137; 425,712; 1,306,527; 2,032,678.

Exercise 2. Read and write in English the following:

a) dates

- 1) 6/I 1756; 2) 31/X 1995; 3) 10/III 1999;
4) 15/XII 1873; 5) 17/II 1978; 6) 14/VII 1981.

b) fractions

- 1) $\frac{1}{8}$; 2) $\frac{7}{8}$; 3) $5\frac{1}{2}$; 4) $\frac{3}{8}$;
5) $\frac{3}{4}$; 6) $2\frac{1}{3}$; 7) $8\frac{2}{3}$; 8) $\frac{5}{8}$.

9) 25.16; 10) 0.01; 11) 4.057; 12) 75.08;
13) 3.108; 14) 53.05; 15) 8.091; 16) 2.5.

c) time

- 1) 11.05; 2) 12.45; 3) 7.30; 4) 10.00;
5) 8.10; 6) 9.15; 7) 3.50; 8) 9.40.

Exercise 3. Read the sentences below. Complete the sentences with the correct form of the ordinal numerals in brackets.

1. Most people have a special party for their _____ (21) birthday.
2. I believe the Government should increase its aid to the _____ (3) World.
3. We shouldn't treat immigrants as _____ (2) class citizens.
4. The Americans celebrate Independence Day on the _____ (4) of July.
5. More progress has been made in the _____ (20) century than in the whole of history.
6. In the last sixty years the Olympic 100m record has improved by four _____ (10) of a second.
7. They're good friends. They've been on _____ (1) name terms for years.

ЗАЙМЕННИК (THE PRONOUN)

Займенник – це самостійна частина мови, що лише вказує на предмети, ознаки та кількість, але не називає їх.

В англійській мові займенники поділяються на:

- 1) **Особові (Personal)** (*I, you, he, she, it, we, they; me, you, him, her, it, us, them*).
- 2) **Присвійні (Possessive)** (*my, your, his, her, its, our, their; mine, yours, his, hers, ours, theirs*).
- 3) **Зворотні (Reflexive)** (*myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves*).
- 4) **Взаємні (Reciprocal)** (*each other, one another*).
- 5) **Вказівні (Demonstrative)** (*this, that; these, those*).
- 6) **Питальні (Interrogative)** (*who, whom, whose, what, which*).
- 7) **Відносні (Relative)** (*who, whom, whose, what, which, that*).
- 8) **Неозначені (Indefinite)** (*some, any, somebody, anybody, someone, anyone, something, anything, one*).
- 9) **Означальні (Defining)** (*all, both, each, every, everybody, everyone, everything, either, another, other*).
- 10) **Кількісні (Quantitative)** (*many, much, a few, a little, few, little*).
- 11) **Заперечні (Negative)** (*no, none, neither, nobody, no one, nothing*).

6.1. ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (PERSONAL PRONOUNS)

Особові займенники в англійській мові мають два відмінки: **називний (The Nominative Case)** і **об'єктний (The Objective Case)**.

Число	Особа	Називний відмінок		Об'єктний відмінок	
Однина	1-а	I	я	me	мене, мені
	2-а	you	ти	you	тебе, тобі
	3-я	he	він	him	його, йому
		she	вона	her	її, їй
		it	воно (він, вона)	it	його, йому, її, їй
Множина	1-а	we	ми	us	нас, нам
	2-а	you	ви	you	вас, вам
	3-я	they	вони	them	їм, їх

- ✓ **I** am speaking to **him**. – *Я розмовляю з ним.*
- ✓ **He** is speaking to **me**. – *Він розмовляє зі мною.*
- ✓ **You** see **them**. – *Ви бачите їх.*
- ✓ **They** see **you**. – *Вони бачать вас.*

Особові займенники в *називному відмінку* виконують функцію підмета:

I (she) went to school.	<i>Я (вона) ходила до школи.</i>
--------------------------------	----------------------------------

Особові займенники в *об'єктному відмінку* виконують функцію додатка. Після прийменників особові займенники вживаються лише у формі об'єктного відмінка. Українською мовою об'єктний відмінок перекладається різними непрямыми відмінками з прийменниками і без них.

He gave me a red pen.	<i>Він дав мені червону ручку.</i>
He showed the book to her .	<i>Він показав їй книжку.</i>

Займенник **it** замінює іменники — назви неістот, тварин і рослин, а також іменник **baby** *немовля*. На українську мову особовий займенник **it** перекладається словами *він, вона, воно* залежно від роду відповідного іменника в українській мові.

The pencil is on the table. It is red.	<i>Олівець на столі. Він червоний.</i>
The bag is under the table. It is black.	<i>Сумка під столом. Вона чорна.</i>
The window is small. It is open.	<i>Вікно маленьке. Воно відчинене.</i>
The dog is eating. It is hungry.	<i>Собака їсть. Він голодний.</i>

6.2. ПРИСВІЙНІ ЗАЙМЕННИКИ (POSSESSIVE PRONOUNS)

В англійській мові присвійні займенники мають дві форми: залежну (*Conjoint*) і незалежну (*Absolute*).

Особові займенники	Присвійні займенники		Переклад присвійних займенників
	залежна форма	незалежна форма	
I	my	mine	мій, моя, моє, мої
you	your	yours	твій, твоя, твоє, твої
he	his	his	його
she	her	hers	її
it	its	-----	його, її
we	our	ours	наш, наша, наше, наші
you	your	yours	ваш, ваша, ваше, ваші
they	their	theirs	їхній, їхня, їхнє, їхні

Присвійні займенники в залежній формі вживаються перед іменниками в ролі означення:

- ✓ **my address** – моя адреса;
- ✓ **his name** – його ім'я;
- ✓ **its windows** – його вікна (напр., будинку);
- ✓ **our school** – наша школа;
- ✓ **your coat** – твоє (ваше) пальто;
- ✓ **their house** – їхній будинок.

Присвійні займенники в незалежній формі не вживаються перед іменниками, а лише замінюють їх і виконують функції підмета, додатка тощо:

This is my address. Give me yours .	Це моя адреса. Дайте мені Вашу.
“Whose book is this?” “It is my book. It isn't his .”	Чия це книжка? – Це моя книжка. Це не його.
Take my pen and give me hers .	Візьми мою ручку і дай мені її ручку.

У функції означення присвійний займенник у незалежній формі вживається з прийменником **of** після означуваного іменника.

He is my friend. – Він – мій друг.	He is a friend of mine . – Він – мій друг.
------------------------------------	---

6.3. ЗВОРОТНІ ЗАЙМЕННИКИ (REFLEXIVE PRONOUNS)

Зворотні займенники утворюються додаванням закінчення **-self** (в однині) і **-selves** (у множині) до присвійних займенників **my, your, our**, особових займенників в об'єктному відмінку **him, her, it, them** та неозначеного займенника **one**.

Зворотні займенники часто відповідають українським *себе* в різних відмінках, *сам* або зворотним дієсловом з часткою *-ся(-сь)*.

Однина		Множина	
myself	себе, сам	ourselves	себе, самі
yourself	себе, сам(а)	yourselves	себе, самі
himself	себе, сам	themselves	себе, самі
herself	себе, сама		
itself	себе, сам, сама, само		

- ✓ We had done it (by) **ourselves**. – Ми самі це зробили.
- ✓ I bought **myself** a new coat. – Я купив собі нове пальто.
- ✓ They **themselves** translated this text. – Вони самі переклали цей текст.

Такі дієслова, як **wash, shave, bathe, hurry, feel, hide**, вживаються без зворотних займенників.

- ✓ He got up at 7 a.m., **washed, shaved** and went to the country. – Він прокинувся о сьомій годині ранку, умився, поголився, вдягнувся та поїхав за місто.
- ✓ The child **hides** behind the bushes and trees in the garden. – Дитина ховається поза кущами та деревами в садку.

6.4. ВЗАЄМНІ ЗАЙМЕННИКИ (RECIPROCAL PRONOUNS)

В англійській мові є два взаємних займенники: *each other, one another* – один одного, один одному.

Взаємні займенники вживаються в називному, об'єктному (*each other, one another*) та присвійному (*each other's, one another's*) відмінках.

Взаємні займенники *each other, one another* вживаються як без прийменників, так і з прийменниками. Прийменник, що вживається з *each other* або *one another*, ставиться перед першим компонентом.

We loved each other very much.	<i>Ми дуже любили один одного.</i>
The streets resembled one another so much that you might have easily lost your way.	<i>Вулиці були такі схожі одна на одну, що легко можна було заблукати.</i>
They looked <u>at</u> each other and smiled.	<i>Вони подивилися один на одного й посміхнулися.</i>
In a moment we were all shaking hands <u>with</u> one another .	<i>Через хвилину ми всі тиснули один одному руки.</i>

6.5. ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ (DEMONSTRATIVE PRONOUNS)

Вказівні займенники вказують на особу (осіб) або предмет (предмети). Вказівні займенники змінюються за числами і мають форму як однини, так і множини.

Однина		Множина	
this	цей, ця, це	these	ці
that	той, та, те	those	ті

Займенники *this, these* вживаються для позначення предметів або осіб, що знаходяться близько до мовця у просторі або часі.

This umbrella is mine.	<i>Ця парасолька моя.</i>
Let's stay here, at this lake.	<i>Давайте зупинимось тут, біля цього озера.</i>
These are my dictionaries.	<i>Це мої словники.</i>

Займенники *that, those* вживаються на позначення предметів або осіб, віддалених від мовця у просторі або часі.

That is a dolphin.	<i>То дельфін.</i>
What is there on that rock?	<i>Що це там, на тій скелі?</i>
Those are his magazines.	<i>То його журнали.</i>

6.6. ПИТАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ (INTERROGATIVE PRONOUNS)

До **питальних займенників** належать такі займенники: **who?** (*хто?*), **whom?** (*кого, кому?*), **whose?** (*чий, чия, чие, чий?*), **what?** (*що, який, яка, яке, які?*), **which?** (*котрий, котра, котре, котрі?*).

Вони служать для утворення питальних речень.

Питальні займенники містять запитання щодо особи чи предмета, їхніх ознак та приналежності.

Коли займенники **who** і **what** є підметами, дієслово після них вживається в однині.

Who is going to see the new film?	<i>Хто буде дивитися новий фільм?</i>
What interests you most of all?	<i>Що вас найбільше цікавить?</i>
Which of you speaks English?	<i>Хто з вас говорить англійською?</i>
Whom do you translate this article for?	<i>Для кого ви перекладаєте цю статтю?</i>
Whose children did you see yesterday?	<i>Чіх дітей Ви бачили вчора?</i>
What English books do you read at home?	<i>Які англійські книги Ви читаєте вдома?</i>
Which pencils will you take now?	<i>Котрі олівці Ви візьмете зараз?</i>

Прийменник, що сполучається з питальним займенником, здебільшого ставиться після дієслова, а за наявності додатка – після додатка. Якщо замість **whom** вжито **who**, така позиція прийменника є єдино можливою:

What are you talking about ?	<i>Про що ви говорите?</i>
What are you looking at ?	<i>На що ви дивитесь?</i>
Who are you working for ?	<i>Для кого ви працюєте?</i>

6.7. ВІДНОСНІ ЗАЙМЕННИКИ (RELATIVE PRONOUNS)

До **відносних займенників** належать такі займенники: **who**, **whom** (*хто, котрий*), **whose** (*чий, котрий*), **which** (*котрий, який*), **that** (*котрий*), **what** (*що*).

Відносні займенники вживаються для з'єднання підрядних речень із головним і можуть виконувати у підрядному реченні різні функції.

- Займенники **who**, **whom**, **whose** використовуються щодо осіб.

The man who is sitting next to me is my teacher.	<i>Чоловік, який сидить поруч зі мною, мій учитель.</i>
The woman whom I met last week is a famous singer.	<i>Жінка, з котрою я познайомилася минулого тижня, відома співачка.</i>
I have no idea whose picture it is.	<i>Я й гадки не маю, чия це фотографія.</i>

- Займенники **which, what** використовуються щодо предметів.

The books which are on the table must be read.	<i>Книжки, які лежать на столі, треба прочитати.</i>
I wonder what you mean.	<i>Цікаво, що ти маєш на увазі.</i>

- **That** використовується як відносно людей, так і відносно предметів.

The article that (which) I have translated isn't difficult.	<i>Стаття, яку я вже переклав, не важка.</i>
The doctor that (whom) I saw yesterday is a good specialist.	<i>Лікар, у якого я був учора, досвідчений спеціаліст.</i>

6.8. НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ (INDEFINITE PRONOUNS)

Неозначені займенники вказують на невідомі (неозначені) особи й предмети та їх ознаки. Вони поділяються на *прості* і *складні*.

До **простих** неозначених займенників належать такі займенники: **some, any, one**.

Складні неозначені займенники утворюються від простих займенників **some, any, no, every** додаванням до них слів **-body, -one, -thing, -where**.

some <i>якийсь, дехто</i>	somebody <i>хтось</i>	someone <i>хтось</i>	something <i>щось</i>	somewhere <i>десь, кудись</i>
any <i>який-небудь, якийсь</i>	anybody <i>хтось, хто-небудь</i>	anyone <i>хтось, хто-небудь</i>	anything <i>щось</i>	anywhere <i>де-небудь, куди-небудь</i>
no <i>ніякий</i>	nobody <i>ніхто</i>	no one <i>ніхто</i>	nothing <i>ніщо, нічого</i>	nowhere <i>ніде, нікуди</i>
every <i>кожний</i>	everybody <i>кожний, усі</i>	everyone <i>кожний, усі</i>	everything <i>усе</i>	everywhere <i>всюди, скрізь</i>

- Займенник **some** перед зліченими іменниками у *множині* означає *кілька, деякі, одні, інші*:

We have some English books.	<i>У нас є кілька книжок англійською мовою.</i>
There is some evidence of his guilt.	<i>Існує декілька доказів його провини.</i>

- Займенник **some** перед зліченими іменниками в *однині* означає *якийсь, який-небудь*:

I read it in some book.	<i>Я прочитав це в якійсь книжці.</i>
--------------------------------	---------------------------------------

- Займенник **some** перед незліченими іменниками означає *деяка кількість* і українською мовою не перекладається:

He bought some butter.	<i>Він купив масла.</i>
-------------------------------	-------------------------

- Займенник **some** і похідні від нього займенники вживаються у *стверджувальних реченнях*, **any** і його похідні вживаються у *питальних і заперечних реченнях*:

Стверджувальні речення	Питальні речення	Заперечні речення
There are some books there. – <i>Там є книжки.</i>	Are there any books there? – <i>Там є книжки?</i>	There aren't any books there. / There are no books there. – <i>Там немає книжок.</i>
There is someone in the room. – <i>У кімнаті є хтось.</i>	Is there anyone in the room? – <i>Є хтось у кімнаті?</i>	There isn't anyone in the room. / There is no one in the room. – <i>У кімнаті нікого немає.</i>
She gave me something to read. – <i>Вона дала мені щось почитати.</i>	Did she give me anything to read? – <i>Вона давала мені щось почитати?</i>	She didn't give me anything to read. / She gave me nothing to read. – <i>Вона нічого не дала мені почитати.</i>

- Займенники **some, somebody, something** вживаються у *спеціальних та загальних запитаннях*, що виражають пропозицію або прохання:

Would you like some tea?	<i>Ти хочеш чаю?</i>
---------------------------------	----------------------

- Займенники **any, anybody, anyone, anything** вживаються у стверджувальних реченнях у значенні *усякий*.

Anybody can do it.	<i>Усякий може це зробити.</i>
---------------------------	--------------------------------

- Після займенників **somebody, anybody, something, anything nobody** прийменник **of** не вживається. Замість цього використовується **some of, any of, none of**.

Some of our students played football last week.	<i>Деякі з наших студентів грали у футбол минулого тижня.</i>
Have you got any of his letters?	<i>Ви отримали які-небудь з його листів?</i>
None of them knew about it.	<i>Ніхто з них не знав про це.</i>

- Неозначений займенник **one** вживається в таких випадках:

- а) для позначення неозначеної особи в реченнях, що відповідають безособовим та узагальноно-особовим реченням української мови:

One must keep one's word.	<i>Треба дотримувати свого слова.</i>
One never knows what it really means.	<i>Ніколи не знаєш, що це насправді означає.</i>

- б) як слово-замінник, щоб уникнути повторення зліченного іменника, про який йшлося раніше:

I don't like this hat. Give me another one .	<i>Мені не подобається цей капелюх. Дайте мені інший.</i>
These hats are too big. Show me smaller ones .	<i>Ці капелюхи надто великі. Покажіть мені менші.</i>

6.9. ОЗНАЧАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ (DEFINING PRONOUNS)

Означальні займенники вказують на узагальнену ознаку предмета або особи. До них належать такі займенники: **both** (обидва), **all** (увесь, уся, усе, усі), **each** (кожний,) **either** (один з двох; кожний з двох), **every** (кожний) та похідні від нього, **another**, **other** (інший).

1) Займенник **all** вживається із зліченими іменниками в однині та множині у функції означення.

All Europe was in the grip of freezing temperatures.	<i>Уся Європа була охоплена мінусовими температурами.</i>
All men were wearing tail-coats.	<i>Усі чоловіки були одягнені у фраки.</i>

Якщо іменник вживається з означеним артиклем або присвійним займенником, то **all** ставиться перед артиклем або займенником.

It was snowing all the morning.	<i>Увесь ранок ішов сніг.</i>
All my friends can operate the computer.	<i>Усі мої друзі можуть працювати на комп'ютері.</i>

Займенник **all** може вживатися в реченні самостійно – без іменника, і в цьому випадку він виконує функцію підмета або іменної частини складеного присудка.

All is well that ends well.	<i>Усе добре, що добре закінчується.</i>
Is that all you want from me?	<i>Чи це все, що ви від мене хочете?</i>

2) Займенник **both** вживається у функції:

- *означення* (з іменниками у множині):

I advise you to read both books.	<i>Я раджу тобі прочитати обидві книжки.</i>
---	--

- *підмета*:

I have two brothers. Both live in Kyiv.	<i>У мене два брати. Обидва живуть у Києві.</i>
--	---

- *іменної частини складеного іменного присудка*:

We are both very happy to see you.	<i>Ми обидва дуже раді вас бачити.</i>
---	--

- *додатка*:

“Which ice-cream do you prefer – strawberry or vanilla one?” “I like both ”.	<i>“Яке морозиво вам подобається більше – полуничне чи ванільне?” “Я люблю обидва”.</i>
---	---

3) Займенник **either** стосується двох осіб або предметів і має значення: а) *один з двох*; б) *обидва, кожний з двох*.

You can send me e-mails to either address.	<i>Ти можеш надіслати мені електронного листа на будь-яку з цих адрес.</i>
I refuse to meet either of them.	<i>Я відмовляюся зустрічатися з кожним з них.</i>

4) Займенники **each** та **every** перекладаються як «кожний». Проте займенник **each** має значення «кожний окремо», а займенник **every** – «кожний (усі)».

Займенник **each** може виконувати в реченні функції означення, підмета й додатка, а займенник **every** – тільки функцію означення.

Each participant wants to win the first prize.	<i>Кожний учасник хоче посісти перше місце.</i>
Every passenger must have a ticket.	<i>У кожного пасажира повинен бути квиток.</i>

На відміну від **every**, займенник **each** може вживатися з прийменником **of**.

Each of you can translate that sentence!	<i>Кожний з вас може перекласти це речення!</i>
---	---

Займенник **every** може утворювати складні займенники зі словами **body, one, thing, where (everybody, everyone, everything, everywhere)**.

5) Займенник **other (інший)** вживається як займенник-іменник і як займенник-прикметник. В обох випадках перед **other** може стояти означений артикль. Якщо **other** вжито як займенник-іменник, то в множині він має закінчення **-s (others)**, а також вживається в присвійному відмінку.

There were two magazines on the table: one of them was mine and the other was my sister's.	<i>На столі лежали два журнали: один з них був мій, а інший – сестри.</i>
Please, show me other books on this subject.	<i>Покажіть мені, будь ласка, інші книжки на цю тему.</i>

б) Займенник **another** має два значення: а) другий, інший; б) ще один.

This pen won't write. Give me another .	<i>Ця ручка не пише. Дайте мені іншу.</i>
Could you give me another cup of tea?	<i>Дайте мені, будь ласка, ще чашку чаю.</i>

6.10. КІЛЬКІСНІ ЗАЙМЕННИКИ (QUANTITATIVE PRONOUNS)

До кількісних займенників належать: **many, much (багато); few, little (мало); a few, a little (кілька, трохи)**. Усі вони мають ступені порівняння.

Кількісні займенники **many** і **few** вживаються перед зліченими іменниками у множині, а також замінюють їх.

Кількісні займенники **much** і **little** вживаються перед незліченими іменниками, а також замінюють їх.

Наявність неозначеного артикля перед **few** і **little** змінює їхнє значення.

Злічені іменники	Незлічені іменники
many	much
There are many English books in your room. – У тебе в кімнаті багато англійських книжок.	There is much work to do. – Є багато роботи.

Were there many people in the streets? – На вулицях було багато людей?	Did you have much work to do? – У Вас було багато роботи?
There weren't many people in the streets. – На вулицях було небагато людей.	I didn't have much work to do. – У мене було небагато роботи.
a few (небагато, але достатньо)	a little (небагато, але достатньо)
I have a few friends in London. – У мене декілька друзів у Лондоні.	There is a little money. I can buy some things for holidays. – У мене є трохи грошей. Я можу купити декілька речей для відпустки.
few (мало, недостатньо)	little (мало, недостатньо)
He isn't a sociable person. He has few friends. – Він нетовариська людина. У нього мало друзів.	There is little money. I can't buy a lot of things for the holiday. – У мене мало грошей. Я не можу багато чого купити для відпустки.

6.11. ЗАПЕРЕЧНІ ЗАЙМЕННИКИ (NEGATIVE PRONOUNS)

Заперечні займенники вказують на відсутність особи, предмета або їхньої ознаки.

До заперечних займенників належать: **no** (аніскільки), **nobody** (ніхто), **no one** (ніхто, нікого), **nothing** (ніщо, нічого), **none** (ніхто, жоден, ніщо), **neither** (жоден (з двох); ні той, ні другий).

Якщо підмет або додаток у реченні виражено заперечним займенником, то дієслово-присудок вживається у стверджувальній формі.

Nobody had been there.	Нікого там не було.
She knows nothing .	Вона нічого не знає.

1) Заперечний займенник **no** є займенником-прикметником; він вживається перед іменниками.

She has got no piano.	У неї нема рояля.
No dictionary could help him.	Ніякий словник не міг допомогти йому.

Якщо займенник **no** стосується іменника-дodatка, його можна опустити, вживаючи дієслово-присудок у заперечній формі; перед додатком при цьому здебільшого вживається займенник **any**.

She has got no piano. – У неї нема рояля.	She hasn't got any piano. – У неї нема рояля.
---	---

2) Складні заперечні займенники **nobody**, **no one**, **nothing** є займенниками-іменниками, що вживаються у функції підмета і додатка.

No one answered.	Ніхто не відповів.
I knew nothing about all this.	Я нічого не знав про все це.
Nothing could be done.	Нічого не можна було зробити.

У ролі *додатка* поряд з **nobody, no one, nothing** часто вживаються займенники **anybody, anyone, anything**; дієслово-присудок при цьому має заперечну форму.

She said nothing . – Вона нічого не сказала.	She didn't say anything . – Вона нічого не сказала.
--	---

Займенники **nobody** і **no one** виконують у *присвійному відмінку* функцію *означення*.

It was nobody's house.	Це був нічий будинок.
I need no one's help!	Нічия допомога мені не потрібна!

3) Заперечний займенник **none** є *займенником-іменником*. Він вживається стосовно істот і неістот і виконує у реченні функції *підмета* або *додатка*.

None of them has / have replied yet.	Ніхто (жоден) з них ще не відповів.
None of these pens writes / write.	Жодна з цих ручок не пише.
I wanted somebody to help me but there was none in the street.	Я хотів, щоб хтось мені допоміг, але нікого не було на вулиці.

4) Заперечний займенник **neither** вживається як *займенник-іменник* і *займенник-прикметник* стосовно істот і неістот.

Neither of us mentioned him.	Жоден з нас (двох) не згадував його.
Neither answer was correct.	Жодна відповідь не була правильною.

PRACTICE

Exercise 1. Complete each sentence with the appropriate personal pronoun in the nominative case.

1. (Joe, Scott and Bob) _____ went hiking on the mountain together.
2. (My Aunt Jane) _____ likes to watch scary movies on television.
3. (Nick and I) _____ have a favorite restaurant in town.
4. (The neighbor's car) _____ has a very noisy engine.
5. (Jenny and Fatima) _____ wore heavy coats to school because of the rain.
6. (The little old lady) _____ walks very slowly with a cane.
7. (Adam's grandfather) _____ retired from the U.S. Army four years ago.
8. (The blue notebook) _____ contains all the notes from Science class.
9. (The pens and pencils) _____ belong in the cup on the counter.
10. (Your Uncle Peter) _____ works for a large company in Europe.
11. (The Andersons) _____ were our neighbors for seven years.
12. (Amanda Sanderson) _____ is the prettiest girl in school.
13. (The boy wearing red) _____ scored the most points in the basketball game.
14. (The small girl) _____ is the youngest student in the class.
15. (Your parents) _____ live in a beautiful home in the country.
16. (The green apple) _____ will be ripe in a couple of weeks.
17. (The sweet oranges) _____ are on sale at the grocery store today.

18. (Sally and Jeff) _____ rode on the fastest roller coaster yesterday.
19. (You and I) _____ can carpool together to the meeting.
20. (Timothy Johnson) _____ wrote a book about space travel.
21. (The city of Tokyo) _____ is the capital city of Japan.
22. (Melanie and Susan) _____ got fired because they were late to work.
23. (My friend Susannah) _____ was honored by the principal at the assembly.
24. (Your parents and I) _____ got to know each other at the party.
25. (Our cousin Kenny) _____ just graduated from high school.

Exercise 2. Complete each sentence with the appropriate personal pronoun in the objective case.

1. (Joe, Scott and Bob) The waiter brought out three plates of food for _____
2. (My Aunt Jane) My brother and I wrote thank you letters to _____
3. (Nick and I) The science teacher gave a bottle rocket to _____
4. (The neighbor's car) The mechanic from the garage went to work on _____
5. (Jenny and Fatima) My parents bought \$25 gift certificates for _____
6. (The little old lady) I carried in the bags of groceries to help _____
7. (Adam's grandfather) Adam carefully painted a special portrait of _____
8. (The blue notebook) Samantha quickly wrote down all her notes in _____
9. (The pens and pencils) I bought a new zippered pouch at the store for _____
10. (Your Uncle Peter) Sally expertly danced her tap dance routine for _____
11. (The Andersons) We got a letter in our mailbox that belongs to _____
12. (Amanda Sanderson) Andrew went shopping and bought a ring for _____
13. (The boy wearing red) The soccer goalie kicked the soccer ball to _____
14. (The small girl) The waitress handed the ice cream cone to _____
15. (Your parents) You couldn't wait to show the report card to _____
16. (The green apple) The kitchen store sells a special tool to cut _____
17. (The sweet oranges) I learned to make a delicious recipe that uses _____
18. (Sally and Jeff) Before we go to the movies, I should call _____
19. (You and I) Peter and Jason will cook dinner tonight for _____
20. (Timothy Johnson) Sylvia put on an apron and baked cookies for _____
21. (The city of Tokyo) We looked everywhere on the map for _____
22. (Melanie and Susan) A package from the book store arrived for _____
23. (My friend Susie) I think she knows the answer, so I will ask _____
24. (Your parents and I) All of the neighbors threw a surprise party for _____
25. (Our cousin Kenny) Aunt Alexia mailed a suitcase to our house for _____

Exercise 3. Think about whether the missing personal pronoun in each sentence is being used as a subject or an object. Write the correct pronoun form on the line to complete the sentence.

1. Samuel is in my class. ____ (He/Him) is my friend.
2. My mother and I bought some things at the store. The store will deliver them to ____ (we/us).
3. I baked a cake for Grandma Shirley. I couldn't wait until Sunday to give it to ____ (she/her).
4. Uncle Joe is coming to visit in December. ____ (He/Him) will stay in our guest room.
5. Our family is taking a trip to the Grand Canyon. Our neighbor is going to watch our house for ____ (we/us).
6. Andrew and his sister will arrive on the next plane. I am going to pick ____ (they/them) up.
7. Next summer, Eric is taking the train to Oregon. ____ (He/Him) has already bought the train tickets.

8. Studying for school is important to Vanessa. ___ (She/Her) wants to get good grades this year.
9. The television and the stereo were not working correctly. My dad asked the man to repair ___ (they/them).
10. We're planning to go to the movies on Saturday night. Would you like to come with ___ (we/us)?
11. Alice and Jennifer like to bake cookies. ___ (They/Them) are going to bake some this afternoon.
12. You and I have been friends for a very long time. ___ (We/Us) will probably be friends forever!

Exercise 4. Form the objective case of the personal pronouns in brackets.

1. Mary gave ... (I) the letter. 2. You can sit next to ... (he). 3. They are going to watch a movie with ... (we). 4. Peter and Cindy can go with ... (you) tomorrow. 5. They wrote letters to ... (we) about how the kangaroos are losing their habitat. 6. Jill took pictures of Stephanie so she could put ... (they) in her Christmas cards. 7. The librarian gave ... (he) the library book. 8. Jenny's mother brought ... (she) a sandwich for lunch. 9. Sylvia will give ... (they) the book next week. 10. Park the bicycles in the rack and leave the keys for ... (we). 11. Scott's dad gave ... (he) a ride to the baseball game. 12. Jerry and Mark went to the school play with ... (they) on Monday. 13. Send ... (I) a copy of the report in the mail. 14. Aunt Marie baked ... (he) a delicious chocolate cake. 15. The librarian found the missing book when she was looking for ... (it).

Exercise 5. Fill in the blanks with personal pronouns.

1. My friends study at the University. are in their third year.
2. My family is not very large. consists of 3 persons.
3. Our English is poor. Mr. Brown teaches English.
4. Have any relatives?
5. Please, give a note-book. I want to have a look at something.
6. My father is an operator of the electronic computers. works at the plant.
7. The man says he knows and your family.
8. My aunt has two sons. are twins.
9. am a first-year student of Lviv State University of Internal Affairs.
10. My mother is usually tired after the work. Every day I help about the house.
11. Can you speak Italian? – No, I don't know at all.
12. She is your son's classmate. He studies together with
13. They are so happy. I often see together in the park.
14. As for, England is one of the most wonderful countries in the world. And what about
15. This text is too difficult for the pupils of the fifth form. can't learn

Exercise 6. Complete the following sentences with appropriate personal pronouns. In some sentences more than one answer can be correct.

1. ___ watched movies and ate popcorn until one o'clock in the morning.
2. ___ wrote letters to ___ about how the kangaroos are losing their habitat.
3. The little girl laughed while ___ played with her parents and her dog.

4. Jeremy and his friend were late to school because ___ found a dog. ___ was great.
5. Our old car got a flat tire when ___ ran over a rusty nail on the road.
6. ___ wore your favorite blue jacket to the dance, and ___ wore my green dress.
7. When the package arrived in the mail ___ could see that ___ was from New York.
8. The harvest festival at school was fun because ___ had a lot of activities to do.
9. ___ enjoys playing on the swings and slides at the park every night.
10. Bring ___ the receipt when ___ buy the supplies for the project.
11. Erica's grandmother gave ___ her old jewelry when ___ cleaned her room.
12. ___ were afraid of our principal because ___ was very big and tall.
13. Peter sharpened his pencil, and then ___ wrote a story about a dragon.
14. ___ loved to visit my aunt whenever ___ had a vacation from school.
15. ___ sold all their baseball cards, and then ___ used the money to buy gifts.
16. When the dog barked, my brother gave ___ a bone.
17. ___ paid for the tickets for ___ and ___ so ___ could see the show.
18. I voted for ___ to be the next governor of our state.
19. Betty laughed when ___ finally beat ___ at chess last night.
20. They made a special dinner for ___ to celebrate our anniversary.

Exercise 7. Choose the possessive pronouns that best complete each sentence.

1. ___ (My/Mine) brother planted a beautiful apricot tree in ___ (our/ours) front yard.
2. Annalisa finished ___ (her/hers) homework early, but Jill did not do ___ (her/hers) until later.
3. The little boy who lives next door played with ___ (him/his) toys.
4. The furniture belongs to my mother. It is ___ (her/hers).
5. ___ (Our/Ours) family enjoys spending time together.
6. Jenny's dad trimmed the branches off the tree. It looked bare without all of ___ (it/its) branches.
7. You must remember to clean ___ (your/yours) room before you go to the party.
8. Mr. and Mrs. Rochester bought a plant for ___ (their/theirs) house.
9. The bicycle over there is ___ (him/his), but this one right here is ___ (my/mine).
10. Angela likes to wear ___ (her/hers) hair long, while Peggy prefers to wear ___ (her/hers) short.

Exercise 8. Complete the sentences below with the correct possessive form of the words in brackets.

1. My brother and I look like (we) mother.
2. Give me my pencil, please. This is not (you).
3. Richard has got a big collection of books at home. My collection is not so big as (he).
4. We like your house. Our house is not so comfortable as (you).
5. Tell the children to bring (they) favourite books.
6. You can borrow (I) map if you haven't got one.
7. John often visits Sue. She is a friend of (he).
8. My brother lent me (he) car last weekend.
9. This country is known for (it) foggy climate.
10. They apologized, but it was my fault, not (they).
11. Ann usually walks with (she) dog in the evening.
12. Put on (you) coat when you go out. It's very cold.
13. I have lost (I) pen, may I take (you)?

14. If they've left (they) dictionaries at home, they may take (we) .

15. I had already lost my key, and then Mary lost (she)! It was awful!

Exercise 9. Paraphrase the following sentences as in the model.

Model: I am writing to one of my friends. – *I am writing to a friend of mine.*

1. We met one of your relatives. – *We met a*
2. Henry borrowed one of my books. – *Henry*
3. Tom invited some of his friends to his flat. – *Tom.....*
4. We had dinner with one of our neighbours.
5. Ann is in love with one of her colleagues.
6. They went on holiday with two of their friends.
7. She is one of my favourite singers.
8. We had an argument with one of our group-mates.
9. They went on holiday with some of their friends.
10. One of his sons is coming to stay with us next week.

Exercise 10. Use the appropriate reflexive pronoun in each sentence.

1. You must not live for ___ only.
2. He made breakfast all by ___.
3. We had to cook for ___ since mom didn't want to make dinner.
4. When you go shopping, buy something to eat for ___.
5. She created all the Christmas decorations by ___.
6. The new robotic toys can put ___ away.
7. They used a camera on the cell phone to take pictures of ___.
8. The man talked to ___ as he walked down the street.
9. The parrot admired ___ in the mirror for several hours each day.
10. I used a video to teach ___ how to knit.
11. The television uses a timer to turn ___ off after one hour.
12. You may help ___ to any of the snacks on the table.
13. He hurt ___ on the rusty nail and had to get a shot.
14. The little girl learned how to dress ___ for school.
15. We ate so much turkey and pumpkin pie that we made ___ sick.
16. My grandmother is no longer able to feed ___, so I help her.
17. The football team decided to call ___ the Tiger Tales.
18. When I saw ___ in the mirror, I realized that I had paint on my cheek.
19. Did you take a class in engineering, or did you teach ___?
20. Welcome to our party! Enjoy ___ !

Exercise 11. Complete the sentences below using reflexive pronouns and the following verbs.

kick	teach	look after	enjoy	cut
lock	hurt	burn	talk to	blame

1. Tom while he was shaving this morning.
2. Be careful! That pan is very hot. Don't !
3. They couldn't get back into the house. They had out.

4. It isn't her fault. She really shouldn't
5. What a stupid fool I am! I could
6. The boy was lucky when he fell down the stairs. He didn't
7. I'm trying to Spanish but I'm not making much progress.
8. He spends most of his time alone, so it's not surprising that he
9. Don't worry about us. We can
10. The party was great. We very much.

Exercise 12. Paraphrase the sentences using reciprocal pronouns (each other / one another). The beginning of each sentence is given for you.

1. Tom looked at Ann and Ann looked at Tom. *They*
2. At Christmas friends exchange wishes and presents. *At Christmas friends give*
3. You know her and she knows you quite long. *How long*
4. Sue doesn't like Kate. Kate doesn't like Sue. *They*
5. Jack and Jill are very happy together. *They love*
6. They had an argument last week. *They are still*
7. I don't see Nora very often. She doesn't see me very often either. *We don't*
8. Bill and Jane stood in front of the mirror. *They looked*
9. I shook my friend's hand and he shook mine. *We shook*
10. Do you agree that this street is just like that one? – *Yes, they resemble*

Exercise 13. Choose the correct demonstrative pronoun to complete each sentence.

1. ___ (These/This) are the shoes I like.
2. ___ (This/That) car over there is the best one.
3. ___ (These/Those) books right here are mine.
4. ___ (That/Those) store across the street sells clothes.
5. ___ (Those/This) students over there are my friends.
6. I've been looking for a turkey, and I'd like to buy ___ (that/those) one.
7. ___ (This/These) is the year we'll win the championship!
8. Have a look at my toys! ___ (This/These) is my favorite teddy bear.
9. Would you like some of ___ (this/these) sandwiches?
10. I think ___ (this/that) book in front of us is much more interesting than any of ___ (these/those) ones over there.

Exercise 14. Add an interrogative pronoun to complete each question sentence.

1. _____ one of the books is your favorite?
2. To _____ should I address the letter?
3. _____ shoes are outside the front door?
4. _____ would you like to do tomorrow?
5. _____ house should we go to on Saturday to watch the game?
6. To _____ was the package sent?
7. _____ is the new student in the band?
8. _____ is the title of the poem that you liked?
9. _____ is going to be the guest speaker for the assembly?

10. _____ homework was turned in without a name written on it?
11. _____ is your dog's name?
12. _____ car is yours?
13. _____ birthday is in the month of December?
14. To _____ was the angry phone call made?
15. _____ is there in a bowl?
16. _____ is the new principal of the elementary school?
17. _____ one of the sandwiches is made with ham?
18. _____ did we see at the movies last week?
19. _____ books are these? They are mine.
20. _____ are you thinking about? About summer.

Exercise 15. Use *the right relative pronoun in each blank.*

1. The book I got from the library must be returned in two days.
2. My father, I respect, congratulated me on a job well done.
3. I am always frustrated by people talk while watching a movie.
4. The store no longer sold the computer I wanted.
5. We walked past the church in I was baptized.
6. The child to you have spoken is my sister.
7. The tallest man came to the show is my Uncle James.
8. The man restaurant burned down was very sad.
9. My first novel, was published last year, was about my family.
10. Yesterday I met a composer song has been playing all day.
11. The building was scheduled for demolition was knocked down.
12. The young girl lives next door needs a babysitter.
13. The singer was very talented won the contest.
14. The reckless driver ran the red light crashed his car.
15. Martin, mother is Spanish, speaks both Spanish and English fluently.
16. Spiders, build beautiful webs, eat the flies they catch.
17. The bicycle I ride to school is quite old and needs some repairs.
18. The truck, was a huge machine, could carry all their belongings.
19. My cousin, guitar playing you have heard, wants to be a musician.
20. I have a hard time believing she really told such a lie.
21. Last summer they traveled to Rome, is in Italy.
22. What did you buy with the money you got for your birthday?
23. The delightful little boy, is wearing a baseball cap, is her son.
24. Mrs. Anderson, daughter is also a teacher here, teaches first grade.
25. Your response to my question, I received today, was appreciated.

Exercise 16. In this exercise you have to write these sentences again together with a relative clause. Use the sentences in brackets to make your relative clauses.

Example: Tom's father goes swimming every day. (Tom's father is 78.)
 – Tom's father, **who is 78**, goes swimming every day.

1. She showed me a photograph of her son. (Her son is a policeman.)
She showed me a photograph of her son,
2. We decided not to swim in the sea. (The sea looked rather dirty.)
We

3. The new stadium will be opened next month. (The stadium holds 90,000 people.)
The
4. John is one of my closest friends. (I have known John for eight years.)
.....
5. That man over there is an artist. (I don't remember his name.)
.....
6. The storm caused a lot of damage. (Nobody had been expecting the storm.)
.....
7. The postman was late this morning. (The postman is nearly always on time.)
.....
8. We often go to visit our friends in Bristol. (Bristol is only 30 miles away.)
.....
9. Mr Edwards has gone into hospital for some tests. (His health hasn't been good recently.)
.....
10. A friend of mine helped me to get a job. (His father is the manager of a company.)
.....

Exercise 17. Add an indefinite pronoun to complete each sentence.

1. I put my soda down on the table, but _____ moved it!
2. The party is going to be great! _____ will be there.
3. Does _____ have change for a dollar so I can buy a soda?
4. I was disappointed because _____ that I invited came to the party.
5. Rachel was so popular that _____ wanted to sit next to her.
6. _____ left the freezer open, and the ice cream melted.
7. The teacher said I could bring cupcakes for _____ in the class.
8. Henry was surprised that _____ sent him a birthday card in the mail, but did not sign the card.
9. That painting is so simple. _____ could have painted it.
10. The teacher passed the math tests out to _____ and the room was suddenly quiet.
11. _____ can bake a cake like Grandma Anna. Hers are the best!
12. Has _____ seen my blue notebook? I can't find it anywhere!
13. _____ called my house, but they hung up without saying a word.
14. The third question on the test was so difficult that _____ could answer it.
15. _____ who wants to do the examination must give me their names before Friday.

Exercise 18. Paraphrase the sentences using the indefinite pronoun one as in the model.

Model: It is necessary for everyone to go in for sports.

– **One** must go in for sports.

The red pencil is sharper than the blue pencil.

– *The red pencil is sharper than the blue **one**.*

1. It is necessary to be careful while crossing the road. 2. It is necessary to read newspapers every day. 3. It is impossible to master a foreign language without working hard. 4. The new flat is more comfortable than the old flat. 5. It is impossible to forget that day. 6. The brown shoes are as expensive as the black shoes. 7. It is necessary to air the room before going to bed. 8. It is necessary to take that into consideration. 9. This film is more interesting than that film. 10. I don't like this game. Let's play another game.

Exercise 19. Complete the sentences with appropriate defining pronouns. Sometimes more than one variant is possible.

1. ___ believes the project will be completed in time.
2. He was carrying a suitcase in ___ hand.
3. There are shops on ___ side of the street.
4. ___ likes our puppy Joy.
5. Bill and Jack are my brothers. ___ of them are students.
6. Would you like ___ cup of tea?
7. Did you go to Scotland or Ireland for your holidays? – We went to ___. A week in Scotland and a week in Ireland.
8. Have you told ___ about the meeting?
9. ___ student has to work hard during the exam time.
10. She's always nice to ___ .
11. The doctors did ___ possible.
12. Two of my classmates voted against the proposal, ___ supported it.
13. ___ the tourists have gone on an excursion.
14. Work at your English ___ day.
15. There are so many people at the concert – Jane, Josh, Sue and ___ .
16. In ___ words, she's just an angel!
17. He didn't say where he was going. ___ he said was that he was going away.
18. ___ has got their faults. Nobody is perfect.
19. There are two ways to the city centre. You can go along the footpath by the river or you can go along the main road. You can go ___ ways.
20. Do you want tea or coffee? – ___ . I really don't mind.

Exercise 20. Rewrite each sentence so that it contains the word given in capitals, and the meaning stays the same. Do not change the word in any way.

a) This is the only money I have left.	ALL
– This is <u>all</u> the money I have left.	
b) You both deserve promotion.	EACH
c) I read both books, but I liked neither of them.	EITHER
d) I'm afraid there aren't any empty seats at the front.	ALL
e) I couldn't understand either question.	BOTH
f) Whenever I cross the Channel by boat I feel seasick.	EVERY
g) Love is the only thing that you need.	ALL
h) We are all responsible for our own actions.	EACH
i) I always go to the cinema on Thursdays in winter.	EVERY
j) Everyone was cheering loudly.	ALL
k) Everyone in the office was given a personal parking space.	EACH
l) You only want to listen to rock music.	ALL

Exercise 21. Complete the sentences with the quantitative pronouns (much, many, little, few).

- 1) There weren't people at the party I had seen before.
- 2) We saw of the sights as we were only there for two hours.
- 3) We'll have to hurry. We haven't got time.
- 4) She is a very quiet person. She doesn't talk
- 5) Hurry up! There is time left.

- 6) people do not like flying.
- 7) It's raining. There are people in the street.
- 8) It's not a very lively town. There isn't to do.
- 9) He's got so money, he doesn't know what to do with it.
- 10) We didn't take photographs when we were on holiday.

Exercise 22. Complete these sentences with the quantitative pronouns (*little / a little / few / a few*).

- 1) He's not so popular. He has friends.
- 2) We didn't have any money but Tom had
- 3) He doesn't speak much English. Only words.
- 4) Nora's father died years ago.
- 5) "Would you like some more cake?" "Yes, please, but only"
- 6) This town isn't very well-known and there isn't much to see, so tourists come here.
- 7) I don't think Jill would be a good teacher. She's got patience with children.
- 8) This is not the first time the car has broken down. It has happened times before.
- 9) The cinema was almost empty. There were very people there.
- 10) There is a shortage of water because there has been very rain recently.

Exercise 23. Complete the following sentences with the negative pronouns (*no / none / no one / nobody / nothing / nowhere*) and the indefinite pronouns (*any / anyone / anybody / anything / anywhere*) in the negative sentences.

- 1) "Where did you go for your holidays?" "..... I stayed at home."
- 2) The bus was completely empty. There wasn't on it.
- 3) I couldn't make an omelette because I had eggs.
- 4) I didn't say Not a word.
- 5) The accident looked serious but fortunately was injured.
- 6) The town was still the same when I returned years later. had changed.
- 7) We took a few photographs but of them were very good.
- 8) I can't find my watch I've looked all over the house.
- 9) "What did you have for breakfast?" "..... I don't usually have for breakfast."
- 10) We cancelled the party because of the people we invited could come.
- 11) intelligent person could do such a stupid thing.
- 12) There was complete silence in the room. said
- 13) "How many cinemas are there in this town?" "..... The last one closed six months ago."
- 14) The four of us wanted to go to a restaurant but we couldn't because of us had money.
- 15) I don't want to eat.

Exercise 24. Rewrite each sentence so that it contains the word given in capitals, and the meaning stays the same. Do not change the word in any way.

a) There wasn't anyone at the meeting.
– There were <u>no</u> people at the meeting.	NO
b) Both singers had bad voices.	NEITHER
c) All of the cups are dirty.	NONE
d) This town doesn't have any good hotels.	NO
e) These two pens don't write properly.	NEITHER

f) All of the shops are closed.	NONE
g) From today, lorries are not allowed to go through the town centre.	NO
h) Both jobs were unsuitable for Helen.	NEITHER
i) It has nothing to do with you!	NONE
j) We cannot waste any time!	NO

GRAMMAR TESTS

Test 1. Read the sentences below. For each sentence choose the correct answer (A, B, C or D) from the table.

- I can't go to a party. I haven't got ___ to wear.
- Everyone in the group shook hands with ___ .
- The washing-machine has broken down again. I think we should get ___ .
- All the guests were dancing. ___ having a good time.
- Take care, will you, Anna? Look after ___ .
- Yes, ___ would be lovely to see you again.
- If you want some apples, I'll get you ___ at the shop.
- We've brought some food with ___ .
- Who does this CD belong to? ___, I've just bought it.
- The shop doesn't sell new books. It only sells old ___ .
- The two girls often wear ___ clothes.
- Please, don't take it without permission. It's not ___ .
- I'm sorry, but ___ of your examples is correct.
- Hurry up! There is ___ time left.
- ___ the children of this family play the piano.

1.	A anything	B everything	C something	D nothing
2.	A each the other	B one another	C one the other	D themselves
3.	A a new	B a new one	C new	D new one
4.	A Someone was	B Anyone was	C Everyone was	D No one was
5.	A you	B your	C yours	D yourself
6.	A it	B this	C there	D you
7.	A any	B it	C one	D some
8.	A me	B ourselves	C us	D we
9.	A I	B Me	C Mine	D Myself
10.	A of them	B ones	C some	D them
11.	A each other	B each other's	C themselves	D themself's
12.	A you	B your	C yours	D yourselves
13.	A no	B either	C nothing	D neither
14.	A little	B much	C many	D few
15.	A Every	B Each	C All	D Both

Test 2. Choose a), b), c) or d) to fill in the blanks in the sentences below.

- ___ of my parents likes porridge.

- a) Nobody; c) Neither
b) No one; d) None.
2. I haven't decided yet ___ to ask for help.
a) which; c) whose;
b) whom; d) what.
3. Stan and Mike have fixed the bicycle ____ .
a) they; c) them;
b) their; d) themselves.
4. It's my phone. Where's ___ ?
a) you; c) yours;
b) your; d) yourself.
5. I've got two friends. ___ of them are sportsmen.
a) both; c) all;
b) each; d) every.
6. I want to tell you about my neighbour, ___ dog is constantly barking.
a) who; c) whom;
b) whose; d) which.
7. I'll go home if there is ___ urgent to do now.
a) something; c) everything;
b) anything; d) nothing.
8. That's ___ she told me about.
a) all; c) which;
b) nothing; d) none.
9. ___ has come. We can start the meeting.
a) All; c) Both;
b) Everybody; d) Nobody.
10. Children, you must do your room ____ .
a) both; c) yourself;
b) everybody; d) yourselves.
11. I've got ___ time to waste.
a) no; c) nothing;
b) none; d) neither.
12. Have you seen my notebook ___ ?
a) somewhere; c) everywhere;
b) anywhere; d) nowhere.
13. Whose magazines are these? – _____ are _____ .
a) These, their; c) They, their;
b) They, theirs; d) Their, theirs.

14. Lonely people very often talk to _____ even if there is _____ in the room.
 a) they, nobody; c) them, some;
 b) their, anybody; d) themselves, nobody.
15. Unfortunately, I had _____ time so I couldn't help as much as I wanted to.
 a) a few; c) little;
 b) much; d) few.

Test 3. Read the text below. For gaps (1-11) choose the correct answer (A, B, C or D) from the table.

(1)_____ was on September 20, 1973 that Bobby Riggs met Billie Jean King on the tennis court. Of all the tennis matches until then, this was probably the (2) _____ that attracted the most attention. Riggs had once been a champion, but at 55 he was getting rather old for top-class tennis. But he considered (3) _____ a better player than any woman. In fact, he thought women should go home and find (4) _____ useful to do in the kitchen. Billie Jean King, on the other hand, was a 29-year-old star of women's tennis and a feminist. Riggs thought that (5) _____ would be a good idea to play King. He was sure he could beat (6) _____. King agreed to play. There was a lot of interest in the match, and more or less (7) _____ in the country was looking forward to (8) _____. On the night of the match, there were over 30,000 people in the Houston Astrodome. When Riggs and King came face to face with (9) _____ other, they had 50 million people watching (10) _____ on TV. The match didn't work out for Riggs, because Billie Jean King defeated (11) _____, 6-4, 6-3, 6-3.

1.	A There	B It	C These	D They
2.	A one	B ones	C which	D any
3.	A oneself	B himself	C herself	D themselves
4.	A someone	B anyone	C something	D everything
5.	A these	B those	C one	D it
6.	A him	B her	C them	D us
7.	A all	B someone	C everyone	D everything
8.	A her	B him	C its	D it
9.	A each	B one	C every	D all
10.	A him	B her	C them	D us
11.	A her	B herself	C himself	D him

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Вона любить бути на самоті. 2. Шкода, що ти не можеш піти з нами. 3. Вони обоє були щасливі чути такі новини. 4. Хтось може пояснити, як виконувати це завдання? 5. Вони обоє обожнюють один одного. 6. В кімнаті не було нікого. 7. Вона помилково взяла чийсь сумку. 8. Хтось чекає тебе біля університету. 9. Почуйтеся як вдома! 10. Ви добре провели час? 11. Пригощайтесь, ось торт! 12. Я звик усі рішення приймати сам. 13. Цей автомобіль потужніший, аніж той. 14. Ми повинні взаємно допомагати один одному. 15. Вечірня сукня моєї подруги була набагато вишуканіша, ніж моя.

Activity 2. Translate into English. Pay attention to pronouns.

Дорога Мері,

Ми чудово проводимо час на твоєму улюбленому острові Родос! Острів неймовірно зелений. Він набагато більший, ніж ми очікували. Ми орендували машину на цілий тиждень та змогли побачити всі цікаві місця острова. Це було казково, хоча й трохи втомливо. Надалі я маю намір спокійно відпочити до кінця поїздки.

Діти поведуться добре. У готелі є дитячий розважальний центр, де займаються усіма дітьми протягом 4 годин кожного дня. Приємна молода дівчина знаходить їм все нові та нові розваги і діти її обожають. Готель, що ти нам порадила, справді чудовий, а персонал приємний та товариський. Вони цінують наші спроби розмовляти грецькою мовою. Погода у нас сонячна, тому ми сподіваємось на чудову засмагу.

Мабуть, це усі наші новини. З нетерпінням чекаємо нашої зустрічі. Дякуємо тобі, що дбаш про нашого улюбленця.

Твої Саманта, Том та діти.

Activity 3. Translate into English.

1. Подивись на ті повітряні кулі! Хіба ж вони не дивовижні? 2. Джеймс та Хелен вирішили одружитись цього року. 3. Та дівчина за столом скоро стане моєю сусідкою. 4. Ці висотні будинки (хмарочоси) у центрі міста повинні бути знесені. 5. «То були найкращі дні мого життя!», – сказав дідусь. 6. Мерелін та Піт заручені! Хіба ж це не чудово! 7. Рейчел, дозволь тобі представити Стефана. Стефан, це – Рейчел. 8. Я б хотів купити один з тих жакетів, що ми бачили минулого тижня. 9. Ось як ми познайомились! 10. Можеш дістати ті пляшки на верхній полиці?

Activity 4. Translate into English.

1. Небагато дітей ще вірять у Санта Клауса. 2. У нас небагато часу, тож поспіши. 3. Чи багато англійців живуть у Німеччині? 4. На вулиці ще багато снігу. 5. Ніхто не знає про його приїзд. 6. У нас мало новин про землетрус. 7. Якщо ти додаш трішки солі, смак буде зовсім іншим. 8. Велика увага була привернута до фінального матчу. 9. Все, що він робить, – неправильно! 10. У саду хтось є? 11. Хочеш щось випити? 12. Вибери будь-що з того, що тобі подобається. 13. Не турбуйся, я нічого не сказав. 14. Рон знає все про комп'ютери. 15. Він відвідує сиротинець щомісяця. 16. Хтось пояснив тобі все, що ти повинен зробити? 17. «Хтось бачив мою ручку? Я шукав її усюди». 18. «У вас ще залишилось печиво?» – «Ні, жодного». 19. Обидва молоді чоловіки є студентами нашого університету. 20. Жоден з нас не вміє їздити верхи. 21. Хоча б хтось може впоратися з цим завданням? 22. Я провів увесь день, відповідаючи на телефонні дзвінки. 23. Мій собака супроводжує мене, куди б я не пішов. 24. Що б не трапилось, я залишусь його другом. 25. Коли б я не намагався поговорити з Кейт, вона завжди ігнорує мене. 26. Виклич таксі, інакше ти запізнишся. 27. Мені потрібен кредит, інакше я не зможу купити цей будинок. 28. Ніхто не може передбачити результат. 29. Жодна з цих вправ не є складною. 30. Як Том, так і Сильва живуть за кордоном.

ПРИЙМЕННИК (THE PREPOSITION)

Прийменник – це службова частина мови, що поєднує слова у словосполученнях і реченнях, виражаючи відношення між ними.

Прийменники, як правило, багатозначні, внаслідок чого одному й тому самому прийменнику англійської мови відповідає кілька українських і навпаки.

Прийменники в англійській мові виражають різноманітні відношення: *просторові, часові, напрямку дії, причинні, наслідкові* тощо. Відповідно до цього можна встановити і певну класифікацію прийменників.

7.1. ПРИЙМЕННИКИ ЧАСУ (THE PREPOSITIONS OF TIME)

<i>after</i>	після	What are you doing after the lessons? – <i>Що ти робиш <u>після</u> уроків?</i>
<i>at</i>	в, о (при вказівці на час)	Let's meet at five. – <i>Давайте зустрінемося <u>о</u> п'ятій.</i>
<i>before</i>	до, перед	Dad! I'm going to the party. Don't wait for me before midnight. – <i>Тату! Я збираюся на вечірку. Не чекай на мене <u>до</u> півночі.</i>
<i>by</i>	до (конкретного моменту)	You must be back by 12.00. – <i>Ти повинен повернутися <u>до</u> дванадцятої години.</i>
<i>during</i>	протягом, під час	I had a lot of fun during my summer holiday. – <i>Я добре розважився <u>під час</u> літніх канікул.</i>
<i>for</i>	на, протягом, на строк	I'll stay in the country for a week. – <i>Я залишуся за містом <u>на</u> тиждень.</i>
<i>from</i>	з (указує на початковий момент дії)	Where were you from 8 p.m. to 11 p.m. yesterday? – <i>Де ви були вчора <u>з</u> восьмої до одинадцятої вечора?</i>
<i>in</i>	1) у (в)	My son was born in 1995. – <i>Мій син народився <u>у</u> 1995.</i>
	2) через	See you in a week. – <i>Побачимося <u>через</u> тиждень.</i>
	3) за (якийсь час)	I learned to drive in four weeks. – <i>Я навчився водити авто <u>за</u> чотири тижні.</i>
<i>on</i>	1) у (в)	See you on Monday. – <i>Побачимося <u>у</u> понеділок.</i>
	2) після	On coming home I checked my mail. – <i>Прийшовши додому (<u>після</u> того, як я прийшов додому), я перевірів свою електронну пошту.</i>

<i>since</i>	з (указує на початковий момент дії, що почався в минулому й триває у момент мовлення)	I haven't seen her since Christmas. – Я не бачив її з Різдва.
<i>till / until</i>	до	Let's stay here until tomorrow. – Давайте залишимося тут <u>до</u> завтра.
<i>within</i>	протягом, упродовж	Our history teacher gave us a project to finish within a week. – Наш учитель з історії дав нам завдання зробити проект, який ми повинні закінчити <u>протягом</u> тижня.

~ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ AT, IN, ON ~

At	
at 9.00	о дев'ятій годині
at Christmas / Easter	на Різдво / Великдень
at noon / night / midnight	опівдні / уночі / опівночі
at breakfast / lunch / dinner / supper	за сніданком / ланчем / обідом / вечерею
at that time	у той час
at the moment	у той самий момент
at the weekend	на вихідні
at present	тепер, в даний час
at sunrise / sunset	на сході / заході сонця
In	
in the morning / afternoon / evening	уранці / удень / увечері
in January	у січні (з назвами місяців)
in (the) winter	узимку (з назвами пір року)
in 1997	у 1997 (з назвами років)
in the 21 st century	у XXI столітті
in an hour / week / year	через годину / тиждень / рік
in the past / future	у минулому / майбутньому
On	
on Sunday(s)	у неділю (по неділях) (з назвами днів тижня)
on Christmas Day	у Різдвяний день
on July 21 st	двадцять першого липня
on that day	у той день
on Easter Sunday	у Великодню неділю
on a summer night	в літню ніч
on Monday morning / afternoon / evening	в понеділок зранку / вдень / увечері
on my birthday	в мій день народження
on New Year's Eve	напередодні Нового року

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!

Прийменники часу не вживаються перед словами **yesterday** *учора*; **tomorrow** *завтра*; **next** *наступний*; **this** *цей*; **last** *минулий*; **every** *кожний*.

- ✓ yesterday morning – *учора вранці*;
- ✓ next year – *наступного року*;
- ✓ this week – *цього тижня*;
- ✓ last Christmas – *минулого Різдва*.

7.2. ПРИЙМЕННИКИ МІСЦЯ ТА НАПРЯМУ (THE PREPOSITIONS OF PLACE AND DIRECTION)

above	над, вище	There's a rainbow above the forest. – <i>Над лісом – веселка.</i>
across	крізь, через	I was going across the street when I heard the voice of an old friend of mine. – <i>Я переходив (через) вулицю, коли почув голос свого давнього приятеля.</i>
against	проти, напроти	The wind was so strong that it was difficult to walk against it. – <i>Вітер був такий сильний, що було важко <u>проти</u> нього йти.</i>
along	уздовж	She was going slowly along the road. – <i>Вона повільно йшла <u>вздовж</u> дороги.</i>
among	серед	That woman standing among the children must be their teacher. – <i>Ця жінка, що стоїть <u>серед</u> дітей, мабуть, їхня вчителька.</i>
around	навколо	We are travelling around the world. – <i>Ми подорожуємо <u>навколо</u> світу.</i>
at	1) біля, коло	Somebody is standing at our front door. – <i>Хтось стоїть <u>біля</u> вхідних дверей.</i>
	2) у (в) (із назвами організацій, закладів)	Were you at the theatre yesterday? – <i>Чи були ви вчора <u>у</u> театрі?</i>
behind	позаду, за	There is a swimming pool behind the house. – <i><u>За</u> будинком є басейн.</i>
below	нижче	The temperature is 10 degrees below zero. – <i>Температура дорівнює 10 градусів <u>нижче</u> нуля.</i>
beside	коло, біля, поряд	Our summer house is beside the river. – <i>Наш літній будинок знаходиться <u>біля</u> річки.</i>
between	між	Who is sitting between Kate and Mary? – <i>Хто сидить <u>між</u> Кейт і Мері?</i>
by	1) біля, коло	I like sitting by the window. – <i>Мені подобається сидіти <u>біля</u> вікна.</i>
	2) мимо, повз (із дієсловами руху)	She ran by without saying "Hello". – <i>Вона пробігла <u>мимо</u>, не привітавшись.</i>

	3) (вказує на засіб пересування, рух транспортом)	You can travel by bus (taxi, car, train, ship / sea, plane / air). – <i>Ти можеш подорожувати автобусом (на таксі, машиною, потягом, кораблем, морем, літаком).</i>
down	униз	Getting down the hill was even more difficult than climbing up. – <i>Сходити <u>вниз</u> з гори було навіть складніше, ніж підніматися на гору.</i>
from	з	Take the dictionary from the shelf and look up this word in it. – <i>Візьми <u>з</u> полиці словник і подивись у ньому це слово.</i>
in	в (у)	Waiter! There is a fly in my soup! – <i>Офіціанте! <u>У</u> моєму супі плаває муха!</i>
inside	в (у), усередині	I can hear a strange noise inside the box. I think this is a mouse. – <i>Я чую дивний шум <u>у</u> коробці. Я думаю, що це миша.</i>
into	в (у), усередину	Put the sandwich into your bag and don't eat at the lesson any more! – <i>Поклади бутерброд <u>у</u> портфель і більше не їж на уроці.</i>
near	поряд, близько	I live near the underground station. – <i>Я живу <u>біля</u> метро.</i>
next to	поряд із, поруч	Next to the Tower of London there's Tower Bridge. – <i><u>Поряд</u> із Лондонським Тауером знаходиться Тауерський міст.</i>
off	з, від, геть (позначає віддалення)	Off we go! – <i>Ми пішли (<u>геть</u>)!</i>
on	на (поверхні чогось)	Your book is on the table. – <i>Твоя книжка <u>на</u> столі.</i>
over	над, понад	A flying saucer was hanging over the forest. – <i>Летюча тарілка зависла <u>над</u> лісом.</i>
out of	з, зсередини	He took a knife out of his pocket. – <i>Він витягнув ніж <u>з</u> кишені.</i>
outside	зовні, біля	Why are there so many people standing outside our house? – <i>Чому <u>біля</u> нашого будинку так багато людей?</i>
through	крізь	I could see the rain through the window. – <i>Я бачив дощ <u>крізь</u> вікно.</i>
to	до, на, у	Let's go to the seaside! – <i>Поїхали <u>на</u> море!</i>
towards	до, на, у, у напрямку	Go towards that cathedral and you'll see the bank building on your left. – <i>Йди <u>в напрямку</u> собору і зліва ти побачиш будівлю банку.</i>
under	під	Look! There's a cat under the chair! – <i><u>Під</u> стільцем – кішка!</i>
up	уверх, угору	Hands up ! – <i>Руки <u>вгору</u>!</i>

~ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ AT, IN, ON ~

At	
at Number 23 Baker St.	<i>на Бейкер-стріт, 23 (з номерами будинків)</i>
at home	<i>вдома</i>
at school	<i>у школі</i>
at the university	<i>в університеті</i>
at work	<i>на роботі</i>
at the traffic lights	<i>на світлофорі</i>
at the bus stop	<i>на автобусній зупинці</i>
at the station	<i>на станції</i>
at the airport	<i>в аеропорту</i>
at the seaside	<i>біля моря / на узбережжі</i>
at a hotel	<i>у готелі</i>
at the table / desk	<i>за столом / партою</i>
at the end of something !!! (BUT: in the end)	<i>в кінці (чогось) !!! (АЛЕ: в кінцевому результаті, кінець кінцем)</i>
at the top of something	<i>зверху (чогось)</i>
at the bottom of something	<i>знизу (чогось)</i>
at the back of something !!! (BUT: on the back of a letter / piece of paper etc)	<i>позаду чогось !!! (АЛЕ: на звороті листа / листка тощо)</i>
In	
in London	<i>у Лондоні (з назвами міст)</i>
in France	<i>у Франції (з назвами країн)</i>
in Oxford St.	<i>на вулиці Оксфордській (з назвами вулиць)</i>
in an armchair !!! (BUT: on a chair)	<i>у кріслі !!! (АЛЕ: на стільці)</i>
in danger	<i>у небезпеці</i>
in a queue	<i>у черзі</i>
in a newspaper / a book	<i>в газеті / книжці</i>
in the sky	<i>у небі</i>
in a row	<i>в ряд</i>
in the centre	<i>у центрі, по центру</i>
in the park	<i>у парку</i>
in (on) the street	<i>на вулиці</i>
in the corner of a room !!! (BUT: at / on the corner of a street)	<i>у кутку кімнати !!! (АЛЕ: на розі вулиці)</i>
in the middle of	<i>у середині чогось</i>
in prison / hospital	<i>у в'язниці / лікарні</i>
in the country	<i>за містом, у селі</i>
in a picture / a photo	<i>на картині / фото</i>
in a / the car / taxi	<i>у машині / таксі (знаходиться у транспорті)</i>

On	
on the floor / the wall	<i>на підлозі / стіні</i>
on a chair !!! (BUT: in an armchair)	<i>на стільці</i> !!! (АЛЕ: у кріслі)
on the river	<i>на річці</i>
on the coast	<i>на узбережжі</i>
on a farm	<i>на фермі</i>
on page	<i>на сторінці</i>
on foot	<i>пішки</i>
on business	<i>у справах</i>
on holiday	<i>у відпустці</i>
on a trip	<i>під час подорожі</i>
(to be / to go) on an excursion	<i>бути на екскурсії / йти на екскурсію</i>
on the way	<i>по дорозі</i>
on the phone	<i>по телефону</i>
on TV / radio	<i>по телевізору / радіо</i>
on the right / left	<i>праворуч / ліворуч</i>
on a / the bus / plane / train / ship /	<i>в автобусі / літаку / потязі / на кораблі</i>

7.3. ПРИЙМЕННИКОВІ ЗВОРОТИ (THE PREPOSITIONAL EXPRESSIONS)

В англійській мові прийменники можуть вживатися перед іменниками, після іменників, після прикметників, після дієслів, а також після дієслів з додатком. Здебільшого такі словосполучення є сталими і їх потрібно запам'ятати.

~ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ ПІСЛЯ ІМЕННИКІВ / ПЕРЕД ІМЕННИКАМИ ~ (NOUN + PREPOSITION / PREPOSITION + NOUN)

a need FOR something	<i>потреба у чомусь</i>	The firm closed down because there wasn't a need for its product any more. – Фірма закрилася, тому що не було більше потреби у її продукції.
a reason FOR something	<i>причина чогось</i>	The train was late but no one knew the reason for the delay. – Поїзд спізнив, але ніхто не знав причини затримки.
a rise / an increase / a fall / a decrease IN something	<i>ріст / зростання / падіння / зниження чогось</i>	There has been an increase in road accidents recently. – Останнім часом почастишали випадки автокатастроф.

an advantage / a disadvantage OF something	<i>перевага / недолік чогось / у чомусь</i>	The advantage of living alone is that you can do what you like. – <i>Перевага проживання одного полягає у тому, що ти можеш робити все, що захочеш.</i>
a photograph / a picture OF someone / something	<i>фото когось / чогось</i>	He always keeps a photograph of his wife in his pocket. – <i>Він завжди тримає фото своєї дружини у кишені.</i>
an invitation TO a party / a wedding etc	<i>запрошення на вечірку / весілля тощо</i>	Did you get an invitation to the party? – <i>Ти отримав запрошення на вечірку?</i>
a reaction TO something	<i>реакція на щось</i>	I was surprised at his reaction to what I said. – <i>Я був здивований його реакцією на те, що я сказав.</i>
a solution TO a problem	<i>вирішення / розв'язання проблеми</i>	Do you think we'll find a solution to this problem? – <i>Думаєш, ми вирішимо цю проблему?</i>
an answer TO a question	<i>відповідь на запитання</i>	The answer to your question is "No"! – <i>Відповідь на твоє запитання «Ні»!</i>
an attitude TO / TOWARDS someone / something	<i>ставлення до когось / чогось</i>	His attitude to / towards his job is very negative. – <i>Його ставлення до своєї роботи дуже негативне.</i>
a relationship / a connection / contact WITH someone / something !!! (BUT: a relationship / a connection / contact BETWEEN two things or persons)	<i>стосунки / зв'язок / контакт з кимось / чимось</i> !!! (АЛЕ: відносини / зв'язок / контакт між двома речами чи особами)	Do you have a good relationship with your parents? – <i>У тебе добрі стосунки з батьками?</i> Police have said that there is no connection between the two murders. – <i>Поліція сказала, що немає жодного зв'язку між цими двома вбивствами.</i>
to pay BY cheque !!! (BUT: to pay IN cash)	<i>платити чеком</i> !!! (АЛЕ: платити готівкою)	Did you pay by cheque or in cash ? – <i>Ти платив чеком чи готівкою?</i>
(to do something) BY accident / chance / mistake	<i>(зробити щось) випадково / помилково</i>	We hadn't arranged to meet. We met by chance . – <i>Ми ж не домовлялися про зустріч. Ми зустрілися випадково.</i>
a play / a painting / a novel / a book BY	<i>п'єса / картина / роман / книга (когось, про авторство)</i>	Have you read any books by Agatha Christie? – <i>Ти читав якісь книги Агати Крісті?</i>
(to be / to fall) IN love WITH someone	<i>закохатися у когось</i>	Have you ever been in love with anyone? – <i>Ти коли-небудь у когось закохувався?</i>

IN (my) opinion	на (мою) думку	<i>In my opinion</i> the film wasn't very good. – На мою думку, цей фільм не дуже хороший.
(to be) ON fire	горіти	Look! That car is on fire . – Подивись! Це авто горить.
(to go) FOR a walk	йти на прогулянку	She always goes for a walk with her dog in the morning. – Вона завжди ходить на прогулянку зі своїм собакою вранці.
(to have something) FOR breakfast / lunch / dinner / supper	(їсти щось) на сніданок / ланч / обід / вечерю	What did you have for lunch ? – Що ти їв на ланч?

~ **ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ ПІСЛЯ ПРИКМЕТНИКІВ** ~
(**ADJECTIVE + PREPOSITION**)

(to be) nice / kind / good / stupid / silly / clever / sensible OF someone	гарно / добре / хороше / нерозумно / розумно з чийогось боку	Thank you. It was very nice of you to help me. – Дякую. Було дуже гарно з вашого боку мені допомогти.
(to be) nice / kind / polite / rude / friendly TO someone	(бути) добрим / ввічливим / грубим / дружнім з кимось / до когось	Why were you so rude to Ann? – Чому ти був такий грубий з Анною?
(to be) angry / annoyed / furious ABOUT something	злий / роздратований / осканжений через щось	What are you so angry about ? – Через що ти такий розлючений?
!!! (BUT: angry / annoyed / furious WITH someone FOR doing something)	!!! (АЛЕ: злий / роздратований / осканжений на когось через щось)	They were furious with me for not inviting them to the party. – Вони були шалено злі на мене через те, що я не запросив їх на вечірку.
(to be / to get) fed UP WITH something	набриднути	I am fed up with doing the same things. – Мені набридла та сама робота.
(to be) surprised / amazed / shocked AT / BY something	здивований / шокований чимось	Everybody was surprised at / by the news. – Усі були здивовані цими новинами.
(to be) excited / worried / upset ABOUT something	бути схвилюваним / засмученим через щось	Ann is upset about not taking part in that competition. – Анна засмучена через те, що не братиме участі у конкурсі.
(to be) afraid / frightened / terrified / scared OF someone / something	боятися когось / чогось / бути наляканим кимось / чимось	Are you afraid of dogs? – Ти боїся собак?
(to be) proud / ashamed OF someone / something	пишатися / соромитися кимось / чимось	I'm not ashamed of what I did. In fact I'm quite proud of it. – Мені не соромно за те, що я зробив. Насправді, я доволі пишаюся цим.

(to be) aware / conscious OF something	знати / усвідомлювати щось	“Did you know they were married?” “No, I wasn’t <i>aware of</i> that.” – “Ти знав, що вони одружені?” – “Ні, я не знав про це.”
(to be) good / bad / excellent / brilliant / hopeless AT (doing) something	здібний / поганий / відмінний / бездоганний / безнадійний у чомусь	I’m not very <i>good at</i> learning foreign languages. – Я не дуже здібний до вивчення іноземних мов.
(to be) married / engaged TO someone	одружений / заручений з кимось	Linda is <i>married to</i> an American. – Лінда одружена з американцем.
(to be) sorry ABOUT something	шкодувати про щось	I’m <i>sorry about the noise</i> last night. We were having a party. – Вибачте за шум минулої ночі. У нас була вечірка.
!!! (BUT: (to be) sorry FOR doing something)	!!! (АЛЕ: шкодувати про якийсь вчинок)	I’m <i>sorry for shouting</i> at you yesterday. – Вибач, що накричав на тебе учора.
!!! (BUT: (to be / to feel) sorry FOR someone)	!!! (АЛЕ: шкодувати когось)	I <i>feel sorry for George</i> . He has got no friends and no money. – Мені шкода Джорджа. У нього немає ані друзів, ані грошей.
(to be) impressed WITH / BY someone / something	бути враженим кимось / чимось	I wasn’t very <i>impressed by / with</i> the film. – Я не була дуже вражена цим фільмом.
famous FOR something	відомий за щось	The Italian city of Florence <i>is famous for</i> its art treasures. – Італійське місто Флоренція відоме своїми скарбами мистецтва.
responsible FOR something	відповідальний за щось	Who was <i>responsible for</i> all that noise last night? – Хто відповідальний за увесь цей шум минулої ночі?
(to be) responsible TO someone / something	підпорядковуватися чомусь / комусь	He is directly <i>responsible to</i> the President. – Він прямо підпорядковується Президенту.
different FROM / TO someone / something	інший за когось / щось	The film was quite <i>different from / to</i> what I expected. – Цей фільм досить таки відрізнявся від того, на що я сподівався.
interested IN something	зацікавлений чимось	Are you <i>interested in</i> art and architecture? – Ти цікавишся мистецтвом і архітектурою?
capable / incapable OF something	здатний / нездатний на щось	I’m sure you are <i>capable of</i> passing the examination. – Я впевнена, ти здатен скласти цей іспит.
fond OF someone / something	захоплюватися кимось / чимось	Mary is very <i>fond of</i> animals. She has three cats and two dogs. – Мері дуже захоплюється тваринками. У неї три коти і дві собаки.

full OF something	<i>повен чогось</i>	The letter I wrote was full of mistakes. – У листі, якого я написав, було повно помилок.
(to be) short OF something	<i>мати недостачу / брак у чомусь</i>	I'm a bit short of money. Can you lend me some? – Мені бракує трохи грошей. Позичиши мені?
tired OF something	<i>втомлений від чогось</i>	Come on, let's go! I'm tired of waiting. – Та ходімо уже! Я втомився чекати.
(to be) keen ON something	<i>захоплюватися чимось / дуже любити щось</i>	Ann was very keen on reading detective stories. – Анна захоплювалася читанням детективних оповідань.
similar TO something	<i>схожий на щось</i>	Your handwriting is similar to mine. – Твій почерк схожий на мій.
crowded WITH (people etc)	<i>переповнений (людьми тощо)</i>	The city centre was crowded with tourists. – Центр міста переповнений туристами.

~ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ ПІСЛЯ ДІЄСЛІВ ~
(VERB + PREPOSITION)

apologise TO someone FOR something	<i>просити вибачення у когось за щось</i>	When I realised I was wrong, I apologised to him for my mistake. – Коли я усвідомив, що не був правий, я попросив у нього вибачення за свою помилку.
apply FOR something	<i>звертатися (за довідкою) / просити / подавати заяву</i>	I think this job would suit you. Why don't you apply for it? – Думаю, що ця робота тобі б підійшла. Чому ти не подаєш заяву?
arrive IN (city / town / country)	<i>прибувати (у місто / країну)</i>	They will arrive in New York at noon. – Вони прибудуть у Нью-Йорк опівдні.
arrive AT (some institution)	<i>прибувати (у певну установу)</i>	We arrived at the station too late. – Ми прибули на станцію запізно.
!!! (BUT: arrive home) (no preposition)	!!! (АЛЕ: прибувати додому) (без прийменника)	What time did you arrive home ? – О котрій годині ти прибув додому?
believe IN something	<i>вірити у щось</i>	I believe in my dreams. – Я вірю у свої мрії.
belong TO someone	<i>належати комусь</i>	Who does this book belong to ? – Кому належить ця книжка?
care ABOUT someone / something	<i>турбуватися про когось / щось</i>	He is very selfish. He doesn't care about other people. – Він дуже егоїстичний. Йому байдуже про інших людей.

care FOR someone	доглядати / любити когось	She is very old. She needs someone to care for her. – Вона дуже стара. Потрібно, щоб хтось доглядав за нею.
care FOR something	цікавитися чимось / любити щось	I don't care for hot weather. – Я не люблю спеки.
take care OF someone / something	подбати / потурбуватися про когось / щось	Have a nice holiday. Take care of yourself! – Гарної тобі відпустки. Бережи себе!
collide WITH someone / something	зіткнутися з кимось / чимось	There was an accident this morning. A bus collided with a car. – Цього ранку стався нещасний випадок. Автобус зіткнувся з автомобілем.
complain TO someone ABOUT someone / something	скаржитися комусь на когось / щось	We complained to the manager of the restaurant about the food. – Ми поскаржилися менеджеру ресторану на їжу.
concentrate ON something	зосередитися на чомусь	Don't look out of the window. Concentrate on your work! – Не дивись за вікно. Зосередься на роботі!
consist OF something	складатися з чогось	We had an enormous meal. It consisted of seven courses. – У нас був величезний обід. Він складався із семи страв.
crash / drive / bump INTO someone / something	вдарятися в / урізатися в / наїхати на (когось / щось)	He lost control of the car and crashed into the wall. – Він втратив контроль над авто і врізався у стіну.
depend ON someone / something	залежати від когось / чогось	“What time will you arrive?” “I don't know. It depends on the traffic.” – “О котрій годині ти прибудеш?” “Я не знаю. Все залежить від дорожнього руху.”
dream ABOUT someone / something	бачити сон про когось / щось	I dreamt about you last night. – Ти мені снилася минулої ночі.
dream OF being / doing something	мріяти стати кимось / зробити щось	I often dream of being rich. – Я часто мрію стати багатим.
happen TO someone / something	трапитися з кимось / чимось	A strange thing happened to me yesterday. – Дивна річ трапилася зі мною вчора.
laugh / smile AT someone / something	сміятися / насміхатися з когось / чогось	I look stupid with this haircut. Everyone will laugh at me. – Я виглядаю по-дурному з тією стрижкою. Усі сміятимуться з мене.
listen TO someone / something	слухати когось / щось	We spent the evening listening to records. – Ми провели вечір, слухаючи платівки.
live ON money / food	жити за гроші / на харчі	George's salary is very low. It isn't enough to live on . – Зарплата у Джорджа дуже низька. Цього не достатньо на прожиття.
look AT someone / something	дивитися на когось / щось	Why are you looking at me like that? – Чому ти на мене так дивишся?

look FOR someone / something	шукати когось / щось	I've lost my keys. Can you help me to look for them? – Я загубив ключі. Допоможеш мені їх шукати?
look AFTER someone / something	доглядати за кимось / чимось	You can borrow this book if you promise to look after it. – Можеш взяти цю книжку, якщо обіцяєш дивитися за нею.
pay (someone) FOR something !!! (BUT: pay a bill / a fine / \$70 / a fare / taxes etc) (no preposition)	платити (комусь) за щось !!! (АЛЕ: платити рахунок / штраф / 70 доларів / за проїзд / податки тощо) (без прийменника)	I didn't have enough money to pay for the meal. – У мене не було достатньо грошей, щоб заплатити за їжу. He'd violated the traffic rules and had to pay a fine . – Він порушив правила дорожнього руху і був змушений платити штраф.
rely ON someone / something	покладатися на когось / щось	You can rely on Jack. He always keeps his promises. – Можеш покластися на Джека. Він завжди виконує свої обіцянки.
shout AT someone	кричати на когось	He was very angry and started to shout at me. – Він був дуже злий і почав на мене кричати.
speak / talk TO / WITH someone	говорити / розмовляти з кимось	Hello, can I speak to Jane, please? – Доброго дня, чи можу я говорити з Джейн?
suffer FROM an illness	страждати від хвороби	The number of people suffering from heart diseases has increased. – Зросла кількість людей, які страждають на серцеві хвороби.
think ABOUT / OF someone / something	думати про когось / щось	You're so quiet this morning. What are you thinking about / of ? – Ти такий тихий цього ранку. Про що ти думаєш?
wait FOR someone / something	чекати на когось / щось	I'm not going out yet. I'm waiting for the rain to stop. – Я ще не йду. Я чекаю поки перестане дощити.
write TO someone	писати комусь	Sorry, I haven't written to you for such a long time. – Вибач, що так довго тобі не писав.
phone someone (no preposition)	зателефонувати комусь (без прийменника)	Did you phone your father yesterday? – Ти телефонував батькові вчора?
discuss something (no preposition)	обговорити щось (без прийменника)	We discussed many things at the meeting. – Ми обговорили багато речей на зустрічі.
enter somewhere (no preposition)	увійти кудись (без прийменника)	She felt nervous as she entered the room . – Вона нервувала, коли зайшла до кімнати.

~ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ
ПІСЛЯ ДІЄСЛІВ З ДОДАТКОМ ~
(**VERB + OBJECT + PREPOSITION**)

accuse someone OF (doing) something	обвинувачувати когось у чомусь	The teacher accused three students of cheating in the examination. – Вкладач звинуватив трьох студентів у списуванні на іспиті.
aim / point something AT someone / something	націлювати щось на когось / щось	He aimed his gun at the target, fired and missed it. – Він націлив свою зброю на мішень, вистрілив і схибив.
ask (someone) FOR something !!! (BUT: ask (someone) a question) (no preposition)	просити (у когось) щось !!! (АЛЕ: задати (комусь) запитання) (без прийменника)	I wrote to the company asking them for more information about the job. – Я написав у компанію, щоб надали мені більше інформації про роботу. May I ask you a few questions ? – Можна поставити Вам кілька запитань?
blame someone / something FOR something	звинувачувати когось / щось у чомусь	Everybody blamed me for the accident. – Усі звинуватили мене у нещасному випадку.
borrow something FROM someone	позичити щось у когось	I didn't have enough money. I had to borrow some from a friend of mine. – У мене не було достатньо грошей. Я був змушений позичити трохи у свого друга.
charge someone WITH (an offence / a crime)	обвинувачувати когось (у злочині)	Three men have been arrested and charged with robbery . – Троє чоловіків були заарештовані і обвинувачені у крадіжці.
congratulate someone ON (doing) something	привітати когось із чимось	When I heard that he had passed his examination, I phoned him to congratulate him on his success. – Коли я почув, що він склав іспит, я зателефонував йому, щоб привітати його з успіхом.
divide / cut / split something INTO (some parts)	поділити / порізати / розколоти щось (на кілька частин)	The book is divided into three parts. – Книжка поділена на кілька частин.
explain (a problem / a situation / a word etc) TO someone	пояснити (проблему / ситуацію / слово тощо) комусь	Can you explain this word to me? – Можеш пояснити мені це слово?
invite someone TO (a party / a wedding etc)	запросити когось на (вечірку / весілля тощо)	Don't plan anything on Sunday. I am going to invite you to my birthday. – Нічого не плануй у неділю. Я запрошую тебе на свій день народження.
prefer someone / something TO someone / something	надавати перевагу комусь / чомусь над кимось / чимось	I prefer tea to coffee . – Я надаю перевагу чаю над кавою.

protect someone / something FROM / AGAINST someone / something	захистити когось / щось від когось / чогось	He put sun-tan cream on his body to protect his skin from the sun. – Він наклав сонцезахисний крем на своє тіло, щоб захистити свою шкіру від сонця.
provide someone WITH something	забезпечувати когось чимось	The school provides all its students with books. – Школа забезпечує усіх учнів книжками.
regard someone / something AS someone / something	вважати когось / щось за когось / щось	I've always regarded you as one of my best friends. – Я завжди тебе вважав одним зі своїх найкращих друзів.
remind someone OF / ABOUT someone / something	нагадувати комусь про когось / щось	Look at this photo of Tom. Who does he remind you of ? – Поглянь на це фото Тома. Кого він тобі нагадує?
sentence someone TO (a period of imprisonment)	засудити когось до ув'язнення	He was found guilty and sentenced to six month's imprisonment. – Його визнали винним і засудили до шести місяців ув'язнення.
spend (money) ON something	витрачати (гроші) на щось	How much money do you spend on food each week? – Скільки грошей ти витрачаєш на їжу щотижня?
throw something AT someone / something	кидати щось / запустити чимось у когось / щось	Someone threw an egg at the speaker. – Хтось запустив яйцем у промовця.
throw something TO someone	кидати щось комусь	Ann shouted "Catch!" and threw the keys to me from the window. – Анна крикнула: «Лови!» і кинула мені з вікна ключі.
translate (a book etc) FROM one language INTO another language	перекласти (книгу тощо) з однієї мови на іншу	William Shakespeare's sonnets have been translated into many languages. – Сонети Вільяма Шекспіра перекладено на багатьма мовами.
warn someone ABOUT someone / something	попередити когось про когось / щось	The doctor warned us about the danger of smoking. – Лікар попередив нас про небезпеку куріння.

PRACTICE

Exercise 1. Complete the sentences below with appropriate prepositions of time.

1. I don't get up so early _____ Sunday.
2. Our city is especially beautiful _____ spring.
3. The expedition departed _____ May 8, 1956.

4. Coach tours gained popularity _____ the 19th century.
5. We always play tennis _____ weekends.
6. Can he have come home _____ midnight?
7. Ann and I arrived home _____ the same time.
8. Fred called on me _____ Friday morning.
9. This year I was on holiday _____ May.
10. School begins _____ half _____ 8.
11. Before the exams Sheila had to study even _____ night.
12. The train left the station _____ time.
13. We have been friends _____ childhood.
14. Is it possible to have our meeting _____ Friday morning?
15. _____ the end of the lesson the teacher set the home assignment.
16. I'll be waiting at the entrance _____ 5, not later.
17. What are you doing _____ the moment?
18. The research had been completed _____ 2007.
19. She has had a bad cough _____ three days already.
20. The lecture lasted _____ 7 _____ 9.
21. Jack's away. He will be back _____ a week.
22. Gina had a snack _____ the break.
23. _____ the end she managed to give up smoking.
24. Clara revised the rules _____ going to bed.
25. Nick will have returned from the cruise _____ Wednesday.
26. I don't like to be late. I'm always _____ time.
27. She doesn't usually get up early _____ the morning.
28. They are getting married _____ five months.
29. We give each other presents _____ Christmas.
30. I left school _____ the age of 15.

Exercise 2. Put in the correct prepositions of time (at, on, in).

1. Columbus discovered America the 15th century.
2. You can see the stars night if the sky is clear.
3. In Britain children have to start school the age of five.
4. It's difficult to listen when everyone is speaking the same time.
5. Tom isn't here the moment. He will be back about five minutes.
6. The course begins 7 January and ends 19 March.
7. I went to bed midnight and got up 6.30 the next morning.
8. Mozart was born in Salzburg 1756.
9. Are you doing anything special the weekend?
10. Hurry up! We've got to go ten minutes.
11. I haven't seen Ann for a few days. I last saw her Tuesday.
12. I'll phone you Tuesday morning about 10 o'clock, OK?
13. I might not be at home the morning. Can you phone the afternoon instead?
14. Tom's grandmother died 1977 the age of 79.
15. Jack's brother is an engineer but he's out of work the moment.
16. The price of electricity is going up October.
17. Sunday afternoons I usually go for a walk in the country.
18. There are usually a lot of parties New Year's Eve.
19. I like walking round the town night. It's always so peaceful.
20. Do you fancy going to the cinema Friday night?

21. Tom doesn't see his parents very often these days – usually only Christmas or Easter and sometimes the summer for a few days.
22. I've been invited to a wedding 14 February.
23. I'm just going out to do some shopping. I'll be back half an hour.
24. Carol got married 17, which is rather young to get married.
25. Ann works hard during the week, so she likes to relax weekends.
26. It was quite a short book and easy to read. I read it a day.
27. The telephone and the doorbell rang the same time.
28. Marry and Henry always go out for a meal their wedding anniversary.
29. Mr Davis is 63. He'll be retiring from his job two year's time.
30. In Britain football matches are usually played Saturdays.

Exercise 3. Complete the sentences with appropriate prepositions of place.

1. I've been very busy lately and have no time to go _____ the theatre.
2. Before entering college Boris worked _____ the factory.
3. There were hundreds of stars _____ the sky.
4. Have you taken any papers _____ the table?
5. Go straight forward and turn _____ the corner of the street.
6. Look _____ the box and you will find a present! Surprise!
7. Jeremy used to spend his summers _____ a farm.
8. There used to be a great bridge _____ the river.
9. I dream to spend a couple of days _____ Venice.
10. Teenager rarely stay _____ home in the evening.
11. She sat _____ the armchair knitting socks for her grandson.
12. Going out Fiona put the comb _____ the purse.
13. Be careful! There is a lamp right _____ your head.
14. The demonstrators were marching _____ the square.
15. Don't forget to put down your name _____ the bottom of page.
16. The cat's favourite place was _____ the corner of the room.
17. The burglar got in _____ the window.
18. The schoolboy took his textbook _____ the bag.
19. You can take the seat _____ the right.
20. He was leaning _____ a tree. What was he thinking about?
21. You are to retell the text _____ page 5.
22. Don't call me when I'm _____ work.
23. If you want to read, you'd better sit _____ the window.
24. _____ my friends there are a lot of students.
25. They decided to place the armchair _____ the sofa and a fireplace.
26. We rented the apartment _____ Number 3 Maple Street.
27. The water flows into the tank _____ this pipe.
28. Our cottage is _____ wonderful trees.
29. Children like hiding _____ the bed.
30. Climb _____ immediately! It's dangerous to get so high!

Exercise 4. Put in the correct prepositions of place (at, on, in).

1. In most countries people drive the right.
2. I usually buy a newspaper my way to work in the morning.
3. Last year we had a lovely skiing holiday the Swiss Alps.

4. San Francisco is the west coast of the United States.
5. She spends all day sitting the window and watching what is happening outside.
6. I have to walk up a lot of stairs every day. My flat is the third floor and there is no lift.
7. I read about the accident. There was a report the front page of the newspaper.
8. We went to the theatre last night. We had seats the front row.
9. I couldn't hear the teacher very well. She had a quiet voice and I was sitting the back of the class.
10. When you send a letter, it is a good idea to write your name and address the back of the envelope.
11. You'll find the cups the top shelf.
12. It can be dangerous when children play football the street.
13. Turn left the traffic lights.
14. I'll meet you the corner of the street at 10 o'clock.
15. We got stuck in a traffic jam the way to the airport.
16. There was an accident the crossroads this morning.
17. What time do you expect to arrive London?
18. What time do you expect to arrive the hotel?
19. I can't find Tom this photo. Is he it?
20. the end of the street there is a path leading to the river.
21. I wouldn't like an office job. I couldn't spend the whole day sitting a desk.
22. Ann's brother lives a small village the south coast of England.
23. You'll find the sports results the back page of the newspaper.
24. Sue and Dave got married Manchester four years ago.
25. Paris is the river Seine.
26. Mr Boyle's office is the first floor. When you come out of the lift, it's the third door your left.
27. We normally use the front entrance to the building but there's another entrance the back.
28. If you want to get away from modern life, you should go and live a small island the middle of the ocean.
29. The man the police are looking for has a scar his right cheek.
30. I wasn't sure whether I had come to the right flat because there was no name the door.

Exercise 5. Complete the sentences below with appropriate prepositions.

1. The Browns live _____ a very beautiful cottage.
2. There is a garden _____ the cottage.
3. Last week we drove _____ Paris.
4. My birthday is _____ the 20 of June.
5. Were you born _____ summer?
6. Let's meet _____ 5:30.
7. What time do you usually arrive _____ work in the morning?
8. My grandson was born _____ 2005.
9. How did you get to London? – _____ plane.
10. _____ the weekend we are going to Poland.
11. The train arrived _____ time, as usual.
12. My train arrives at 11.30. Can you meet me _____ the station?
13. The article was translated _____ Friday.
14. I've watched television _____ two hours.

15. _____ the end she agreed.
16. She is _____ danger. We must help her.
17. I get to my work _____ foot.
18. It's a strange feeling when you first arrive _____ a foreign country.
19. Many people are _____ prison for crimes they did not commit.
20. Our flight was delayed. We had to wait _____ the airport for four hours.

Exercise 6. Complete the sentences below with suitable prepositions.

1. After work we went to a café a drink.
2. I'm hungry. What's dinner this evening?
3. my opinion, violent films shouldn't be shown television.
4. I think you need a bit of exercise. Shall we go a walk?
5. Do you know any songs the Beatles?
6. The company has rejected the workers' demands an increase pay.
7. The two companies are completely independent. There is no connection them.
8. Tom's reaction my suggestion was not very enthusiastic.
9. When he left home, his attitude his parents seemed to change.
10. Did you hear the news this morning the radio?
11. It was only accident that I found out who the man really was.
12. There was panic when people realised the building was fire.
13. The weather was terrible when we were holiday in Scotland.
14. Next month I'm going to Scotland a short holiday.
15. When we went to Rome, we went a tour around the city.
16. I wouldn't like his job. He spends most of his time talking the telephone.
17. I didn't intend to take your umbrella. I took it mistake.
18. I've just received an invitation a wedding next week.
19. The cause the fire in the hotel last night is still unknown.
20. Money isn't the solution every problem.
21. The shop assistant wouldn't accept my cheque and insisted that I paid cash.
22. Have you seen this picture the town as it looked 100 years ago?
23. Sorry I haven't written to you for so long. The reason this is that I've been ill recently.
24. I didn't have any money on me, so I paid cheque.
25. The advantage having a car is that you don't have to rely on public transport.
26. Jim's job involves a lot of travelling. He often goes to other towns business.
27. I got up late this morning and had to rush. All I had breakfast was a cup of coffee.
28. I don't think that there is any need a new road.
29. Ann reads a lot of books American women writers.
30. They fell love with each other almost immediately and were married in a few weeks.

Exercise 7. Complete the sentences with the correct preposition, paying attention to the words in italics.

1. Did you know that Linda is *engaged* a friend of mine?
2. I don't *feel sorry* George. All his problems are entirely his own fault.
3. I can't stop to talk to you now. I'm a bit *short* time.
4. "Do you want to watch the football match on television?" "No, thanks. I'm not *interested* football."
5. These days everybody is *aware* the dangers of smoking.

6. I felt *sorry* the children when we went on holiday. It rained every day and they had to spend most of the time indoors.
7. Britain isn't *famous* its food.
8. I'd rather not go to an Indian restaurant. I'm not very *keen* Indian food.
9. This part of town is always very lively at night. It's usually *crowded* people.
10. Ann is very *fond* her younger brother.
11. The people next door are *annoyed* us making so much noise last night.
12. Unfortunately I'm not very *good* tennis.
13. Your shoes are *similar* mine but they're not exactly the same.
14. My new job is a completely new experience for me. It's quite *different* what I did before.
15. It wasn't very *polite* him to leave without saying "Thank you".
16. George hasn't been eating well recently. I'm *worried* him.
17. I was *delighted* the present you sent me.
18. Man is now *capable* destroying the whole world with nuclear weapons.
19. We've got plenty of things to eat. The fridge is *full* food.
20. We enjoyed our holiday but we were rather *disappointed* the hotel.
21. I was *surprised* the way he behaved. It was quite out of character.
22. I wasn't very *impressed* the service in the restaurant. We had to wait ages before getting our food.
23. It's very *nice* you to let me use your car. Thank you very much.
24. Can't we have something different to eat for a change? I'm *tired* having the same thing day after day.
25. She doesn't often go out at night. She is *afraid* the dark.
26. The editor is *responsible* what appears in his newspaper.
27. Why are you always so *rude* your parents? Can't you be *nice* them?
28. Mr Davis spends a lot of time gardening. His garden is very well-kept and he's very *proud* it.
29. I've been trying to learn Spanish but I'm not very *satisfied* my progress.
30. Are you still *upset* what I said to you yesterday?

Exercise 8. Complete the sentences with the correct preposition, paying attention to the words in italics.

1. When I realised that I had taken the wrong umbrella, I immediately *apologised* my mistake.
2. Sally is often not well. She *suffers* severe headaches.
3. Before you make a final decision, *think* carefully what I said.
4. A football team *consists* 11 players.
5. It's not a very good bus service. You can't *rely* it.
6. She's very old and can't live alone. She needs someone to *look* her.
7. I haven't seen Harry for ages. I wonder what's *happened* him.
8. There was an awful noise as the car *crashed* the tree.
9. Ken gets very jealous. He doesn't like his girlfriend *talking* other men.
10. Don't worry about arranging our holiday. I'll *take care* that.
11. There was an accident this morning. A bus *collided* a car.
12. He loves complaining. He *complains* everything.
13. He was very angry and started *shouting* me.
14. What are you *laughing* ? I don't understand what's funny.
15. It's a very cheap country. You can *live* very little money there.

16. I *dreamt* Ann last night. We were dancing together at a party when she suddenly hit me. Then I woke up.
17. The man sitting opposite me on the train kept *looking* me.
18. "Does this bag *belong* you?" "No, it isn't mine."
19. You must *listen* this record. You'll love it.
20. Who *looked* you when you were ill?
21. The police are still *looking* the seven-year-old boy who disappeared from his home last week. Nobody knows where the boy is.
22. I was driving along when the car in front of me stopped suddenly. Unfortunately I couldn't stop in time and *crashed* the back of it.
23. She hasn't got a job. She *depends* her parents for money.
24. When you went to the theatre with Paul, who *paid* the tickets?
25. You were very rude to Tom. Don't you think you should *apologise* him?
26. Don't try to do two things at once. *Concentrate* one thing at a time.
27. Ken is still unemployed. He has *applied* several jobs but hasn't had any luck yet.
28. I don't *believe* working hard. It's not worth it.
29. "Are you playing tennis tomorrow?" "I hope so, but it *depends* ... the weather."
30. I don't *believe* ghosts. I think people only imagine that they see them.

Exercise 9. Complete the sentences with the correct preposition, paying attention to the words in italics.

1. I didn't have any money, so I had to *borrow* some a friend of mine.
2. Many people *regard* him one of the greatest pianists in the world.
3. I *prefer* classical music pop music.
4. This morning I *spent* \$70 a pair of shoes.
5. Before he came to Britain, many people had *warned* him the weather. So he was prepared for plenty of rain.
6. You are always *asking* me money. Why don't you ask someone else for a change?
7. I've been *invited* the wedding but unfortunately I can't go.
8. When I saw Dave, I *congratulated* him passing his driving test.
9. Be careful with those scissors. Don't *aim* them me!
10. Don't *throw* stones the birds! It's cruel.
11. I couldn't understand the letter because it was in Spanish. So a friend of mine *translated* it English for me.
12. It's not very pleasant when you are *accused* something you didn't do.
13. The driver of the car was taken to the police station and later *charged* dangerous driving.
14. Ann *reminded* Tom his appointment with Mr Fox.
15. He has a bodyguard to *protect* him his enemies.
16. Tom *provided* me all the information I needed.
17. It's a very large house. It's *divided* four flats.
18. If you don't want to eat that sandwich, *throw* it the birds. They'll eat it.
19. Can you *explain* this question me?
20. He was *sentenced* life imprisonment for the murder of a policeman.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose A, B, C or D to fill in the blanks in the sentences below.

1. People should sleep _____ night.
A. in B. at C. on D. during
2. Tomorrow I will be at home _____ 2 to 5.
A. from B. since C. between D. with
3. _____ the whole the trip was successful!
A. In B. At C. On D. Into
4. If you like, you can pay _____ cash.
A. with B. by C. in D. on
5. We discussed this problem _____ Monday morning.
A. in B. during C. for D. on
6. Don't stick your hands _____ the pockets: it's impolite.
A. to B. onto C. in D. into
7. Do you enjoy your studies _____ the university?
A. at B. in C. inside D. within
8. Choose any _____ your friends to help you.
A. from B. of C. out of D. among
9. Our students have a lunch break _____ midday.
A. in B. for C. during D. at
10. Though opposed at first, he took our arguments _____ the end.
A. in B. at C. by D. after
11. Who is this guy _____ the photo?
A. on B. in C. at D. into
12. What dishes are traditionally made _____ Easter?
A. on B. in C. for D. at

Test 2. Read the sentences below. For each sentence choose the correct answer (A, B, C or D) from the table.

1. I saw a really funny programme _____ television.
2. The village is _____ Sheffield. It's only six miles away.
3. You can see the details _____ the computer screen.
4. I've got a meeting _____ Thursday afternoon.
5. We've lived in this flat _____ five years.

6. This car is _____ sale if you're interested in buying it.
7. Polly wants to cycle round the world. She's really keen _____ the idea.
8. Could you let me know _____ Friday at the latest?
9. The audience clapped _____ the end of the show.
10. I've lived here _____ last year.
11. What's the matter _____ your car?
12. We could see the balloon high _____ the town.
13. There was a fall _____ ten per cent in prices.
14. The house was burgled _____ we were out.
15. What's the difference _____ a boat and a ship?
16. Rupert's new car looks more _____ an aeroplane.
17. We're all bored _____ this game.
18. I can't find my keys. I had them a minute _____ .
19. We get lots of requests _____ help.
20. The babysitter will stay there _____ we get home.
21. I'm going to be late _____ the meeting.
22. We do most of our business _____ summer.
23. The job is similar _____ my old one.

1.	A at	B from	C in	D on
2.	A along	B by	C near	D next
3.	A at	B by	C in	D on
4.	A at	B in	C on	D to
5.	A ago	B already	C for	D since
6.	A for	B in	C on	D to
7.	A about	B for	C on	D with
8.	A by	B to	C up to	D until
9.	A at	B for	C in	D to
10.	A after	B by	C for	D since
11.	A by	B for	C on	D with
12.	A above	B on	C onto	D up
13.	A at	B by	C in	D of
14.	A at	B during	C in	D while
15.	A between	B from	C under	D with
16.	A as	B like	C near	D at
17.	A about	B at	C for	D with
18.	A ago	B before	C behind	D back
19.	A at	B for	C of	D on
20.	A by	B for	C to	D until
21.	A at	B for	C in	D to
22.	A along	B at	C in	D on
23.	A as	B at	C to	D with

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Вона ніколи не погоджується з тим, що я кажу. 2. Хелен була відсутня у коледжі протягом 3 тижнів. 3. Мій син слабкий у фізиці. 4. Обидві сім'ї схвалили їх шлюб. 5. Ти не можеш порівнювати Елвіса Преслі та Майкла Джексона. 6. Ця книжка ґрунтується на реальних фактах. 7. Марії слід піти до лікаря. Вона скаржиться на біль у спині. 8. Науковці намагаються знайти ліки від СНІДу. 9. Здається, він не усвідомлює того, що відбувається навколо нього. 10. Мені сумно, коли люди жорстокі до своїх домашніх улюбленців. 11. Немовля залежить від матері у всьому. 12. На відміну від того, що писали газети, міністр погодився підписати договір. 13. Десятки людей померли від вірусу Зіка за останні кілька місяців. 14. Вона й не мріяла про роль у цій видатній картині. 15. Єдина відмінність між двома близнюками полягала у їх характерах.

Activity 2. *Translate into English.*

1. Нас зацікавив цей новий проект. 2. Вона має досвід у реставрації картин. 3. Атлет провалив спробу побити світовий рекорд. 4. Лондон відомий своїми музеями. 5. Мері було важко справлятися з трьома дітьми та роботою. 6. Ми з нетерпінням чекаємо на літо. 7. Він не прийняв пропозицію роботи, тому що був незадоволений зарплатою. 8. Ви знайомі з творчістю Джейн Остін? 9. Менеджер був розлючений на мене через проблеми з доставкою товару. 10. Його звинуватили у викраденні коштовностей дружини. 11. Ми скористались хорошою погодою та поїхали за місто. 12. Він заздрив успіху товариша. 13. Хлопчик був наляканий сусідською собакою. 14. Бабусі завжди щедри до своїх онуків. 15. Рішучість – це ключ до його успіху. 16. Режисер не був вражений грою акторів. 17. Мітингуючі наполягали на підвищенні заробітної плати. 18. Вона не могла пробачити мені те, що я залишила її саму. 19. Жінка почувалась винною за те, що відібрала у нього дітей. 20. Морозиво складалось зі шоколаду, вершків, кокосів та бананів.

Activity 3. *Translate into English.*

1. Чоловік не був втягнутим у бійку. 2. Останніми днями ми спостерігаємо зростання цін на паливо. 3. Вони наполягали на присутності юриста. 4. Йому подарували золотий годинник на знак поваги. 5. Кармен гордиться досягненнями доньки. 6. Він виписав чек на суму 1400 грн. 7. Було багато заперечень щодо будівництва нового торгового центру. 8. Його критикували за нехтування своїми обов'язками. 9. Тобі коли-небудь спадало на думку, що нам потрібно змінити спосіб харчування? 10. Морква багата на вітамін А. 11. Мені шкода, що я зіпсувала твої плани на вихідні. 12. На що ти любиш витратити гроші? 13. Цей квиток дійсний протягом трьох місяців. 14. Зверніть увагу на цей коментар! 15. Ми були втомлені такою великою відстанню. 16. Я вже звик до постійного шуму. 17. Я покладаюся на твою допомогу. 18. Бабуся добре вміла розповідати байки. 19. Мені набридли твої скарги. 20. Результати референдуму розділили країну на два ворогуючі табори.

ДІЄСЛОВО (THE VERB)

Дієслово – це самостійна частина мови, яка позначає дію чи стан як процес.

В англійській мові, як і в українській, виділяють три способи дієслова: **дійсний (the Indicative Mood)**, умовний (**the Subjunctive Mood**) і наказовий (**the Imperative Mood**).

Дієслово в англійській мові має **особові (Finites)** та **неособові форми (Non-finites)**.

Особові форми дієслова виражають дію із зазначенням особи, числа, способу, часу і стану. До особових належать форми дієслова у *трьох особах однини і множини* в усіх *часах активного і пасивного стану в дійсному, умовному і наказовому способах*. Ці форми в реченні виконують функції присудка. До особових форм дієслова належать **сміслові дієслова (the Notional Verbs)**, **модальні дієслова (the Modal Verbs)** і **допоміжні дієслова (the Auxiliary Verbs)**.

Неособові форми дієслова виражають дію без зазначення особи, числа, способу і не мають звичайних дієслівних часових форм. До неособових форм дієслова належать **інфінітив (the Infinitive)**, **герундій (the Gerund)** і **дієприкметник (the Participle)**.

В англійській мові виділяють чотири основні форми дієслова, від яких утворюються усі інші дієслівні форми:

- 1) інфінітив (the Infinitive);
- 2) минулий неозначений час (Past Indefinite);
- 3) дієприкметник минулого часу (Past Participle);
- 4) дієприкметник теперішнього часу (Present Participle).

За способом творення Past Indefinite і Past Participle дієслова поділяються на **правильні (Regular Verbs)** та **неправильні (Irregular Verbs)**.

В англійській мові розрізняють чотири групи часових форм дієслова:

- **Indefinite Tenses** (неозначені часи);
- **Continuous Tenses** (тривалі часи);
- **Perfect Tenses** (перфектні або доконані часи);
- **Perfect Continuous Tenses** (перфектно-тривалі часи).

Дієслова кожної часової групи існують в чотирьох часових формах: в **теперішньому часі (Present)**, в **минулому часі (Past)**, в **майбутньому часі (Future)** і в **майбутньому відносно минулого часу (Future-in-the Past)**.

Часові форми дієслова мають два стани: **активний (the Active Voice)** і **пасивний (the Passive Voice)**. В активному стані підмет сам виконує дію, а в пасивному – дія спрямована на нього.

8.1. НЕОЗНАЧЕНІ ЧАСИ (THE INDEFINITE / SIMPLE TENSES)

Неозначені часи вживаються для вираження дії, що відбувається в теперішньому (*the Present Indefinite*), минулому (*the Past Indefinite*) чи майбутньому часі (*the Future Indefinite*), але не вказують на її характер, тривалість, завершеність чи передування іншій дії або певному моменту в минулому чи майбутньому. Дієслова в неозначеному часі можуть перекладатися на українську мову дієсловами доконаного й недоконаного виду.

До групи неозначених часів належать:

- **The Present Indefinite Tense / Present Simple** (теперішній неозначений час / теперішній простий час);
- **The Past Indefinite Tense / Past Simple** (минулий неозначений час / минулий простий час);
- **The Future Indefinite Tense / Future Simple** (майбутній неозначений час / майбутній простий час);
- **The Future Indefinite-in-the Past / Future Simple-in-the Past** (майбутній неозначений час відносно минулого / майбутній простий час відносно минулого).

8.1.1. ТЕПЕРІШНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ (ПРОСТИЙ) ЧАС (THE PRESENT INDEFINITE TENSE / PRESENT SIMPLE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I work.	Do I work?	I do not (<i>don't</i>) work.
You work.	Do you work?	You do not (<i>don't</i>) work.
He works.	Does he work?	He does not (<i>doesn't</i>) work.
She works.	Does she work?	She does not (<i>doesn't</i>) work.
It works.	Does it work?	It does not (<i>doesn't</i>) work.
We work.	Do we work?	We do not (<i>don't</i>) work.
You work.	Do you work?	You do not (<i>don't</i>) work.
They work.	Do they work?	They do not (<i>don't</i>) work.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) дієслова в the Present Indefinite в усіх особах однини і множини, крім *третьої особи однини (he / she / it)*, збігається з інфінітивом дієслова без частки **to**. У третій особі однини до інфінітива дієслова додається закінчення - (e)s.

❖ NB !!! Зверніть увагу !!!

• Більшість дієслів у третій особі однини в the Present Indefinite приймають закінчення **-s**. Закінчення **-es** додається до дієслів, які закінчуються на **-s, -sh, -ss, -ch, -tch, -x**:

- ✓ to play – *he plays*;
- ✓ to sleep – *he sleeps*;
- ✓ to dress – *he dresses*;
- ✓ to push – *he pushes*;
- ✓ to fix – *he fixes*.

• Закінчення **-s** після глухих приголосних вимовляється як звук [s], а після дзвінких приголосних і голосних – як звук [z]; закінчення **-es** після **-s, -sh, -ss, -ch, -tch, -x** вимовляється як [ɪz]:

[s]	[z]	[z]	[ɪz]
He speaks. – Він розмовляє.	He lives. – Він проживає.	He stays. – Він залишається.	He washes. – Він миє.
He wants. – Він хоче.	He reads. – Він читає.	He sees. – Він бачить.	He watches. – Він дивиться.

• У дієсловах, що закінчуються на **-y** з попереднім приголосним, перед закінченням **-es** буква **-y** змінюється на **-i**:

- ✓ to cry – *he cries*;
- ✓ to fly – *he flies*.

• Дієслова **to go** і **to do** мають у третій особі однини закінчення **-es**:

- ✓ to go – *he goes*;
- ✓ to do – *he does*.

Питальна форма (Interrogative Form) the Present Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **do** (в усіх особах однини і множини, крім третьої особи однини) або дієслова **does** (у третій особі однини) та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

Питання	Коротка відповідь
Do you (I, we, they) work?	Yes, I (you, we, they) do .
	No, I (we, you, they) don't .
Does he (she, it) work?	Yes, he (she, it) does .
	No, he (she, it) doesn't .

Заперечна форма (Negative Form) the Present Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **do** (в усіх особах однини і множини, крім третьої особи однини) або дієслова **does** (у третій особі однини), заперечної частки **not** та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

В усному мовленні в заперечній формі замість **do not** і **does not** вживаються переважно скорочені форми **don't** і **doesn't**.

I don't understand you.	<i>Я вас не розумію.</i>
He doesn't recognize me.	<i>Він не впізнає мене.</i>

The Present Indefinite Tense вживається для вираження:

1. звичайної, постійної чи повторюваної дії у теперішньому часі:

I usually get up very early in summer.	<i>Влітку я зазвичай прокидаюся дуже рано.</i>
---	--

2. фактів:

Water boils at 100 °C.	<i>Вода кипить при 100 °C.</i>
-------------------------------	--------------------------------

3. дії, що відбувається в момент мовлення з дієсловами **to see, to know, to hear, to feel, to want, to like, to understand** та деякими іншими:

I see a book on the table.	<i>Я бачу книжку на столі.</i>
-----------------------------------	--------------------------------

4. дії у майбутньому, коли мова йде про заплановану (за розкладом або календарем) дію:

The train starts at ten o'clock.	Поїзд <i>відправляється</i> о десятій годині.
---	---

Для теперішнього неозначеного часу характерні такі обставини часу: **every day / week / month / year** кожного дня (*тижня, місяця, року*); **usually** зазвичай; **occasionally** іноді, за нагоди; **often** часто; **seldom / rarely** рідко; **always** завжди; **never** ніколи; **sometimes** іноколи; **in the morning / afternoon / evening** уранці (*удень, увечері*); **at night** (уночі); **on Mondays** (*по понеділках*) та ін.

I never drink coffee before 12.00.	Я ніколи не п'ю каву до дванадцятої години.
I work on my website every day .	Кожного дня я працюю над своїм вебсайтом.
I usually go home on foot.	Я зазвичай іду додому пішки.

❖ **NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!**

ТЕПЕРІШНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС ДІЄСЛІВ TO BE і TO HAVE (GOT)

Дієслова *to be* (бути) та *to have (got)* (мати) вживаються в реченні за особливими правилами:

- а) змінюються за особами та числами, узгоджуючись із підметом;
- б) самостійно (без допоміжних дієслів) утворюють питальну та заперечну форми.

~ *to be* ~

Стверджувальна форма		Питальна форма	Заперечна форма	
<i>повна</i>	<i>коротка</i>		<i>повна</i>	<i>коротка</i>
I am	I'm	Am I?	I am not	I'm not
You are	You're	Are you?	You are not	You aren't
He is	He's	Is he?	He is not	He isn't
She is	She's	Is she?	She is not	She isn't
It is	It's	Is it?	It is not	It isn't
We are	We're	Are we?	We are not	We aren't
You are	You're	Are you?	You are not	You aren't
They are	They're	Are they?	They are not	They aren't

~ *to have (got)* ~

Стверджувальна форма		Питальна форма	Заперечна форма
<i>повна</i>	<i>коротка</i>		
I have (got)	I've got	Have I (got)?	I have not (<i>haven't</i>) got
You have (got)	You've got	Have you (got)?	You have not (<i>haven't</i>) got
He has (got)	He's got	Has he (got)?	He has not (<i>hasn't</i>) got
She has (got)	She's got	Has she (got)?	She has not (<i>hasn't</i>) got
It has (got)	It's got	Has it (got)?	It has not (<i>hasn't</i>) got
We have (got)	We've got	Have we (got)?	We have not (<i>haven't</i>) got
You have (got)	You've got	Have you (got)?	You have not (<i>haven't</i>) got
They have (got)	They've got	Have they (got)?	They have not (<i>haven't</i>) got

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

У деяких випадках дієслово **to have** утворює питальну й заперечну форми з використанням допоміжного дієслова (*do / does*):

1) в американському варіанті англійської мови:

Питальна форма	Заперечна форма
Do you have a computer? – Чи є в тебе комп'ютер?	I don't have a computer. – У мене немає комп'ютера.
Does he have a computer? – Чи є у нього комп'ютер?	He doesn't have a computer. – У нього немає комп'ютера.

2) у сталих словосполученнях: **to have a shower** – приймати душ; **to have a bath** – приймати ванну; **to have dinner / breakfast / supper** – обідати (снідати, вечеряти); **to have a rest** – відпочивати; **to have a walk** – прогулятися; **to have a good time** – гарно проводити час; **to have a look** глянути тощо.

Do you have a shower every morning?	Ти приймаєш душ кожного ранку?
Does he usually have dinner at home?	Він зазвичай обідає вдома?

Для розмовного мовлення характерним є використання у стверджувальних і заперечних реченнях скорочених форм дієслова **to have got** (мати).

I've got much work to do.	У мене багато роботи.
I haven't got any French books at home.	У мене вдома немає книжок французькою.
He hasn't got a Ukrainian-English dictionary.	У нього немає українсько-англійського словника.

8.1.2. МИНУЛИЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ (ПРОСТИЙ) ЧАС (THE PAST INDEFINITE TENSE / PAST SIMPLE)

Дієслова в англійській мові поділяються на **правильні (Regular Verbs)** та **неправильні (Irregular Verbs)**.

The Past Indefinite правильних дієслів

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I worked.	Did I work?	I did not (didn't) work.
You worked.	Did you work?	You did not (didn't) work.
He worked.	Did he work?	He did not (didn't) work.
She worked.	Did she work?	She did not (didn't) work.
It worked.	Did it work?	It did not (didn't) work.
We worked.	Did we work?	We did not (didn't) work.
You worked.	Did you work?	You did not (didn't) work.
They worked.	Did they work?	They did not (didn't) work.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) правильних дієслів в the Past Indefinite утворюється додаванням закінчення **-ed** до інфінітива дієслова без частки **to**.

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

- Закінчення **-ed** вимовляється так:

[t] – після глухих приголосних, крім t	[d] – після дзвінких приголосних, крім d, і після голосних	[ɪd] – після приголосних t i d
to help – helped to look – looked to work – worked	to open – opened to play – played to owe – owed	to want – wanted to land – landed to expect – expected

- Дієслова, що закінчуються в інфінітиві буквою **-e**, втрачають її перед закінченням **-ed**:

✓ to live – **lived**.

- Дієслова, що закінчуються в інфінітиві буквою **-y**, якій передує приголосний, змінюють **-y** на **-i**, але якщо **-y** передує голосний, то просто додається лише закінчення **-ed**:

✓ to try – **tried**;

✓ to play – **played**.

The Past Indefinite неправильних дієслів

(go – **went** – gone)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I went .	Did I go?	I did not (didn't) go .
You went .	Did you go?	You did not (didn't) go .
He went .	Did he go?	He did not (didn't) go .
She went .	Did she go?	She did not (didn't) go .
It went .	Did it go?	It did not (didn't) go .
We went .	Did we go?	We did not (didn't) go .
You went .	Did you go?	You did not (didn't) go .
They went .	Did they go?	They did not (didn't) go .

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) неправильних дієслів в the Past Indefinite утворюється по-різному. Ці форми потрібно запам'ятати (*див. форми Past Indefinite у таблиці неправильних дієслів*).

✓ to see – **saw**;

✓ to go – **went**;

✓ to run – **ran**;

✓ to put – **put**.

Питальна форма (Interrogative Form) the Past Indefinite правильних і неправильних дієслів утворюється з допоміжного дієслова **to do** в the Past Indefinite (**did**) та інфінітива основного дієслова без частки **to**. Допоміжне дієслово **did** ставиться перед підметом.

При цьому закінчення **-ed** правильного дієслова зникає, а друга форма неправильного дієслова (*Past Indefinite*) переходить у першу (початкову) форму дієслова (*Infinitive*) без частки **to**.

Питання	Коротка відповідь
Did I (you, he, she, it, we, they) work?	Yes, I (you, he, she, it, we, they) did .
	No, I (you, he, she, it, we, they) didn't .
Did I (you, he, she, it, we, they) go?	Yes, I (you, he, she, it, we, they) did .
	No, I (you, he, she, it, we, they) didn't .

Заперечна форма (Negative Form) the Past Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **did**, заперечної частки **not** та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

При цьому закінчення **-ed** правильного дієслова зникає, а друга форма неправильного дієслова (*Past Indefinite*) переходить у першу (початкову) форму дієслова (*Infinitive*) без частки **to**.

В усному мовленні в заперечній формі замість **did not** вживається переважно скорочена форма **didn't**.

I did not (didn't) play the piano yesterday.	<i>Я не грала на піаніно вчора.</i>
She did not (didn't) know this.	<i>Вона не знала цього.</i>

The Past Indefinite Tense вживається для вираження одноразової, постійної чи повторюваної дії у минулому. Це типова часова форма для опису минулих подій.

She got up at 7 a.m., washed, dressed and had breakfast.	<i>Вона прокинулася о сьомій, умилася, вдяглася і поснідала.</i>
Last month I saw him every day.	<i>Минулого місяця я бачив його кожного дня.</i>

Для минулого неозначеного часу характерні такі обставини часу: **yesterday** *вчора*; **last week** *минулого тижня*; **last year** *минулого року*; **last summer** *минулого літа*; **then** *тоді*; **two days ago** *два дні тому*; **in 1991** *у 1991* та ін.

I translated the text yesterday .	<i>Я переклав текст вчора.</i>
He lived in Kyiv seven years ago .	<i>Він жив у Києві сім років тому.</i>

❖ **NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!**

МИНУЛИЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС ДІЄСЛІВ TO BE і TO HAVE

Дієслова **to be** (бути) та **to have** (мати) вживаються в реченні за особливими правилами:

- а) змінюються за особами та числами, узгоджуючись із підметом;
- б) самостійно (без допоміжних дієслів) утворюють питальну та заперечну форми.

~ to be (was / were) ~

Стверджувальна форма		Питальна форма		Заперечна форма			
				повна		коротка	
I	was	Was	I?	I	was not	I	wasn't
You	were	Were	you?	You	were not	You	weren't
He	was	Was	he?	He	was not	He	wasn't
She			she?	She		She	
It			it?	It		It	
We	were	Were	we?	We	were not	We	weren't
You			you?	You		You	
They			they?	They		They	

~ to have (had) ~

Стверджувальна форма		Питальна форма		Заперечна форма	
I	Had	Had	I?	I	had not (hadn't)
You			you?	You	
He			he?	He	
She			she?	She	
It			it?	It	
We			we?	We	
You			you?	You	
They			they?	They	

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

У деяких випадках дієслово **to have** утворює питальну й заперечну форми з використанням допоміжного дієслова:

- 1) в американському варіанті англійської мови:

Питальна форма	Заперечна форма
Did you have a computer at 7? – Чи в тебе був комп'ютер у 7 років?	I didn't have a computer at 7. – У мене не було комп'ютера у 7 років.

2) у сталих словосполученнях: **to have a shower** – приймати душ; **to have dinner / breakfast / supper** – обідати (снідати, вечеряти); **to have a rest** – відпочивати; **to have a walk** – прогулятися тощо.

I didn't have any dinner.	Я не обідав.
Did you have a walk yesterday?	Ти вчора гуляв?

~ Used to – Would ~

Used to виражає звичку чи стан, повторювану дію у минулому. Має форму тільки минулого часу. **Used to** вказує на дію чи ситуацію, яка уже не відбувається.

I used to have long hair when I was younger.	<i>У мене було довге волосся, коли я була молодшою.</i>
I used to play tennis, but now I play football.	<i>Колись я грав теніс, але тепер граю футбол.</i>

Питальна і заперечна форми утворюються за допомогою **did**.

Did you use to walk long distances?	<i>Ти бувало ходив на довгі дистанції?</i>
She didn't use to work in a café.	<i>Вона колись не працювала у кафе.</i>

Would виражає тільки повторювані дії у минулому, а не стани.

On winter days, we would / used to all sit around the fire and tell stories. <i>But!!!</i>	<i>У зимові дні ми бувало усі сідали навколо вогню і розповідали історії.</i>
I used to own a motorbike. (NOT <i>I would own a motorbike.</i>)	<i>У мене колись був мотоцикл.</i>

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

~ *Be / get used to something / doing something* ~

Не слід плутати вирази **used to do** і **be/get used to doing**. Після **used to** вживається неозначена форма дієслова. Після **be/get used to** вживається іменник або герундій. Вирази **be/get used to something / doing something** означають звикати, звикнути до чогось / виконання чогось.

Frank lives alone. He doesn't mind this because he has lived alone for 15 years. It is not strange for him. He is used to it . He is used to living alone.	<i>Френк живе сам. Він не має нічого проти цього, оскільки живе сам протягом 15 років. Він звик до цього. Він звик жити сам.</i>
Our new flat is on a very busy street. I expect we'll get used to the noise , but at the moment it's very disturbing.	<i>Наша нова квартира знаходиться на дуже метушливій вулиці. Сподіваюся, ми звикнемо до цього шуму, але в даний момент він дуже заважає.</i>

8.1.3. МАЙБУТНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ (ПРОСТИЙ) ЧАС (THE FUTURE INDEFINITE TENSE / FUTURE SIMPLE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I will (shall) work .	Will (Shall) I work?	I will (shall) not (won't/shan't) work .
You will work .	Will you work?	You will not (won't) work .
He will work .	Will he work?	He will not (won't) work .
She will work .	Will she work?	She will not (won't) work .
It will work .	Will it work?	It will not (won't) work .

We will (shall) work.	Will (Shall) we work?	We will (shall) not (won't/shan't) work.
You will work.	Will you work?	You will not (won't) work.
They will work.	Will they work?	They will not (won't) work.

The Future Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **will** та інфінітива основного дієслова без частки **to**. Іноді у формальному спілкуванні для утворення першої особи однини і множини вживається допоміжне дієслово **shall**.

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

В усному мовленні замість **will (shall)** вживається скорочена форма **'ll** (апостроф + ll), яка на письмі приєднується до підмета.

I'll tell you after dinner.	<i>Я скажу тобі після обіду.</i>
He'll be back in an hour.	<i>Він повернеться за годину.</i>

Питальна форма (Interrogative Form) the Future Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **will (shall)**, яке ставиться перед підметом, та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

Питання	Коротка відповідь
Will I (you, he, she, it, we, they) work?	Yes, I (you, we, they) will .
	No, I (we, you, they) won't .

Заперечна форма (Negative Form) the Future Indefinite утворюється з допоміжного дієслова **will (shall)**, заперечної частки **not** та інфінітива основного дієслова без частки **to**. В усному мовленні використовуються скорочені форми **won't** і **shan't**.

I won't/shan't come tomorrow.	<i>Я не прийду завтра.</i>
He won't pass the exam.	<i>Він не складе цей іспит.</i>

The Future Indefinite Tense вживається для вираження одноразової, постійної чи повторюваної дії у майбутньому.

Для майбутнього неозначеного часу характерні такі обставини часу: **tomorrow** *завтра*; **the day after tomorrow** *післязавтра*; **tomorrow morning (afternoon, evening)** *завтра вранці (удень, увечері)*; **next week** *наступного тижня*; **next month** *наступного місяця*; **next year** *наступного року*; **in a week (a month, two days)** *через тиждень (місяць, два дні)*; **soon** *незабаром* та ін.

She will come back in a week .	<i>Вона повернеться через тиждень.</i>
--	--

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!

У складнопідрядних реченнях з підрядними реченнями часу і умови, коли дія прямує до майбутнього, після сполучників **if** *якщо*; **unless** *поки не*; **when** *коли*; **till (until)** *доки, поки*; **as soon as** *як тільки*; **before** *перед тим як*; **after** *після того як*, форми майбутнього часу не вживаються. Для вираження майбутньої дії в *підрядних реченнях* замість the Future Indefinite Tense вживається **the Present Indefinite Tense**. Проте, в *головному реченні* для вираження майбутньої дії вживається **the Future Indefinite Tense**.

<i>If</i> you come tomorrow, I will help you.	<i>Якщо ти прийдеши завтра, я тобі допоможу.</i>
<i>As soon as</i> he comes , we will start the discussion.	<i>Як тільки він прийде, ми почнемо обговорення.</i>

МАЙБУТНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС ДІЄСЛІВ TO BE і TO HAVE

Майбутній неозначений час дієслів *to be* (бути) та *to have* (мати) утворюється за загальними правилами утворення майбутнього неозначеного часу усіх інших дієслів.

They will be at the conference.	<i>Вони будуть на конференції.</i>
We will have long summer holidays in a month.	<i>Через місяць у нас будуть довгі літні канікули.</i>

8.1.4. МАЙБУТНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ (ПРОСТИЙ) ЧАС СТОСОВНО МИНУЛОГО (THE FUTURE INDEFINITE-IN-THE PAST / FUTURE SIMPLE-IN-THE PAST)

В англійській мові майбутня дія, що розглядається з точки зору якогось минулого моменту, виражається окремою формою дієслова, яка називається **the Future Indefinite-in-the Past**.

The Future Indefinite-in-the Past утворюється з допоміжного дієслова **would (should** – для осіб: *I, we*) та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

The Future Indefinite-in-the Past вживається у розповідях про минулі події при переказуванні у непрямій мові слів або думок якоїсь особи стосовно майбутнього часу.

The passengers of the «Titanic» were sure it would be a safe trip.	<i>Пасажери «Титаніка» були впевнені, що це буде безпечна подорож.</i>
I told Mark that when he arrived, we would go out for dinner.	<i>Я сказав Марку, що, коли він прийде, ми підемо обідати.</i>

PRACTICE

Exercise 1. Write the correct form of the verb "to be" in the Present Indefinite. Make the sentences negative and interrogative.

- 1) The old man _____ wise.

- 2) The sun _____ hot.
- 3) The children _____ eating bananas.
- 4) I _____ happy.
- 5) The racecar _____ fast.
- 6) My friend _____ buying a new car. Her old car broke down.
- 7) I _____ at the beach with my family.
- 8) It _____ hot and sunny outside.
- 9) The ocean water _____ warm.
- 10) Ko and Jacob _____ very smart. Ko _____ a scientist and Jacob _____ an engineer.
- 11) The library _____ open until 9:00 p.m.
- 12) The school _____ small.
- 13) The books _____ new.
- 14) Tommy, Steven, and Teddy _____ acting in the school play.
- 15) Beatrice _____ at her house.
- 16) It _____ hot outside.
- 17) You _____ finished with the quiz!
- 18) Judith _____ at home.
- 19) We _____ Ukrainians.
- 20) They _____ citizens of the USA.

Exercise 2. Mark the following correct (✓) or incorrect (X). Give correct versions of the ones marked (X).

- ___ A.: Hello. Are you well?
 ___ B.: Yes, I'm fine, thank you.
 ___ A.: Are Susan here?
 ___ B.: No, she is not.
 ___ A.: Oh. Where is she?
 ___ B.: She not are here,
 ___ now she is at the doctor's.
 ___ A.: Is it serious?
 ___ B.: She not is well,
 ___ her temperature is 40 degrees.
 ___ A.: Is the doctor's surgery in Pitt Street?
 ___ B.: Yes, is it.

Exercise 3. Put the following words and phrases in brackets in the right order.

1. How (you / are)? – (I / am) fine, thank you.
2. (this / is) your book? – No, (not / it / is).
3. (the children / are / well)? – Yes, (are / they), thank you.
4. (not / is / the river Seine) in Britain, (is / it) in France.
5. (the Pyrenees / are) in Spain or in France? – (partly in Spain / they / are) and partly in France.
6. (not / New York / the capital / is) of the United States, Washington is.
7. (Sicily and Corsica / islands / are) in the Mediterranean Sea.
8. Java and Samatra (not / are / countries), (are / they / islands) in Indonesia.
9. (some mistakes / are / there) in your work.
10. Why (you / are) so excited today?

Exercise 4. Form the Past and the Future Indefinite of the sentences below. Change the adverbial modifiers.

1. It's cold today. 2. It isn't possible. 3. Are you fine today? 4. Is it warm there? 5. We aren't good at Maths. 6. It isn't too late to ring them up. 7. It isn't dark yet. 8. I'm not hungry. 9. Are these books available? 10. It's not possible to find a solution to this problem. 11. We are so glad to see you! 12. They are ready for the discussion. 13. It's dark in the room. 14. I'm so sorry for making so much noise! 15. Is he satisfied with the results of his exams?

Exercise 5. Complete the following sentences with the verb to be in the Present, the Past or the Future Indefinite.

1. My father a teacher. 2. He a pupil 20 years ago. 3. I a doctor when I grow up. 4. My sister not at home tomorrow. 5. She at school tomorrow. 6. you at home tomorrow? 7. your father at work yesterday? 8. My sister ill last week. 9. She not ill now. 10. Yesterday we at the theatre. 11. Where your mother now? – She in the kitchen. 12. Where you yesterday? – I at the cinema. 13. When I come home tomorrow, all my family at home. 14. your little sister in bed now? – Yes, she 15. you at school tomorrow? – Yes, I 16. When my granny young, she an actress. 17. When he a child, he wanted to be a singer. 18. He in St. Petersburg tomorrow. 19. Where your books now? – They in my bag. 20. Where you last summer? 21. Our teacher, Mrs. Walker, absent last Friday. 22. I happy today. 23. You my best friend! 24. Last year you in the hospital for an operation. 25. The weather rainy today.

Exercise 6. Make up new sentences by using the forms of the Past and the Future Indefinite of the verb to have. Think of proper adverbial modifiers.

1. I've got a very old computer. 2. He's always got the right answer to his teacher's questions. 3. We have supper at eight o'clock. 4. What time do you have dinner? 5. Where do you and your colleagues have lunch? 6. Have you got a headache? 7. Has your friend got a country cottage? 8. We haven't got enough time to discuss all the problems. 9. I haven't got enough money to buy a fridge. 10. We usually have hot discussions after our meetings.

Exercise 7. Fill in the blanks in the sentences below with the verb to have in the Present, Past or Future Indefinite.

1. We a delicious cake for supper yesterday. 2. You very good seats at the theatre next time. 3. He three lessons today. 4. he a book on mathematics last year? 5. My friend an English lesson tomorrow. 6. They a long talk about it 2 days ago. 7. My mother a big birthday party last year. 8. We a lot of work to do in some days. 9. Our students always discussions after such lectures. 10. My sisters usually much homework. 11. My parents a car next year. 12. Peter his English four times a week. 13. I a car when I lived in London. 14. He would phone him, but he no money. 15. We hope we a computer soon.

Exercise 8. Make the negative sentences with have (got). Some sentences are present and some are past. Use the information in brackets.

Example: I can't make a phone call. (any change) I haven't got any change.

1. I can't climb up onto the roof. (a ladder) I

2. I couldn't read the notice. (my glasses) *I*
3. We couldn't visit the museum. (enough time) *We*
4. He couldn't find his way to our house. (a map)
5. She can't pay her bills. (any money)
6. I couldn't make an omelette. (any eggs)
7. I can't get into the house. (my key)
8. They couldn't take any photographs. (a camera)
9. We couldn't go out in the rain. (an umbrella)
10. I can't phone him. (his number)

Exercise 9. Complete these questions with have in the Present, Past or Future Indefinite. Give short answers (positive and negative) to the questions.

1. Excuse me, _____ you a pen, please?
2. _____ you enough time to answer all the questions in the exam last week?
3. I need a stamp for this letter. _____ you any?
4. _____ you a lot of friends when you lived in London?
5. _____ you any holidays next summer?
6. "It started to rain when I was walking home." "Did it? _____ you an umbrella?"
7. "_____ you the time, please?" "Yes, it's ten past seven."
8. _____ you any problems if you don't do the task?
9. _____ you a beard before you joined the army?
10. _____ you a car when you were 20?

Exercise 10. Complete the sentences below using the most suitable have-expressions from the box. Put the verb into the correct tense form where necessary.

have a baby	have a swim	have a nice time	have a bath
have a party	have a chat	have a good flight	have a rest
have a cigarette	have a look	have a nice meal	have breakfast

1. Jack likes to keep fit, so he every day.
2. Tom and Ann have just come back from the restaurant. You say:
– Hello, ?
3. We last Friday. It was great – we invited lots of people.
4. "How often ... you ... ?" – "Not often. I don't like washing."
5. Suzanne gave up her job six months ago when she
6. Excuse me, can I at your newspaper, please?
7. We at 7 a.m. yesterday. – As for me, it's too early for eating.
8. You meet Tom at the airport. He has just arrived. You say:
– Hello, Tom! ... you ... ?
9. "Where's Jim?" "He in his room. He is tired."
10. I met Ann in the street yesterday. We stopped and
11. I haven't seen you since you came back from holiday. ... you ... ?
12. I don't usually smoke. But I felt nervous, so I

Exercise 11. Change the following sentences into the third person singular. Choose any subject.

1. They help their father.

2. Buses pass my house every hour.
3. His sons go to the local school.
4. They usually catch the 8.10 bus.
5. The rivers freeze in winter.
6. They fish in the lake.
7. The children like sweets.
8. My friends study English.
9. Do they like boiled eggs? – Yes , they do.
10. These figures astonish me.
11. They wash the floor every week.
12. They sometimes miss English lessons.
13. What do they do on their days off?
– They do nothing. They lie in bed all day.
14. They usually kiss their mother good night.
15. They realize the danger.

Exercise 12. Put the verbs in brackets into the Present Indefinite.

Andrea Schatzmann, an exchange student from Switzerland, ___ (to live) with the Connor family in San Francisco. She ___ (to get) up at 7 am and ___ (to take) a shower. She normally ___ (not to have) breakfast. At half past seven she ___ (to catch) the bus. Her first class ___ (to start) at a quarter past eight. She always ___ (to have) lunch at 12 o'clock in the cafeteria. The cafeteria food ___ (to be) OK and it ___ (to be) cheap too. Her afternoon classes ___ (to be) from 1.15 till 3.00 pm. So she ___ (to be) at school all day. She usually ___ (to have) dinner with the Connors at about 8.00. On Saturdays she ___ (to have) lunch at the restaurant. Once a week, usually on Sunday mornings, she ___ (to go) swimming. A few friends usually ___ (to go) along, too. One of her friends has got a car, so he ___ (to pick) them up and then he ___ (to drive) them home. After swimming they often ___ (to go) out for a pizza. On Saturday evenings she sometimes ___ (to go) out with friends to a party or maybe to a concert. Sometimes she ___ (to invite) friends to her house and they ___ (to listen) to music and ___ (to talk). Mr. and Mrs. Connor often ___ (to take) them for a camping weekend to the seaside or to the mountains. From time to time she ___ (to call) her family in Switzerland. They never ___ (to talk) for very long because it ___ (to be) expensive. She usually ___ (to call) on Sundays because it ___ (to be) cheaper then.

Exercise 13. Put the verbs in brackets into the right form of the Present Indefinite. Then make the following sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. You (know) the answer.
2. He (have) breakfast at 8.00.
3. He (love) her.
4. Some pupils (wear) uniforms.
5. He (trust) you.
6. The park (close) at dusk.
7. He (miss) his mother.
8. The children (like) sweets.
9. He (finish) work at 6.00.
10. We (live) beside the sea.
11. This stove (heat) the water.
12. He usually (believe) you.
13. She (play) chess very well.
14. He (leave) home at 8.00 every day.
15. Ann (arrange) everything.
16. I (agree) with you.
17. Their dogs (bark) all night.
18. Their neighbours often (complain).
19. Tom (enjoy) driving at night.
20. Tom (look) very well.
21. They (sell) fresh grape juice here.
22. The taxes (rise) every year.
23. The last train (leave) at midnight.
24. He (relax) at weekends.
25. She (refuse) to discuss it.
26. The last train (leave) at midnight.
27. I (enjoy) driving at night.
28. We (dance) in competition.
29. He (remember) the address.
30. They usually (pick) the apples in October.

Exercise 14. Put the verb into the correct form in the Present Indefinite.

1. Water (boil) at 100 degrees centigrade.
2. George (not / go) to the cinema very often.
3. How many languages (you / speak)?
4. The swimming pool (open) at 9.00 and (close) at 18.30 every day.
5. What time (the banks / close) in Britain?
6. I have a car but I (not / use) it very often.
7. How many cigarettes (you / smoke) a day?
8. "What (you / do)?" "I'm an engineer."
9. Unfortunately, this car (break) down quite often.
10. "Where (your father / come) from?" "He (come) from Scotland."
11. If you need money, why (you / not / get) a job?
12. I (play) the piano, but I (not / play) very well.
13. I don't understand the word "deceive". What ("deceive" / mean)?
14. The Sun (not / go) round the Earth. The Earth (go) round the Sun.
15. How often (you / go) to the cinema?

Exercise 15. Put questions to the italicized words and phrases.

1. *They wish to speak to you.* 2. Buses pass my house *every hour.* 3. They help *their father.* 4. We change plane *at Heathrow.* 5. They *worry* too much. 6. I cash *a cheque* every month. 7. *His* sons go to the local school. 8. They fly *from London* to Edinburgh. 9. She dresses *well.* 10. The rivers freeze *in winter.* 11. At the English lessons we *read and speak.* 12. My younger sister learns a lot of poems *by heart.* 13. We usually spend our holidays *somewhere abroad.* 14. The light from the Sun takes *eight minutes twenty seconds* to reach the Earth. 15. I usually go to work *by bus.*

Exercise 16. Translate the following sentences into English.

1. Моя сім'я живе в Києві. 2. Звичайно ми відвідуємо наших родичів влітку. 3. Він добре говорить англійською мовою. 4. Мій брат працює лікарем, а сестра – студентка. 5. Наш сусід добре водить машину. 6. Де Олег? Чому його немає вдома? Він в бібліотеці. Він завжди ходить в бібліотеку по п'ятницях. 7. Чим займається твоя мама? Вона працює вчителем англійської мови у школі. 8. Скільки кімнат у вашій квартирі? На жаль, ми маємо лише дві кімнати. 9. Як часто ти відвідуєш своїх батьків? 10. Які англійські країни ти знаєш? 11. Які книги любить читати твій брат? 12. Ти вчишся чи працюєш? 13. Я не розумію запитання. Повторіть, будь ласка, ще раз. 14. Він цього не знає. Він ще зовсім малий. 15. Коли ти зазвичай приходиш додому з університету? 16. Мій друг знає кілька мов. 17. Вона вільно спілкується англійською і французькою, але зовсім не говорить по-німецьки. 18. Скільки часу ти витрачаєш на виконання домашнього завдання? 19. Ми з другом займаємося багатьма речами. Ми граємо у теніс і баскетбол, займаємося плаванням, а також любимо подорожувати. 20. Коли я пишу, то майже не роблю помилок. Викладач завжди хвалить мене.

Exercise 17. Form the Past Indefinite of the following verbs.

bring	Sleep	teach	grow	go
call	stretch	carry	sit	wear
sell	Come	be	wish	prepare

swim	Serve	do	watch	hurry
create	Show	visit	run	read
learn	fill / feel	eat	drive	sing
dance	Write	translate	repair	have

Exercise 18. Put the verbs in the sentences below into the Past Indefinite.

1. I see him every day.
2. You eat too much.
3. I read a chapter every night.
4. He cries when he is hurt.
5. Who knows the answer?
6. I think I know it.
7. I go to work by bus.
8. He always wears black.
9. She makes cakes every week.
10. He understands me.
11. He takes the dog out twice a day.
12. I dream every night.
13. I know what he wants.
14. His dog always bites me.
15. My back hurts.
16. I lie down after lunch.
17. His roses grow well.
18. These cats fight whenever they meet.
19. He puts up his prices every year.
20. We ride every day.

Exercise 19. Make the following sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. I slept badly last night. 2. We heard a terrible noise. 3. He slept till 10.00. 4. He looked at the picture. 5. They drank all the wine. 6. They got up early enough. 7. She thought about it. 8. The police caught the thief. 9. He hid the letter. 10. She found her watch. 11. My mother chose this hotel. 12. She lent you enough money. 13. Keiko taught Japanese. 14. Tom hurt his foot. 15. He broke his arm. 16. His wife came at 8.00. 17. He lost his wallet. 18. His son wrote a novel. 19. They flew to New York. 20. Ann drew you a map. 21. Tom laid the table. 22. Mr. Pitt fell downstairs. 23. She lost her way. 24. He forbade her leave. 25. I sent it to the laundry. 26. Jack kept the money. 27. He rode slowly. 28. They spent it all. 29. She sold the car. 30. Jean rang the bell. 31. The sun rose at 6.00. 32. The boys ran home. 33. He shook the bottle. 34. He forgave her. 35. She saw your brother.

Exercise 20. Write questions in the Past Indefinite by using the words given.

1. Where / go?
2. food / good?
3. How long / stay there?
4. stay in a hotel?
5. How / travel?
6. the weather / fine?
7. meet any interesting people?

8. What / do in the evenings?
9. go / alone?
10. When / get up?

Exercise 21. Translate the following sentences into English.

1. Вчора я пізно повернувся додому з університету. 2. Минулого тижня студенти нашої групи ходили на екскурсію по Львову. 3. Цей письменник написав багато цікавих пригодницьких історій. 4. Що ви вчора робили на занятті з англійської мови? 5. Ми вивчали нові слова, обговорювали цікаві проблеми, а також виконували граматичні та лексичні завдання. 6. Наша команда виграла змагання минулого тижня. 7. Ми їздили у Карпати під час зимових канікул. 8. Вчора мій друг купив декілька нових марок для своєї колекції. 9. Студенти закінчили експерименти вчасно. 10. Я почав вивчати польську мову рік тому. 11. Учора ми успішно склали екзамен з історії. 12. Минулого тижня моя старша сестра часто говорила по телефону зі своїми численними друзями з-за кордону. 13. У дитинстві я мріяла стати знаменитою зіркою шоу-бізнесу. 14. Вчора я спізнилася на заняття через інтенсивний дорожній рух. 15. Чому ти не попередила мене про це ще позавчора?

Exercise 22. Open the brackets and use the verbs given in the Present Indefinite or the Past Indefinite.

1. In the morning my grandfather always (to look) through fresh newspapers. But yesterday he (to listen) to news, because there (to be) no fresh newspapers at home.
2. As a rule, Denys and Bohdan (to play) tennis on Sundays, but last Sunday they (to play) volleyball with us, for a change.
3. He (not / to like) coffee. But yesterday he (to drink) a cup of coffee as he (to be) very tired.
4. In the evening, Granny often (to talk) on the phone to her numerous friends, but yesterday I (to answer) their calls, because Granny (to be) out.
5. I usually (to watch) television every evening. But yesterday I (not / to watch) television.
6. As a rule, my elder brother always (to work) in the Internet in the evening, but last night he (to help) our mother about the house, for a change.
7. You often (to take) your younger brother for a walk? – Yes. – Why you (not / to take) him for a walk the day before yesterday? – He (to be) ill.
8. My Mum usually (to cook) dinner on Sundays. But last Sunday she (to be) very busy with her work. So, Dad (to cook) dinner for us. We (to help) him. He (to look) funny in Mum's apron. We (to laugh) a lot.
9. We usually (to walk) to the university but yesterday we (to take) a taxi because we (to be) late.
10. He usually (to sleep) well and sometimes it (to be) impossible to wake him up. But last night he almost (not / to sleep).

Exercise 23. Transform the sentences using used to or didn't use to.

Mary has found a new job. How is her life different?

Eg. She worked in a café. She works as an air-hostess.

– Mary **used to work** in a café, but now she works as an air-hostess.

1. She stayed in England. She travels all the time.
2. She didn't earn much money. She earns a lot of money.
3. She walked to work. She drives to work.
4. She didn't get up early. She gets up early.
5. She didn't get in for sports. She goes swimming.

Exercise 24. Fill in *used to* or *would*. More than one answer may be possible.

I 1) live in a small house in the country when I was a little girl. I 2) get up every day at 7 o'clock and get ready for school. My mother 3) get our breakfast ready and then she 4) walk to the bus stop with us and wait for the school bus to pick us up. The bus 5) be on time. We stayed at school until 3.00 pm and then we 6) catch the bus home again. In the afternoon we 7) walk home alone because Mother didn't pick us up. She 8) work in an office, but she stopped working last year and now she stays at home.

Exercise 25. Complete each sentence, using *would* or *used to* and the verb in brackets. More than one answer may be possible.

- a) Jack (have) a beard but he shaved it off.
- b) My mother (read) to me every night.
- c) In the holidays we (meet) at the beach every morning.
- d) I (not like) spinach, but now I do.
- e) Helen (write) to me often, but now she phones.
- f) Tina (live) in the house opposite.
- g) When I was young, the summers (be) warmer.
- h) Whenever our teacher let us leave early, we (cheer)

Exercise 26. Read the situations. Complete the sentences using *be* / *get used to*.

1. Juan is Spanish and went to live in England. In Spain he usually had dinner late in the evening, but in England dinner was at 6 o'clock. This was very early for him and he found it very strange at first.
When Juan first went to England, he dinner so early, but after some time he it. Now he finds it normal. He at 6 o'clock.
2. Julia is a nurse. A year ago she started working nights. At first she found it hard and didn't like it.
She nights and it took her a few months to it. Now, after a year, she's quite happy. She nights.
3. The children at school had a new teacher. She was different from the teacher before her, but this wasn't a problem for the children.
They soon
4. Sue moved from a big house to a much smaller one. She found it strange at first.
She had to in a much smaller house.
5. Some people you know from Britain are going to live in your country. What will they have to get used to?
They'll have to

Exercise 27. Complete the sentences using only one word each time.

1. Lisa had to get used to on the left.
2. We used to in a small village, but now we live in London.
3. Dan used to a lot of coffee. Now he prefers tea.
4. I feel very full after that meal. I'm not used to so much.
5. I wouldn't like to share an office. I'm used to my own office.
6. I used to a car, but I sold it a few months ago.
7. When we were children, we used to swimming very often.
8. There used to a cinema here, but it was knocked down a few years ago.
9. I'm the boss here! I'm not used to told what to do.
10. She doesn't feel lonely. She is used to alone.

Exercise 28. Complete the following sentences with used to, be / get used to.

1. At first I was really nervous about driving in Vancouver, but now I have it.
2. I don't think I'll ever the rain in London.
3. Because of the devaluation of the Canadian dollar, the people of Vancouver seeing more American tourists in the shopping malls.
4. Mike is Chinese. He is not speaking English in the office.
5. The smell of fish is awful, but you'll it after a couple of months on the job.
6. There are some things in this life that you'll never
7. It will take a while for the office staff to become the new computer software.
8. She hard work. She grew up in a very poor family.
9. My children eating hamburgers, but I don't think I'll ever eating them.
10. People from Africa hot weather because of the dry and hot climate there.
11. I wasn't happy about working the evening shift but I have it now.
12. When I was a teenager I dress up for Halloween, but not anymore.
13. The administration was not the union playing a major role in running the company.
14. Two years ago, the students have four hours a week of language tutorials, but now they have five hours.
15. When I was starting to write, I think I would never be as good as Margaret Atwood.
16. People politicians blaming the media for their downfall.
17. Mr. Blundell do lots of interviews when he was the mayor of Vancouver.
18. He never flying a helicopter, even after years of working as a co-pilot.
19. Once people have the fact that not all dreams come true, then they set achievable goals.
20. He difficult times because he was born during the war.

Exercise 29. Complete the following sentences with used to, be / get used to. Pay attention to the verb in brackets.

1. When I started to work here I needed a lot of help. But now I (to do) all the work on my own.
2. He (to read) several books a month but he doesn't have time any more.
3. We were surprised to see her driving – she (not / to drive) when we first met her.
4. Don't worry, it's a simple program to use. You it in no time, I'm sure.
5. When I had to get to work every day I (to get up) very early.
6. I'm afraid I'll never (to live) in this place. I simply don't like it and never will.

7. Whenever we came to Coventry we always (to stay) in the Central Hotel. We loved it.
8. When Pete Smith was the head of our office everything (to be) well organized. Now it's total chaos here.
9. Mr. Lazy was shocked when he joined our busy company because he (to do) much work everyday.
10. At first the employees didn't like the new open-space office but in the end they it.

Exercise 30. Put the verbs in brackets into the Future Indefinite. Make the affirmative sentences negative and interrogative.

1. I (know) the result in a week. 2. You (be) in Rome tonight. 3. You (have) time to help me tomorrow? 4. It (matter) if I don't come home till morning? 5. You (be) able to drive after another five lessons. 6. Do you think that he (recognize) me? 7. Unless he runs he (not / catch) the train. 8. He (lend) it to you if you ask him. 9. I hope I (find) it. 10. If petrol pump attendants go on strike we (not / have) any petrol. 11. He (believe) whatever you tell him. 12. I (remember) this day all my life. 13. Perhaps he (arrive) in time for lunch. 14. If he works well I (pay) him £10. 15. I wonder how many of us still (be) here next year. 16. If you think it over you (see) that I am right. 17. If you learn another language you (get) a better job. 18. I am sure that you (like) our new house. 19. Newspaper announcement: The President (drive) along High Street in an open carriage. 20. He (mind) if I bring my dog? 21. You (need) a visa if you are going to Spain. 22. You (feel) better if you've had a meal. 23. He (be) offended if you don't invite him. 24. She (have) £1000 a year when she is twenty-one. 25. If you put any more polish on that floor someone (slip) on it. 26. What your father (say) when he hears about this accident? – In fact, he (not / say) much but he (lend) me the car again. 27. Papers (not / be) delivered on the Bank Holiday. 28. I hope he (remember) to buy wine. 29. If you leave your roller skates on the path someone (fall) over them. 30. Announcement: Mrs. Pitt (present) the prizes.

Exercise 31. Put the questions to italicized words and phrases.

1. *The students* of our university will plant a lot of trees in spring.
2. With her experience, I think she will give you *good advice*.
3. They will go *to Poland* next month.
4. *Tomorrow* we will be far from here.
5. I will give her *a valuable* present.
6. You will see a beautiful park *near the lake*.
7. I'm sure he will be glad *to see you* again.
8. It will rain *heavily* in the afternoon.
9. The pupils *will write a composition* at the English lesson next week.
10. She will get up early in the morning tomorrow *because of her exam*.

Exercise 32. Translate the following sentences into English.

1. Ми підемо на концерт сьогодні ввечері. 2. Наступного тижня наша футбольна команда братиме участь у міських змаганнях. 3. Я повернуся за годину. Зачекаєш на мене? 4. Моя сестра закінчить університет наступного року, а я закінчу школу. 5. Де ти проведеш літню відпустку? 6. Я обов'язково тобі зателефоную. Обіцяю. 7. Наступного місяця він

отримає паспорт. 8. Ми писатимемо першу модульну контрольну роботу з англійської мови наступного тижня. 9. Після обіду я пограю на піаніно. 10. Багато іноземних туристів відвідає наше місто влітку. 11. Після закінчення університету я буду працювати психологом. 12. Декілька концертів цього відомого співака відбудуться наступного місяця у Львові. 13. Через тиждень я святкуватиму свій день народження. Ти прийдеш до мене? 14. Ми не будемо продавати наш автомобіль, тому що він ще у досить хорошому стані. 15. Де ви будете святкувати закінчення навчального року?

Exercise 33. Put each verb in brackets into a suitable verb form. All sentences refer to the future.

1. When I (see) you tomorrow, I (tell) you my news.
2. Before you (leave), don't forget to shut the windows.
3. As soon as we (get) there, we (phone) for a taxi.
4. Please don't touch anything before the police (come).
5. You have to stay until you (finish) your work.
6. Come on! Hurry up! Ann (be) annoyed if we (be) late.
7. I (get) £50 from the bank when it (open).
8. Everyone (be) surprised if he (pass) the examination.
9. We (climb) over the wall as soon as it (get) dark.
10. If I (need) any help, I (ask) you.
11. We (wait) here until the rain (stop).
12. After you (take) the medicine, you (feel) better.
13. When you (see) Brian again, you (not / recognize) him.
14. I (go) to the library before I (do) the shopping.
15. We (not / start) dinner until Jack (arrive).

Exercise 34. Replace the infinitives in brackets by the Future Indefinite or the Present Indefinite.

- 1) If it rains, the children (*not/to go*) for a walk.
- 2) If she (*not/to read*) the novel, she won't pass the literature test.
- 3) If I (*not/to argue*) with my father, he (*to lend*) me his motorbike.
- 4) If we (*to take*) the bus, we won't arrive in time.
- 5) If Dick doesn't buy the book, his friends (*to be*) angry with him.
- 6) If Tom (*not/to tidy up*) his room, Victoria (*not/to help*) him with the muffins.
- 7) If the boys don't play football, the girls (*not/to come*) to the football pitch.
- 8) If you (*to eat*) too much junk food, you (*not/to lose*) weight.
- 9) If I (*not/to make*) breakfast tomorrow morning, my girlfriend won't love me anymore.
- 10) If they (*not/to hurry*), they (*not/to catch*) the train.

Exercise 35. Put the verbs in brackets into a proper tense form. All sentences refer to the future.

1. I shan't buy tomatoes till the price (come) down.
2. Stay here till the lights (turn) green.
3. When it (get) cold I'll light the fire.
4. The lift (not start) until you press that button.
5. She'll have to behave better when she (go) to school.
6. When you look at yourself in the glass you (see) what I mean.
7. He (be) here before you go.
8. I (lend) you my cassette recorder whenever you want it.
9. He (wake) up when we turn the lights on.
10. He (ring) us up when he arrives in England?
11. He will wash up before he (go) to bed.
12. I won't come to London till the bus strike (be) over.
13. I (give) the children their dinner before he (come) home.
14. They will be astonished when they (see) how slowly he works.
15. I'll pay you when I (get) my cheque.
16. I (go) on doing it until he tells me to stop.
17. I'll buy that house when I (have) enough money.
18. You (fall) rapidly through the air till your parachute opens.
19. When the Queen (arrive) the audience will stand up.
20. When the fog (lift) we'll be able to see where we are.
21. The refrigerator (go on) making that noise till we have it repaired.
22. As soon as the holidays begin this beach (become) very crowded.
23. The car (not move) till you take the brake off.
24. The alarm bell (go on) ringing till you press this button.
25. As soon as she (learn) to type I'll get her a job.
26. Look before you (leap)!
27. We (have) to stay on this desert island till we can repair our boat.
28. Don't count on a salary increase before you actually (get) it.
29. When winter (begin) the swallows will fly away to a warmer country.
30. We can't make any decision till he (arrive) here.

Exercise 36. Combine the given sentences as in the model.

Model: He will get tickets. We will go to the theatre.
 – If he **gets** tickets, we **will go** to the theatre.

1. The weather will be fine. The children will go on a trip.
2. Peter will come to see me. We'll play chess.
3. The wind will blow from the west. It will rain.
4. You won't wake me up. I'll be late for my exam.
5. We'll take a taxi. We'll be in time.
6. I'll see her. I'll invite her to the conference.
7. He'll decide not to do it. He won't do it.
8. Nothing will change. I'll visit you.
9. I'll know the results. I'll inform you.
10. The water will be cold. We won't swim in the river.

Exercise 37. Make up sentences according to the model. Pay attention to the usage of the Future Indefinite-in-the Past.

Model: I said that I **should invite** my friend on Sunday.

I told her		I		go there at once.
He said		you		pass the examination the next week.
We promised	that	he	should	get tickets beforehand.
They knew		she	would	finish the work in two days.
She answered		we		read the book with the dictionary.
I thought		they		be able to follow his advice.

Exercise 38. Translate into English paying attention to the usage of the Future Indefinite-in-the Past.

1. Батько пообіцяв, що влітку наша сім'я буде відпочивати на Чорному морі. 2. Лікар сказав, що відвідає хворого пацієнта через 2 дні. 3. Я думав, що вона не прийде вчасно. 4. Ми вирішили, що зможемо здійснити наш план. 5. Мій товариш пообіцяв, що зустрине мене на станції. 6. Викладач сказав, що підтримає нас у цій ситуації. 7. Тренер обіцяв, що наша футбольна команда поїде у Варшаву через місяць. 8. Вона думала, що вчитель не запитає її на уроці. 9. Вони знали, що не встигнуть на поїзд, якщо не поквапляться. 10. Вона обіцяла, що наступного семестру буде вчитися наполегливіше.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. What subjects she good at?
a) do; b) is; c) does; d) are.
2. your brother got a camera?
a) does; b) is; c) has; d) have.
3. those books thick or thin?
a) Is; b) Are; c) Was; d) Were.
4. What the weather like yesterday?
a) was; b) were; c) has; d) is.
5. They usually their Physics in the morning.
a) will have; b) had; c) have; d) has.
6. He an exam next week.
a) has; b) is; c) had; d) will have.
7. They present at the meeting next Monday.
a) aren't; b) won't be; c) shan't be; d) isn't.
8. your parents in France now?
a) is; b) does; c) are; d) do.
9. Tom a terrible headache the day before yesterday.
a) have; b) will have; c) had; d) has.
10. There a lot of people at the lecture tomorrow.
a) was; b) will be; c) is; d) are.
11. He five years older than his friend.
a) are; b) is; c) had; d) has.
12. They their dinner at a restaurant tomorrow.
a) have; b) will have; c) are; d) were.
13. How many apples he got?
a) has; b) do; c) does; d) have.
14. What your favourite pop group?
a) has; b) is; c) do; d) are.
15. She a lot of work to do last week.
a) is; b) was; c) had; d) has.
16. He out tomorrow afternoon.
a) was; b) will be; c) were; d) is.

17. He write to Mary if he doesn't have time.
a) don't; b) doesn't; c) isn't; d) won't.
18. Bill at home last evening.
a) were; b) are; c) is; d) was.
19. They here 2 hours ago.
a) was; b) were; c) are; d) had.
20. those girls your friends?
a) Are; b) Were; c) Was; d) Is.

Test 2. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. When did you last a test?
a) has; b) have; c) had; d) will have.
2. My father a doctor.
a) was; b) is; c) are; d) were.
3. you at home last Monday?
a) Was; b) Were; c) Has; d) Have.
4. They a dictation last lesson.
a) will have; b) has; c) had; d) have.
5. He able to go with us tomorrow.
a) will; b) is; c) will be; d) was.
6. They learn foreign languages until they are seven.
a) aren't; b) won't; c) isn't; d) haven't.
7. The baby too small to walk last year.
a) are; b) is; c) was; d) were.
8. He always breakfast at 8 o'clock.
a) has; b) had; c) will have; d) have.
9. My friend Ann a good student.
a) am; b) were; c) are; d) is.
10. The books always on the table.
a) are; b) was; c) were; d) is.
11. He at home at 8 clock yesterday.
a) weren't; b) wasn't; c) aren't; d) isn't.
12. Do your children often colds?
a) has; b) have; c) had; d) will have.
13. I forget about it soon.
a) will; b) shall be; c) will be; d) should.
14. Tom a serious talk with his father next day.
a) have; b) will be; c) will have; d) has.
15. My elder sister music lessons every week.
a) is; b) has; c) are; d) have.
16. 11 years ago we students at a Medical college.
a) had; b) were; c) are; d) was.
17. you got a family?
a) Has; b) Have; c) Was; d) Were.
18. The spoons on the table a couple of minutes ago.
a) are; b) is; c) was; d) were.
19. you got any friends here?
a) Has; b) Have; c) Had; d) Will have.
20. He. remember us if he meets us.
a) is; b) will; c) are; d) has.

Test 3. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. The Sun in the East.
a) rise; b) will rise; c) rises; d) rose.
2. My friend to me very often last year.
a) write; b) wrote; c) writes; d) written.
3. Bad students never hard.
a) works; b) work; c) worked; d) will worked.
4. There a lot of people at the lecture tomorrow.
a) are; b) were; c) be; d) will be.
5. They London next summer.
a) visit; b) will visit; c) visits; d) visited.
6. I my English exam the day before yesterday.
a) taken; b) takes; c) take; d) took.
7. My little sister to school every day.
a) go; b) goes; c) will go; d) went.
8. It often in winter.
a) snow; b) snowed; c) snows; d) will snow.
9. We haven't got any money so we on holiday in summer.
a) don't go; b) doesn't go; c) won't go; d) will go.
10. Mary him about her plans last Monday.
a) tell; b) told; c) tells; d) will tell.
11. Benny..... fruit.
a) like; b) will like; c) liked; d) likes.
12. When did Mary.... you up ?
a) rings; b) ringed; c) ring; d) rang.
13. Mother always in the morning.
a) cooked; b) will cook; c) cook; d) cooks.
14. Cuckoos build nests.
a) don't; b) doesn't; c) didn't; d) won't.
15. They receive letters yesterday.
a) didn't; b) don't; c) doesn't; d) won't.
16. He usually come home at 9 o'clock.
a) doesn't; b) don't; c) didn't; d) won't.
17. When the lecture begin next week ?
a) do; b) does; c) will; d) shall.
18. they usually speak English at the lessons?
a) Does; b) Do; c) Did; d) Will do.
19. He know the right answer at the previous lesson.
a) doesn't; b) don't; c) didn't; d) won't.
20. What your granny do when she was younger? – She was an actress.
a) do; b) did; c) does; d) will do.

Test 4. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. I to the Institute every day next week.
a) went; b) go; c) goes; d) will go.
2. She those classes because she was ill.
a) miss; b) missed; c) misses; d) will miss.
3. She this beautiful hat in Paris last time.
a) buys; b) buyed; c) buy; d) bought.

4. He usually the dog in the evening.
a) walk; b) walked; c) walks; d) will walk.
5. I go to your party tomorrow.
a) don't; b) didn't; c) won't; d) doesn't.
6. The conference at 10.00 a.m. next Friday.
a) begins; b) shall begin; c) will; d) will begin.
7. Dogs usually at night.
a) barks; b) will bark; c) barked; d) bark.
8. Mr. Jones to Paris on business every month.
a) comes; b) come; c) came; d) will come.
9. His working day 7 hours next year.
a) lasts; b) lasted; c) will last; d) last.
10. Last winter rather warm.
a) is; b) are; c) was; d) were.
11. The weather.... soon.
a) will change; b) changed; c) change; d) shall change.
12. We always... abroad for our holidays.
a) goes; b) go; c) went; d) will go.
13. you watch TV after supper yesterday?
a) Do; b) Did; c) Does; d) Will do.
14. He come tomorrow.
a) don't; b) doesn't; c) shan't; d) won't.
15. you often play basketball?
a) Does; b) Do; c) Did; d) Will do.
16. she usually work 5 days a week?
a) does; b) do; c) did; d) will do.
17. He know them last year.
a) don't; b) didn't; c) doesn't; d) won't.
18. Their family often go to the cinema.
a) doesn't; b) don't; c) didn't; d) won't.
19. you always come here on Sundays?
a) Do; b) Does; c) Did; d) Will do.
20. They have a dictation yesterday.
a) didn't; b) don't; c) doesn't; d) won't.

Test 5. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. I hope the weather fine this summer.
a) shall be; b) will be; c) will; d) be.
2. He from his trip two days ago.
a) returns; b) returned; c) return; d) will return.
3. His family in London 5 years ago.
a) live; b) lived; c) lives; d) will live.
4. It very hot today.
a) was; b) is; c) are; d) were.
5. My friend to the cinema a lot.
a) go; b) goes; c) went; d) will go.
6. I them two weeks ago.
a) seen; b) sees; c) saw; d) see.
7. Water at 100 °C .
a) boil; b) will boil; c) boils; d) boiled.

8. Who Robinson Crusoe?
a) write; b) wrote; c) writes; d) wrote.
9. Don't worry, I everything soon.
a) settle; b) settles; c) shall settle; d) settled.
10. My children always..... at 8.
a) get up; b) gets up; c) got up; d) will get up.
11. I hope they on time.
a) be; b) is; c) will be; d) shall be.
12. Tom often... girls' names.
a) forgets; b) forget; c) forgot; d) will forget.
13. she often phone him in the evening?
a) Do; b) Does; c) Did; d) Will.
14. When you get home yesterday?
a) does; b) will; c) did; d) do.
15. Their firm receive visitors every day.
a) don't; b) doesn't; c) didn't; d) won't.
16. What time the Sun set yesterday?
a) do; b) did; c) does; d) will.
17. When the next game begin?
a) do; b) will; c) does; d) did.
18. you go to the swimming pool yesterday?
a) Did; b) Do; c) Does; d) Will.
19. Last year we study Physics.
a) doesn't; b) won't; c) didn't; d) don't.
20. How many letters you usually write a month?
a) did; b) do; c) does; d) will do.

Test 6. For sentences (1-15) choose the correct answer (A, B, C or D) from the table.

1. Ann _____ the piano last year.
2. Last night when it got dark, they _____ the light.
3. I _____ to drive a car some years ago.
4. The grandparents were very happy when their grandchildren _____ to them.
5. It usually _____ him an hour to get to school.
6. My friend _____ a doctor in two years.
7. Tomorrow the grandfather _____ his umbrella if it isn't raining.
8. I _____ this day all my life. It's one of the most wonderful days!
9. Barbara is a lecturer. She _____ physics in Oxford University.
10. They _____ the results last week.
11. The great event _____ last week.
12. Their expedition _____ last week.
13. He always _____ a shower twice a week.
14. You _____ from me soon.
15. Don't worry, I _____ your letter two hours ago.

1	A played	B play	C plays	D will play
2	A switch	B will switch	C switched	D switches
3	A learn	B learns	C will learn	D learned
4	A came	B come	C comes	D will come
5	A took	B takes	C will take	D take

6	A became	B become	C will become	D becomes
7	A will take	B doesn't take	C takes	D won't take
8	A remembered	B will remember	C remembers	D don't remember
9	A will teach	B teached	C teach	D teaches
10	A got	B will get	C get	D gets
11	A happened	B happen	C happens	D will happen
12	A returns	B returned	C return	D will return
13	A take	B taken	C takes	D took
14	A heard	B shall hear	C hear	D will hear
15	A posts	B posted	C post	D will post

Test 7. Choose the correct sentence.

1. a) She come home early.
b) She not comes home early.
c) She don't come home early.
d) She doesn't come home early.
2. a) You often play basketball?
b) Do you often play basketball?
c) Is you often play basketball?
d) Are you often play basketball?
3. a) We always go abroad for our holidays.
b) Always we go abroad for our holidays.
c) We go always abroad for our holidays.
d) We go abroad always for our holidays.
4. a) We enjoy the theatre, but we don't go very often there.
b) We enjoy the theatre, but we don't very often go there.
c) We enjoy the theatre, but very often we don't go there.
d) We enjoy the theatre, but we don't go there very often.
5. a) The next train leaves in the morning at two fifteen.
b) The next train leaves at two fifteen in the morning.
c) The next train at two fifteen in the morning leaves.
d) At two fifteen in the morning the next train leaves.
6. a) Where did you went last night?
b) Where you went last night?
c) Where did you go last night?
d) Where you did go last night?
7. a) She willn't send them a telegram tomorrow.
b) She'll send not them a telegram tomorrow.
c) She won't sent them a telegram tomorrow.
d) She will not send them a telegram tomorrow.

8.2. ТРИВАЛІ ЧАСИ (THE CONTINUOUS / PROGRESSIVE TENSES)

Тривалі часи вживаються для вираження тривалої дії, яка відбувається в момент мовлення (*the Present Continuous*), тривала у певний момент у минулому (*the Past Continuous*) або буде відбуватися у певний момент чи період часу в майбутньому (*the Future Continuous*).

Оскільки тривала форма виражає незакінчену дію, вона перекладається на українську мову дієслівними формами недоконаного виду.

Часи групи *Continuous* утворюються за допомогою допоміжного дієслова *to be* у відповідному часі групи *Indefinite* та дієприкметника теперішнього часу (**Present Participle**) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

До групи тривалих часів належать:

- **The Present Continuous Tense** (теперішній тривалий час);
- **The Past Continuous Tense** (минулий тривалий час);
- **The Future Continuous Tense** (майбутній тривалий час);
- **The Future Continuous-in-the Past** (майбутній тривалий час відносно минулого).

8.2.1. ТЕПЕРІШНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE PRESENT CONTINUOUS / PROGRESSIVE TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I am working.	Am I working?	I am not working.
You are working.	Are you working?	You are not (<i>aren't</i>) working.
He is working.	Is he working?	He is not (<i>isn't</i>) working.
She is working.	Is she working?	She is not (<i>isn't</i>) working.
It is working.	Is it working?	It is not (<i>isn't</i>) working.
We are working.	Are we working?	We are not (<i>aren't</i>) working.
You are working.	Are you working?	You are not (<i>aren't</i>) working.
They are working.	Are they working?	They are not (<i>aren't</i>) working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) дієслова в the Present Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Present Indefinite (**am, is, are**) та дієприкметника теперішнього часу (*Present Participle*) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Present Continuous допоміжне дієслово (**am, is, are**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Am I working?	Yes, I am .
	No, I am not .
Is he (she, it) working?	Yes, he (she, it) is .
	No, he (she, it) isn't .
Are we (you, they) working?	Yes, we (you, they) are .
	No, we (you, they) aren't .

Для утворення **заперечної форми (Negative Form)** the Present Continuous після допоміжного дієслова (**am, is, are**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **is not** і **are not** вживаються переважно скорочені форми **isn't** і **aren't**.

He isn't reading a newspaper now.	<i>Він зараз не читає газету.</i>
--	-----------------------------------

The Present Continuous Tense вживається для вираження:

1. тривалої дії, що відбувається в момент мовлення:

Who is reading a book in that room?	<i>Хто читає книжку в тій кімнаті?</i>
Why are you crying ?	<i>Чому ти плачеш?</i>

2. тривалої дії, що відбувається в певний період теперішнього часу (не тільки в момент мовлення):

She is writing a new book.	<i>Вона (зараз) пише нову книгу.</i>
I am studying at Lviv State University of Internal Affairs.	<i>Я (зараз) навчаюся у Львівському державному університеті внутрішніх справ.</i>

3. запланованої дії у найближчому майбутньому, особливо з дієсловами, що означають рух: **to go** *іти, їхати*; **to come** *приходити*; **to leave** *від'їжджати*; **to arrive** *прибувати*; **to start** *вирушати* та ін.:

We are going to the theatre tonight.	<i>Ми йдемо в театр сьогодні ввечері.</i>
He is arriving in the morning.	<i>Він прибуває вранці.</i>

Для теперішнього тривалого часу характерні такі обставини часу: **now** *зараз*; **at the moment** *в даний момент*; **still** *все ще*; **the whole day** *цілий день*; **all day long** *протягом усього дня*; **tonight** *сьогодні ввечері* та ін. Крім того, на вживання теперішнього тривалого часу можуть вказувати деякі слова та вирази, які зазвичай вживаються на початку речення: **Listen!** *Послухай!*; **Look!** *Поглянь!*; **Be quiet!** *Будьте тихо!* та ін.

Listen! The bird is singing .	<i>Послухай! Пташка співає.</i>
Be quiet! The kids are sleeping .	<i>Будь тихо! Діти сплять.</i>

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!

- Дієслово **to go** у the Present Continuous з інфінітивом іншого дієслова означає намір виконати дію в найближчому майбутньому або надає їй відтінку обов'язковості, неминучості виконання дії, позначеної інфінітивом:

What are you going to do ?	<i>Що ти збираєшся робити?</i>
I'm going to spend my holidays in the Crimea.	<i>Я збираюся провести канікули в Криму.</i>

- У формі Continuous не вживаються дієслова стану, до яких належать дієслова, що виражають:

- **відчуття**: **to see** *бачити*, **to hear** *чути*, **to feel** *відчувати*, **to smell** *пахнути*, **to taste** *смакувати*;

- **емоції:** **to forgive** пробачати, **to hate** ненавидіти, **to like** любити, **to love** любити, **to want** хотіти;
- **думку:** **to agree** погодитися, **to believe** думати, вважати, **to consider** вважати, **to understand** розуміти, **to know** знати, **to forget** забувати;
- **інше:** **to appear** здаватися, **to be** бути, **to belong to** належати, **to have** мати, **to look** виглядати, **to need** потребувати, **to prefer** надавати перевагу, **to require** вимагати, **to mean** означати, мати на увазі, **to weigh** важити та інші.

Деякі дієслова стану мають форму Continuous, але при цьому змінюють значення.

СТАН	ДІЯ
I think she's rich. (= <i>I believe</i>)	I'm thinking about your plan. (= <i>I'm considering</i>)
The milk tastes awful. (= <i>it has a bad flavour</i>)	He's tasting the sauce; it might need some salt. (= <i>he's trying its flavour</i>)
He has a pet dog. (= <i>he owns</i>)	He's having dinner now. (= <i>he's eating</i>)
This cloth feels like velvet. (= <i>has a texture</i>)	She's feeling her way in the dark. (= <i>she's finding her way</i>)
I see you're in trouble. (= <i>I understand</i>)	I'm seeing my lawyer tonight. (= <i>I'm visiting</i>)
The kitchen smells of burnt meat. (= <i>has the smell</i>)	Why are you smelling your food? (= <i>trying the smell of</i>)
I love holidays. (<i>in general</i>)	I'm loving this holiday. (= <i>I'm enjoying; specific</i>)
Your hair looks great. (= <i>it appears</i>)	She's looking at some old photographs. (= <i>she's examining</i>)
The baby weighs 5 kilos. (= <i>it is</i>)	I'm weighing myself on my new scales. (= <i>I'm finding out my weight</i>)
Ann is very tall.	Ann is being very kind to me these days. (= <i>she's behaving</i>)

❖ NB !!! Порівняйте !!!

The Present Continuous vs The Present Indefinite

The Present Continuous	The Present Indefinite
He is reading a book in the room. – Він читає книжку у кімнаті.	He always reads books in the evening. – Увечері він завжди читає книжки.
He is building a new house to his sister. – Він будує новий будинок для своєї сестри.	He is a builder. He builds houses. – Він будівельник. Він будує будинки.
Look! The water is boiling in the kettle! – Дивись! Вода кипить у чайнику!	Water boils at 100 °C. – Вода кипить при 100 °C.
Bob is arriving tonight. – Боб приїздить сьогодні увечері.	The bus arrives at 10 o'clock. – Автобус прибуває о десятій годині (за розкладом).

8.2.2. МИНУЛИЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE PAST CONTINUOUS / PROGRESSIVE TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I was working.	Was I working?	I was not (<i>wasn't</i>) working.
You were working.	Were you working?	You were not (<i>weren't</i>) working.
He was working.	Was he working?	He was not (<i>wasn't</i>) working.
She was working.	Was she working?	She was not (<i>wasn't</i>) working.
It was working.	Was it working?	It was not (<i>wasn't</i>) working.
We were working.	Were we working?	We were not (<i>weren't</i>) working.
You were working.	Were you working?	You were not (<i>weren't</i>) working.
They were working.	Were they working?	They were not (<i>weren't</i>) working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) дієслова в the Past Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Past Indefinite (**was, were**) та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Past Continuous допоміжне дієслово (**was, were**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Was I (he, she, it) working?	Yes, I (he, she, it) was .
	No, I (he, she, it) wasn't .
Were we (you, they) working?	Yes, we (you, they) were .
	No, we (you, they) weren't .

Для утворення заперечної форми (*Negative Form*) the Past Continuous після допоміжного дієслова (**was, were**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **was not** і **were not** вживаються переважно скорочені форми **wasn't** і **weren't**.

He wasn't watching TV at 11 o'clock.	<i>Він не дивився телевізор об одинадцятій годині.</i>
They weren't reading when I came.	<i>Вони не читали, коли я прийшов.</i>

The Past Continuous Tense вживається для вираження тривалої дії, що відбувалася в певний момент у минулому. Цей момент може бути визначений:

а) точним позначенням часу, наприклад, **at that moment** у той момент; **at that (this) time** у той (цей) час; **at 7 o'clock yesterday** о сьомій годині вчора; **from 3 till 5 o'clock** від третьої до п'ятої:

<i>At 7 o'clock</i> we were listening to the radio.	<i>О сьомій годині ми слухали радіо.</i>
He was not sleeping at that moment.	<i>Він не спав у той момент.</i>

б) іншою минулою дією, вираженою у the Past Indefinite:

It was raining when I <i>went</i> out.	<i>Коли я вийшов, йшов дощ.</i>
We were doing our homework when the phone <i>rang</i> .	<i>Ми виконували своє домашнє завдання, коли задзвонив телефон.</i>

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !!!

Дієслово **to go** у the Past Continuous з інфінітивом іншого дієслова виражає дію, що була майбутньою стосовно минулого часу. Таке сполучення часто виражає намір здійснити якусь дію.

What were you going to do ?	<i>Що вони збиралися робити?</i>
The woman was going to leave for Canada forever.	<i>Жінка збиралася виїхати до Канади назавжди.</i>

❖ NB !!! ПОРІВНЯЙТЕ!!!

The Past Continuous vs The Past Indefinite

The Past Continuous	The Past Indefinite
I was reading a book when you entered. – <i>Я читав книжку, коли ти увійшов.</i>	I read books in the evening. – <i>Увечері я читав книжки (звичайно).</i>
It was raining at 7 p.m. – <i>О сьомій годині йшов дощ.</i>	It often rained in autumn. – <i>Восени часто йшов дощ.</i>

8.2.3. МАЙБУТНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE FUTURE CONTINUOUS / PROGRESSIVE TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I will (shall) be working.	Will (Shall) I be working?	I will (shall) not (won't/shan't) be working.
You will be working.	Will you be working?	You will not (won't) be working.
He will be working.	Will he be working?	He will not (won't) be working.
She will be working.	Will she be working?	She will not (won't) be working.
It will be working.	Will it be working?	It will not (won't) be working.
We will (shall) be working.	Will (Shall) we be working?	We will (shall) not (won't/ shan't) be working.
You will be working.	Will you be working?	You will not (won't) be working.
They will be working.	Will they be working?	They will not (won't) be working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) дієслова в the Future Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Future Indefinite (**will / shall be**) та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення **питальної форми (Interrogative Form)** the Future Continuous допоміжне дієслово (**will / shall**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Will / Shall I (we) be working?	Yes, I (we) will / shall .
	No, I (we) won't / shan't .
Will you (he, she, it, they) be working?	Yes, we (he, she, it, you, they) will .
	No, we (he, she, it, you, they) won't .

Для утворення **заперечної форми (Negative Form)** the Future Continuous після допоміжного дієслова (**will / shall**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **will not** і **shall not** вживаються переважно скорочені форми **won't** і **shan't**.

I won't (shan't) be working at that time.	<i>Я не буду працювати у той час.</i>
She won't be sleeping when you come.	<i>Вона не спатиме, коли ти прийдеш.</i>

The Future Continuous Tense вживається для вираження тривалої дії, що відбуватиметься в певний момент у майбутньому. Цей момент може бути визначений:

а) точним позначенням часу, наприклад, **at that moment** у той момент; **at that (this) time** у той (цей) час; **at 7 o'clock tomorrow** о сьомій годині завтра; **from 3 till 5 o'clock** від третьої до п'ятої:

<i>At this time tomorrow</i> my friend will be waiting for me at the school gate.	<i>Завтра у цей час моя подруга буде чекати на мене біля шкільних воріт.</i>
They will be translating the text <i>from 2 till 4</i> .	<i>Вони перекладатимуть текст з другої до четвертої години.</i>

б) іншою майбутньою дією у складнопідрядних реченнях з підрядним реченням умови і часу, вираженою у The Present Indefinite:

I will (shall) be cooking when you come back.	<i>Я буду готувати, коли ти повернешся.</i>
---	---

❖ NB !!! ПОРІВНЯЙТЕ!!!

The Future Continuous vs The Future Indefinite

The Future Continuous	The Future Indefinite
I will be working in the garden the whole day tomorrow. – <i>Завтра я буду працювати у саду цілий день.</i>	After graduating from the university I will work as a teacher of English. – <i>Після закінчення університету я працюватиму викладачем англійської мови.</i>
If the weather is fine tomorrow, we will be swimming in our pool. – <i>Якщо завтра погода буде гарна, ми будемо купатися у нашому басейні.</i>	If the weather is fine tomorrow, we will go for a walk. – <i>Якщо завтра погода буде гарна, ми підемо гуляти.</i>

8.2.4. МАЙБУТНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС СТОСОВНО МИНУЛОГО (THE FUTURE CONTINUOUS-IN-THE PAST)

The Future Continuous-in-the Past виражає дію, що відбуватиметься у певний момент у майбутньому з точки зору минулого.

The Future Continuous-in-the Past вживається переважно у підрядних додаткових реченнях замість the Future Continuous, якщо дієслово-присудок речення вжито у минулому часі.

The Future Continuous-in-the Past утворюється з допоміжного дієслова **would be (should be** – для осіб: *I, we*) та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

She said that she would be waiting for you at 11 o'clock.	Вона сказала, що буде чекати на тебе об одинадцятій годині.
The man said that the meeting would be taking place from 7 till 9 a.m.	Чоловік сказав, що зустріч відбуватиметься зі сьомої до дев'ятої години ранку.

PRACTICE

Exercise 1. Open the brackets by using the verbs in the Present Continuous. Pay attention to negative and interrogative sentences.

1. She (not / work) , she (swim) in the river. 2. He (teach) his boy to ride. 3. Ann (not / wear) her new dress. But why? 4. What Tom (do) now? He (clean) his shoes. 5. It (rain) ? Yes, it (rain) very hard. You can't go out. 6. Why you (mend) that old shirt? 7. You (not / tell) the truth. How do you know that I (not / tell) the truth? 8. Who (move) the furniture about upstairs? It's Tom. He (paint) the front bedroom. 9. Mrs. Jones (sweep) the steps outside her house. 10. What you (read) now? I (read) "Crime and Punishment". 11. It is a lovely day. The sun (shine) and the birds (sing) 12. Why you (make) a cake? Someone (come) to tea? 13. Where is Tom? He (lie) under the car. 14. You (do) anything this evening? No, I'm not. Well, I (go) to the cinema. Would you like to come with me? 15. Ann usually does the shopping, but I (do) it today as she isn't well. 16. Why you (type) so fast? You (make) a lot of mistakes. 17. Mother (rest) now. She always rests after lunch. 18. They (dig) an enormous hole just outside my gate. What they (do) that for? I don't know. Perhaps they (look) for oil. 19. What (make) that terrible noise? It is the pneumatic drill. They (repair) the road. 20. What you (wait) for? I (wait) for my change.

Exercise 2. Replace the infinitives in brackets by the Present Continuous or the Present Indefinite.

1. I'm busy at the moment, I (to redecorate) the sitting room.
2. What she (to do) in the evening? – She usually (to play) cards or (to watch) TV?

3. Hurry! The bus (to come) I (not / to want) to miss it.
4. Ann usually (to do) the shopping, but I (to do) it today as she isn't well.
5. Please, don't make so much noise. I (to study)
6. He usually (to drink) coffee but today he (to drink) tea.
7. Tom can't have the newspaper now because his aunt (to read) it.
8. Ron is in London at the moment. He (to stay) at the Hilton Hotel. He usually (to stay) at the Hilton Hotel when he's in London.
9. What your father (to do) ? – He's a teacher, but he (not / to work) at the moment.
10. Ann (to make) a dress for herself at the moment. She (to make) all her own clothes.
11. Usually we (to pass) our examinations in June.
12. Where is Ann? She is in the library. She (to prepare) her report for tomorrow.
13. As a rule I (to come) to school at 8 o'clock.
14. Where are the children? They (to be) in the yard. They (to play) football there.
15. The pupils of our form (to take part) in the sport competition once a month.
16. Look! The bus (to come) up.
17. She (to visit) me from time to time.
18. Tom and Mr. Pitt (to have) a long conversation. I (to wonder) what they (to talk) about.
19. I often (to spend) my day off in the village where my old granny (to live)
20. This car (to make) a very strange noise. You (to think) it is all right? Oh, that noise (not / to matter) It always (to make) a noise like that.

Exercise 3. Put the verbs in brackets into the Present Continuous or the Present Indefinite.

1. You can't see Tom now. He (have) _____ a bath. 2. Cuckoos (not / build) _____ nests. They (use) _____ the nests of other birds. 3. I won't go out now as it (rain) _____ and I (not / have) _____ an umbrella. 4. I'm afraid I've broken one of your coffee cups. Don't worry. I (not / like) _____ that set anyway. 5. I (wear) _____ my sunglasses today because the sun is very strong. 6. The kettle (boil) _____ now. Shall I make the tea? 7. You (enjoy) _____ yourself or would you like to leave now? I (enjoy) _____ myself very much. I (want) _____ to stay to the end. 8. How you (get) _____ to work as a rule? I usually (go) _____ by bus but tomorrow I (go) _____ in Tom's car. 9. Why you (put) _____ on your coat? I (go) _____ for a walk. You (come) _____ with me? Yes, I'd love to come. You (mind) _____ if I bring my dog? 10. How much you (owe) _____ him? I (owe) _____ him £5. 11. You (belong) _____ to your local library? Yes, I do. You (read) _____ a lot? Yes, quite a lot. How often you (change) _____ your books? I (change) _____ one every day. 12. Mary usually (learn) _____ languages very quickly but she (not / seem) _____ able to learn modern Greek. 13. I always (buy) _____ lottery tickets but I never (win) _____ anything. 14. You (like) _____ this necklace? I (give) _____ it to my daughter for her birthday tomorrow. 15. I won't tell you my secret unless you (promise) _____ not to tell anyone. I promise. 16. You always (write) _____ with your left hand? 17. You (love) _____ him? No, I (like) _____ him very much but I (not / love) _____ him. 18. You (dream) _____ at night? Yes, I always (dream) _____ and if I (eat) _____ too much supper I (have) _____ nightmares. 19. These workers are never satisfied; they always (complain) _____. 20. We (use) _____ this room today because the window in the other room is broken. 21. The fire (smoke) _____ horribly. I can't see across the room. I (expect) _____ that birds (build) _____ a nest in the chimney. Why you (not / put) _____ wire across the tops of your chimneys? Tom (do) _____ that sometimes but it (not / seem) _____ to make any difference. 22. What Tom (think) _____ of the Budget? He (think) _____ it most unfair. I (agree) _____ with him. 23. You (see) _____ my car keys anywhere? No, I (look) _____ for them but I (not / see) _____ them. 24. Why you (walk) _____ so fast today? You usually (walk) _____ quite slowly.

I (hurry) _____ because I (meet) _____ my mother at 4 o'clock and she (not / like) _____ to be kept waiting. 25. Look at that crowd. I (wonder) _____ what they (wait) _____ for.

Exercise 4. Fill in the correct tense form of the verb in brackets (the Present Continuous or the Present Indefinite).

1. According to the timetable, the train _____ (LEAVE) at five past seven.
2. Sally _____ (COME) for dinner every Saturday.
3. John _____ (BEHAVE) very strangely these days.
4. What you _____ (DO) this evening?
5. What you _____ (DO) on Monday evenings?
6. It always _____ (SNOW) here in winter.
7. He _____ (DISLIKE) having to stand in the rain waiting for a bus.
8. The wine _____ (TASTE) good.
9. Look out ! He _____ (HOLD) a gun.
10. I can't talk long to you. I _____ (EXPECT) a visitor.
11. How much this plant _____ (COST)?
12. I _____ (TASTE) the soup to see if it needs more salt.
13. I _____ (SUPPOSE) there is no other way of doing the job.
14. The price of the room _____ (INCLUDE) breakfast and an evening meal.
15. The soldiers _____ (GUARD) the airport because an important person _____ (COME).
16. We'll phone you as soon as we _____ (ARRIVE).
17. You _____ (DO) anything tomorrow? – Yes, I _____ (MEET) a friend.
18. Mary _____ (PLAY) the piano on Saturday.
19. If I _____ (CATCH) you smoking again I'll tell your parents.
20. That _____ (SEEM) like a good idea.

Exercise 5. Fill in the correct form of the PRESENT TENSE (Indefinite or Continuous) of the verbs in brackets.

1. I'm in Paris because I _____ French at a language school. (STUDY)
2. At the moment Cynthia _____ on the floor with her doll. (LIE)
3. I usually _____ as a secretary. (WORK)
4. I hate living in Seattle because it always _____ there. (RAIN)
5. I am sorry I can't hear what you _____ because everyone _____ so loudly. (SAY, TALK)

6. Jack currently about his adventures in Tibet. (**WRITE**)
7. You to come over for dinner tonight? (**WANT**)
8. A firm in Switzerland that delicious chocolate. (**MAKE**)
9. Look, I two tickets for the circus. (**HAVE**)
10. Look, I two tickets for the circus. (**HOLD**)
11. Compaq computers but it cars. (**MAKE, NOT / MAKE**)
12. At the moment , the yen against the dollar. (**FALL**)
13. Computers more and more popular these days. (**BECOME**)
14. Everybody money. It is very important. (**NEED**)
15. This milk fresh. (**NOT TASTE**)
16. Be quiet! The specialist a patient. (**EXAMINE**)
17. How is your cold today? It a lot better than yesterday. (**SOUND**)
18. She normally the Harry Potter books, but right now I she something else. (**READ, THINK, READ**)
19. It is strange that people some movies so seriously. (**TAKE**)
20. What your father for a living? – Well he is a market consultant. (**DO**)

Exercise 6. Decide whether the tense form of underlined verbs in these sentences is right or wrong. Correct those which are wrong.

Model: I don't know your telephone number. **RIGHT**
 Please don't make so much noise. I study. **WRONG** – *am studying*

1. Look! Somebody is climbing up that tree over there. _____
2. Can you hear those people? What do they talk about? _____
3. Are you believing in God? _____
4. Look! That man tries to open the door of your car. _____
5. The Moon goes round the Earth. _____
6. I'm thinking it would be a good idea to leave early. _____
7. The government is worried because the number of people without jobs is increasing. _____
8. I'm usually going to work by car. _____
9. Listen! Can you hear those people next door?
They shout at each other again. _____
10. You can borrow my umbrella.
I don't need it at the moment. _____

Exercise 7. Underline the correct item.

1. I see / **am seeing** that the situation is out of control.
2. The sausages **are tasting** / **taste** delicious.
3. **Do you enjoy** / **Are you enjoying** this party?
4. You haven't said a word all morning. What **are you thinking** / **do you think** about?

5. He **has / is having** a Siamese cat.
6. These flowers **are smelling / smell** nice.
7. I **don't know / am not knowing** where she keeps the keys.
8. Why **are you feeling / do you feel** your pockets? Have you lost anything?
9. Why **do you smell / are you smelling** the milk? Do you think it has gone off?
10. Anna is Italian. She **is coming / comes** from Italy.
11. That dress **looks / is looking** nice on you.
12. Paul **listens / is listening** to a new record in his room.
13. If you **don't look / aren't looking** at that comic book, I'd like to see it.
14. Joan **weighs / is weighing** 50 kilos.
15. Mary **is / is being** very naughty these days.

Exercise 8. Translate into English.

1. Що робить черговий учень? Він прибирає клас. Зараз він підливає квіти. 2. Куди ти йдеш? Я йду у театр. Я завжди ходжу в театр у неділю. 3. Юля зараз в бібліотеці. Вона готується до екзамену з англійської мови. 4. Подивись. Іде сильний дощ. Тобі треба взяти парасольку. 5. Тихо. Іде екзамен. Наша група складає іспит з історії України. 6. Мій друг збирається стати архітектором. 7. Його нема вдома. Він бере участь у спортивних змаганнях. Він дуже любить спорт. 8. Послухай! Яка чудова музика звучить по радіо! Я часто слухаю музичні програми ввечері. 9. Він ніколи не погоджується з тим, що я кажу. 10. Чим вони зайняті зараз? Вони обговорюють мою нову книжку.

Exercise 9. Open the brackets by using the verbs in the Past Continuous. Then make some of the affirmative sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. The children were frightened because it (get) dark. 2. It was a fine day and the roads were crowded because a lot of people (rush) to the seaside. 3. The airplane in which the football team (travel) crashed soon after taking off. 4. He usually wears sandals but when I last saw him he (wear) boots. 5. The house was in great disorder because he (redecorate) it. 6. The director didn't allow the actors to travel by air while they (work) on the film. 7. The car had nobody in it but the engine (run) 8. Two children (play) on the sand and two fishermen (lean) against an upturned boat. 9. I was alone in the house at that time because Mr. Jones (work) in the garage and Mrs. Jones (shop) 10. He said that he was the captain of a ship, which (sail) that night for Marseilles. 11. Are you going to Rome? I thought that you (go) to Milan. 12. My wife and I (talk) about you the other day. 13. There was a strong smell and the sound of frying. Obviously Mrs. Jones (cook) fish. 14. Who you (talk) to on the telephone as I came in? I (talk) to Mr. Pitt. 15. As she (climb) the ladder it slipped sideways and she fell off it. 16. When I first met him he (work) in a restaurant. 17. He watched the children for a moment. Some of them (bathe) in the sea, others (look) for shells, and others (play) in the sand. 18. She (stand) at the bus stop. I asked her what bus she (wait) for. 19. From the sounds it was clear that Mary (practise) the piano. 20. There had been an accident and men (carry) the injured people to an ambulance.

Exercise 10. Put the verbs in brackets into the Past Continuous or the Past Indefinite.

1. While he (water) _____ the flowers it (begin) _____ to rain. He (put) _____ up his umbrella and (go) _____ on watering.
2. I lit the fire at 6.00 and it (burn) _____ brightly when Tom came in at 7.00.

3. I (make) _____ a cake when the light went out. I had to finish it in the dark.
4. I didn't want to meet Paul so when he entered the room I (leave) _____ .
5. Unfortunately when I arrived Ann just (leave) _____ , so we only had time for a few words.
6. He was very polite. Whenever his wife entered the room he (stand) _____ up.
7. My dog (walk) _____ along quietly when Mr. Pitt's Pekinese attacked him.
8. When I arrived she (have) _____ lunch. She apologized for starting without me but said that she always had lunch at 12.30.
9. He always (wear) _____ a raincoat and (carry) _____ an umbrella when he walked to the office.
10. What do you think of his last book? I (like) _____ it very much.
11. I (share) _____ a flat with him when we were students. He always (complain) _____ about my untidiness.
12. He suddenly (realize) _____ that he (travel) _____ in the wrong direction.
13. He (play) _____ the guitar outside her house when someone opened the window and (throw out) _____ a bucket of water.
14. I just (open) _____ the letter when the wind (blow) _____ it out of my hand.
15. When I (look) _____ for my passport I (find) _____ this old photograph.

Exercise 11. Put the verbs in brackets into the Past Continuous or the Past Indefinite.

1. You looked very busy when I (see) _____ you last night. What you (do) _____?
2. The boys (play) _____ cards when they (hear) _____ their father's steps. They immediately (hide) _____ the cards and (take) _____ out their lesson books.
3. He (clean) _____ his gun when it accidentally (go) _____ off and (kill) _____ him.
4. He (not / allow) _____ us to go out in the boat yesterday as a strong wind (blow) _____.
5. I still (lie) _____ on the road when I (see) _____ a lorry approaching.
6. Luckily the driver (see) _____ me and (stop) _____ the lorry in time.
7. How you (damage) _____ your car so badly? I (run) _____ into a lamp-post yesterday. I suppose you (drive) _____ too quickly or were not looking where you (go) _____.
8. As he (get) _____ into the bus it (start) _____ suddenly and he (fall) _____ backwards on to the road.
9. When I (hear) _____ his knock I (go) _____ to the door and (open) _____ it, but I (not / recognize) _____ him at first because I (not / wear) _____ my glasses.
10. When I came in, they (sit) _____ round the fire. Mr. Pitt (smile) _____ at me and (say) _____, "Come and sit down".
11. While the guests (dance) _____ thieves (break) _____ into the house and (steal) _____ a lot of fur coats.
12. The next day, as they (know) _____ that the police (look) _____ for them, they (hide) _____ the coats in a wood and (go off) _____ in different directions.
13. She was very extravagant. She always (buy) _____ herself new clothes.
14. Her mother often (tell) _____ her that she (spend) _____ too much money but she never (listen) _____.
15. While he (make) _____ his speech the minister suddenly (feel) _____ faint. But someone (bring) _____ him a glass of water and after a few minutes he (be able) _____ to continue.

Exercise 12. Put the verbs in brackets into the correct tense form (the Past Indefinite or the Past Continuous).

1. The lights out as we the plans for the wedding. (GO, DISCUSS)

2. I on a road in the mountains when I out of petrol. (**DRIVE, RUN**)
3. "What you between 5 and 7 yesterday afternoon? – I in the *Red Lion Pub* with a lot of other people. (**DO, SIT**)
4. The singer his best hits while the fans over the fence. (**SING, CLIMB**)
5. While the woman into the bus, the driver suddenly . (**GET, MOVE**)
6. When you that the train into the opposite direction? (**REALISE, GO**)
7. That's terrible ! A four year old boy from a bridge while he after his dog. (**FALL, RUN**)
8. This morning while I past the supermarket I something strange hanging from the roof. (**WALK, NOTICE**)
9. We out because it . (**NOT GO, RAIN**)
10. When Betty , Ann and Jane just a cup of tea (**ARRIVE, HAVE**)
11. The weather was bad as I in a queue for the cinema. It heavily and a cold wind (**STAND, RAIN, BLOW**)
12. They in the fields when they a UFO flying over their heads. (**PLAY, SEE**)
13. The earthquake the region at three in the morning. Many inhabitants in their houses. (**HIT, SLEEP**)
14. When the bell , they at the table. (**RING, SIT**)
15. Linda and John the car when it to rain. They everything away and into the house where their mother just cookies. (**WASH, START, PUT, RUN, MAKE**)
16. I haven't seen Andy for ages. When I last him he for a job somewhere in London. (**MEET, LOOK**)
17. Yesterday when I home from school, a man out on the road. Luckily I very fast, so I managed to stop in time and him. (**CYCLE, STEP, NOT GO, NOT HIT**)
18. You Carol at the party last night? – Yes, she that wonderful dress she in Paris. (**MEET, WEAR, BUY**)
19. The car strange noises all the way home. (**MAKE**)
20. Simon an ice cream and then he home. (**BUY, GO**)

Exercise 13. Fill in the correct form of the PAST TENSE (Indefinite or Continuous).

1. Tom _____ a photo when I _____. (**TAKE, NOT LOOK**)
2. I _____ vegetables in the kitchen when I _____ the terrible story on the six o'clock news. (**CUT, HEAR**)
3. She _____ into tears when she _____ his name. (**BURST, RECOGNIZE**)
4. The sun _____ brightly when the adventurers _____ their cottage. (**SHINE, LEAVE**)
5. What a terrible accident! Steve _____ his car when a bird _____ into his windscreen. (**DRIVE, FLY**)
6. Why you all _____ through the history lesson yesterday? (**LAUGH**)
7. First she _____ the advertisement, then she _____ the company. (**READ, CALL**)
8. At eight o'clock yesterday evening the plane _____ from Los Angeles to Sydney. (**FLY**)
9. We _____ carefully while they _____ the plan to us. (**LISTEN, EXPLAIN**)
10. Last weekend while Julie _____ her room she _____ some of the toys she _____ when she _____ a child. (**TIDY, FIND, HAVE, BE**)
11. As she _____ the street, she _____ and _____. (**CROSS, SLIP, FALL**)
12. While my mother _____ dinner we _____ in the garden. (**PREPARE, PLAY**)
13. We all _____ when some terrible noise _____ us up. (**SLEEP, WAKE**)
14. Yesterday, when I _____ in the park I _____ my watch. (**WALK, LOSE**)
15. Cinderella _____ to work hard while her step-sisters _____ fun at the ball. (**HAVE, HAVE**)
16. Last night Sally _____ TV in her bedroom when suddenly she _____ a scream outside. (**WATCH, HEAR**)
17. The fishing boat _____ the shore when the tornado _____. (**APPROACH, COME**)
18. I _____ about their offer the whole night but I _____ any decision. (**THINK, NOT TAKE**)
19. I _____ the bell because the radio _____ loudly. (**NOT HEAR, PLAY**)
20. The airplane _____ fire just as it _____ off. (**CATCH, TAKE**)

Exercise 14. Translate into English.

1. Коли я прийшов додому, брат готував доповідь до уроку з історії. 2. Був ранок. Усі щось робили. Мама готувала сніданок, тато читав газету, а я збиралася до школи. 3. Учні склали екзамен об одинадцятій годині ранку. 4. Вчора цілий день йшов сніг. 5. В той час, як я виконував домашнє завдання, моя молодша сестра грала на піаніно. 6. Що ти робив о п'ятій годині вечора? Я садив квіти позаду будинку. 7. Що робив професор о дванадцятій годині? Він проводив консультацію до іспиту. 8. Коли ми вийшли з будинку, йшов сильний дощ. 9. В цей час лікар був зайнятий. Він обстежував хворих. 10. Ти не можеш звинувачувати мене. Вчора від другої до четвертої я працювала у бібліотеці над доповіддю. Усі підтвердять це.

Exercise 15. Open the brackets by using the verbs in the Future Continuous. Then make some of the affirmative sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. This time next month I (sit) on a beach. 2. When you arrive I probably (pick) fruit. 3. In a few days' time we (fly) over the Pyrenees. 4. I'll call for her at eight. No, don't. She still (have) breakfast then. 5. I (wait) for you when you come out. 6. When you see me next time I (wear) my new dress. 7. My son will be in the sixth form next year. That means that old Dr Adder (teach) him mathematics. 8. You (do) geometry next term. 9. I'll look out for you at the parade. Do, but I (wear) uniform so you may find it hard to recognize me. 10. I'll come at three o'clock. Good, I (wait) for you. 11. They are pulling down all the old houses in this street. I expect they (pull) down mine in a few years' time.

12. I'd like to see your new flat. Well, come tomorrow, but the painters still (work) on it.
13. What do you think the children (do) when we get home? I expect they (have) their supper.
14. It won't be easy to get out of the country. The police (watch) all the ports.
15. We'd better go out tomorrow because Mary (practise) the piano all day.

Exercise 16. Put the verbs in brackets into the Future Continuous or the Future Indefinite.

1. You've just missed the last train! Never mind, I (walk) _____ .
2. I'll ring you tomorrow at six. No, don't ring at six. I (bathe) _____ the baby then. Ring later.
3. Your face is dirty. – All right, I (wash) _____ it.
4. Will you have lunch with me on the 24th? – I'd love to, but I'm afraid I (do) _____ my exam then.
5. I (work) _____ for Mr. Pitt next week as his own secretary will be away.
6. You (have) _____ something to drink, won't you?
7. Why did you take his razor? He (look) _____ for it everywhere tomorrow.
8. I hope you'll do well in the race tomorrow. I (think) _____ of you.
9. In the event of an emergency all passengers (assemble) _____ on the boat deck.
10. I don't feel well enough to go to the station to meet him. I (meet) _____ him for you. But how I (recognize) _____ him? – He's small and fair, and he (wear) _____ a black and white school cap.
11. I (go) _____ to hospital anyway to visit my cousin tomorrow. You (go) _____ with me?
12. You ought to try to get a ticket for the Spectators' Gallery next week. They (debate) _____ international fishing rights.
13. You've left the light on. – Oh, so I have. I (go) _____ and turn it off.
14. I've just been appointed an assistant at the local library. Then you (work) _____ under my sister. She is a head librarian there.
15. I want to post this letter but I don't want to go out in the rain. I (post) _____ it for you. I (go) _____ out anyway as I have to take the dog for a walk.

Exercise 17. Put the verbs in brackets into the Future Continuous or the Future Indefinite.

1. It is nearly autumn. Soon the leaves (change) colour.
2. Tomorrow afternoon we are going to play tennis from 3 o'clock until 4.30. So at 4 o'clock, we (play) tennis.
3. Waiter, this plate is dirty. – I'm sorry, sir, I (bring) you another.
4. In a few years' time we all (live) in houses heated by solar energy.
5. It's beginning to get dark; the streetlights (go on) in a few minutes.
6. Will you phone me tomorrow? Don't phone me between 7 and 8. We (have) dinner then.
7. We (not / play) poker at the party tonight; our hostess doesn't approve of cards.
8. Let's wait here. The swing bridge (open) in a minute to let that ship through.
9. May I use your phone to ring for a taxi? – Oh, there's no need for that. My son (drive) you home.
10. Now that the parking regulations have become stricter, more people (use) public transport and (leave) their cars at home.
11. I (clean) my room when you come.
12. If you don't wake me up, I (miss) the train.
13. She (to prepare) for the concert at that time tomorrow.
14. If you learn another language you (get) a better job.
15. When you come I (to take) a bath.

Exercise 18. Fill in the correct form of the FUTURE TENSE (Indefinite or Continuous).

1. The tourists (GO) sight-seeing in the country all next week.

2. They (TELL) you soon what to do next.
3. They (BE) here again at exactly 7 p.m. tomorrow.
4. She (TEACH) you how to swim from five till seven tomorrow.
5. The teacher's staff (GIVE) you a prize if you come first in the examination.
6. We still (SAIL) through the Red Sea when you arrive at Cairo.
7. Where you (STAY) this time next year?
8. Your shoes (BE) ready in fifteen minutes.
9. He (SLEEP) when you come this afternoon.
10. It still (RAIN) when we leave?
11. They (ATTEND) a meeting between 2 p.m. and 4 p.m. today.
12. They soon (PUT) this rule into effect.
13. You (COME) to tea with us this afternoon?
14. The travellers (CROSS) the desert this time tomorrow.
15. He (GO) to bed at 10 o'clock tonight.

Exercise 19. Translate into English.

1. Ми будемо вчитися вишивати, коли ти завітаєш до нас. 2. Вони будуть обговорювати проблему збереження природи в області об 11 годині ранку. Ви будете присутні? 3. Ти підеш з нами в кіно? – Ні, не піду. Я буду готуватися до іспиту весь вечір. 4. Студенти будуть працювати на комп'ютерах у цей час у п'ятницю. 5. Коли вони повернуться з роботи, ми накриватимемо на стіл. 6. Завтра я зустрічаюсь з нею в офісі. Я передам їй вашу записку. 7. Які у тебе плани на завтра? – Буду готуватися до концерту. 8. Хтось мене зустрічатиме на вокзалі, коли я приїду? 9. Не їдь, поки він не повернеться. – Добре. Ми зачекаємо ще півгодини. 10. Думаю, коли він переглядатиме газети, він знайде статтю, яку шукає.

Exercise 20. Read the sentences below. Complete the sentences with the correct tense form of the words in brackets (the Indefinite or the Continuous).

1. "Who _____ (to play) the piano upstairs?" "My sister is."
2. Don't ring her up at 9, she _____ (to put) her children to bed. Ring up later.
3. Jane wasn't at home when I _____ (to go) to see her. She _____ (to work) in the garden.
4. They _____ (to want) to go to Paris this summer.
5. He _____ (to meet) Sarah at the birthday party yesterday. She _____ (to wear) a white dress.
6. I _____ (not / to drink) coffee now. I _____ (to write) an English exercise.
7. You look frozen. Sit down by the fire and I _____ (to make) you a cup of tea.
8. You can turn off the TV-set. I _____ (not / to watch) it.
9. When I come home tomorrow, my family _____ (to have) supper.
10. He _____ (to repair) his bicycle the whole day yesterday.
11. My brother _____ (to prepare) for his final speech at the university when I return.
12. The water _____ (to boil). Would you like tea or coffee?

13. When I _____ (to cross) the street, I _____ (to think) there were no cars.
14. Look! Peter _____ (to swim) in the lake.
15. I _____ (to come) at six o'clock tomorrow. – Good, I _____ (to wait) for you.
16. They _____ (to clean) the carpet when they _____ (find) the ear-ring.
17. “Where is he now?” “He _____ (to play) football. He usually _____ (to play) football on Sundays.”
18. We _____ (to play) badminton from 9 till 11 yesterday.
19. This time next month I _____ (to sit) on a sandy beach.
20. Don't come to my place tomorrow. I _____ (to write) a composition the whole evening.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. My friend never basketball. He doesn't like this game.
a) playing; b) play; c) plays; d) is playing.
2. We photographs at 5 o'clock yesterday.
a) are taking; b) taking; c) were taking; d) took.
3. Jane home when the wind blew her hat off.
a) walked; b) was walking; c) walks; d) is walking.
4. When I see you next time, I you everything.
a) telling; b) told; c) will tell; d) was telling.
5. Marry this text at this time tomorrow.
a) will translate; c) is translating;
b) will be translating; d) be translating.
6. What you when I phoned you yesterday?
a) was ... doing; c) were ... doing;
b) is ... doing; d) are ... doing.
7. On Sundays they usually dinner at a restaurant.
a) have; b) were having; c) are having; d) had.
8. It is 5 o'clock. She tea.
a) has; b) is having; c) have; d) had.
9. They hamburgers and chips.
a) are liking; b) like; c) likes; d) liked.
10. They their work at 11 and came home.
a) finish; b) finished; c) were finishing; d) are finishing.
11. John. a picture when the teacher entered the room.
a) painted; b) paints; c) was painting; d) is painting.
12. The boys.. a game of football at the moment.
a) have; b) are having; c) having; d) had.
13. Tom tennis at 8 o'clock tomorrow.
a) is playing; b) was playing; c) will play; d) will be playing.
14. Mr. Drill to the airport when it started raining.
a) was driving; b) were driving; c) drive; d) is driving.
15. What you now, Nick?
a) is ... doing; c) was ... doing;
b) are ... doing; d) were ... doing.

16. She. potatoes when she cut her finger.
 a) is chopping; c) was chopping;
 b) chopping; d) chopped.
17. He always..... the grass on Sundays.
 a) cut; b) cuts; c) was cutting; d) is cutting.
18. Where.. you usually in the evening?
 a) do ... go; c) are ... going;
 b) are ... go; d) do ... going.
19. The students a dictation at 9 tomorrow.
 a) will be writing; c) will write;
 b) be writing; d) are writing.
20. I to the university yesterday because I was ill.
 a) didn't go; b) don't go; c) wasn't going; d) won't go.

Test 2. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. He the book at the moment.
 a) read; b) reads; c) was reading; d) is reading.
2. He is not working, he the TV program.
 a) watched; b) watches; c) is watching; d) was watching.
3. I a cake when the light went out.
 a) is making; b) was making; c) made; d) making.
4. We always six lessons a day.
 a) had; b) have; c) are having; d) were having.
5. Look ! The sun
 a) is rising; b) rising; c) rise; d) was rising.
6. What do you think you at this time next year?
 a) be doing; c) will be doing;
 b) are doing; d) will doing.
7. Alison and Cassie on the staircase as I went down.
 a) were talking; b) are talking; c) talked; d) talking.
8. She to Italy five years ago.
 a) is going; b) was going; c) went; d) goes.
9. Look here ! Somebody in the next room.
 a) talked; b) talk; c) was talking; d) is talking.
10. We some friends to lunch tomorrow.
 a) will have; c) have;
 b) shall be having; d) were having.
11. When you arrive at the airport, an escort for you.
 a) be waiting; c) will be waiting;
 b) is waiting; d) will wait.
12. They. to the radio now.
 a) are listening; c) were listening;
 b) listened; d) listen.

13. When we went to school we two foreign languages.
a) study; b) are studying; c) studied; d) were studying.
14. He was busy the whole day yesterday, he the TV-set.
a) repaired; b) repairs; c) is repairing; d) was repairing.
15. When I came they their dinner.
a) had; b) having; c) are having; d) were having.
16. I at the laboratory last Monday.
a) worked; b) work; c) is working; d) was working.
17. He is supposed to be very busy tomorrow. He for his exam.
a) will prepare; c) will be preparing;
b) is preparing; d) was preparing.
18. you to the concert next evening?
a) Were ... coming; c) Is ... coming;
b) Will ... come; d) Will ... be coming.
19. Tom tennis at 6 o'clock yesterday.
a) was playing; b) is playing; c) played; d) plays.
20. Mother.. dinner at that moment.
a) cooked; b) cooks; c) is cooking; d) was cooking.

Test 3. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. At 10 o'clock yesterday it heavily.
a) is raining; b) was raining; c) rained; d) raining.
2. The weather is fine. The sun brightly.
a) is shining; b) was shining; c) shining; d) shines.
3. Tom on the sofa at this moment.
a) sat; b) sitting; c) is sitting; d) was sitting.
4. We our homework at this time yesterday.
a) were doing; b) are doing; c) did; d) do.
5. They to the University every day.
a) are going; b) go; c) were going; d) went.
6. I by him when he telephoned.
a) was standing; b) am standing; c) stand; d) stood.
7. Mr. Fennel..... up at this time tomorrow.
a) is ringing; c) was ringing;
b) will be ringing; d) will ring.
8. Where you now ?
a) hurrying; c) are ... hurrying;
b) were ... hurrying; d) will be ... hurrying.
9. I of you day and night.
a) be thinking; c) am thinking;
b) shall be thinking; d) shall think.
10. The girl.. in the garden the whole day yesterday.
a) is working; b) was working; c) worked; d) works.

11. Ring me up when you a few spare minutes.
a) will have; b) have; c) are having; d) were having.
12. you what I asked you yesterday?
a) do ... do; b) was ... doing; c) did ... do; d) does ... do.
13. Pitt..... for me in the hall at this time tomorrow.
a) is waiting; c) will waiting;
b) will be waiting; d) be waiting.
14. He to drive a car twice a week.
a) was learning; b) is learning; c) learn; d) learns.
15. Jack with the article from 5 till 6 tomorrow.
b) is working; c) was working;
c) will work; d) will be working.
16. My brother this composition yesterday.
a) is writing; b) writes; c) was writing; d) wrote.
17. The doctor.. for you at this time tomorrow.
a) will be waiting; c) will wait;
b) is waiting; d) was waiting.
18. What. your wife? – She is a doctor.
a) wasdoing; c) is doing;
b) do ... do; d) does ... do.
19. I the book from the library yesterday.
a) borrow; c) will borrow;
b) was borrowing; d) borrowed.
20. He..... this text tomorrow.
a) will translate; c) translate;
b) is translating; d) will be translating.
21. We always... six lessons a day.
a) had; b) have; c) are having; d) were having.
22. Your friends in the corridor when we saw them.
a) were smoking; c) are smoking;
b) smoked; d) smoking.
23. you usually many dresses with you to the South?
a) are ... taking; c) do ... take;
b) were ... taking; d) did ... take.
24. His mother supper in the kitchen when I came in.
a) is making; c) was making;
b) will be making; d) will make.
25. I to read books about voyages in my childhood.
a) was liking; b) liked; c) like; d) am liking.

Test 4. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. Do you know if Tom his exam now?
a) takes; b) will be taking; c) is taking; d) have taken.

2. The player his racket as he towards the net.
 - a) was dropping, was running; c) dropped, ran;
 - b) was dropping, ran; d) dropped, was running.
3. What are you thinking about? – This time next week I on the beach.
 - a) will be sunbathing; c) will sunbathe;
 - b) will have sunbathed; d) sunbathe.
4. I the car that's why I need a lot of soapy water.
 - a) washed; b) am going to wash; c) will be washed; d) wash.
5. Will they solve this problem tomorrow? – I'm afraid they it all day long.
 - a) will discuss; c) were discussing;
 - b) will be discussing; d) have discussed.
6. I met Ellen as I to work.
 - a) had walked; c) have been walking;
 - b) was walking; d) am walking.
7. Tell him about it when he
 - a) comes; b) will be coming; c) came; d) will come.
8. We through the woods when we heard a gunshot.
 - a) had walked; b) walked; c) walk; d) were walking.
9. The economic situation is already very bad and it worse.
 - a) is getting; b) gets; c) got; d) was getting.
10. This time next week I in the Highlands.
 - a) will walk; b) would walk; c) will be walking; d) am walking.
11. Jane from Oxford University a year ago.
 - a) were graduating; b) will graduate; c) graduated; d) was graduating.
12. When Alison a pony, she a bad fall.
 - a) rode, was having; c) was riding, was having;
 - b) was riding, had; d) rode, had.
13. Don't visit Carol at five o'clock. She
 - a) will have been worked; c) will work;
 - b) will be working; d) would have work.
14. What today? – It's John's birthday, so I him a cake.
 - a) did you do, will cook; c) are you doing, will have cooked;
 - b) do you do, am cooking; d) are you doing, am going to cook.
15. While Tom a book, Mary TV.
 - a) was reading, watched; c) was reading, was watching;
 - b) read, watched; d) read, was watching.
16. I it's a good idea.
 - a) am thinking; b) think; c) thought; d) will be thinking.
17. Sorry, I can't talk now because I
 - a) am driving; b) drive; c) drove; d) was driving.
18. He a letter when somebody knocked at the door.
 - a) wrote; b) is writing; c) has written; d) was writing.
19. I'm sure Eddie me fix the car if I ask him.
 - a) is going to help; b) helps; c) will help; d) is helping.
20. Anna as she the windows.
 - a) was singing, was cleaning; c) sang, cleaned;
 - b) is singing, had cleaned; d) has sung, was cleaning.

8.3. ПЕРФЕКТНІ (ДОКОНАНІ) ЧАСИ (THE PERFECT TENSES)

Часи групи Perfect виражають дію, що відбулася до певного моменту або періоду в теперішньому (*the Present Perfect*), минулому (*the Past Perfect*) чи майбутньому (*the Future Perfect*) часах.

Доконані часи зазвичай виражають наявність якогось результату дії, зв'язок її з наступними подіями, і перекладаються на українську мову дієслівними формами доконаного виду.

Часи групи *Perfect* утворюються за допомогою допоміжного дієслова *to have* у відповідному часі групи *Indefinite* та дієприкметника минулого часу (**Past Participle**) основного дієслова (до інфінітива правильного дієслова без частки **to** додається закінчення **-ed**, але, якщо дієслово неправильне, то слід дивитися у таблицю неправильних дієслів).

До групи перфектних (доконаних) часів належать:

- **The Present Perfect Tense** (теперішній перфектний час);
- **The Past Perfect Tense** (минулий перфектний час);
- **The Future Perfect Tense** (майбутній перфектний час);
- **The Future Perfect-in-the Past** (майбутній перфектний час відносно минулого).

8.3.1. ТЕПЕРІШНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ (ДОКОНАНИЙ) ЧАС (THE PRESENT PERFECT TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I have worked.	Have I worked?	I have not (<i>haven't</i>) worked.
You have worked.	Have you worked?	You have not (<i>haven't</i>) worked.
He has worked.	Has he worked?	He has not (<i>hasn't</i>) worked.
She has worked.	Has she worked?	She has not (<i>hasn't</i>) worked.
It has worked.	Has it worked?	It has not (<i>hasn't</i>) worked.
We have worked.	Have we worked?	We have not (<i>haven't</i>) worked.
You have worked.	Have you worked?	You have not (<i>haven't</i>) worked.
They have worked.	Have they worked?	They have not (<i>haven't</i>) worked.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Present Perfect утворюється з допоміжного дієслова **to have** у the Present Indefinite (**have, has**) та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова (до інфінітива правильного дієслова без частки **to** додається закінчення **-ed**, але, якщо дієслово неправильне, то слід дивитися у таблицю неправильних дієслів).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Present Perfect допоміжне дієслово (**have / has**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Have I (we, you, they) worked ?	Yes, I (we, you, they) have . No, I (we, you, they) haven't .
Has he (she, it) worked ?	Yes, he (she, it) has . No, he (she, it) hasn't .

Для утворення **заперечної форми (Negative Form)** the Present Perfect після допоміжного дієслова (**have / has**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **have not** і **has not** вживаються переважно скорочені форми **haven't** і **hasn't**.

He hasn't arrived from the Crimea yet.	<i>Він ще не приїхав з Криму.</i>
I haven't seen him today.	<i>Я не бачив його сьогодні.</i>

I. The Present Perfect вживається для вираження дії, яка відбулась до моменту мовлення, і той, хто говорить, має на увазі результат цієї минулої дії, її важливість на момент мовлення.

I have already closed the window.	<i>Я вже зачинив вікно (вікно зараз зачинене).</i>
Is Mrs. Sharon at home? – No, she has gone to the theatre.	<i>Місіс Шерон вдома? – Ні, вона пішла в театр (зараз її нема, вона у театрі).</i>

Час дії, вираженої дієсловом у the Present Perfect, здебільшого не зазначається, тому що у центрі уваги результат дії, а не час її перебігу.

You have not told me the whole story.	<i>Ви не розповіли мені всього.</i>
You have read more than I.	<i>Ви прочитали більше, ніж я.</i>

The Present Perfect вживається у реченнях з:

а) обставинами часу, що означають період часу, який почався в минулому і тривав до моменту мовлення: **up to now, up to the present** до цього часу; **lately** нещодавно, за останній час; **recently** останнім часом; **so far** до цього часу; **not yet** ще не.

<i>Up to now</i> they have read three English books.	<i>До цього часу вони прочитали три англійські книжки.</i>
You haven't shown me your room <i>yet</i> .	<i>Ви ще не показали мені своєї кімнати.</i>
Have you heard from your husband <i>lately</i> ?	<i>Останнім часом ви мали звістку від чоловіка?</i>

б) обставинами часу, що означають період часу, який ще не закінчився: **today** сьогодні; **this week (month, year)** цього тижня (місяця, року); **this morning** (цього ранку) та ін.

My friends have not arrived <i>today</i> .	<i>Мої друзі не приїхали сьогодні.</i>
Have you seen her <i>today</i> ?	<i>Ви бачили її сьогодні?</i>
Have you had breakfast <i>this morning</i> ?	<i>Ви снідали сьогодні вранці?</i>

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

З обставинами часу **today, this week (month, year), this morning** вживається також **the Past Indefinite**, але в значенні закінченого періоду часу.

A letter came from them <i>today</i> .	<i>Сьогодні від них надійшов лист.</i>
АЛЕ!!!	
A letter didn't come from them <i>today</i> . – <i>Сьогодні лист від них не прийшов</i> (вже не прийде сьогодні).	A letter hasn't come from them <i>today</i> . – <i>Сьогодні лист від них не прийшов</i> (ще може прийде сьогодні).

в) з прислівниками неозначеного часу і частотності: **ever** коли-небудь; **never** ніколи; **already** вже; **just** щойно.

Have you ever thought about it?	<i>Ви коли-небудь думали про це?</i>
We have just arrived.	<i>Ми щойно приїхали.</i>
I have already done all my assignments.	<i>Я вже виконав усі свої завдання.</i>

II. The Present Perfect вживається також для вираження дії або стану, що триває з якогось моменту в минулому аж до моменту мовлення. Період тривалості дії здебільшого позначається прийменником **for** (**for an hour** протягом години; **for ten years** протягом десяти років; **for a long time** протягом довгого часу), а початок дії – словом **since** (**since five o'clock** з 5 години; **since Monday** від понеділка; **since I saw her** з того часу, як я її бачив).

У цьому значенні the Present Perfect вживається переважно з дієсловами, що не мають форми Continuous.

I haven't seen you <i>for</i> a whole year.	<i>Я не бачив вас цілий рік.</i>
Where have you been since last Thursday?	<i>Де ти був з минулого четверга?</i>
How long have you been here? – I have been here <i>for</i> a few days only.	<i>Скільки часу ви тут? – Я тут лише декілька днів.</i>

❖ NB !!! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!!!

• **The Present Perfect** не вживається з обставинними словами та словосполученнями, які уточнюють час минулої дії, наприклад: **yesterday** учора; **the day before yesterday** позавчора; **last week (month, year)** минулого тижня (місяця, року); **an hour ago** годину тому; **two days ago** два дні тому; **on Monday** у понеділок; **in July** у липні; **in 1991** у 1991 тощо, а також у запитаннях з питальним словом **when** коли. З такими обставинами часу вживається **the Past Indefinite**.

He left home <i>a week ago</i> .	<i>Він поїхав тиждень тому.</i>
I finished my work <i>last week</i> .	<i>Я закінчив роботу минулого тижня.</i>
When did you see her?	<i>Коли ти її бачив?</i>

• У підрядних реченнях часу й умови the Present Perfect вживається для вираження дії, що закінчиться до певного моменту в майбутньому.

У цьому разі the Present Perfect перекладається на українську мову майбутнім часом.

I cannot let you go till you have heard me.	<i>Я не можу відпустити вас, поки ви не вислухаєте мене.</i>
When you have found the land where there is happiness, I will join you there.	<i>Коли ви знайдете країну, де є щастя, я приєднаюсь до вас.</i>
You shall not go till you have told me all.	<i>Ви не підете, поки не розповісте мені усе.</i>

❖ NB !!! ПОРІВНЯЙТЕ !!!

The Present Perfect vs The Past Indefinite

The Present Perfect	The Past Indefinite
I haven't spoken to her for two months. – <i>Я не розмовляв з нею два місяці.</i>	I didn't speak to her yesterday. – <i>Я не розмовляв з нею вчора.</i>
He has never been to Washington. – <i>Він ніколи не був у Вашингтоні.</i>	He was in Washington 2 years ago. – <i>Він був у Вашингтоні 2 роки тому.</i>

**8.1.1 МИНУЛИЙ ПЕРФЕКТНИЙ (ДОКОНАНИЙ) ЧАС
(THE PAST PERFECT TENSE)**

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I had worked.	Had I worked?	I had not (hadn't) worked.
You had worked.	Had you worked?	You had not (hadn't) worked.
He had worked.	Had he worked?	He had not (hadn't) worked.
She had worked.	Had she worked?	She had not (hadn't) worked.
It had worked.	Had it worked?	It had not (hadn't) worked.
We had worked.	Had we worked?	We had not (hadn't) worked.
You had worked.	Had you worked?	You had not (hadn't) worked.
They had worked.	Had they worked?	They had not (hadn't) worked.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Past Perfect утворюється з допоміжного дієслова **to have** у the Past Indefinite (**had**) та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова (до інфінітива правильного дієслова без частки **to** додається закінчення **-ed**, але, якщо дієслово неправильне, то слід дивитися у таблицю неправильних дієслів).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Past Perfect допоміжне дієслово (**had**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Had I (you, he, she, it, we, they) worked?	Yes, I (you, he, she, it, we, they) had.
	No, I (you, he, she, it, we, they) hadn't.

Для утворення **заперечної форми (Negative Form)** the Past Perfect після допоміжного дієслова (**had**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **had not** вживається переважно скорочена форма **hadn't**.

He hadn't read the article by 5 o'clock.	<i>Він не прочитав статтю до п'ятої години.</i>
I hadn't written the letter before he came.	<i>Я не написав листа до того, як він прийшов.</i>

I. The Past Perfect вживається для вираження дії, яка відбулась раніше іншої минулої дії, позначеної дієсловом у the Past Indefinite.

After she had closed the suitcase, she <i>put</i> her coat on.	<i>Закривши валізу, вона одягла пальто. (Вона одягла пальто після того, як закрила валізу)</i>
I <i>told</i> you I had met her.	<i>Я казав тобі, що зустрів її. (Я зустрів її раніше, ніж говорив про це)</i>

II. The Past Perfect вживається для вираження минулої дії, що вже закінчилася до певного моменту в минулому. Цей момент позначається такими словосполученнями: **by two o'clock** до другої години; **by that time** до того часу; **by the 1st of September** до першого вересня, або підрядними реченнями (**before she came**).

I had done my homework <i>by</i> 8 o'clock.	<i>Я виконала домашнє завдання до восьмої години.</i>
She had cleaned her room, <i>before her mother came back home</i> .	<i>Вона прибрала свою кімнату до того, як повернулася мама.</i>

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

- Під час переліку минулих дій у тій послідовності, в якій вони відбувалися, дієслова вживаються у **the Past Indefinite**.

I opened the door, closed it and went into the bedroom.	<i>Я відчинив двері, зачинив їх і пішов у спальню.</i>
--	--

У підрядних реченнях часу і умови **the Past Perfect** вживається для вираження передминулої дії, що була майбутньою стосовно минулого. У цьому разі the Past Perfect перекладається на українську мову майбутнім часом.

She said that she would go home as soon as she had passed all her exams.	<i>Вона сказала, що поїде додому, як тільки складе усі екзамени. (Вона складе усі екзамени до від'їзду, а від'їзд був майбутньою дією у момент мовлення)</i>
---	--

8.3.3. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ (ДОКОНАНИЙ) ЧАС (THE FUTURE PERFECT TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I will (shall) have worked.	Will (Shall) I have worked?	I will (shall) not (won't/shan't) have worked.
You will have worked.	Will you have worked?	You will not (won't) have worked.
He will have worked.	Will he have worked?	He will not (won't) have worked.
She will have worked.	Will she have worked?	She will not (won't) have worked.
It will have worked.	Will it have worked?	It will not (won't) have worked.
We will (shall) have worked.	Will (Shall) we have worked?	We will (shall) not (won't/shan't) have worked.
You will have worked.	Will you have worked?	You will not (won't) have worked.
They will have worked.	Will they have worked?	They will not (won't) have worked.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Future Perfect утворюється з допоміжного дієслова **to have** у the Future Indefinite (**will have / shall have**) та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова (до інфінітива правильного дієслова без частки **to** додається закінчення **-ed**, але, якщо дієслово неправильне, то слід дивитися у таблицю неправильних дієслів).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Future Perfect допоміжне дієслово (**will / shall**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Will (Shall) I (we) have worked?	Yes, I (we) will (shall).
	No, I (we) won't (shan't).
Will you (he, she, it, they) have worked?	Yes, you (he, she, it, they) will.
	No, you (he, she, it, they) won't.

Для утворення заперечної форми (*Negative Form*) the Future Perfect після допоміжного дієслова (**will / shall**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **will not / shall not** вживаються переважно скорочені форми **won't** і **shan't**.

He won't have read the article by 5 o'clock.	<i>Він не прочитає статтю до п'ятої години.</i>
---	---

The Future Perfect вживається для вираження майбутньої дії, що закінчиться до певного моменту або до початку іншої дії в майбутньому. Цей момент позначається такими словосполученнями: **by two o'clock до другої години; by that time до того часу; by the 1st of September до першого вересня**, або підрядними реченнями (**before she comes**).

You'll have forgotten me by then.	<i>До того часу Ви мене забудете.</i>
I will have read the story by the time you come back.	<i>Я прочитаю оповідання до того часу, як ти повернешся.</i>

8.3.4. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ (ДОКОНАНИЙ) ЧАС СТОСОВНО МИНУЛОГО (THE FUTURE PERFECT-IN-THE PAST)

The Future Perfect-in-the Past виражає дію, що відбудеться у майбутньому з точки зору минулого.

The Future Perfect-in-the Past вживається переважно у підрядних додаткових реченнях замість The Future Perfect, якщо дієслово-присудок головного речення вжито у минулому часі.

The Future Perfect-in-the Past утворюється з допоміжного дієслова **would have** (**should have** – для осіб: *I, we*) та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова (до інфінітива правильного дієслова без частки **to** додається закінчення **-ed**, але, якщо дієслово неправильне, то слід дивитися у таблицю неправильних дієслів).

I thought you would have done the work by the beginning of the month.	<i>Я думав, що ти виконаєш цю роботу до початку місяця.</i>
The teacher said that she would have checked up our tests by the next lesson.	<i>Вчитель сказав, що перевірить наші контрольні роботи до наступного уроку.</i>

PRACTICE

Exercise 1. Open the brackets by using the verbs in the Present Perfect.

1. I don't know this girl. I never (meet) her before.
2. Where is Mother? – She just (go) out.
3. Don't you know what the film is about? – Yes, I (see) it.
4. Don't worry about the letter. I already (post) it.
5. Bill can't walk and his leg is in plaster. He (break) his leg.
6. Is he a good teacher? – Oh, yes! He (help) me a lot.
7. I know London perfectly well. I (be) there several times.
8. I can't find my umbrella. I think, somebody (take) it by mistake.
9. Do you speak Spanish? – No, I never (study) it.
10. "Would you like something to eat?" – "No, thanks. I just (have) lunch."
11. Do you know where they (go). – No, they (sell) their house and (not leave) their new address.
12. Wait a minute! I just (arrive)! I'm tired!
13. Tom is looking for his key. He (lose) it.
14. Don't forget to post the letter! – I already (post) it.
15. I just (be) to the shops. Look! I (buy) lots of things.

Exercise 2. Make the following sentences negative and interrogative.

1. I have seen some new films since we saw each other last. 2. My friend has already read some books of this author. 3. The car has just stopped because of lack of petrol. 4. I have never got a bad mark at the exam. 5. They have lost their chance. 6. He has lost his key. 7. We have never been to the USA. 8. She has given up smoking. 9. He has passed his driving test. 10. You have lost weight. 11. The postman has brought us two letters from our relatives. 12. We have written a long dictation. 13. I have shown him my collection of stamps. 14. The teacher has opened the window to air the room. 15. I have already made a decision.

Exercise 3. Put the verbs in brackets into the Present Perfect. Give short answers, either positive or negative, to the questions.

Model: You (wash) the plates? ~ Yes, I
– Have you washed the plates? ~ Yes, I have.

1. Where you (be)? ~ I (be) to the dentist.
2. You (have) breakfast? ~ Yes, I
3. The post (come)? ~ Yes, it
4. You (see) my watch anywhere? ~ No, I'm afraid I
5. Someone (wind) the clock? ~ Yes, Tom
6. I (not finish) my letter yet.
7. He just (go) out.
8. Someone (take) my bicycle.
9. The phone (stop) ringing.
10. You (hear) from her lately? ~ No, I
11. I just (wash) the floor.
12. The cat (steal) the fish.
13. You (explain) the exercise? ~ Yes, I
14. There aren't any buses because the drivers (go) on strike.
15. You (have) enough to eat? ~ Yes, I (have) plenty, thank you.
16. Charles (pass) his exam? ~ Yes, he
17. How many bottles the milkman (leave)? ~ He (leave) six.
18. I (live) here for ten years.
19. How long you (know) Mr. Pitt? ~ I (know) him for ten years.
20. Would you like some coffee? I just (make) some.
21. Mary (water) the tomatoes? ~ Yes, I think she
22. You (not make) a mistake? ~ No, I'm sure I
23. Why you (not mend) the shoes? ~ I (not have) time.
24. You (dive) from the ten-meter board yet? ~ No, I
25. You ever (leave) a restaurant without paying the bill? ~ No, I
26. I (ask) him to dinner several times.
27. He never (refuse).
28. I often (see) him but I never (speak) to him.
29. You ever (eat) caviar? ~ No, I
30. We just (hear) the most extraordinary news.

Exercise 4. Change the tense forms of the verbs into the Present Perfect. Use the appropriate adverbial modifiers in each sentence.

1. He is taking his examination.

2. Jane is translating the article.
3. She is watering the flowers.
4. Beth is speaking over the telephone.
5. John is washing his car.
6. We are having breakfast.
7. Nick is drawing a picture.
8. They are learning a poem by heart.
9. The teacher is explaining the rule.
10. I am reading a letter.
11. They are discussing the urgent problems.
12. The students are writing a test.
13. Look! He is breaking his toys.
14. I am checking the students' compositions.
15. The boys are playing football.

Exercise 5. Use the words given to make sentences in the Present Perfect.

1. Monica / give up / smoking.
2. You / see / John / anywhere?
3. George / pass / his driving-test.
4. You / ever / be / to South America?
5. Jack and Jill / decide / to get married.
6. What's the most beautiful country /
you / ever / visit?
7. I / not / phone / him / yet.
8. How many times / you / be / in love?
9. We / never / speak / to a famous person.
10. It's the best book I / ever / read.

Exercise 6. Fill in the blanks with *since* or *for*.

1. Tom and I have known each other six months.
2. They've known each other they were at school.
3. It's been raining I got up this morning.
4. John's father has been a policeman 20 years.
5. Have you been learning English a long time?
6. Christmas, the weather has been quite mild.
7. Ann has been on holiday three days.
8. That's a very old car. I've had it ages.
9. I've been waiting for you 8 o'clock.
10. I've been waiting for you 8 hours.

Exercise 7. Make a new sentence beginning in the way as shown.

Example: I know Tom. I first met him six months ago.

– I have *known him for six months*.

It's been raining since 2 o'clock.

– It started *raining at two o'clock*.

1. Tom's ill. He became ill three days ago. He has

2. We have been married for five years. We got
3. Jim has a beard. He grew it ten years ago. He has
4. He has been in France for three weeks. He went
5. He has had his new car since February. He bought.....

Exercise 8. Translate the following sentences into English. Pay attention to the usage of the Present Perfect.

1. Вони побудували новий будинок. Ви бачили його?
2. Ти показав їй його фотографію? – Ні, вона ще не готова.
3. Я бачив цей фільм. А ти? – Так, це цікаве кіно.
4. Ви були в лондонському зоопарку? – Так.
5. Батько щойно повернувся з моря.
6. Чому ніхто не прибрав у класі?
7. Можеш забрати ці журнали. Я вже прочитав їх.
8. Ви коли-небудь були в Греції? – Так, це дуже красива країна.
9. Ми досі не провели дослідження.
10. Я не можу прийти до тебе. Я ще не зробив уроки.
11. Вони ще ніколи не перекладали такі важкі статті.
12. Я йому телефонував сьогодні вже тричі.
13. Цього тижня ти запізнився уже двічі.
14. Подивись! Вона розбила твою улюблену чашку.
15. Нарешті я це зробив.
16. Поштар щойно приніс газети.
17. Коли ти востаннє бачив Анну? – Я не бачив її з травня.
18. Коли востаннє падав дощ? – Дощ не падав вже цілу вічність.
19. Коли ти востаннє водив машину? – Я не був за кермом вже 6 місяців.
20. Коли вони востаннє їздили в Канаду? – Вони ніколи не були в Канаді.

Exercise 9. Put the verbs into the correct tense (the Past Indefinite or the Present Perfect).

1. I (just / finish) _____ my homework.
2. Mary (already / write) _____ five letters.
3. Tom (move) _____ to his home town in 1994.
4. My friend (be) _____ in Canada two years ago.
5. I (not / be) _____ to Canada so far.
6. But I (already / travel) _____ to London a couple of times.
7. Last week, Mary and Paul (go) _____ to the cinema.
8. I can't take any pictures because I (not / buy) _____ a new camera yet.
9. (they / spend) _____ their holidays in Paris last summer?
10. (you / ever / see) _____ a whale?

Exercise 10. Put the verbs in brackets into the Past Indefinite or the Present Perfect.

1. I (see) George a couple of minutes ago.
2. I (lose) my glasses, help me to find them.
3. Now I (finish) my work, please have a look at it.
4. I (never, see) such a rain.
5. We (not, see) our friends for a month.
6. Tom is a good student and (learn) a lot this year.
7. Last week I (make) an excursion to Cambridge.
8. What you (do) with my hat? It was here a minute ago.
9. Since 1950 our street (change) a lot.
10. He (be asleep) for

three hours now. 11. Wait a minute! I (not yet, finish) my meal! 12. When I was at Oxford, I (know) your brother very well. 13. Columbus (reach) the West India in 1492. 14. Where you (be) all these weeks? 15. I remember what (happen) on Saturday. I (have) a letter from aunt Susan. She (tell) me she needed to see me. So I (go) down to see her on Sunday.

Exercise 11. Open the brackets by using the verbs in the Present Perfect or the Past Indefinite.

1. This is my house. ~ How long you (live) here? ~ I (live) here since 1970.
2. He (live) in London for two years and then (go) to Edinburgh.
3. You (wear) your hair long when you were at school? ~ Yes, my mother (insist) on it.
4. I (not see) him for three years. I wonder where he is.
5. He (not smoke) for two weeks. He is trying to give it up.
6. Chopin (compose) some of his music in Majorca.
7. When he (arrive)? ~ He (arrive) at 2.00.
8. I (read) his books when I was at school. I (enjoy) them very much.
9. I can't go out because I (not finish) my work.
10. I never (drink) whisky. ~ Well, have some now.
11. I (write) the letter but I can't find a stamp.
12. The clock is slow. ~ It isn't slow, it (stop).
13. Here are your shoes; I just (clean) them.
14. I (leave) home at 8.00 and (get) here at twelve.
15. I (do) this sort of work when I (be) an apprentice.
16. He just (go) out.
17. He (go) out ten minutes ago.
18. You already (have) breakfast? ~ Yes, I (have) it at 8.00.
19. I (meet) him last June.
20. You (see) the moon last night?
21. The play just (begin). You are a little late.
22. The newspaper (come)? ~ Yes, Ann is reading it.
23. The actors (arrive) yesterday and (start) rehearsals early this morning.
24. Mr. Pound is the bank manager. He (be) here for five years.
25. You (be) here before? ~ Yes, I (spend) my holidays here last year. ~ You (have) a good time? ~ No, it never (stop) raining.

Exercise 12. Put the verb in brackets into the correct form (the Present Perfect or the Past Indefinite).

1. I (lose) my key. I can't find it anywhere.
2. (you / see) the film on television last night?
3. Jill (buy) a new car two weeks ago.
4. His hair is very short. He (have) a haircut.
5. Last night I (arrive) home at half past twelve. I (have) a bath and then I (go) to bed.
6. (you / visit) many museums when you were in Paris?
7. My bicycle isn't here any more. Somebody (take) it.
8. When (you / give) up smoking?
9. I (not / eat) anything yesterday because I (not / feel) hungry.
10. Why (Jim / not / want) to play tennis last Friday?
11. The car looks very clean. (you / wash) it?

12. Brian: Hello, Susan. Is Alan here?
Susan: No, I'm afraid he (go) out.
Brian: Oh, what a pity! When exactly (he / go) out?
Susan: About ten minutes ago.
13. I (not / play) golf when I was on holiday last summer.
14. Mr Clark (work) in a bank for 15 years. Then he gave it up.
15. Molly lives in Dublin. She (live) there all her life.
16. Bob and Alice are married. They (be) married for 20 years.
17. When we were on holiday, the weather (be) awful.
18. The weather (be) very nice recently, don't you think?
19. My grandfather died 30 years ago. I (never / meet) him.
20. I don't know Carol's husband. They (divorce) some years ago.

Exercise 13. Open the brackets by using the verbs in the Present Perfect or the Present Indefinite.

1. Look! They (stop).
2. I (want) to see you. I (not see) you for ages!
3. What (be) your name? – My name (be) Cole.
4. You (read) this book? – Yes. – What you (think) of it?
5. I (not be) to a Zoo before. It (be) a nice feeling to go somewhere you never (be) before.
6. You (know) Nick? – Yes. – How long you (know) him? – I (know) him for ten years.
7. There (be) a lot of things I (want) to do for a long time but I (not do) them.
8. You (realize) we (know) each other for quite a long period of time now? And this is the first time you (ask) me to come with you.
9. You (know) the girl, who just (leave) the shop? – Yes, that is Bella York. She (be) the customer of yours? – Not, exactly. She (be) here several times, but she never (buy) anything.
10. Come in, I (be) awake since sun-up.
11. I (not see) your pictures for a long time. Can I look round?
12. It'll be good to see him again. How long he (be) away?
13. I (know) you nearly all my life, but I never (see) you so excited.
14. Where your sister (be)? – She just (go) to school.
15. They already (read) this novel? – Yes, they (like) to read very much.

Exercise 14. Put the verbs in brackets into the Past Perfect.

Then make some affirmative sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. I _____ never _____ (see) such a beautiful beach before I went to Malta.
2. I did not have any money with me because I _____ (lose) my wallet.
3. Tony knew Istanbul so well because he _____ (visit) the city several times.
4. _____ Susan ever _____ (study) French before she moved to France?
5. She only understood the movie because she _____ (read) the book.
6. We were not able to get a hotel room because we _____ (not / book) it in advance.
7. When I realized what time it was, the lecture _____ already _____ (start).
8. After they _____ (eat) the shellfish, they began to feel sick.
9. They were very nervous as the plane took off because they _____ never _____ (fly) before.
10. When we arrived there, he _____ already _____ (leave).
11. The garden was dead because it _____ (be) dry all summer.
12. She looked familiar to me. It seemed that I _____ (meet) her before.
13. When we got to the airport, we realized we _____ (leave) our passports.
14. She told me she _____ (study) a lot before the exam.

15. When I arrived at the party, Tom already _____ (go) home.
16. The teacher was mad because the children _____ (not / do) any practical tasks.
17. He _____ never _____ (try) caviar before.
18. You were very nervous because you _____ (not / study) hard.
19. The woman was a complete stranger to me. I _____ (not / see) her before.
20. We arrived at the cinema late. The film already _____ (begin).
21. When I came, the meeting _____ (be) over.
22. She _____ (live) in China before she went to Thailand.
23. After they _____ (eat) the shellfish, they began to feel sick.
24. When we _____ (finish) dinner, we went out.
25. He _____ (meet) her somewhere before.
26. The grass was yellow because it _____ (not / rain) all summer.
27. The lights went off because we _____ (not / pay) the electricity bill.
28. The children _____ (not / do) their homework, so they were in trouble.
29. They _____ (not / eat) so we went to a restaurant.
30. We couldn't go into the concert because we _____ (not / bring) our tickets.

Exercise 15. Put the verbs in brackets into the correct tense (the Past Indefinite or the Past Perfect).

1. When he (wake up) _____, his mother (already / prepare) _____ breakfast.
2. We (go) _____ to London because our friends (invite) _____ us.
3. He (hear) _____ the news, (go) _____ to the telephone and (call) _____ a friend.
4. She (show) _____ me the new dress she (sew) _____ herself.
5. When she (start) _____ learning English she (already / learn) _____ French.
6. Jane (already / type) _____ three pages when her computer (crash) _____ .
7. By the time the doctor (arrive) _____ at the house the patient (die) _____ .
8. Before that day we (never / think) _____ of traveling to Japan.
9. The students (write) _____ a difficult test by 12 o'clock.
10. I (know) _____ him a long time before I (meet) _____ his family.
11. They (not / know) _____ where to meet because nobody (tell) _____ them.
12. It (be) _____ cloudy for days before it (begin) _____ to rain.
13. Last week we (discuss) _____ the performance which we (see) _____ at our drama theatre.
14. After I (clean) _____ the flat I (begin) _____ to watch TV.
15. My friend (tell) _____ me a lot of interesting he (see) _____ in London.

Exercise 16. Read the texts (I and II). Put the verbs into the correct tense (the Past Indefinite or the Past Perfect).

I. My friend said he (to be) busy all the day. He could not come to us before as he was packing his things. He was leaving the next day and everything had to be ready. When he (to finish) packing, he suddenly (to remember) that he (to forget) to put his tooth-brush in. Then he (to unpack) the bag and (to find) that he (not to pack in) his tooth-brush, but his mother's. He (to laugh) at the mistake and (to correct) it. When everything (to be) ready, he suddenly (to see) his tie hanging on the back of a chair. He (to forget) to pack it too. Now he (to become) afraid that he (to leave) something he needed. So he (to sit down) and (to make) a list of things that he (to pack) for the trip. He (to understand) that he (to leave) nothing behind.

II. My cousin said that she (to be) busy all day. She was writing an important letter to her friend. When she (to write) the first page, she suddenly (to see) that she (to forget) to mention a very important thing. So she (to tear) the letter up and (to begin) writing again. After she (to finish) the letter, she (to read) it and (to notice) that she (to make) two spelling mistakes. She (to correct) the mistakes, (to take) the letter and (to go) outside to look for a letter-box. Before putting the letter into the letter-box, she (to read) the address which she (to write) on it to see that it was correct, and then (to notice) that she (to forget) to put a stamp on. So she (to buy) one and (to send) a letter off.

Exercise 17. Put the verb in brackets into a suitable past form (the Past Indefinite, the Past Continuous or the Past Perfect).

1. While I (try) to get my car started, a passing car (stop) and the driver (offer) to help me.
2. The police (pay) no attention to Clare's complaint because she (phone) them so many times before.
3. Mary (not wear) her glasses at the time, so she (not notice) what kind of car the man (drive)
4. Nick (lie) down on the grass for a while, next to some tourists who (feed) the ducks.
5. Tony (admit) that he (hit) the other car, but said that he (not damage) it.
6. Sorry, I (not listen) to you. I (think) about something else.
7. Helen (feel) very tired, and when she (finish) her work, she (fall) asleep.
8. The police (get) to Clare's house as fast as they could, but the burglars (disappear)
9. I (phone) you last night but you (not answer) What (you do) ?
10. We (not go) out yesterday because it (rain)

Exercise 18. Translate the following sentences into English by using the Past Perfect or the Past Indefinite.

1. Ми закінчили цей важкий експеримент до 11 години. 2. Коли я повернувся додому, моя донька вже заснула. 3. Я переклав статтю до того, як мій друг подзвонив мені. 4. Наша група склала екзамен з психології до другої години. 5. Я показав товаришеві нові журнали, які я купив у Києві. 6. Ти розбив чашку, яку я тобі подарувала на день народження. 7. Вона одягнула нове плаття, яке пошила сама. 8. Я написав твір до того часу, як почався фільм. 9. Викладач пояснила нам помилки, які ми зробили у диктанті. 10. Він і не помітив, що забув свого годинника. 11. Де ви вчилися до того, як влаштувалися сюди на роботу? 12. Студент зізнався, що не вивчив матеріал. 13. Я навіть не здогадувалася, хто надіслав мені цю листівку. 14. Ми дісталися будинку до того, як пішов сніг. 15. Перед тим, як ми прийшли до тебе, ми побували ще в одного друга.

Exercise 19. Put the verbs in brackets into the Future Perfect.

Then make the affirmative sentences (a) negative and (b) interrogative.

1. By this time next month we (take) our exam. 2. I (read) this book by tomorrow evening. 3. I'll still be here next summer but Tom (leave) 4. I (finish) this job by eight

o'clock. 5. By next winter they (build) four houses in that field. 6. At the rate he is going he (spend) all his money by the time he is twenty-one. 7. By this time next year I (save) £250. 8. By the time we get to the party everything (be) eaten. 9. The train (leave) before we reach the station. 10. If I continue with my diet I (lose) 10 kilos by the end of the month. 11. By the end of my university course I (attend) 1,200 lectures. 12. By the time that he leaves school his parents (spend) £25,000 on his education. 13. By the end of the term I (read) all twelve volumes. 14. When you come back I (finish) all the housework. 15. I (pack) everything by the time you return. 16. We (drink) all that wine by the end of the year. 17. If we don't hurry the sun (rise) 18. I promise I (complete) all the work by next weekends. 19. You'll be too late. By the time you get there they (finish) their speeches and everybody (go) home. 20. By the end of the month 5,000 people (see) this exhibition. 21. On 21 October they (be) married for twenty-five years. 22. After this performance I (see) Hamlet twenty-two times. 23. The strike leader said, 'By midnight 500 men (come) out on strike.' 24. At your present rate you (burn) all that coal by the end of the month. 25. The treasurer said, 'By the end of the year all our debts (be paid) off.'

Exercise 20. Put the verbs into the correct tense (the Future Indefinite or the Future Perfect).

1. I think I (start) _____ my new project tomorrow.
2. I (finish) _____ it by the end of this month.
3. The teacher (probably / assign) _____ a test to his students next Monday.
4. He (correct) _____ it by the end of next week.
5. My friend (certainly / get) _____ a good mark.
6. By 9 o'clock, we (see) _____ all the exhibition.
7. They (leave) _____ the classroom by the end of the hour.
8. I think I (start) _____ my trip tomorrow.
9. I (not / look) _____ through all the magazines by this time.
10. You (come) _____ back at midnight tomorrow. I already (fall) _____ asleep by that time.
11. I (meet) _____ you at the station at nine o'clock tomorrow. – My train already (arrive) _____ by that time.
12. He (read) _____ this book by the end of the month?
13. I hope we (build) _____ a new house by the end of the year.
14. What you (do) _____ tomorrow after the lessons?
15. He (finish) _____ his studies by the end of the month?

Exercise 21. Put the verbs in brackets into the Future Perfect or the Future Continuous.

Початок форми

1. _____ (you / retire) by the time you're 60?
2. This time next year, I _____ (study) maths at university.
3. Where _____ (work) you in six months' time?
4. There won't be anyone in the office. Everyone _____ (go) home.
5. Julie _____ (not work) at that time next week. She'll be on holiday!
6. I'm only halfway through my homework. I _____ (not finish) it before the teacher arrives.
7. Do you think that Les _____ (repair) the car by tomorrow?
8. Don't phone me before 8 o'clock, we _____ (have) dinner.
9. This time tomorrow, Maria _____ (sunbathe) on a beach in Majorca.
10. Wake me up by nine o'clock. – I _____ (sleep) long enough by then.

11. Look, I can give you a lift to the station. – I _____ (drive) that way anyway.
12. It's strange that when we get to Sydney, we _____ (fly) half a way round the world.
13. Don't call on me between 7 and 8. We _____ (work) in the garden then.
14. Call on me after 8 o'clock. We _____ (finish) our work by then.
15. Tomorrow afternoon we're going to play tennis from 3 o'clock until 4.30. So at 4 o'clock, we _____ (play) tennis.
16. Do you think you _____ (still / do) the same job in ten years' time?
17. By the time you get home I _____ (clean) the house from top to bottom.
18. Tom is on holiday and he is spending his money very quickly. If he continues like this, he _____ (spend) all his money before the end of his holiday.
19. I can't imagine that our holidays _____ (finish) by this time tomorrow.
20. I don't think you _____ (still / live) in the same house next year.

Exercise 22. Translate into English by using the Future Indefinite, the Future Continuous or the Future Perfect.

1. Ми приготуємо усі необхідні документи до того часу, як ви зайдете до нас в офіс.
2. Як тільки я буду вільний, я подзвоню вам сам.
3. Я працюватиму в саду, коли ти повернешся з роботи.
4. Не дзвонить йому завтра о п'ятій. Він буде дуже зайнятий в цей час. Він буде обговорювати важливе питання.
5. Я встигну все зробити до сьомої години.
6. Ми чекатимемо на тебе біля кафе. Ти закінчиш свої справи до цього часу?
7. До початку наступного місяця ми переїдемо до нового будинку.
8. Що ти будеш робити завтра? – Я зроблю усі уроки до другої години, а потім буду дивитися цікавий фільм.
9. Завтра опівдні я працюватиму над доповіддю на конференцію.
10. Ми виконаємо усе до приїзду делегації.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. My parents for this company since 1993.
a) worked; b) were working; c) had worked; d) have worked.
2. The bus before I reached the bus station.
a) left; b) leaves; c) had left; d) has left.
3. As soon as they breakfast, they ran out to play.
a) had finished; b) finished; c) has finished; d) finish.
4. My brother school 3 years ago.
a) leaves; b) had left; c) left; d) has left.
5. John in the school team for two years.
a) played; b) had played; c) has played; d) was playing.
6. In a fortnight's time we our exam.
a) had taken; b) will have taken; c) shall take; d) have taken.
7. He this book by tomorrow evening.
a) will have finished; c) will finish;
b) will be finishing; d) has finished.
8. you already the plants?

- a) Have ... watered; c) Had ... watered;
 b) Were... watered; d) Will have... watered.
9. By the end of the next year I here for 25 years.
 a) have been; b) will be; c) will have been; d) had been.
10. He never to Paris.
 a) has...been; c) had...been;
 b) was...been; d) will... have been.
11. After the stewardess lunch to the passengers, they calmed down.
 a) served; b) was served; c) had served; d) has served.
12. I'll still be here next summer, but Tom
 a) will leave; b) will have left; c) leaves; d) will have leave.
13. They a new car since January.
 a) had had; b) have had; c) were having; d) are having.
14. Yesterday afternoon it still when I got home.
 a) was ... raining; c) has... raining;
 b) were ... raining; d) had... rained.

Test 2. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. I neverlate for school.
 a) had...been; b) have...been; c) was...been; d) shall have...been.
2. By next winter they four houses in this field.
 a) have built; b) will build; c) will have built; d) build.
3. Hey! Somebody my coffee! My cup was full.
 a) drink; b) had drunk; c) drank; d) has drunk.
4. By this time next year I 250 \$.
 a) shall have; b) have saved; c) shall have saved; d) saved.
5. She went to the post-office after she the letter.
 a) writes; b) has written; c) wrote; d) had written.
6. She to Italy five years ago.
 a) has gone; b) went; c) had gone; d) goes.
7. It to rain before she took a taxi.
 a) had begun; b) has begun; c) began; d) begins.
8. you ever any serious illness?
 a) had...had; b) had...have; c) have...had; d) has...had.
9. He went to the cinema after he his dinner.
 a) had had; b) has had; c) had; d) will have.
10. The train before we reach the station.
 a) will leave; b) will have left; c) have left; d) leaves.
11. When I.. my seat-belt, the plane took off.
 a) had fastened; b) have fastened; c) fastened; d) fasten.
12. The lecture... just
 a) has...begin; c) will have...begin;
 b) has...begun; d) had...begun.
13. We our work by 6 yesterday.
 a) had finished; b) finished; c) have finished; d) finish.
14. By the end of the term Tom..... all twelve volumes.
 a) shall have read; b) will read; c) will have read; d) has read.

Test 3. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. you ever a friend' s birthday?
a) have...forgotten; c) had...forgotten;
b) has...forgotten; d) forget.
2. The bell just
a) have...rung; b) will have...rung; c) has...rung; d) had...rung.
3. When you come back I all the housework.
a) shall finish; b) have finished; c) shall have finished; d) finished.
4. My friend London by the time I got there.
a) leaves; b) has left; c) had left; d) left.
5.you ever to her about it?
a) had...spoken; b) speak; c) have...spoken; d) did...speak.
6. When we reach the Crimea we..... half of the journey.
a) shall be doing; c) shall do;
b) have done; d) will have done.
7. After the children breakfast they went to school.
a) have had; b) has had; c) had had; d) had.
8. By the end of the month 5000 people this exhibition.
a) shall have see; b) will see; c) will have seen; d) have seen.
9. When they arrived at the cinema the film
a) has started; b) had started; c) starts; d) started.
10. I you since 1985.
a) haven't seen; b) hadn't seen; c) didn't see; d) don't see.
11. I'm sure they the new road by June.
a) will finish; c) have finished;
b) will have finished; d) finish.
12. Tom never to any foreign country.
a) will...be; b) have...been; c) has...been; d) had...been.
13. There was a strange silence after the man
a) has departed; b) departs; c) had departed; d) departed.
14. The mother dinner before we came.
a) has cooked; b) had cooked; c) cooked; d) cooks.

Test 4. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. He Julia since the end of the year.
a) have known; b) has known; c) had known; d) knew.
2. If you don't make a note of that appointment, youit by next week.
a) will forget; c) shall have forgotten;
b) will have forgotten; d) have forgotten.
3. How many pagesyou already?
a) had...translated; c) has...translated;
b) have...translated; d) will have...translated.
4. I about it yesterday.
a) have read; b) read; c) had read; d) was reading.
5. The girl said she this man in the neighborhood.
a) has seen; b) saw; c) had seen; d) was seeing.
6. By this time next month, all the roses
a) will die; b) will have died; c) have died; d) had died.
7. After he there for ten minutes the door suddenly opened.
a) had waited; b) has waited; c) was waiting; d) waited.
8. I my work by the time you come.
a) shall finish; b) shall have finished; c) have finished; d) finish.

9. I alreadyto him.
a) have...speak; c) will have...spoken;
b) had...spoken; d) have...spoken.
10. He all by 3 o' clock yesterday.
a) has done; b) had done; c) did; d) was doing.
11. He will give you these journals after he them through.
a) has looked; b) had looked; c) looked; d) looks.
12. I their family last winter.
a) haven't seen; b) hadn't seen; c) didn't see; d) don't see.
13. He his cup of coffee before the phone rang.
a) had; b) was having; c) had had; d) has had.
14. Theyjust all your questions.
a) had...answered; c) has...answered;
b) will...answer; d) have...answered.

Test 5. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. He doesn't know anything. He just
a) has...came; c) had...come;
b) has...come; d) will have...come.
2. I here since my childhood.
a) have lived; b) lived; c) am living; d) live.
3. He all his exams by the end of January.
a) have taken; b) has taken; c) will have taken; d) takes.
4. They arrived at his flat a few minutes after Peter
a) has left; b) had left; c) left; d) leave.
5. When he saw her again she already the street.
a) was...crossing; c) will be...crossing;
b) had... crossed; d) has...crossed.
6. Today is Wednesday. He the whole crazy idea by Friday.
a) will forget; c) shall have forget;
b) will have forgotten; d) have forgotten.
7. I can't give you any answer, I..... the matter over yet.
a) hasn't thought; c) haven't thought;
b) didn't think; d) don't think.
8. Mary already
a) is...returning; c) was...returning;
b) has...returned; d) had...returned.
9. By that time tomorrow everybody to bed.
a) will have gone; c) shall have gone;
b) have gone; d) will go.
10. We were hurrying because we thought that the bell already
a) had...rang; c) has...rang;
b) had...rung; d) have...ringing.
11. Mr. Brown never his children.
a) has...punished; c) have...punished;
b) was...punished; d) is...punished.
12. This is the girl we at the theatre yesterday.
a) had met; b) meet; c) met; d) have met.
13. She this article by 5 o' clock yesterday.
a) has translated; b) had translated; c) translated; d) translates.

14. By the end of the next week they all ill.
 a) have fallen; b) had fallen; c) will fall; d) will have fallen.

8.4. ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛІ ЧАСИ (THE PERFECT CONTINUOUS TENSES)

Часи групи *Perfect Continuous* виражають дію, яка почалася до моменту мовлення (*the Present Perfect Continuous*) або до моменту мовлення у минулому (*the Past Perfect Continuous*) чи майбутньому (*the Future Perfect Continuous*) і триває аж до цього моменту.

Часи цієї групи виражають дію як процес, тобто в її розвитку, як і часи групи *Continuous*.

Як і часи групи *Perfect*, часи групи *Perfect Continuous* вживаються для вираження дії, що передує певному моменту в теперішньому, минулому чи майбутньому часі.

Часи групи *Perfect Continuous* утворюються за допомогою допоміжного дієслова **to be** у відповідному часі групи *Perfect* та дієприкметника теперішнього часу (**Present Participle**) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

До групи перфектно-тривалих часів належать:

- **The Present Perfect Continuous Tense** (теперішній перфектно-тривалий час);
- **The Past Perfect Continuous Tense** (минулий перфектно-тривалий час);
- **The Future Perfect Continuous Tense** (майбутній перфектно-тривалий час);
- **The Future Perfect Continuous-in-the Past** (майбутній перфектно-тривалий час відносно минулого).

8.4.1. ТЕПЕРІШНІЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE PRESENT PERFECT CONTINUOUS TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I have been working.	Have I been working?	I have not (<i>haven't</i>) been working.
You have been working.	Have you been working?	You have not (<i>haven't</i>) been working.
He has been working.	Has he been working?	He has not (<i>hasn't</i>) been working.
She has been working.	Has she been working?	She has not (<i>hasn't</i>) been working.
It has been working.	Has it been working?	It has not (<i>hasn't</i>) been working.
We have been working.	Have we been working?	We have not (<i>haven't</i>) been working.
You have been working.	Have you been working?	You have not (<i>haven't</i>) been working.
They have been working.	Have they been working?	They have not (<i>haven't</i>) been working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Present Perfect Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** у the Present Perfect (**have been / has been**) та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Present Perfect Continuous допоміжне дієслово (**have / has**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Have I (we, you, they) been working ?	Yes, I (we, you, they) have .
	No, I (we, you, they) haven't .
Has he (she, it) been working ?	Yes, he (she, it) has .
	No, he (she, it) hasn't .

Для утворення заперечної форми (*Negative Form*) the Present Perfect Continuous після допоміжного дієслова (**have / has**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **have not** і **has not** вживаються переважно скорочені форми **haven't** і **hasn't**.

I haven't been working here since 1997.	<i>Я не працюю тут з 1997 року.</i>
She hasn't been waiting for you for an hour.	<i>Вона не чекає на тебе годину.</i>

The Present Perfect Continuous вживається для вираження дії, яка почалася у минулому і тривала протягом певного періоду часу і або все ще продовжується в даний момент, або щойно закінчилась.

Здебільшого на період тривалості дії вказує прийменник **for** *протягом якогось часу*, а на початок періоду, протягом якого відбувалась дія, вказує слово **since** *з якогось часу*.

I have been staying here <i>for</i> twenty minutes.	<i>Я тут вже двадцять хвилин.</i>
My friend has been translating this difficult text <i>since</i> morning.	<i>Мій друг перекладає цей важкий текст від ранку.</i>
She has been teaching German <i>since</i> she graduated from the University.	<i>Вона викладає німецьку мову з тих пір, як закінчила університет.</i>

❖ NB !!! ПОРІВНЯЙТЕ !!!

The Present Perfect Continuous vs The Present Perfect

The Present Perfect Continuous	The Present Perfect
I have been doing my homework <i>for</i> 3 hours. – Я виконую домашнє завдання три години.	I have already done my homework. – Я вже виконав домашнє завдання.
She has been learning many German words. – Вона вчить багато німецьких слів.	She has learned many German words <i>this week</i> . – Вона вивчила багато німецьких слів цього тижня.

8.4.2. МИНУЛИЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE PAST PERFECT CONTINUOUS TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I had been working.	Had I been working?	I had not (<i>hadn't</i>) been working.
You had been working.	Had you been working?	You had not (<i>hadn't</i>) been working.
He had been working.	Had he been working?	He had not (<i>hadn't</i>) been working.
She had been working.	Had she been working?	She had not (<i>hadn't</i>) been working.
It had been working.	Had it been working?	It had not (<i>hadn't</i>) been working.
We had been working.	Had we been working?	We had not (<i>hadn't</i>) been working.
You had been working.	Had you been working?	You had not (<i>hadn't</i>) been working.
They had been working.	Had they been working?	They had not (<i>hadn't</i>) been working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Past Perfect Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** у the Past Perfect (**had been**) та дієприкметника теперішнього часу (**Present Participle**) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Past Perfect Continuous допоміжне дієслово (**had**) ставиться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Had I (he, she, it, we, you, they) been working?	Yes, I (he, she, it, we, you, they) had .
	No, I (he, she, it, we, you, they) hadn't .

Для утворення заперечної форми (*Negative Form*) the Past Perfect Continuous після допоміжного дієслова (**had**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **had not** вживається переважно скорочена форма **hadn't**.

I hadn't been sleeping even for an hour by the time you came.	<i>Я не спав навіть годину до того часу, як ти повернувся.</i>
--	--

The Past Perfect Continuous вживається для вираження дії, яка почалася до якогось певного моменту у минулому і або продовжувалась в цей момент, або закінчилась безпосередньо перед ним.

На час тривалості дії вказує прийменник **for** протягом якогось часу. Момент у минулому може бути виражений такими прислівниками: **by that time** до того часу; **by the end of the year** до кінця року; **by five o'clock** до п'ятої години, а також підрядними реченнями часу (**when he came** коли він прийшов; **by the time he came** до того часу, як він прийшов; **before he came** перед тим, як він прийшов).

<i>By the time he came</i> we had been working for two hours.	<i>До того часу, коли він прийшов, ми працювали протягом двох годин.</i>
I had been reading for an hour <i>when my friend rang me up.</i>	<i>Я читала протягом години, коли до мене зателефонував друг.</i>

8.4.3. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС (THE FUTURE PERFECT CONTINUOUS TENSE)

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I will (shall) have been working.	Will (Shall) I have been working?	I will (shall) not (won't / shan't) have been working.
You will have been working.	Will you have been working?	You will not (won't) have been working.
He will have been working.	Will he have been working?	He will not (won't) have been working.
She will have been working.	Will she have been working?	She will not (won't) have been working.
It will have been working.	Will it have been working?	It will not (won't) have been working.
We will (shall) have been working.	Will (Shall) we have been working?	We will (shall) not (won't / shan't) have been working.
You will have been working.	Will you have been working?	You will not (won't) have been working.
They will have been working.	Will they have been working?	They will not (won't) have been working.

Стверджувальна форма (*Affirmative Form*) the Future Perfect Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** у the Future Perfect (**will have been / shall have been**) та дієприкметника теперішнього часу (**Present Participle**) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

Для утворення питальної форми (*Interrogative Form*) the Future Perfect Continuous допоміжні дієслова (**will / shall**) ставляться перед підметом.

Питання	Коротка відповідь
Will (Shall) I (we) have been working?	Yes, I (we) will (shall).
	No, I (we) won't (shan't).
Will you (he, she, it, they) have been working?	Yes, you (he, she, it, they) will.
	No, you (he, she, it, they) won't.

Для утворення заперечної форми (*Negative Form*) the Future Perfect Continuous після допоміжних дієслів (**will / shall**) ставиться заперечна частка **not**. В усному мовленні в заперечній формі замість **will not / shall not** вживаються переважно скорочені форми **won't** і **shan't**.

I won't (shan't) have been drawing for an hour when you come.	<i>Я не малюватиму вже протягом години, коли ти прийдеш.</i>
They won't have been working here for ten years by the 1 st of June.	<i>До першого червня вони не працюватимуть тут вже протягом десяти років.</i>

The Future Perfect Continuous вживається для вираження тривалої майбутньої дії, яка розпочнеться до початку іншої дії або якогось моменту у майбутньому і буде тривати у цей момент.

На час тривалості дії вказує прийменник **for** протягом якогось часу. Момент у майбутньому може бути виражений такими прислівниками: **by that time** до того часу; **by the end of the year** до кінця року; **by five o'clock** до п'ятої години, а також підрядними реченнями часу (**when he comes** коли він прийде; **by the time he comes** до того часу, як він прийде; **before he comes** перед тим, як він прийде).

They will have been talking for over an hour <i>by the time Thomas arrives.</i>	Вони розмовлятимуть вже більше години до того, як прийде Томас.
<i>By the end of this month</i> she will have been working in the court <i>for two years</i> already.	До кінця місяця вона працюватиме в суді вже два роки.

8.4.4. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС СТОСОВНО МИНУЛОГО (THE FUTURE PERFECT CONTINUOUS-IN-THE PAST)

The Future Perfect Continuous-in-the Past виражає дію, що відбуватиметься у майбутньому з точки зору минулого.

The Future Perfect Continuous-in-the Past вживається переважно у підрядних додаткових реченнях замість the Future Perfect Continuous, якщо дієслово-присудок головного речення вжито у минулому часі.

The Future Perfect Continuous-in-the Past утворюється з допоміжного дієслова **would have been** (**should have been** – для осіб: *I, we*) та дієприкметника теперішнього часу (**Present Participle**) основного дієслова (до інфінітива дієслова без частки **to** додається закінчення **-ing**).

She said that by the end of summer she would have been living in New York for 7 years already.	Вона сказала, що до кінця літа вона житиме в Нью-Йорку вже сім років.
They said they would have been waiting until we arrived.	Вони сказали, що чекатимуть, аж доки ми не прийдемо.

PRACTICE

Exercise 1. Put the verbs in brackets into the Present Perfect Continuous.

1. Her phone (ring) for ten minutes. I wonder why she doesn't answer it.
2. He (overwork). That is why he looks so tired.
3. Have you seen my bag anywhere? I (look) for it for ages.

4. He (study) French for two years and doesn't even know the alphabet yet.
5. How long you (wait) for me?
– I (wait) for about half an hour.
6. It (rain) for two days now. There'll be a flood soon.
7. We (argue) about this for two hours now. Perhaps we should stop!
8. I'm sorry for keeping you waiting. I (try) to make a telephone call to Rome.
9. That helicopter (fly) round the house for the last hour. Do you think it's taking photographs?
10. The radio (play) since 7 a.m. I wish someone would turn it off.
11. I (shop) all day and haven't a penny left.
12. I'm on a diet. I (eat) nothing but bananas for the last month.
13. The children (look) forward to this holiday for months.
14. That pipe (leak) for ages. We must get it mended.
15. Ever since he came to us that man (try) to make trouble.

Exercise 2. Make the following sentences negative and interrogative.

1. She has been writing a composition for an hour already. 2. I have been reading an interesting book since I returned home. 3. My brother has been working at English translation since the very morning. 4. He has been suffering from a headache all day long. 5. We have been gathering mushrooms since sunrise. 6. I have been listening to the music since 5 o'clock. 7. My friend has been training his dog for 3 years already. 8. The gardener has been sorting the apples since morning. 9. The children have been playing football since the mother came home. 10. The students have been passing their final exam for three hours already.

Exercise 3. Translate into English. Pay attention to the usage of the Present Perfect Continuous.

1. Де працює твоя сестра? Вона працює медсестрою в лікарні. Вона працює там вже п'ять років.
2. Ви сперечаєтесь вже двадцять хвилин! У чому проблема?
3. Скільки часу вони вже обговорюють це питання?
4. Ми живемо у Львові з 1997 року.
5. Де Анна? Вона готується до екзамену з англійської мови у читальному залі. Вона перекладає тексти вже три години. Вона завжди готується до екзаменів у бібліотеці.
6. Подивись. Іде дощ. Він іде з самого ранку.
7. Я вивчаю німецьку мову з дитинства.
8. Ти знаєш, що вона пише нове детективне оповідання? Так, знаю. Вона пише його вже три місяці.
9. Він викладає у педагогічному інституті з тих пір, як переїхав до Києва.
10. Вони гуляють вже три години? Але ж надворі сильно дощить!

Exercise 4. Put the verbs in brackets into the Present Perfect or the Present Perfect Continuous.

1. I (make) sausage rolls for the party all the morning. – How many you (make)? – I (make) 200.
2. That boy (eat) seven ice-creams. He (eat) them since he arrived.
3. I (sleep) on every bed in this house and I don't like any of them.
4. He (sleep) since ten o'clock. It's time he woke up.
5. The students (work) very well this term.

6. I (polish) this table all the morning and she isn't satisfied with it yet.
7. Why you (make) such a horrible noise? – I (lose) my key and I (try) to wake my wife by throwing stones at her window. – You (throw) stones at the wrong window. You live next door.
8. I (teach) hundreds of students but I never (meet) such a hopeless class as this.
9. I (work) for him for ten years and he never once (say) "Good morning" to me.
10. We (walk) ten kilometres. We (walk) for three hours already.

Exercise 5. Put each verb in brackets into either the Present Perfect or the Present Perfect Continuous.

1. Someone (eat) all the cakes. I'll have to buy some more.
2. What you (buy) your sister for her birthday?
3. My throat is really sore. I (sing) all evening.
4. Brenda already (learn) Italian, but she finds it difficult.
5. How many people you (invite) to your party?
6. Those two cats (sit) on that branch for the last hour.
7. It (rain) all day! Why can't it stop?
8. Diana (wear) twelve different dresses in the past week!
9. I (do) everything you asked. What should I do now?
10. Graham and Pauline (try) to find a house for ages, but they can't find one they can afford.

Exercise 6. Use appropriate tense forms of the verbs in brackets (the Present Simple, the Present Continuous, the Present Perfect or the Present Perfect Continuous) to complete the sentences below.

1. How often you _____ (go) to the disco?
2. Clair _____ (not / book) the tickets yet.
3. Where George usually _____ (spend) his holiday?
4. My little daughter _____ (like) fairy tales.
5. A water molecule _____ (consist) of hydrogen and oxygen.
6. How long you _____ (play) chess?
7. I _____ (meet) Ken three times lately.
8. Rachel still _____ (cook) the dinner.
9. The band _____ (play) for half an hour already.
10. This professor always _____ (give) interesting lectures.
11. David already _____ (save) up enough money to buy a laptop.
12. The girls _____ (tidy) up their room since the very morning.
13. I _____ (not believe) him, he never _____ (tell) the truth.
14. We _____ (roam) about the museum for three hours already.
15. The kettle just _____ (boil).

Exercise 7. Put the verbs in brackets into a suitable present tense form (the Present Simple, the Present Continuous, the Present Perfect or the Present Perfect Continuous).

1. Where David _____ (to be)? – He _____ (to be) at the library. He _____ (to work) there at the moment. – How long he _____ (to be) there? – He _____ (to work) there for three hours.

2. Since when they _____ (to wait) for us? – They _____ (to wait) for half an hour.
3. She _____ (to speak) English well. She _____ (to study) it for five years. Listen! She _____ (to speak) English to her teacher.
4. Peter _____ (to write) letters now. He _____ (to write) since seven o'clock. He _____ (not to finish) writing yet.
5. Julia already _____ (to return) home. She always _____ (to come) home at this time. Now she _____ (to do) her lessons. She _____ (to do) them since three o'clock.
6. The weather _____ (to be) fine today. There _____ (to be) no clouds in the sky, the warm wind _____ (to blow). The sun _____ (to shine) since early morning.
7. What they _____ (to do) now? – They _____ (to discuss) a very important problem. They _____ (to discuss) it for two hours; but they _____ (not to reach) the agreement yet.
8. I can say nothing about this book as I _____ (not to read) it.
9. Where _____ (to be) the pupils of our form? – They _____ (to be) in the garden now. They _____ (to plant) and _____ (to water) the trees. They already _____ (to plant) twenty trees.
10. You _____ (to decide) where to go tonight? – I _____ (to think) about it since eight o'clock but I _____ (not to take) the decision yet.

Exercise 8. Translate the following sentences into English. Pay attention to the usage of the Present Perfect Continuous.

1. Вони дуже виснажені. Вони працюють цілий день. 2. Вже півгодини ми доводимо тобі, що ти неправий, а ти далі наполягаєш на своєму. 3. Вона вже пошила собі нову сукню? – Ще ні. Вона все ще шиє її. Вона шиє її вже кілька тижнів. 4. Міжнародний семінар щойно завершився. Він тривав майже тиждень. 5. Де лікар? – Він оглядає пацієнта в своєму кабінеті. Він там уже п'ять хвилин. 6. Чому ти така схвильована? – Цілий день я намагаюся додзвонитися до своїх батьків, але ніхто не відповідає. 7. Ти вже півгодини переписуєш цю вправу. Облиш її і трішки відпочинь. 8. На кого ти чекаєш? – Я чекаю на свою подругу. Я стою тут вже чверть години, але вона ще не прийшла. 9. Вона всюди шукає свої окуляри. Куди ж вона їх поклала? 10. Сьогодні дуже холодно. Іде сніг. Від ранку дує сильний вітер.

Exercise 9. Put the verbs in brackets into the Past Perfect Continuous. Then make the sentences negative and interrogative.

1. She (listen) to the music for two hours when her friend came to her.
2. The young man (work) at the laboratory for some years before he decided to enter the University.
3. We (pack) up our things for half an hour when it was time to go to the railway station.
4. The scientist (work) at the experiment for about a year before the problem was solved.
5. They (sail) for about a month when they saw a small island.
6. It (snow) all day when I left home.
7. I (dust) the room for half an hour when my mother came home.
8. She (wait) for forty minutes before the taxi arrived.
9. The girl (listen) to the music for two hours before her brother brought her an interesting book from the library.
10. The teacher (explain) the rule for the whole lesson before the students understood.

Exercise 10. Use appropriate forms (the Past Simple, the Past Continuous, the Past Perfect or the Past Perfect Continuous) of the verbs in brackets to complete the sentences below.

1. The staff _____ (receive) a detailed briefing in the morning.
2. I already _____ (buy) a can of Coke, when my mum _____ (come up).
3. The whole day yesterday we _____ (try) to find common features in all the cases.
4. Mrs. Smith _____ (risk) her life to save the children in the storm.
5. While the actor _____ (recite) his monologue, the audience _____ (hold) their breath.
6. I _____ (notice) that he _____ (read) the same page for twenty-five minutes.
7. The students _____ (make) all the arrangements for the party by 3 o'clock yesterday.
8. The kids _____ (laugh) loudly, when they _____ (watch) cartoons on TV.
9. Where you _____ (go), when Betty _____ (meet) you?
10. I _____ (be) a member of a tennis club in my childhood.
11. Last year Danny often _____ (play) volleyball with his friends.
12. Patrick _____ (find) all the necessary information in the encyclopedia yesterday.
13. Greg _____ (live) in Switzerland for seven years before he moved to Germany.
14. Lady Gaga _____ (rise) to fame after she _____ (sing) a couple of hits.
15. At the moment I _____ (see) that a minibus already _____ (leave).
16. Chloe _____ (feel) exhausted because she _____ (do) the gardening the whole morning.
17. This time yesterday Monica _____ (browse) the Internet.
18. We _____ (wait) at the phone till Vicky _____ (call) to give the final answer.
19. In 2003 Gina _____ (give) birth to cute twin girls.
20. The professor _____ (begin) his fundamental research 20 years ago.

Exercise 11. Open the brackets and put the verbs into a suitable past tense form (the Past Simple, the Past Continuous, the Past Perfect or the Past Perfect Continuous).

1. My friend was angry as somebody (ring) him up at night.
2. They (to discuss) this question for an hour when I came into the room.
3. After we (discuss) it on the phone, I (write) him a letter about it.
4. I (clean) the carpet when the dog (come) and (shake) himself.
5. Before we (take) Jack to the theatre, he never (see) a stage play before.
6. My aunt (wait) for half an hour before the bus (come).
7. I tried to catch Tom but I couldn't. He (run).
8. We (walk) along the road for about 20 minutes when a car stopped and the driver offered us a lift.
9. When I arrived, Ann (wait) for me. She was rather nervous with me because I was late and she (wait) for a long time.
10. Jim was on his hands and knees on the floor. He (look) for his cigarette lighter.
11. Tom was leaning against the wall, out of breath. He (run).
12. When I (arrive), everybody (sit) round the table with their mouths full. They (eat).
13. I knew she (do) the washing because the machine still (work) when I got in.
14. I knew she (do) the washing because when I got in she was ready to go to bed.
15. They (to be) married for ten years when I met them.
16. By seven o'clock the children (do) their homework and were ready to go for a walk.
17. He (lock) the door after he (check) it carefully and (go) into the garden.
18. I (read) for a while when my attention (be) attracted by a loud noise at the front door.
19. After George (finish) cooking dinner he (sit) down.
20. When she (ring) the office this morning, Jim already (go) out.

Exercise 12. Put the verbs in brackets into the Present Perfect, the Past Perfect, the Present Perfect Continuous or the Past Perfect Continuous.

1. It is already 9:30 PM and I (wait) _____ here for over an hour. If John does not get here in the next five minutes, I am going to leave.
2. I was really angry at John yesterday. By the time he finally arrived, I (wait) _____ for over an hour. I almost left without him.
3. Did you hear that Ben was fired last month? He (work) _____ for that import company for more than ten years and he (work) _____ in almost every department. Nobody knew the company as he did.
4. I (see) _____ many pictures of the pyramids before I went to Egypt. Pictures of the monuments are very misleading. The pyramids are actually quite small.
5. Sarah (climb) _____ the Matterhorn, (sail) _____ around the world, and (go) _____ on Safari in Kenya. She is such an adventurous person.
6. Sarah (climb) _____ the Matterhorn, (sail) _____ around the world and (go) _____ on Safari in Kenya by the time she turned twenty-five. She (experience) _____ more by that age than most people do in their entire lives.
7. When Melanie came into the office yesterday, her eyes were red and watery. I think she (cry)_____ .

Exercise 13. Translate the following sentences into English. Pay attention to the usage of the Past Perfect Continuous.

1. Дощ йшов вже декілька годин, коли раптом сонце визирнуло з-за хмар. 2. Ми знали, що він працював над цією проблемою багато років. 3. Нарешті вона йому подзвонила вчора. Він чекав цього дзвінка кілька тижнів. 4. Я переглядав журнали протягом декількох годин до того, як знайшов потрібну мені статтю. 5. Коли я прийшов до офісу, мій товариш працював за комп'ютером вже три години. 6. Він не міг згадати, куди він поклав диск. Він шукав його вчора увесь день. 7. Що ви робили вчора о сьомій годині? – Ми дивилися телевизор. Ми дивилися його вже кілька годин, коли батьки повернулися з роботи. 8. Вона була дуже схвильована. Вона не була в місті свого дитинства багато років. 9. Він працював у школі декілька років до того, як влаштувався на роботу в університет. 10. Ми обговорювали цю проблему досить довго перед тим, як прийняли остаточне рішення.

Exercise 14. Put the verbs in brackets into the Future Perfect Continuous. Then make the sentences negative and interrogative.

1. By the end of the month I (live) in this town for ten years.
2. By the end of this week we (work) on the project for a month.
3. By July the fifth they (study) English for 3 years.
4. I (skate) with my friends for more than an hour before we go home.
5. By 10 o'clock she (watch) TV for 4 hours.
6. She (sleep) for 10 hours by 11 o'clock.
7. They (listen) to the music for some time when you ring them up.
8. The young man (make) the plan of the journey for some hours by 7 o'clock in the evening.
9. We (look) for him for 40 days by next Saturday.
10. They (wait) for the president for 5 hours.

Exercise 15. Put the verbs into the correct form (the Future Perfect or the Future Perfect Continuous).

1. By 9 o'clock, we (finish) _____ our homework.
2. We (discuss) _____ the problem for 3 hours by 4 o'clock.
3. We (go) _____ home by next week.
4. She (return) _____ from the excursion by 6 o'clock.
5. By 10 o'clock she (watch) _____ TV for 4 hours.
6. You (finish) _____ this novel by next week?
7. He (buy) _____ the new house by October.
8. The sun (not / rise) _____ by 4 o'clock.
9. You (do) _____ the shopping by 3 o'clock?
10. By 2018 we (live) _____ in Madrid for 20 years.

Exercise 16. Put each verb in brackets into a suitable future form (the Future Simple, the Future Continuous, the Future Perfect or the Future Perfect Continuous).

1. George (not be) back until six. Can I take a message?
2. By the time we reach home, the rain (stop)
3. This time next week I (lie) on the beach in Spain.
4. In ten years' time I (work) for a different company.
5. She (clean) the room for three hours before her mother comes.
6. I don't think you (have) any problems at the airport.
7. If we don't get there by 6.00, Jack (leave)
8. In July they (be married) for twenty years.
9. In the year 2500 a lot of people (live) on the Moon.
10. When you get to the station, I (wait) for you outside.
11. Don't worry! The plane (land) in a moment.
12. She (type) the article for about half an hour before giving it to manager.
13. By the time you come home, I (finish) the decorating.
14. Come round between eight and nine. We (watch) the match on television then.
15. I (think) of you for the whole night before the sun rises.

Exercise 17. Put each verb in brackets into a suitable future form (the Future Simple, the Future Continuous, the Future Perfect or the Future Perfect Continuous).

1. Do you think you still (work) here in five years' time?
2. They (complete) the new bridge by the end of the year.
3. By this time next year, I (write) my memories.
4. Christine (embroider) the napkin by her granny's birthday.
5. I hope I (finish) this report by the end of the day.
6. Sit down and fasten your seat belt. We (take off) in a few minutes.
7. By this time next week, I (work) on this book for a year.
8. I don't think I (see) him tonight.
9. They (complete) the work by the end of this decade.
10. The whole next year I (study) for my entrance examinations.
11. Do you realize that on August 15, we (live) in this house for fifty years?
12. Don't leave the house so early! You (arrive) at the airport terribly early!
13. I (not / go) to the movies with you, I (review) the article.
14. At this time tomorrow Julia (sunbathe) on the beach in Brighton.
15. The weather forecast says it (be) warm and sunny.

Exercise 18. Choose the correct form of the verb in any aspect of the future tense (the Future Simple, the Future Continuous, the Future Perfect or the Future Perfect Continuous).

Each line (____) means one word in the tense form.

Carrie has been training her dog, Jack, for competition for the past six months. Carrie is Jack's "handler," and together they are a team. If Jack is ready, Carrie (1) _____ (take) him to a rally in a nearby city this coming September. Carrie imagines the upcoming rally. She has many questions about it. She decides to ask one of her friends, Jessica, about it. "What (2) _____ I _____ (do) at the rally, exactly?" she asks. "You (3) _____ (compete) against other teams as they complete a course of challenging exercises," Jessica tells her. "The exercises at the rally (4) _____ (involve) giving commands, jumping, pivoting, spiraling, side stepping, and dropping. Each exercise (5) _____ (be) numbered. As they are doing the exercises together, the handlers (6) _____ (talk) to their dogs." "Before beginning the course," Jessica continues, "Each team (7) _____ (receive) 200 points. Each time a team makes a mistake, a point is deducted by the judge. At the end of the course, the handlers (8) _____ (probably / praise) their dogs and give them food as rewards. The teams (9) _____ (do) their best together, and therefore will deserve a rest. By the time the dogs finish eating, the judge (10) _____ (tally) each team's final score." "The dogs at the rally will not only be purebred. Lots of mixed-breed dogs (11) _____ (surely / participate) in the rally, too. There is no age limit for the dogs, either, and it has been decided that all future rallies are going to include a division for handlers ages 8 to 18. This way, kids can get more involved." Carrie is 19 years old, and Jack is 10. He is a Labrador mix. If they go to the rally, they (12) _____ (enter) the Level 1 competition, because it (13) _____ (be) their first rally. Rallies also include Levels 2 and 3. 3 is the highest level. Carrie has a plan. She says that she (14) _____ (decide) by July 4th whether Jack is ready to compete. By then, she (15) _____ (train) him for eight months. She hopes they (16) _____ (win) a blue ribbon!

Exercise 19. *Read the following sentences. Comment on the use of the Future Tense Forms-in-the Past.*

1.

- a) He knew she **would work** at the library in the evening.
- b) He knew she **would be working** at the library at 9 o'clock in the morning.
- c) He knew she **would have done** her work by 4 o'clock.
- d) He knew she **would have been working** for some hours before he came to the library.

2.

- a) She said she **would begin** typing the article at 8 o'clock in the morning.
- b) She said she **would still be typing** the article at 10 o'clock.
- c) She said she **would have been typing** the article for three hours by 11 o'clock.
- d) She said she **would have finished** typing the article by 11.30.

Exercise 20. *Translate into English. Pay attention to the use of the Future Tenses and the Future Tenses-in-the Past.*

1. Я впевнений, що він отримає прекрасну освіту.
2. Я сподівалася, що ви повернетесь до цього часу.
3. Ми боялись, що поїзд запізниться і ми чекатимемо на нього годину.
4. Ми були впевнені, що він виграє змагання.
5. Я був впевнений, що знання іноземних мов допоможуть мені в бізнесі.
6. Він думав, що ви забудете про цей випадок.

7. Я сподіваюся, що ти приготуєш обід до третьої години і о третій ми вже будемо обідати.
8. Ми не знали, що батьки приїдуть до сьомої години.
9. Я не думала, що працюватиму цілий день.
10. Я була впевнена, що вони піклуватимуться про вас.

GRAMMAR TESTS

Test 1. For each sentence, choose the best tense form to complete the gap from the choices below.

1. This time tomorrow some of the people in this room _____ to their home countries.
 - a) will travel;
 - b) will be travelling;
 - c) will travelling;
 - d) will have been travelling.

2. Augusto couldn't open the classroom door because one of the other students _____ it from the inside.
 - a) locked;
 - b) had been locking;
 - c) was locking;
 - d) had locked.

3. Every day, even when it's raining heavily, Henry _____ for an early morning run before eating breakfast.
 - a) has been going;
 - b) goes;
 - c) is going;
 - d) has gone.

4. The police _____ this man since early this morning.
 - a) have questioned;
 - b) has questioned;
 - c) have been questioning;
 - d) has been questioning.

5. Before people landed on the Moon in 1969, some people _____ that the moon was made of cheese.
 - a) believed;
 - b) have believed;
 - c) were believing;
 - d) had been believing.

6. By Christmas, all of the students in our class _____ to their countries.
 - a) will return;
 - b) will be returning;
 - c) will have returned;
 - d) will have been returning.

7. This is Javi's last week at school so he _____ "Goodbye" to all his new friends for the last three days.
 - a) says;
 - b) has said;
 - c) said;
 - d) has been saying.

8. I'm sorry I can't come to your party tomorrow night. I _____ dinner with Cristina and Samara. Maybe I can come along afterwards.
 - a) will have;
 - b) have;
 - c) am having;
 - d) will have had.

9. So far, during her time at International House Bristol, Tchior _____ to six pancake parties and

fifteen barbecues.

a) came;	c) comes;
b) has come;	d) has been coming.

10. At six o'clock this morning most of us were asleep in bed. But Ameer _____ for today's grammar.

a) studied;	c) studies;
b) was studying;	d) has studied.

11. This is the second question in this set of questions. In two minutes' time you _____ and then you will find out your score.

a) will finish;	c) will have finished;
b) will be finishing;	d) will have been finishing.

12. When Elisabeth _____ for her morning lesson, the teacher was collecting the homework from the other students.

a) arrived;	c) was arriving;
b) had arrived;	d) had been arriving.

13. Veronica _____ a pie since the very morning.

a) makes;	c) is making;
b) has made;	d) has been making.

14. At the moment, I _____ an exercise in order to review the English verb tenses that I have learned.

a) do;	c) did;
b) am doing;	d) have done.

15. We _____ all our examinations and we can go for a holiday to the USA.

a) had already passed;	c) already passed;
b) have already passed;	d) have already been passing.

Test 2. Read the sentences below. For gaps (1-15) choose the correct answer (A, B, C or D).

1. The pupils _____ the exercises yet.
2. The workers _____ painting the floor when I arrived.
3. I _____ reading this book by tomorrow evening.
4. They _____ each other for 3 years before they got married.
5. I _____ the article for an hour before you come.
6. At nine o'clock yesterday morning we _____ for the bus.
7. Our family _____ in that house for five years when we had to move to another city.
8. By next winter we _____ the necessary sum of money.
9. Robert _____ ill for three weeks. He's still in hospital.
10. By the time the war began the company _____ clothes for five years.
11. I'm very tired. I _____ over four hundred miles today.
12. Janet was out of breath because she _____ .
13. When Martin _____ the car, he took it out for a drive.
14. Don't worry. I _____ here by four tomorrow. I promise.
15. My arms are aching now because I _____ since two o'clock.

1	A didn't finish	B don't finish	C haven't finished	D hasn't finished
2	A finish	B finished	C will finish	D had finished
3	A have finished	B finish	C will finish	D will have finished
4	A had known	B have known	C knew	D know
5	A will have been translating	B will have translated	C translate	D will translate
6	A waited	B had been waiting	C was waiting	D were waiting
7	A was living	B had been living	C lived	D have been living
8	A will save	B are saving	C will have saved	D will be saving
9	A had been	B has been	C was	D were
10	A had been producing	B has been producing	C was producing	D has produced
11	A drive	B am driving	C have been driving	D have driven
12	A had been running	B ran	C has run	D was running
13	A had repaired	B has repaired	C repaired	D was repairing
14	A will be	B will have been	C am	D have been
15	A am swimming	B swam	C swim	D have been swimming

**ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ ЧАСОВИХ ФОРМ
АКТИВНОГО СТАНУ**

Present Indefinite (Simple)	Past Indefinite (Simple)	Future Indefinite (Simple)	Future Indefinite-in-the Past
I (we, you, they) write	I (you, he, she, it, we, they) work<u>ed</u> / wrote	I (we) will (shall) write	I (we) would (should) write
He (she, it) writes		You (he, she, it, they) will write	You (he, she, it, they) would write
Present Continuous	Past Continuous	Future Continuous	Future Continuous-in-the Past
I am writing	I (he, she, it) was writing	I (we) will (shall) be writing	I (we) would (should) be writing
He (she, it) is writing	We (you, they) were writing	You (he, she, it, they) will be writing	You (he, she, it, they) would be writing
We (you, they) are writing			
Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect	Future Perfect-in-the Past
I (we, you, they) have work<u>ed</u> / written	I (you, he, she, it, we, they) had work<u>ed</u>/written	I (we) will (shall) have work<u>ed</u>/written	I (we) would (should) have work<u>ed</u>/written
He (she, it) has work<u>ed</u> / written		You (he, she, it, they) will have work<u>ed</u>/written	You (he, she, it, they) would have work<u>ed</u>/written
Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous	Future Perfect Continuous-in-the Past
I (we, you, they) have been writing	I (you, he, she, it, we, they) had been writing	I (we) will (shall) have been writing	I (we) would (should) have been writing
He (she, it) has been writing		You (he, she, it, they) will have been writing	You (he, she, it, they) would have been writing

ВПРАВИ НА УСІ ЧАСИ АКТИВНОГО СТАНУ ДІЄСЛОВА (CUMULATIVE TENSE EXERCISES)

Exercise 1. Write the correct tense of the verb in brackets to match the rest of the sentence.

1. (to write) Yesterday, Samuel _____ his name on his test.
2. (to sing) My mother _____ in church next Sunday.
3. (to play) Robert can't come over right now because he _____ soccer.
4. (to teach) Our teacher _____ us how to do that last week.
5. (to drive) At present Mr. Black _____ a big truck for a moving company.
6. (to eat) I _____ dinner with my best friend's family last night.
7. (to work) Michael and Scott often _____ at the fast food restaurants.
8. (to study) Tomorrow night, Jessica _____ with me at the library.
9. (to watch) My dad and I _____ a movie on TV right now.
10. (to paint) Last summer Uncle Ted _____ the outside of our house.
11. (to buy) My aunt _____ me a game for my birthday next month.
12. (to cook) Whenever my brother _____ dinner, he burns it!
13. (to park) Susie's mom usually _____ her car right next to ours.
14. (to look) I _____ for my keys for two hours!
15. (to sit) When we went to the theatre last night, Joe _____ next to me.
16. (to sleep) Jennifer _____ late today. She's still not up.
17. (to run) My friend and I _____ in a race this weekend.
18. (to clean) John _____ his room each Saturday.

Exercise 2. Complete the sentences below with the correct tense form of the verb in brackets.

1. Harry is a very interesting person. What unusual facts _____ (he / know)?
2. The day before yesterday the performance _____ (start) at 7.30 and _____ (finish) at 10 o'clock.
3. They _____ (tidy up) the room when they _____ (find) a ring lost long ago.
4. What _____ (you / do) at this time tomorrow? – I _____ (play) football.
5. The students _____ (prepare) for their exams at this moment.
6. According to the weather forecast it _____ (not / be) windy and cold tomorrow.
7. The fans were disappointed because they _____ (wait) for their favourite actor for three hours but he _____ (not / appear).
8. Yesterday my table was delivered. I _____ (pay) for it two days before.
9. The teacher told pupils they _____ (translate) scientific articles in the eleventh form.
10. Alan is a friend of mine. We _____ (know) each other since we _____ (graduate) from the University. We _____ (work) together for five years.
11. Let's go to our country cottage at the week-end. We _____ (not / be) there since last summer. We _____ (last / go) there at the end of August.
12. By the time you come to my place I _____ (find out) their address.
13. How much time _____ (it / take) you to get to school?
14. On Wednesday Tom _____ (fall down) and _____ (break) his arm.
15. When you _____ (finish) this experiment, show me the results.
16. Tom _____ (earn) some money last week. But I'm afraid he _____ (already / spend) everything.
17. At 11 o'clock tomorrow he _____ (be) in his office. He _____ (conduct) the negotiations.
18. The accountant said he _____ (already / sign) the financial documents.

19. After the students _____ (write) their tests, they _____ (hand) them in to the examiners.
20. At last Andrew had his qualification. He _____ (prepare) for the exams for six months.
21. You can turn off the TV-set. I _____ (not watch) it.
22. Mr. Brown _____ (drive) home at 3 a.m., when suddenly he _____ (see) some strange people in the street.
23. He was sure they _____ (return) soon.
24. If you lend him some money I hope he _____ (pay back / it) by Friday.
25. If you _____ (give) this child one hundred sweets he _____ (eat) all of them!
26. _____ (you / see) my handbag anywhere? I _____ (look) for it for half an hour.
27. Jack _____ (find) someone's wallet while he _____ (walk) in the centre of London.
28. Who _____ (play) the piano upstairs? – My sister is.
29. My younger brother _____ (already / crash) his new car though he _____ (buy) it only 2 months ago.
30. By the time George _____ (come) to the birthday party, most people _____ (already / go) away.

Exercise 3. Fill in the gaps with the correct tense forms of the verbs in brackets.

I (learn) _____ English for seven years now. But last year I (not / work) _____ hard enough for English, that's why my marks (not / be) _____ really that good then. During my last summer holidays, my parents (send) _____ me on a language course to London. It (be) _____ great and I (think) _____ I (learn) _____ a lot. When I (go) _____ to London, I (enjoy) _____ learning English. While I (do) _____ the language course, I (meet) _____ lots of young people from all over the world. Now I (understand) _____ how important it (be) _____ to speak foreign languages nowadays. And besides, I (have) _____ much more fun learning English than I (have) _____ before the course. At the moment I (revise) _____ English grammar. And I (begin / already) _____ to read the texts in my English textbooks again. I (think) _____ I (do) _____ one unit every week. My exam (be) _____ on 15 May, so there (not / be) _____ any time to be lost. If I (pass) _____ my exams successfully, I (start) _____ an apprenticeship in September. And after my apprenticeship, maybe I (go) _____ back to London to work there for a while. As you (see) _____, I already (become) _____ a real London fan.

Exercise 4. Put each verb in brackets into a suitable tense form.

1. I'm sorry about not coming last week. I (have) a cold and so I (stay) at home.
2. Wait a minute! I (have) an idea. Let's go and see Roger. We last (see) him a long time ago.
3. It's nice to be back here in London. This is the second time I (come) here.
4. Daniel and Jessica (clean) their house when you (come) They always (do) it on Sunday morning.

5. What you (do) now? – I (translate) an interesting story. – How long you (translate) it? – I (work) for seven hours. I (hope) I (finish) translating by nine o'clock.
6. She (give) him your message tomorrow, as soon as she (see) him.
7. This time next week I (fly) to Paris.
8. I'm phoning about your bicycle for sale, which I (see) in the local paper. You (sell) it? Or is it still available?
9. This place is in a terrible mess! What on earth you (do) ?
10. And now for an item of local news. Hampshire police (find) the dangerous snake which (go) missing earlier in the week.
11. This tooth (kill) me lately! So I (make) an appointment with the dentist for next Tuesday.
12. The lecture (not / begin) yet and the students (talk) in the hall.
13. I often (not / buy) computer things by mail order.
14. Do you know what you (do) next year when you (graduate) from the University?
15. I can't give you the report I (promise) for today because I (not / finish) it.

Exercise 5. Using the words in brackets, complete the sentences below with appropriate tense forms.

1. You look really great! You (work) out at the fitness centre recently?
2. A: What you (do) when the accident occurred?
B: I (try) to change a light bulb that had burnt.
3. I (have) the same car for more than ten years. I'm thinking about buying a new car.
4. If it (snow) this weekend, we (go) skiing near Lake Tahoe.
5. A: What do you call people who work in libraries?
B: They (be) librarians.
6. I came to England six months ago. I started my economics course three months ago. When I return to Australia, I (study) for nine months and I (be) in England for exactly one year.
7. Sam (arrive) in San Diego a week ago.
8. Samantha (live) in Berlin for more than two years.
9. If Vera (keep) drinking, she (lose) her job.
10. The Maya established a very advanced civilization in the jungles of the Yucatan. However, their culture (disappear) by the time Europeans first (arrive) in the New World.
11. Shh! Be quiet! John (sleep)
12. It (rain) all week. I hope it (stop) soon because I want to go to the beach.
13. Listen, Donna! You (be) late to work too many times. You are fired!
14. I am sick of rain and bad weather! Hopefully, when we (wake) up tomorrow morning, the sun (shine)
15. I have not travelled much yet. However, I (visit) the Grand Canyon and San Francisco by the time I leave the United States.
16. I (see) many pictures of the pyramids before I went to Egypt. Pictures of the monuments are very misleading. The pyramids are actually quite small.
17. In the last hundred years, travelling (become) much easier and very comfortable. In the 19th century, it (take) two or three months to cross North America by covered wagon. The trip (be) very rough and often dangerous. Things (change) a great deal in the last hundred and fifty years. Now you can fly from New York to Los Angeles in a matter of hours.
18. Joseph's English (improve), isn't it? He (watch) American television programs and (study) his grammar every day. Soon he (be) totally fluent.

19. When I (arrive) home last night, I discovered that Jane (prepare) a beautiful candlelight dinner.
20. If you (need) to contact me sometime next week, I (stay) at the Sheraton in San Francisco.

Exercise 6. Complete the sentences below with the appropriate tenses.

1. When Carol (call) _____ last night, I (watch) _____ my favourite show on television.
2. I (work) _____ for this company for more than thirty years, and I intend to stay here until I retire!
3. Sharon (love) _____ to travel. She (go) _____ abroad almost every summer. Next year she plans to go to Peru.
4. Thomas is an author. He (write) _____ mystery novels and travel memoirs. He (write) _____ since he was twenty-eight. Altogether, he (write) _____ seven novels, three collections of short stories and a book of poetry.
5. We were late because we had some car problems. By the time we (get) _____ to the train station, Susan (wait) _____ for us for more than two hours.
6. Sam (try) _____ to change a light bulb when he (slip) _____ and (fall) _____.
7. Every day I (wake) _____ up at 6 o'clock, (eat) _____ breakfast at 7 o'clock and (leave) _____ for work at 8 o'clock. However, this morning I (get) _____ up at 6:30, (skip) _____ breakfast and (leave) _____ for work late because I (forget) _____ to set my alarm.
8. Right now, Jim (read) _____ the newspaper and Kathy (make) _____ dinner. Last night at this time, they (do) _____ the same thing. She (cook) _____ and he (read) _____ the newspaper. Tomorrow at this time, they also (do) _____ the same things. She (prepare) _____ dinner and he (read) _____. They are very predictable people!
9. By this time next summer, you (complete) _____ your studies and (find) _____ a job. I, on the other hand, (accomplish / not) _____ anything. I still (study) _____ and you (work) _____ in some new high paying job.
10. The students usually (be) _____ taught by Mrs. Monty. However, Mr. Tanzer (teach) _____ them this week.

Exercise 7. Complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. Do not change the word given. Use between two and five words, including the word given.

Model: Steve started learning the violin a month ago.

learning

Steve *has been learning* the violin for a month.

1. I haven't been to an Indian restaurant for ages.
since
It's ages an Indian restaurant.
2. The last time Nancy came here was in 1986.
since
Nancy hasn't 1986.
3. Jack left the office before I arrived there.
already
When I arrived at the office left.

4. Is this car yours?
you
Do car?
5. Our twenty-fifth wedding anniversary is in June next year.
for
By June next year we twenty-five years.
6. This is my first game of water-polo.
played
I before.
7. I haven't been to the cinema for two months.
time
The the cinema was two months ago.
8. Do you know how to drive this kind of car?
ever
Have this kind of car before?
9. During dinner, the phone rang.
I
While phone rang.
10. How long have Helen and Robert been married?
get
When married?

ТЕСТИ НА УСІ ЧАСИ АКТИВНОГО СТАНУ ДІЄСЛОВА (CUMULATIVE TENSE TESTS)

Test 1. Choose the right answer (a, b, c or d).

1. Rachel was surprised because she _____ anything like that before.

a) hasn't seen;	c) haven't seen;
b) hadn't seen;	d) didn't see.
2. Dad looked into the room and saw that the boys _____ computer games.

a) played;	c) has been playing;
b) were playing;	d) had been playing.
3. We'll meet as soon as Adela _____ from Chicago.

a) return;	c) will return;
b) returns;	d) will have returned.
4. Pamela _____ 16, when her family moved to Leeds.

a) was;	c) has been;
b) had been;	d) have been.

5. I _____ to school today, I've got a cold.
a) don't go;	c) am not going;
b) not go;	d) not going.
6. I hope it _____ raining by the evening.
a) stops;	c) is going to stop;
b) will stop;	d) will have stopped.
7. Sheila told me her parents _____ back tomorrow.
a) come;	c) would come;
b) will come;	d) are coming.
8. I've got a splitting headache. – I _____ you an aspirin.
a) am giving;	c) give;
b) am going to give;	d) will give.
9. While mum was washing the windows, dad _____ in the garden.
a) was pottering;	c) had pottered;
b) pottered;	d) had been pottering.
10. It's very cold and the wind _____ harder and harder.
a) blew;	c) blows;
b) was blowing;	d) is blowing.

Test 2. Choose the right answer (a, b, c, d or e).

1. Bob and Alice are married. They ... for 20 years.
- married;
 - are married;
 - have been married;
 - had been married;
 - were married.
2. They weren't eating when I went to see them. They just ... their dinner.
- have finished;
 - were finishing;
 - finished;
 - had finished;
 - have been finishing.
3. George ... off the ladder while he ... the ceiling.
- falls, painted;
 - fell, was painting;
 - was falling, painted;
 - has fallen, painted;
 - had fallen, was painting.
4. I'm going to watch television from 9 until 10 o'clock this evening. So at 9.30 I
- will watch;
 - will have watched;
 - will be watching;

- d) will be watched;
e) will have been watching.
5. Please, don't touch anything before the police
a) come;
b) is coming;
c) will come;
d) comes;
e) will have come.
6. Ted ... for his car key for hours before he found it.
a) searched;
b) was searching;
c) has been searching;
d) had searched;
e) had been searching.
7. Listen to those people. What language ... they ... ?
a) do...speak;
b) are...speaking;
c) were...speaking;
d) did...speak;
e) have...spoken.
8. When I arrived the house looked much better. Somebody ... it.
a) had cleaned;
b) was cleaned;
c) cleaned;
d) has cleaned;
e) was cleaning.
9. We ... a letter by seven o'clock tomorrow.
a) will write;
b) write;
c) will have written;
d) will be writing;
e) will have been writing.
10. Look! My daughter already ... the floor and now she ... the flowers on the window-sill.
a) swept, waters;
b) was sweeping, is watering;
c) had swept, was watering;
d) has swept, is watering;
e) sweeps, waters.

Test 3. Read the sentences below. Choose the correct answer (a, b, c or d).

1. Everything is going well. We _____ any problems so far.
a. haven't been having;
b. haven't had;
c. aren't having;
d. don't have.

2. What do you think of that new CD I _____ last week? – I _____ to it yet.
- have bought, don't listen;
 - had bought, haven't listened;
 - bought, wasn't listening;
 - bought, haven't listened.
3. He hopes that she _____ in time for tomorrow's meeting.
- is;
 - will be;
 - has been;
 - would be.
4. He answered that he _____ to the theatre with us.
- isn't going;
 - wouldn't go;
 - hasn't gone;
 - will not go.
5. He goes swimming every day. He _____ this since he was a boy.
- has been doing;
 - did;
 - has done;
 - is doing.
6. _____ Angela is going to pass her exams? – I _____ so.
- Did you think, am not expecting;
 - Do you think, don't expect;
 - Are you thinking, don't expect;
 - Are you thinking, am not.
7. What magazine _____ when we came into the hall?
- will you be looking through;
 - were you looking through;
 - are you looking through;
 - did you look through.
8. The man sitting next to me on the plane was nervous because he _____ before.
- hasn't flown;
 - hadn't flown;
 - didn't fly;
 - wasn't flying.
9. When she _____ to the end, she _____ 1,600 miles.
- will get, will have walked;
 - gets, will have walked;
 - gets, walks;
 - will get, will walk.
10. John _____ tennis once or twice a week.
- is usually playing;
 - usually plays;
 - was usually playing;
 - usually will play.

Test 4. Choose the correct translation of the following sentences into English.

- 1. Вона працює у цій школі вже п'ятнадцять років.**
 - A. She is working in this school for fifteen years.
 - B. She has been working in this school for fifteen years.
 - C. She works in this school for fifteen years.
 - D. She was working in this school for fifteen years.

- 2. Коли погода буде гарною, ми спатимемо на свіжому повітрі.**
 - A. When the weather will be better, we shall sleep in the open air.
 - B. When the weather is fine we shall sleep in the open air.
 - C. When the weather becomes better we must sleep in the open air.
 - D. When the weather shall be nice we will sleep in the open air.

- 3. Коли ми повернулися додому, діти вже помили посуд.**
 - A. When we came back home, the children had already washed the dishes.
 - B. When we came back home, the children washed the dishes.
 - C. When we came back home, the children were washing the dishes.
 - D. When we came back home, the children had to wash the dishes.

- 4. Ви вже бачили цей фільм?**
 - A. Did you already see this film?
 - B. Were you seeing this film?
 - C. Have you already seen this film?
 - D. Do you see this film?

- 5. Він сказав, що напише листа вчасно.**
 - A. He said he writes the letter in time.
 - B. He said he will write the letter in time.
 - C. He says he would write the letter in time.
 - D. He said that he would write the letter in time.

- 6. Коли вона зателефонувала, ми вечеряли.**
 - A. When she phoned, we were having supper.
 - B. When she phoned, we had had supper.
 - C. When she phoned, we had supper.
 - D. When she phoned, we were had to have supper.

- 7. Він не написав батькам жодного листа відтоді, як поїхав до Львова.**
 - A. He didn't write any letter to the parents since he left for Lviv.
 - B. He don't write any letter to the parents since he left for Lviv.
 - C. He didn't write any letter to the parents since he has left for Lviv.
 - D. He hasn't written any letter to the parents since he left for Lviv.

- 8. Що ви їм скажете, якщо вони зателефонують Вам увечері?**
 - A. What will you tell them if they will phone you in the evening?
 - B. What do you tell them if they would phone you in the evening?
 - C. What will you tell them if they shall phone you in the evening?
 - D. What will you tell them if they phone you in the evening?

ВПРАВИ НА ПЕРЕКЛАД НА УСІ ЧАСИ АКТИВНОГО СТАНУ ДІЄСЛОВА (CUMULATIVE TENSE TRANSLATION ACTIVITIES)

Activity 1. *Translate into English.*

1. Чому ти хочеш переїхати? 2. Я вже тиждень шукаю нове помешкання, проте ще не знайшов. 3. Мої сусіди постійно сваряться і я не можу спокійно працювати вечорами. 4. Ти пробував коли-небудь їм поскаржитись? Так, але вони не припиняють. 5. Джон та Норма одружені вже 20 років. 6. Вона родом з Італії. 7. Якщо ти не переглядатимеш цю книжку, я б хотів прочитати її. 8. Я бачу, що ситуація вийшла з під контролю. 9. Тобі подобається наш план? 10. Ти не сказав і слова за цілий ранок. Про що ти думаєш? 11. Думаю, вони достатньо освічені. 12. Звідки ти дзвониш? Я не чую, що ти говориш. 13. Ми вже 6 місяців на цьому острові. Це диво, що ми все ще живі. Ми їли лише рибу і фрукти протягом цього довгого періоду. На щастя, я ще не бачив тут небезпечних тварин. 14. Коли ми приземлились, погода була сонячна, але останні 2 тижні постійно падає дощ. 15. Що ти маєш на увазі? Я тебе не розумію.

Activity 2. *Translate into English.*

1. Він почувався втомленим, оскільки цілу ніч працював за комп'ютером. 2. Я не можу знайти свій годинник. Я його загубив. 3. Вона дзвонила годину тому. Я не встиг відповісти. 4. Він був засмучений, бо не знайшов потрібних документів в архіві. 5. Вони покинули свої місця до початку вистави. 6. Коли ми вийшли з університету, я зрозумів, що не закрив двері. 7. Вона чистила вікно, коли впала з драбини. 8. Як тільки незнайомець побачив вогонь, він викликав пожежників. 9. До кінця 2010 року він вже відвідав 16 країн. 10. Вона готувала до 12 години. Нам потрібно оцінити її старання. 11. Не шуміть! У сусідньому залі проходить конференція. 12. Хтось залишив світло увімкненим, тому акумулятор розрядився. 13. Минулого тижня я збирався відвідати будинок, де ми провели своє дитинство, але в мене не було часу. Колись ми їздили туди на вихідні. 14. Кейт почала прибирати після того, як усі пішли. 15. Вчора о 14.00 вона накривала на стіл та чекала гостей.

Activity 3. *Translate into English.*

1. Я все ще робив переклад, коли мама повернулася додому. 2. Професор не починав виступ, поки всі не заспокоїлись. 3. Вона відкрила двері, зняла пальто і підійшла до вікна. 4. Найважливіша подія у житті Тома трапилась майже випадково. 5. Ти будеш приємно здивованим, коли почуєш останні новини. 6. Я збираюсь купити новий одяг наступного тижня. 7. Поїзд відправляється через 7 хв. 8. Тут холодно. Я увімкну опалення. 9. Наступного тижня в цей час я буду кататись на лижах в Альпах. 10. До червня вони завершать будівництво. 11. До травня ми ще не складемо усі іспити. 12. Подивись на хмари! Збирається на дощ. 13. Ти поїдеш в місто після обіду? Підвезеш мене? 14. Цього вечора я обідатиму з Мері. 15. Кого мені запросити?

Activity 4. Translate into English.

1. Я впевнений, Джон складе іспит успішно. 2. Тіна залишиться з тобою на літо? 3. Боюсь, моя сестра не зможе прийти завтра. 4. Ти ніколи цього не забудеш. 5. Я не знаю, чи Тома покарають. 6. Я куплю новий диван, коли отримаю зарплату. 7. Як тільки матимеш час, заклеї коло. 8. Я радий чути, що ти почувашся краще. 9. Коли ти бачив сина востаннє? 10. Це найсмійніша історія, що я коли-небудь чув. 11. Він стверджує, що працював тут раніше. 12. Він заперечив, що читав цього листа. 13. Викладач не дозволить користуватись словником на іспиті. 14. Вони не дозволять вам увійти, якщо ви не є членом клубу. 15. Він досі хворіє, але я сподіваюсь, що через кілька днів він почуватиметься краще.

Activity 5. Translate into English.

1. Я думаю, вона ніколи не оговтається від шоку. 2. Вони не отримають візи до завтрашнього ранку. 3. Він не позичить тобі грошей, поки ти не повернеш старий борг. 4. Я напишу йому перш ніж він поїде. 5. Я зателефоную тобі, як тільки куплю квитки. 6. Ти зрозумієш усе, коли поговориш з керівником проекту. 7. Деталі виготують до понеділка. 8. Через два роки я повернуся в Україну. 9. Наш принтер не працюватиме ще 4 дні. 10. Пояснити цю тему ще раз? 11. Якщо дізнаєшся, коли почнеться засідання, зателефонуй мені. 12. Коли ми почули про це, то спочатку не повірили. 13. Вона переглядає доповіді. Не насміхайтесь над нею. 14. Вона приїхала лише на два дні. 15. Одні ключі я загубив, а інші зламав.

Activity 6. Translate into English.

1. Джулія часто проводить вечори зі своїми друзями. 2. Хто галасує у сусідній кімнаті? 3. Сюзанна стала переможницею конкурсу, тому що багато років займалася танцями. 4. Коли я повернулася додому, концерт по телебаченню вже розпочався. 5. Якщо у тебе виникнуть питання, я охоче на них відповім. 6. Ти коли-небудь чув щось подібне? 7. Тепер увесь вечір вона буде розпитувати мене про подробиці інциденту. 8. Учителька почала опитувати учнів тільки після того, як ще раз пояснила складні правила. 9. Твої батьки працюють у театрі, чи не так? 10. Наступного тижня ми переїжджаємо до нової оселі. У цей самий час за тиждень ми святкуватимемо новосілля. 11. Моя старша сестра виснажена, тому що вже два тижні готується до вступу в університет. 12. Я обіцяю, що завтра (до завтра) закінчу переклад. 13. Ми знайомі з дитинства. 14. Як тільки заняття розпочнуться, я вимкну свій телефон. 15. Містер Броуді працює в нашому відділі вже дванадцять років. 16. Цілий день учора ми сперечалися про місце будівництва котеджу. 17. Коли ти востаннє розмовляла із Джимом? – Я не бачила його цілу вічність. 18. Хтось стукає у двері, але він нічого не чує. 19. Хлопці грали у волейбол, доки на вулиці не стемніло. 20. Містер Фаулз сплатить цей рахунок задовго до того, як банк почне хвилюватися.

GRAMMAR 9

УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ (SEQUENCE OF TENSES)

В українській мові дієслово-присудок підрядного додаткового речення може вживатись у будь-якому часі (теперішньому, минулому чи майбутньому), залежно від змісту. В англійській мові є певна залежність уживання часових форм у головному і підрядному додатковому реченнях.

Якщо в головному реченні дієслово-присудок стоїть у теперішньому або майбутньому часі, то в підрядному додатковому реченні вживається будь-яка часова форма залежно від змісту висловлювання:

She says (will say) that she learns English.	<i>Вона каже (скаже), що вивчає англійську.</i>
She says (will say) that she learned English at school.	<i>Вона каже (скаже), що вивчала англійську в школі.</i>
She says (will say) that she will learn English next year.	<i>Вона каже (скаже), що буде вивчати англійську наступного року.</i>

Якщо ж **присудок головного речення** в англійській мові виражений дієсловом в одному з **минулих часів** (звичайно *the Past Indefinite*), що виражає дію, яка відбулась у минулому, то в **підрядному додатковому реченні дієслово-присудок**, як правило, має бути **в одному з минулих часів або в майбутньому з точки зору минулого** (*the Past Indefinite, the Past Continuous, the Past Perfect, the Future-in-the-Past*).

Якщо в головному реченні дієслово-присудок виражає **минулу дію**, а дія підрядного додаткового речення відбувається **в той самий період часу**, що й дія головного, то в підрядному реченні вживається ***Past Indefinite*** або ***Past Continuous***. В українській мові дієслово додаткового підрядного речення вживається зазвичай у теперішньому часі.

She said she learned English.	<i>Вона сказала, що вивчає англійську.</i>
She said she was learning a poem by heart.	<i>Вона сказала, що вчить вірш напам'ять.</i>

Якщо в головному реченні дієслово-присудок виражає **минулу дію**, а дія підрядного додаткового речення відбулася **раніше** дії головного, то в підрядному реченні вживається ***the Past Perfect***. На українську мову такі речення перекладаються минулим часом.

I thought you had left England.	<i>Я думав, що ви залишили Англію.</i>
We asked him if anything had happened .	<i>Ми запитали його, чи не трапилося чогось-небудь.</i>
I asked him how long he had been in the tunnel.	<i>Я запитав його, скільки часу він пробув у тунелі.</i>

❖ NB !!! ПРИМІТКА !!!

Якщо в підрядному реченні *точно* зазначено час виконання дії, то цю дію виражають за допомогою *the Past Indefinite* або *the Past Continuous*.

He said that he finished school in 1994.	<i>Він сказав, що закінчив школу в 1994 році.</i>
He said that he was working when she rang him up .	<i>Він сказав, що працював, коли вона подзвонила йому.</i>

Якщо в головному реченні дієслово-присудок виражає **минулу дію**, а дія підрядного додаткового речення є **майбутньою** з точки зору дії головного, то в підрядному реченні вживається *the Future-in-the-Past*.

I hoped she would give me the book.	<i>Я сподівався, вона дасть мені книжку.</i>
The mother was sure he would write a letter on Sunday.	<i>Мати була впевнена, він напише листа у неділю.</i>

Якщо підрядне додаткове речення підпорядковане не головному, а іншому підрядному реченню, то час дієслова підрядного додаткового речення узгоджується з часом дієслова того речення, якому воно безпосередньо підпорядковане, а не з часом дієслова головного речення.

He said that his sister had written him that she worked at a plant.	<i>Він сказав, що його сестра писала йому, що вона працює на заводі.</i>
--	--

SEQUENCE OF TENSES

She lives in Kyiv. – I knew that she lived in Kyiv.	<i>Одночасна дія</i>
He is working . – I thought he was working .	
He has left Kyiv. – I did not know that he had left Kyiv.	<i>Попередня дія</i>
She lost her keys. – I knew that she had lost her keys.	
They will come in time. – I hoped they would come in time.	<i>Подальша дія</i>

❖ NB !!! Запам'ятай !!!

Правило послідовності часів не застосовується в підрядних додаткових реченнях, які виражають загальновідомі факти.

He knew that metals conduct electricity.	<i>Він знав, що метали проводять електрику.</i>
The teacher told that the Earth moves round the Sun.	<i>Вчитель сказав, що Земля рухається навколо Сонця.</i>

PRACTICE

Exercise 1. *Make up sentences, using the same structures as in the models.*

Model: – *She knew that he was busy.*

(to share a room, be clever, to give a lecture, to work, to disappear, to choose).

Model: – *He said that he had repeated the speech word for word.*

(to arrive at a decision, to come back, to gather, to spend, to laugh, to take).

Model: – *The Dean said they would choose the candidate after the lecture.*

(to go on with, to work at, to take out of the pocket, to review grammar, to make a choice).

Exercise 2. *Write each sentence in the past tense. Pay attention to the rules of sequence of tenses in the main and in the subordinate clause.*

1. My uncle says he has just come back from the Caucasus. – *My uncle said ...*
2. He says he has spent a fortnight in the Caucasus. – *He said*
3. He says it did him a lot of good. – *He*
4. He says he feels better now. – *.....*
5. He says his wife and he spent most of their time on the beach. – *.....*
6. He says they did a lot of sightseeing. – *.....*
7. He says he has a good camera. – *.....*
8. He says he took many photographs while travelling in the Caucasus. – *.....*
9. He says he will come to see us next Sunday. – *.....*
10. He says he will bring and show us the photographs he took during his stay in the Caucasus. – *.....*

Exercise 3. *Replace the infinitive in brackets by the proper tense form of the verb.*

1. I thought that you (to arrive) at some decision. 2. We did not remember that he (to repeat) that speech from memory. 3. He believed that a fine memory (to be) absolutely necessary for that post. 4. I did not know if you (to apply) for this job. 5. They said they (to work) 7 hours a day. 6. He promised that he (to give) a lecture in the nearest future. 7. I did not know how my bags (to disappear). 8. The teacher said he (to call on) the students in alphabetical order. 9. Did she say that there (to be) a lot of mistakes in your composition? 10. Did she find out that he (to come) late at night? 11. She asked me if I (to get on) well with my classes. 12. I was sure that his brother (to leave) home. 13. She discovered that we (to be taken) by surprise. 14. Did they decide that they (to leave) for Kyiv?

Exercise 4. *Complete the sentences paying attention to the rules of sequence of tenses.*

1. I knew they (to wait) for me at the metro station and I decided to hurry.
2. I didn't know that you already (to wind) up the clock.
3. I was afraid that the little girl (not to be) able to unlock the front door and (to go) upstairs to help her.

4. He says that he (to know) the laws of the country.
5. Sarie understood why Lanny (not to come) the previous evening.
6. She asked me whether I (to remember) the legend about a faithful lion.
7. He understood that the soldiers (to arrest) him.
8. He could not understand why people (not to want) to take water from that well.
9. I suppose they (to send) a dog after the burglar immediately.
10. He said he (to leave) tomorrow morning.
11. She says she already (to find) the book.
12. He stopped and listened: the clock (to strike) five.
13. She said she (can) not tell me the right time, her watch (to be) wrong.
14. I asked my neighbour if he ever (to travel) by air before.
15. The policeman asked George where he (to run) so early.
16. The delegates were told that the guide just (to go) out and (to be) back in ten minutes.

Exercise 5. Complete the sentences below with the correct forms of the verbs in brackets.

1. Yesterday the mother _____ (ask) her little son if he _____ (be sorry) for what he _____ (do) before.
2. Last week his wife _____ (promise) to write to him as soon as she _____ (can).
3. Her mother says she _____ (forget) to take her sandwiches.
4. His father said his son _____ (have) to work harder next term.
5. The clerk said the ticket _____ (cost) five pounds two years before.
6. I was sure that they _____ (be) glad to see you the following year.
7. We knew that she _____ (live) in Paris before.
8. I thought that the Browns often _____ (receive) letters from their daughter.
9. I was sure that he _____ (work), and so I didn't go into the room.
10. I think that they _____ (come) to an agreement next week.
11. She said she _____ (be) tired because she _____ (walk) home from his office.
12. The man told me I _____ (play) tennis very well and wondered where I _____ (learn) to play.
13. He said he _____ (can) not give me his permanent address because he _____ (move) around too often.
14. He whispered he _____ (fancy) me and _____ (never / meet) anyone so charming as me before.
15. She phoned and told me that John _____ (have) an accident.

Exercise 6. Complete the sentences below with the correct forms of the following verbs: be, know, invite, work, sit, receive, hear, see, send, discuss, ring up, return, get, read. Be careful with the negatives.

1. She said that she _____ two foreign languages.
2. I was glad that he _____ a letter from her two days before.
3. I felt that she _____ angry with me.
4. I was sure that she _____ in the garden and _____ a book at that time.
5. He said that they _____ this question as soon as the manager _____ from New-York.
6. I thought that you _____ (me) when you _____ a telegram from Mister Brown.
7. I was sure that he _____ at this factory for many years.
8. She told me that she _____ a telegram to her brother if she _____ from him this week.
9. I thought that they _____ us to their wedding.
10. He told me that he _____ them the day before.

GRAMMAR TESTS

Test. Read the sentences below. For gaps (1-10) choose the correct answer (A, B, C or D).

The police warned people to watch out for two men who (1) _____ their way into an old woman's home and stolen money. The men called on Mrs. Iris Raine and said they (2) _____ from the water company and wanted to check (3) _____ her water was OK. They asked if she (4) _____ letting them into her house. The woman didn't ask to see their identity cards. She said she (5) _____ about any problem with the water. The men explained that they (6) _____ the problem but that it was very simple and (7) _____ long to check. The woman asked if the service (8) _____ free, and they said yes. They wanted to know where the water tank (9) _____. While one man ran water in the kitchen, the other went upstairs and took several hundred pounds from a drawer in a bedroom. The men then left saying that they (10) _____ the following day to have another look.

1	A had tricked	B have tricked	C tricked	D were tricked
2	A are	B have been	C had been	D were
3	A what	B for	C whether	D as soon
4	A would mind	B wouldn't mind	C don't mind	D didn't mind
5	A didn't know	B doesn't know	C wouldn't know	D hasn't known
6	A just discover	B had just discovered	C have just discovered	D were just discovered
7	A hadn't taken	B took	C won't take	D wouldn't take
8	A will be	B is	C was	D has been
9	A was	B is	C had been	D are
10	A will return	B would return	C returned	D return

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Він сказав, що повернеться через 2 години. 2. Вона повідомила, що засідання шойно розпочалось. 3. Вона сказала, що планує провести літо в Австралії. 4. Він відповів, що вже спав, коли вони подзвонили. 5. Я чула, що вони повернуться завтра. 6. Він пообіцяв, що все буде добре. 7. Вона заперечила, що збирається перескладати іспит. 8. Анна повторила, що нікуди не поїде. 9. Вони запевнили, що результати переговорів були успішними. 10. Вони сказали, що не відвідували Україну вже 3 роки. 11. Вони сподівались, що погода зміниться на краще. 12. Вона поцікавилась, хто відхилив пропозицію. 13. Його запитали, коли він бачив свої документи востаннє. 14. Вони не знали, хто може позичити їм кошти. 15. Вона не розуміла, чому її звільнили.

Activity 2. Translate into English.

1. Вона сповістила, що падає дощ. 2. Можеш мені сказати, коли почнеться передача? 3. Вона сказала, що не розмовлятиме з ним більше ніколи. 4. Я обіцяю, що говоритиму правду і нічого, крім правди. 5. Хто тобі сказав, що ми одружені? 6. Я не міг повірити тому,

що він мені розказав. 7. Він запитав, чи футбольна команда Люксембургу справді була найкращою у попередньому сезоні. 8. Вчитель нагадав учням, що пустеля Сахара є найбільшою у світі. 9. Він хотів знати, чи Середземне море найглибше. 10. Діти розуміли, що батьки розсердяться, коли побачать результати семестру. 11. Вона сказала, що мені краще було б поспілкуватись з юристом. 12. Вона й гадки не має, коли народився мій син. 13. Він стверджував, що мешкав тут у 2011 році. 14. Вона все розпитувала, де він купив велосипед. 15. Вона й гадки не мала, скільки коштує автомобіль.

Activity 3. Translate into English.

1. Я знав, що вона працює на заводі, що вона має чоловіка і двох дітей, що сім'я її дуже дружня і щаслива. 2. Вчора він сказав мені, що колись вчився в університеті. 3. Минулого тижня ми вирішили, що влітку всі разом поїдемо в Крим. 4. Ніхто не знав, що ви тут чекаєте. Заходьте в дім. 5. Екскурсовод попередив нас, що в цій частині міста рух досить інтенсивний. 6. Секретар не помітив, що директор з кимось розмовляв. 7. Ми усі знали, що його сім'я знову у Парижі. 8. Олена сказала, що подарує нам цю картину. 9. Він сказав, що його колеги завжди дають йому чудові поради. 10. Минулого року вони думали, що ніколи не будуть добре читати англійською мовою, але вчора вони побачили, що читають тексти досить добре. 11. Вчора він сказав мені, що його батько – професор і живе у Києві. 12. Я боявся, що можу загубитись у лісі. 13. Учень був впевнений, що він вирішить цю проблему. 14. Я знав, що ти приїхав до Львова і сподівався, що ти відвідаєш нас. 15. Я знав, що моя сестра вивчає французьку мову, і думав, що вона поїде в Париж. 16. Я не знала, що ти вже повернувся з Німеччини. 17. Ми переживали, що не купимо квитки в театр. 18. Вона сказала, що більше не буде плавати, бо вода дуже холодна. 19. Моя тітка сказала, що любить оперу і з задоволенням піде з нами до театру, хоча вже двічі слухала «Травіату». 20. Ми добре знали, що сумуватимемо за рідним містом, та все ж змушені були переїхати.

GRAMMAR 10

ПРЯМА І НЕПРЯМА МОВА (DIRECT AND INDIRECT SPEECH)

10.1. ПРЯМА І НЕПРЯМА МОВА (DIRECT AND INDIRECT SPEECH)

1. При перетворенні прямої мови у непряму повідомлення прямої мови стає додатковим підрядним реченням, яке вводиться сполучником **that**. У розмовній мові сполучник **that** часто опускається:

He says, "They will go to the theatre next week":	– <i>He says that they will go to the theatre next week.</i>
	– <i>He says they will go to the theatre next week.</i>

2. При перетворенні прямої мови у непряму особові та присвійні займенники змінюються залежно від змісту:

He says, "I play with my friends".	<i>He says that he plays with his friends.</i>
---	--

3. Якщо у словах автора після дієслова **to say** ужито додаток (з прийменником **to**), то перед непрямою мовою замість дієслова **to say** вживається дієслово **to tell**, після якого додаток вживається без прийменника:

He says to them, "I can get the tickets". –	<i>He tells them that he can get the tickets.</i>
--	--

4. Якщо у словах автора дієслово стоїть у минулому часі, то час дієслова прямої мови в непрякій мові змінюється згідно з правилами узгодження часів:

Ann said , "I play tennis every day". – <i>Ганна сказала: «Я граю теніс щодня».</i>	Ann said that she played tennis every day. – <i>Ганна сказала, що грає теніс щодня.</i>
The man said , "I have lost the keys". – <i>Чоловік сказав: «Я загубив ключі».</i>	The man said that he had lost the keys. – <i>Чоловік сказав, що загубив ключі.</i>
She said , "I will go for a holiday in August". – <i>Вона сказала: «Я поїду у відпустку в серпні».</i>	She said that she would go for a holiday in August. – <i>Вона сказала, що поїде у відпустку в серпні.</i>

Пряма мова (Direct speech)		Непряма мова (Indirect speech)
Present simple <i>She said, "It's cold."</i>	>	Past simple <i>She said it was cold.</i>
Present continuous <i>She said, "I'm teaching English online."</i>	>	Past continuous <i>She said she was teaching English online.</i>
Present perfect <i>She said, "I've been on the web since 1999."</i>	>	Past perfect <i>She said she had been on the web since 1999.</i>
Present perfect continuous <i>She said, "I've been teaching English for seven years."</i>	>	Past perfect continuous <i>She said she had been teaching English for seven years.</i>
Past simple <i>She said, "I taught online yesterday."</i>	>	Past perfect <i>She said she had taught online the day before.</i>
Past continuous <i>She said, "I was teaching earlier."</i>	>	Past perfect continuous <i>She said she had been teaching earlier.</i>
Past perfect <i>She said, "The lesson had already started when he arrived."</i>	>	Past perfect NO CHANGE – <i>She said the lesson had already started when he arrived.</i>
Past perfect continuous <i>She said, "I had already been teaching for five minutes."</i>	>	Past perfect continuous NO CHANGE – <i>She said she had already been teaching for five minutes.</i>

5. Зміна модальних дієслів:

Direct speech		Indirect speech
will <i>She said, "I'll teach English online tomorrow."</i>	>	would <i>She said she would teach English online the next day.</i>
can <i>She said, "I can teach English online."</i>	>	could <i>She said she could teach English online.</i>
must <i>She said, "I must have a computer to teach English online."</i>	>	had to <i>She said she had to have a computer to teach English online.</i>
shall <i>She said, "What shall we learn today?"</i>	>	should <i>She asked what we should learn that day.</i>
may <i>She said, "May I open a new browser?"</i>	>	might <i>She asked if she might open a new browser.</i>

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

Модальні дієслова **could, would, should, might and ought to** не змінюються при переході з прямої мови у непряму.

Direct speech	Indirect speech
<i>"I might go to the cinema", he said.</i>	<i>He said he might go to the cinema.</i>

6. Зміна обставин часу при перетворенні прямої мови в непряму:

Direct Speech	Indirect Speech
this	that
these	those
now	then, at that moment
here	there
today	that day
tomorrow	the next day
the day after tomorrow	two days later
	in two days
yesterday	the day before
the day before yesterday	two days before
ago	before

7. Заборона у непрякій мові виражається неозначеною формою дієслова:

"Don't move! Stop!", he said to them.	He told them not to move and to stop .
---------------------------------------	---

8. Непряма мова використовується для передачі **пропозиції, наказу, прохання**. В таких реченнях непрямої мови використовуються так звані **ввідні дієслова (Introductory Verbs)**, після яких вживається інфінітив або герундій. При цьому в реченні з непрямою мовою не вживається слово *please*:

Ввідне дієслово	Пряма мова	Непряма мова
<i>Agree + to-inf.</i>	"Yes, I'll help you."	He agreed to help me.
<i>Offer</i>	"Shall I open the door?"	He offered to open the door.
<i>Promise</i>	"Of course I'll pay you."	He promised to pay me.
<i>Refuse</i>	"No, I won't go with you."	He refused to go with us.
<i>Threaten</i>	"Stop crying or I'll punish you."	He threatened to punish me if I didn't stop crying.
<i>Advise + sb. + to-inf.</i>	"You should see a lawyer."	He advised me to see a lawyer.
<i>Ask</i>	"Could you help me?"	He asked me to help him.
<i>Beg</i>	"Please, please don't hurt her!"	He begged me not to hurt her.
<i>Command</i>	"Stand to attention!"	He commanded the soldiers to stand to attention.
<i>Invite</i>	"Will you have dinner with me?"	He invited me to have dinner with him.
<i>Order</i>	"Leave the cat alone!"	She ordered me to leave the cat alone.
<i>Remind</i>	"Don't forget to ring Ann".	She reminded me to ring Ann.
<i>Warn</i>	"Don't go near the rocks."	She warned me not to go near the rocks.
<i>Admit + gerund</i>	"Yes, I told her the secret."	He admitted telling her the secret.
<i>Accuse sb of</i>	"You took the money."	He accused me of taking the money.
<i>Apologize for</i>	"I'm sorry I've arrived so late."	He apologized for arriving so late.

<i>Boast of / about</i>	"I'm the fastest of all."	He boasted of being the fastest of all.
<i>Complain to sb of</i>	"I have a toothache."	He complained to me of having a toothache.
<i>Deny</i>	"I didn't take the book."	He denied taking the book.
<i>Insist on</i>	"You must come with us."	He insisted on my going with them.
<i>Prefer</i>	"I'd rather do it myself."	He said he preferred doing it himself.
<i>Suggest</i>	"Let's have a party."	He suggested having a party.
<i>Agree + that-clause</i>	"Yes, it's a big house."	He agreed that it was a big house.
<i>Complain</i>	"You are always lying to me."	He complained that I was always lying to him.
<i>Deny</i>	"I didn't take that book."	He denied that he had taken the book.
<i>Explain</i>	"That's why I didn't take it."	He explained to me why/that he hadn't taken it.
<i>Exclaim/remark</i>	"What a sunny day it is!"	He exclaimed/remarked that it was a sunny day.
<i>Promise</i>	"Of course I'll help you."	He promised that he would help me.
<i>Suggest</i>	"You'd better see a doctor."	He suggested that I should see a doctor.

10.2. ПИТАЛЬНІ РЕЧЕННЯ У НЕПРЯМІЙ МОВІ (INTERROGATIVE SENTENCES IN INDIRECT SPEECH)

При перетворенні **спеціальних запитань** з прямої мови у непряму використовується прямий порядок слів: підмет ставиться перед присудком; у the Present і the Past Indefinite у спеціальних запитаннях не вживаються допоміжні дієслова **do** та **did**.

He asks me, "Where are you going ?"	<i>He asks me where I am going.</i>
He asked me, "Where are you going ?"	<i>He asked me where I was going.</i>
The friend asks him, "When do you have breakfast?"	<i>The friend asks him when he has breakfast.</i>
The friend asked him, "When do you have breakfast?"	<i>The friend asked him when he had breakfast.</i>
Mother asks Peter: "Where did you get the candy?"	<i>Mother asks Peter where he got the candy.</i>
Mother asked Peter: "Where did you get the candy?"	<i>Mother asked Peter where he had got the candy.</i>

Якщо непрямою мовою передається **загальне запитання**, що починається допоміжним або модальним дієсловом, то непряме запитання вводиться сполучниками **if** або **whether**:

She asked me, " Do you play the piano?"	<i>She asked me if (whether) I played the piano.</i>
I asked my friend, " Are you living in a hotel?"	<i>I asked my friend if (whether) she was living in a hotel.</i>

PRACTICE

Exercise 1. *Change Direct into Indirect Speech.*

Example: "I admire you." – *She said she admired me.*

1. "It is too late." – I said .
2. "I have replied." – He claimed that .
3. "I met you yesterday." – Sam told me .
4. "I cannot come." – Mary explained that .
5. "I could fall down." – He was afraid .
6. "I will pay tomorrow." – He said .
7. "The Himalayas are the highest mountains." – He knew that .
8. "I may lend you some money." – Bill promised .
9. "I have been watching a film." – He replied that .
10. "Claire must rest." – The doctor said .
11. "I have not done it today." – I explained that .
12. "If I was younger, I would accept it." – He thought that .
13. "I was with him last week." – Jill admitted that .
14. "You needn't change your shoes in our house." – She reminded me that .
15. "I am calling my mum." – She said .
16. "I will finish this picture tomorrow." – Diana supposed that .
17. "I would buy it." – She said .
18. "Greg used to be my friend." – He told us .

Exercise 2. *Change Direct into Indirect Speech. Pay attention to the change of pronouns and the adverbial modifiers of time.*

1. "What do you want?" she asked him.
2. "Are you coming with us?" he asked me.
3. He asked, "When do you intend to make the payment?"
4. "Do you come from China?" said the prince to the girl.
5. The poor man exclaimed, "Will none of you help me?"
6. "Which way should I go?" asked the little girl.
7. Alladin said to the magician, "What have I done to deserve such severe punishment?"
8. "Don't you know the way home?" I said to her.
9. "Do you put all the new words down into your vocabulary?" the teacher said to the student.
10. "Have you anything to say on behalf of the accused?" said the judge finally.
11. "Have you anything to tell me, little bird?" asked Ulysses.

12. "Who are you, sir, and what do you want?" they asked.
13. The king was impressed with the magician and asked, "What can I do for you?"
14. She asked, "What is it that makes you stronger and braver than other men?"
15. "Can you solve this problem?" he asked me.

Exercise 3. Complete the sentences in the Indirect Speech. Pay attention to the change of pronouns and the adverbial modifiers of time.

1. Emily: "Our teacher will go to Leipzig tomorrow."
Emily said that .
2. Helen: "I was writing a letter yesterday."
Helen told me that .
3. Robert: "My father flew to Dallas last year."
Robert told me that .
4. Lisa: "Tim went to the stadium an hour ago."
Lisa said that .
5. Patricia: "My mother will celebrate her birthday next weekend."
Patricia said that .
6. Michael: "I am going to read a book this week."
Michael said to me that .
7. Jason and Victoria: "We will do our best in the exams tomorrow."
Jason and Victoria told me that .
8. Andrew: "We didn't eat fish two days ago."
Andrew remarked that .
9. Alice: "I spent all my pocket money on Monday."
Alice complained that .
10. David: "John had already gone at six."
David said that .

Exercise 4. Complete the sentences in the Indirect Speech.

1. They said, "We are busy." → They said that .
2. He said, "I know a better restaurant." → He said that .
3. She said, "I woke up early." → She said that .
4. He said, "I will ring her." → He said that .
5. They said, "We have just arrived." → They said that .
6. He said, "I will clean the car." → He said that .
7. She said, "I did not say that." → She said that .
8. She said, "I don't know where my shoes are." → She said that .
9. He said: "I won't tell anyone." → He said that .

Exercise 5. Complete the sentences in the Indirect Speech. Pay attention to the change of pronouns and the adverbial modifiers of time.

1. They said, "This is our book." → They said .
2. She said, "I went to the cinema yesterday." → She said .
3. He said, "I am writing a test tomorrow." → He said .
4. You said, "I will do this for him." → You said .
5. She said, "I am not hungry now." → She said .
6. They said, "We have never been here before." → They said .
7. They said, "We were in London last week." → They said .
8. He said, "I will have finished this paper by tomorrow." → He said .
9. He said, "They won't sleep." → He said .
10. She said, "It is very quiet here." → She said .

Exercise 6. Change imperative and interrogative sentences into the Indirect Speech.

*Example: "Sit down, please!"
– She asked me to sit down.*

1. "Put it here." – He told me .
2. "What do you do?" – She wondered .
3. "Do you want it?" – Joe asked me .
4. "Don't forget!" – He reminded me .
5. "Where did you live?" – He wanted to know .
6. "Park your car behind the house, please." – He asked me .
7. "Do not hesitate." – He told me .
8. "Where are you?" – He asked me .
9. "What will you choose?" – He asked me .
10. "Please, get in touch with them today." – He asked me .
11. "Don't leave your luggage unattended." – He asked me .
12. "Are you flying soon?" – He asked me .
13. "May I ask you a question?" – He asked me .
14. "Jump in!" – He asked me .
15. "Have you set your alarm clock?" – He asked me .
16. "Is Prague the capital?" – He asked me .
17. "You mustn't touch the screen!" – He asked me .
18. "Would you rather dance?" – He asked me .

19. "How long have you been standing here?" – He asked me .
20. "Stop laughing!" – He asked me .

Exercise 7. Change the following sentences into Direct Speech.

1. He asked me what I wanted from him. ?
2. Sam wondered if they had arrived on time. ?
3. I advised them not to go out at night. !
4. He wanted to know why I was crying. ?
5. He asked me whether I would marry him the following year. ?
6. He asked me not to interrupt him. !
7. He wanted to know if he should lock the door. ?
8. She wondered whether she might use my laptop. ?
9. Nicol asked me to join her. !
10. Lily told me not to eat so much. !
11. He wondered if I had received his message. ?

Exercise 8. Find and correct the mistake in the Indirect Speech.

1. "I am not going to tolerate this any more," said Sarah. Sarah said she was not going to tolerate this any more.
– Sarah said .
2. "You have always been my friend," said Joe. Joe said I was always his friend. – Joe said .
3. "We never eat meat," claimed Bill. Bill claimed that they had never eaten meat.
– Bill claimed that .
4. "I will talk to Sam soon," she told me on Sunday. She told me on Sunday she will talk to Sam soon.
– She told me on Sunday .
5. "Mary used to exercise every day," he said. He said Mary used to exercise every day.
– He said .
6. "I wish I was twenty years younger," said Linda. Linda said she wished she had been twenty years younger.
– Linda said .
7. "Answer the phone!" he told me. He told me I answered the phone.
– He told me .
8. "Where is Alex?" she asked me. She asked me where was Alex.
– She asked me .

Exercise 9. Change imperative and interrogative sentences into Indirect Speech.

1. 'Will the flight be delayed?'
Jill wanted to know
2. 'Where have you been all night?'
My parents wanted to know
3. 'Will I pass my exam?'
Mark wondered
4. 'Did you remember the invitations?'
Sue asked me
5. 'How long have you been learning German?'
Karl wondered
6. 'Keep to the left.'
The police officer told
7. 'Please don't smoke in this area.'
The waitress asked them
8. 'Sit down and be quiet.'
The teacher told the class
9. 'Don't forget to post the letter.'
Jane told her boyfriend
10. 'Don't talk during the exam.'
The examiner told us
11. 'Please switch off your mobile phone.'
The air hostess asked him
12. 'Put down your gun, Paul.'
The police officer ordered Paul
13. 'I think you should have a holiday, Kate.'
He
14. 'Don't touch that electric wire, John. It's dangerous!'
She
15. 'Would you like me to help you, Brad?'
She

Exercise 10. Change Direct into Indirect Speech using the verbs: thank, greet, wonder, agree, promise, wish, call, offer.

1. He said: "Thank you." –
2. He said: "Happy Christmas!" –
3. He said, "Good Morning!" –
4. He said, "Liar". –
5. "Have a piece of cake", he said. –
6. The boy said, "I will never lie to you again, Mum!" –
7. "Where did you buy this necklace?" she asked. –
8. "OK, I'll help you with the books", he said. –

Exercise 11. Change Direct into Indirect Speech.

Example: Jack asked me whether I was going out for lunch.
– "Are you going out for lunch?" Jack asked me.

1. Carol asked Ann what she had done the day before.
"....., *Ann?*" *asked Carol.*
2. John asked us if we often went to Germany for meeting.
".....?" *John asked us.*
3. Kate asked me how many interviews I'd done that day.
".....?" *Kate asked me.*
4. George asked Sue if she was going to change jobs.
"....., *Sue?*" *asked George.*
5. Alice asked me who I had talked to at the conference.
".....?" *Alice asked me.*
6. The technician asked me if I would be there the next day.
".....?" *the technician asked me.*
7. Mary asked me where our new offices were.
".....?" *Mary asked me.*
8. He asked me if I'd seen Bill recently.
".....?" *he asked me.*
9. He asked me if I'd be seeing Bill at the conference.
".....?" *he asked me.*
10. The teacher asked the students if they had done all the tasks.
".....?" *the teacher asked the students.*

GRAMMAR TESTS

Test 1. Read the sentences below. For gaps (1-15) choose the correct answer (a, b, c or d).

1. He told me that the results of the conference as soon as possible.
a) will be published; c) are published;
b) would be published; d) have been published.
2. I thought that she when I
a) is working, am ringing her up; c) was working, rang her up;
b) worked, rang her up; d) will work, will ring her up.
3. She asked if Roger his job in time.
a) will finish; c) finishes;
b) had finished; d) is finishing.
4. The children were afraid of making any noise because their grandmother
a) was sleeping; c) slept;
b) has been sleeping; d) had been sleeping.
5. The librarian asked us so much noise.
a) don't make; c) not making;
b) didn't make; d) not to make.
6. She said that Mary into her flat because she her keys.
a) cannot get, lost; c) couldn't get, has lost;
b) couldn't get, had lost; d) can't get, was losing.
7. I am surprised to see you. Your mother said you ill.
a) were; c) are;
b) have been; d) had been.

8. Jack asked me if I to take part in the conference.
 a) am going; c) was going;
 b) will be going; d) have been going.
9. She thought Jack his new picture.
 a) already finished; c) has already finished;
 b) will already finish; d) had already finished.
10. I didn't know that Jane for London two days
 a) had left, before; c) left, ago;
 b) would leave, before; d) has left, ago.
11. She said that it a wonderful party the next day.
 a) is going to be; c) would be;
 b) is; d) will be.
12. The landlady the rent 50 pounds a week.
 a) told, is; c) told, was;
 b) said, was; d) said, has been.
13. I went to bed after I a bath and my teeth.
 a) had had, brushed; c) had, brushed;
 b) was having, brushing; d) would have, brush.
14. He said if everyone an extra hour a day, it production.
 a) works, will greatly increase;
 b) worked, would greatly increase;
 c) would work, would greatly increase;
 d) will work, will greatly increase.
15. Who that the Earth round?
 a) said, had been; c) said, is;
 b) had said, was; d) was said, is.

Test 2. Read the sentences below. For gaps (1-10) choose the correct answer (A, B, C or D).

1. Someone _____ if the tickets were free.
2. Last week Justin said to Till, "I'll do it tomorrow". He said he would do it _____.
3. I don't know why Nancy didn't go to the meeting. She said she _____ definitely going.
4. The librarian asked us _____ so much noise.
5. I rang my friend in Australia yesterday, and she said it _____ raining there.
6. I wonder _____ the tickets are on sale yet.
7. I told you _____ switch off the computer, didn't I?
8. Someone _____ me there had been an accident on the motorway.
9. When I rang Tessa some time last week, she said she was busy _____ day.
10. When he was at Oliver's flat, Martin asked if he _____ at school the day before.

1	A said me	B said to me	C told me	D asked me
2	A the following day	B the previous day	C tomorrow	D yesterday
3	A be	B is	C was	D would
4	A don't make	B not make	C not making	D not to make
5	A is	B should be	C to be	D was
6	A what	B whether	C where	D when
7	A don't	B not	C not to	D to not
8	A asked	B said	C spoke	D told
9	A that	B the	C then	D this
10	A is	B had been	C were	D was

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Я думаю, скоро буде гроза. 2. Хто вам сказав, що я вдома? 3. Він зазначив, що закінчив університет у 2005 році. 4. Вона каже, що у неї були вагомі причини вчинити саме так. 5. Невже він признався, що знає усю правду? 6. Він визнав, що помилився. 7. Він не вважав, що вони програють. 8. Вони приховали, що одружились минулого місяця. 9. Він поскаржився, що не задоволений умовами праці. 10. Вона зізналась, що чекала більшого. 11. Я раджу вам дотримуватись діти. 12. Вона не знала, яка ціна нового обладнання. 13. Ми були впевнені, що вони повернуться наступного тижня. 14. Невже вона не казала, що хоче звільнитись? 15. Він запитав, чи вміє вона користуватись комп'ютером.

Activity 2. *Translate into English.*

1. Він сказав, що подзвонить нам пізніше. 2. Вона сказала, що можливо відвідаємо Бренду увечері. 3. Він сказав, що іде в супермаркет. 4. Вона сказала, що повинна закінчити звіт до п'ятниці. 5. Алан сказав, що музей все ще відкритий. 6. Вона пообіцяла, що повернеться через 30 хв. 7. Алан запитав лікаря, як він може схуднути. 8. Вона обмірковувала, хто міг вкрасти гроші. 9. Вона пояснила нам, як їй вдалось досягти успіху. 10. Вони повідомили, що наше прохання розглядається. 11. Вона пообіцяла, що не забуде своєї клятви. 12. Ми поцікавились, що він прочитав насамперед. 13. Він поскаржився, що їжа в цьому ресторані була жахлива. 14. Вона попередила, щоб я не торкався духовки. 15. Він звинуватив Керол, що вона розповіла усім їх секрет.

Activity 3. *Translate into English.*

1. Сем запитав, скільки часу їм буде потрібно, щоб завершити нарис. 2. Він заперечив, що вкрав гроші. 3. Поліція цікавилась, чи водій бачив знак обмеження швидкості. 4. Вони запевнили, що боротимуться й надалі. 5. Вони поцікавились, чи щось трапилось напередодні. 6. Вона розмірковувала, як довго він тут знаходиться. 7. Вона поцікавилась, куди він поспішає. 8. Коперник заявив, що Земля обертається навколо Сонця. 9. Він запитав, чи ми коли-небудь були у Лондоні. 10. Лікар запитав, чи діти вживали достатньо фруктів влітку. 11. Менеджер запитав, чи вміє вона працювати з комп'ютером. 12. Він поцікавився, де вони житимуть, коли переїдуть до Житомира. 13. Ми не були впевнені, чи засідання відбудеться вчасно. 14. Вони не можуть сказати, чи вона одружена. 15. Вона чекає, що ви їй повідомите результати тестування.

Activity 4. *Translate into English.*

1. Вона просила не приносити коштовних подарунків. 2. Офіцер попросив показати документи. 3. Вів запропонував змінити місце проживання. 4. Батьки наказали дітям не виходити з дому. 5. Учитель нагадав учням про дотримання правил поведінки за межами школи. 6. Офіцер наказав вийти усім з автомобіля. 7. Він порадив не брати з собою теплих речей. 8. Вона благала дітей не ображатись. 9. Він попередив, аби вони не зачиняли двері. 10. Він запевнив, що знає умови контракту. 11. Він запитав, чи їй подобається нове помешкання. 12. Вона сумнівалась, чи варто їй переносити зустріч. 13. Ми не знали, кому він надасть перевагу. 14. Він попередив, що не встигне застрахувати нас до кінця дня. 15. Він не знав, в якому році я народився.

МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА (MODAL VERBS)

В англійській мові є група дієслів (**can, may, must, ought to, shall, should, will, would, need, dare**), які називаються **модальними**. Ці дієслова не мають усіх основних форм, властивих іншим дієсловам, і тому ще називаються недостатніми (Defective Verbs).

Модальні дієслова не вживаються самостійно, а лише в сполученні з інфінітивом іншого дієслова:

I can help you.	<i>Я можу допомогти вам.</i>
He must go there.	<i>Він мусить іти туди.</i>

Без інфінітива іншого дієслова модальні дієслова вживаються лише тоді, коли інфінітив зрозумілий з контексту:

Can you do it? Yes, I can .	<i>Ви можете зробити це? Так.</i>
I wanted to open the window but I couldn't .	<i>Я хотіла відчинити вікно, але не змогла.</i>

Модальні дієслова не виражають дії або стану, а лише можливість, необхідність, бажаність, імовірність, сумнів, дозвіл, заборону, здатність виконання дії, позначеної інфінітивом.

У модальному значенні вживаються також дієслова **to have** і **to be**.

Модальні дієслова мають низку особливостей:

1. Модальні дієслова не мають форм інфінітива, дієприкметника і герундія, а тому не мають складних часових форм — майбутнього часу, тривалих і перфектних часів.

2. Після модальних дієслів інфінітив вживається **без** частки **to**. Виняток становлять дієслова **to be** і **to have** у модальному значенні та дієслово **ought**, після яких інфінітив вживається з часткою **to**, а також дієслова **need** і **dare**, після яких інфінітив може вживатися з часткою **to** і без неї.

3. У третій особі однини теперішнього часу модальні дієслова не мають закінчення **-(e)s**:

He may come tomorrow.	<i>Можливо, він прийде завтра.</i>
------------------------------	------------------------------------

4. Питальна й заперечна форма теперішнього і минулого часу модальних дієслів утворюються без допоміжного дієслова **to do**.

У питальній формі модальні дієслова ставляться перед підметом:

May I come in?	<i>Можна увійти?</i>
-----------------------	----------------------

У заперечній формі після модальних дієслів вживається заперечна частка **not**:

You should not do it.	<i>Вам не слід цього робити.</i>
------------------------------	----------------------------------

Can у теперішньому часі пишеться з часткою **not** разом:

He cannot dance.	<i>Він не вміє танцювати.</i>
-------------------------	-------------------------------

В усному мовленні у заперечних реченнях вживаються переважно скорочені форми модальних дієслів:

cannot	can't
could not	couldn't
may not	mayn't
might not	mightn't
must not	mustn't
shall not	shan't
will not	won't
should not	shouldn't
would not	wouldn't
ought not	oughtn't
need not	needn't

11.1. ДІЄСЛОВО CAN (COULD)

Дієслово **can** має дві форми: теперішній час **can** і минулий час **could**:

I can swim.	<i>Я вмію плавати.</i>
He could read when he was five.	<i>Він умів читати, коли йому було п'ять років.</i>

Could часто вживається також як форма умовного способу – Subjunctive II. У цьому значенні **could** у сполученні з неозначеним інфінітивом (Indefinite Infinitive) вживається відносно теперішнього або майбутнього часу, а в сполученні з перфектним інфінітивом (Perfect Infinitive) – відносно минулого часу:

Could you eat now?	<i>Ви могли б зараз їсти?</i>
I could learn Latin very soon.	<i>Я могла б вивчити латинську мову дуже скоро.</i>
You could have gone to the library yesterday.	<i>Ти міг би піти в бібліотеку вчора.</i>

Дієслово **can** не має майбутнього часу. Замість **can** вживається сполучення **to be able** *бути спроможним*. Інфінітив після нього вживається з часткою **to**. Вираз **to be able** іноді вживається також відносно теперішнього і минулого часу:

Can	To be able to
I can do it. – Я можу це зробити.	I'm able to do it. – Я можу це зробити. (в змозі)
I could do it. – Я міг це зробити.	I was able to do it. – Я зміг це зробити.
I can do it tomorrow. – Я можу це зробити завтра.	I'll be able to do it tomorrow. – Я зможу це зробити завтра.

Після форми **could** може вживатися перфектний інфінітив, який вказує на те, що дія, яка могла відбутися, не відбулася:

You could have bought this book, it was on sale.	Ти міг купити цю книжку, вона була у продажу (але не купив).
He could have guessed it.	Він міг здогадатися про це (але не здогадався).

Дієслово **can** вживається для вираження:

а) уміння:

✓ I **can** speak English. – Я вмю говорити англійською мовою.

б) фізичної здатності:

✓ He **can** lift this weight. – Він може підняти цю вагу.

в) прохання:

✓ **Can** you come to my place? – Ти можеш прийти до мене?

г) пропозиції послуг:

✓ **Can** I help you with this translation? – Я можу допомогти тобі з цим перекладом?

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) can do it.	Can I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) cannot (can't) do it.

Дієслово **could** вживається для вираження:

а) можливості в минулому:

✓ I **could** run fast when I was young. – Я міг швидко бігати, коли був молодим.

б) ввічливого прохання:

✓ **Could** you help me with the translation of this text? – Ви не могли б мені допомогти з перекладом цього тексту?

в) узгодження часів:

✓ He said they **could** not come. – Він сказав, вони не можуть прийти.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) could do it.	Could I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) could not (couldn't) do it.

11.2. ДІЄСЛОВО *MAY* (*MIGHT*)

Дієслово **may** має дві форми: теперішній час **may** і минулий час **might**.

Але в значенні минулого часу дійсного способу форма **might** вживається дуже рідко, головним чином у підрядних реченнях за правилом узгодження часів:

He asked the doctor if he might use his telephone.	<i>Він запитав лікаря, чи йому можна скористатись його телефоном.</i>
---	---

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) may do it.	May I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) may not do it.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) might do it.	Might I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) might not do it.

Дієслово **may** найчастіше виражає припущення з відтінком сумніву, невпевненості. У цьому значенні **may** вживається у стверджувальних і заперечних реченнях з усіма формами інфінітива.

Indefinite Infinitive з дієсловом **may** звичайно виражає дію, що стосується майбутнього часу:

She may come back.	<i>Може, вона повернеться.</i>
---------------------------	--------------------------------

Сполучення **may** з Continuous Infinitive виражає припущення, що дія відбувається в момент мовлення:

He may be waiting for you.	<i>Можливо, він чекає на вас.</i>
-----------------------------------	-----------------------------------

Якщо дієслово не вживається в формі Continuous, то дія, що стосується теперішнього часу, позначається формою Indefinite Infinitive:

She may know about it.	<i>Можливо, вона знає про це.</i>
They may be at school now.	<i>Можливо, вони зараз у школі.</i>

Perfect Infinitive вказує на те, що припущення тут стосується лише минулого часу:

I may have put it on the table.	<i>Може, я поклав його на стіл.</i>
--	-------------------------------------

Таким чином, дієслово **may** у сполученні з інфінітивом основного дієслова вживається:

а) для вираження формального дозволу або прохання:

- ✓ You **may** open the window. – *Ти можеш відчинити вікно.* (Тобі дозволяють відчинити вікно.)
- ✓ **May** I come in? – *Можна увійти? (Дозвольте увійти?)*
- ✓ You **may** stay with us. – *Ви можете залишитися з нами.*
- ✓ I can open the window, but I **may not** do it. – *Я можу відчинити вікно, але мені не дозволяють цього зробити.*

б) для вираження ймовірності:

- ✓ He **may be** coaching them now. – Він, можливо, тренує їх зараз.
- ✓ Victor **may have attended** the class. – Віктор, можливо, відвідав заняття.
- ✓ The money **may be** in the drawer, but I am not sure. – Гроші, можливо, у шухляді, але я не впевнений.

в) для вираження припущення щодо майбутніх подій:

- ✓ It **may** snow at night. – Вночі, можливо, буде сніг.
- ✓ The guests **may** come earlier. – Гости, можливо, прийдуть раніше.

г) для вираження побажання, надії:

- ✓ **May** she be happy! – Щастя їй!
- ✓ **May** success attend you! – Хай Вам щастить!
- ✓ **May** all your dreams come true! – Нехай здійсняться усі твої мрії!

Дієслово **may** вживається лише у теперішньому часі. Дозвіл або заборону стосовно дії у минулому або майбутньому часі можна виразити за допомогою словосполучень **to be allowed, to be permitted**:

We were allowed (permitted) to go home.	Нам дозволили йти додому.
He will be permitted (allowed) to go to school tomorrow.	Йому дозволять йти до школи завтра.

11.3. ДІЄСЛОВО **MUST**

Дієслово **must** має лише одну форму. Дія, виражена інфінітивом у сполученні з **must**, може стосуватися теперішнього і майбутнього часу:

He must be at school now.	Зараз він <i>мусить</i> бути в школі.
She must come tomorrow.	Вона має <i>прийти</i> завтра.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) must do it.	Must I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) must not do it.

Must може стосуватися минулого часу в додаткових підрядних реченнях, якщо дієслово-присудок головного речення стоїть у минулому часі:

He told that she must consult a doctor.	Він сказав, що вона повинна <i>порадитися</i> з лікарем.
---	--

Дієслово **must** виражає обов'язок, необхідність. У цьому значенні **must** вживається у стверджувальних і питальних реченнях лише з неозначеним інфінітивом:

To catch the train I must get up at six.	Щоб потрапити на поїзд, я мушу <i>встати</i> о 6 годині.
Must we come to school tomorrow?	Чи треба нам <i>приходити</i> до школи завтра?

Для вираження необхідності стосовно минулого і майбутнього часу вживається дієслово **to have** у відповідних часових формах:

But he had to wait a quarter of an hour.	<i>Але він мусив чекати чверть години.</i>
I shall have to pay him something.	<i>Мені доведеться щось заплатити йому.</i>

У заперечних реченнях **must** виражає заборону. У цьому значенні **must** вживається лише з неозначеним інфінітивом:

You must not talk aloud in the reading-hall.	<i>У читальному залі не дозволяється голосно розмовляти.</i>
---	--

Коди йдеться про те, що нема потреби, необхідності виконати дію, вживають заперечну форму дієслова **need** – **need not (needn't)** або заперечну форму модального дієслова **to have**:

Must we come to school tomorrow? – No, you needn't .	<i>Треба нам приходити в школу завтра? – Ні, не треба.</i>
You don't have to learn the poem by heart.	<i>Не обов'язково вчити цей вірш напам'ять.</i>

Таким чином, дієслово **must** виражає :

а) дію, **необхідну** з точки зору того, хто говорить, **необхідність, обов'язок, наказ** або **категоричне прохання**:

- ✓ I **must do** this exercise. – *Я повинен (мені потрібно) зробити цю вправу.*
- ✓ He **must consult** a doctor. – *Йому потрібно порадитись із лікарем.*

б) **наказ**:

- ✓ You **must translate** the chapter before my sister comes. – *Ви повинні перекласти статтю до того, як прийде моя сестра.*

в) **категоричну заборону** (у заперечних реченнях):

- ✓ You **must not go** there. – *Вам (тобі) не можна йти туди.*

г) **упевненість**:

- ✓ Look! It **must be** my sister. – *Подивись! Це повинна бути моя сестра.*

11.4. ДІЄСЛОВО *HAVE TO*

Дієслово **to have**, вжите як модальне, виражає необхідність чи обов'язковість дії, зумовленої обставинами.

На відміну від інших модальних дієслів дієслово **have to** може вживатися в часових формах, яких не мають інші модальні дієслова, зокрема в майбутньому часі. З модальним дієсловом **have** вживається лише Indefinite Infinitive з часткою **to**:

I have to get up at seven next morning.	<i>Завтра вранці я маю встати о сьомій годині.</i>
I had to sell most of my things.	<i>Я змушений був продати більшість своїх речей.</i>
You will have to go home now.	<i>Вам доведеться зараз піти додому.</i>

Питальна й заперечна форми модального дієслова **to have** у the Present Indefinite і the Past Indefinite утворюються з допоміжним дієсловом **to do**:

Do we have to sleep with him in here?	<i>Ми мусимо спати з ним тут?</i>
You don't have to go in.	<i>Вам не обов'язково заходити.</i>
You did not have to think about it.	<i>Вам не треба було думати про це.</i>

Present

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, we, they) have to do it.	Do I (you, we, they) have to do it?	I (you, we, they) don't have to do it.
He (she, it) has to do it.	Does he (she, it) have to do it?	He (she, it) doesn't have to do it.

Past

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) had to do it.	Did I (you, he, she, it, we, they) have to do it?	I (you, he, she, it, we, they) didn't have to do it.

Future

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) will have to do it.	Will I (you, he, she, it, we, they) have to do it?	I (you, he, she, it, we, they) won't have to do it.

Дієслово **have to** виражає:

а) необхідність у зв'язку з обставинами:

✓ *I had to stay at home as I felt very bad.* – Я повинен був залишитися вдома, тому що дуже погано себе почував.

б) відсутність необхідності:

✓ *They don't have to bring their dictionaries.* – Їм не треба приносити словники.

Теперішній час	Минулий час	Майбутній час
Must	had to	will have to
I must wait for him. – Я повинен (маю) на нього чекати.	I had to wait for him yesterday. – Учора я повинен був (мав) на нього чекати.	I will have to wait for him tomorrow. – Завтра я повинен буду (маю) на нього чекати.

11.5. ДІЄСЛОВА **SHOULD** і **OUGHT TO**

Дієслова **should** і **ought to** майже не різняться за значенням. Кожне з них має лише одну форму. **Should** вживається з інфінітивом без частки **to**. Після **ought** інфінітив вживається з часткою **to**.

Дієслова **should** і **ought to** виражають моральний обов'язок (з точки зору того, хто говорить), пораду, рекомендацію. У цих значеннях **should** і **ought to** вживаються з різними формами інфінітива.

Стверджувальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) ought to do it.	I (you, he, she, it, we, they) ought not to do it.

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

Питальна форма вживається надзвичайно рідко.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
I (you, he, she, it, we, they) should do it.	Should I (you, he, she, it, we, they) do it?	I (you, he, she, it, we, they) should not do it.

Сполучення **should** і **ought to** з *Indefinite Infinitive* виражають дію стосовно теперішнього або майбутнього часу:

You ought to go to the movies more.	<i>Вам слід більше ходити в кіно.</i>
Kate is in hospital. You should visit her.	<i>Катя у лікарні. Вам слід відвідати її.</i>

Continuous Infinitive з **should** і **ought to** виражає дію стосовно теперішнього часу, іноді стосовно моменту мовлення:

You oughtn't to be working for those people.	<i>Вам не слід працювати у тих людей.</i>
I think we ought to be starting .	<i>Я думаю, нам треба вирушати.</i>

Сполучення *Perfect Infinitive* з дієсловами **should** і **ought to** у стверджувальній формі означає, що дія, бажана, на думку того, хто говорить, не відбулася. Заперечна форма **should** і **ought to** у сполученні з *Perfect Infinitive* виражає дію, що відбулася як небажана з точки зору того, хто говорить:

You should have sent her to school.	<i>Вам слід було спроводити її до школи.</i>
He ought to have waited for you.	<i>Йому слід було почекати на вас.</i>
You shouldn't have left her.	<i>Вам не слід було залишати її.</i>
We have done things we ought not to have done .	<i>Ми зробили те, чого не слід було робити.</i>

Дієслово **should** виражає:

а) пораду:

- ✓ *She **should see** a doctor today.* – Її слід піти сьогодні до лікаря.
- ✓ *He **should be** more attentive while driving.* – Йому слід бути уважнішим за кермом.
- ✓ *You **should not take** his words too close to your heart.* – Не слід брати його слова близько до серця.

б) здивування, обурення:

- ✓ *Why **should** I go there?* – Навіщо мені туди йти?

- ✓ "Where is Liz?" "How **should** I know?" – "Де Ліз?" "Звідки мені знати?"

Дієслово **ought to** у сполученні з інфінітивом основного дієслова виражає **моральний обов'язок, бажаність дії**. Українською мовою перекладається словами *повинен, слід, слід було*:

- ✓ *He **ought to** help his friend.* – Він повинен (йому слід) допомогти своєму другові.
- ✓ *You **ought to** be more careful.* – Вам слід бути обережнішим.

11.6. ДІЄСЛОВО **TO BE**

Дієслово **to be** як модальне вживається лише в двох часах: the Present Indefinite і the Past Indefinite.

He is to come at five.	<i>Він має прийти о 5 годині.</i>
He was to come at five.	<i>Він мав прийти о 5 годині.</i>

З модальним дієсловом **to be** в the Present Indefinite вживається лише Indefinite Infinitive.

Після **to be** в the Past Indefinite вживається також Perfect Infinitive, який вказує на те, що виражена ним дія не відбулася:

He was to have come at five.	<i>Він мав прийти о 5 годині (але не прийшов).</i>
-------------------------------------	--

• Дієслово **to be**, вжите як модальне, виражає **обов'язок**, що впливає з попередньої домовленості, плану, розкладу, графіка і т. п.:

- ✓ *We **were to work** two hours every morning.* – Ми мали працювати дві години кожного ранку.
- ✓ *We **are to meet** at the theatre.* – Ми повинні зустрітися у театрі.

• Модальне дієслово **to be** вживається для вираження **наказу** або **інструкції**:

- ✓ *You **are to go** to sleep.* – Лягайте спати.
- ✓ *You're **not to come** here any more.* – Більше сюди не приходьте.
- ✓ *The medicine **is to be kept** in a cool dark place.* – Ліки треба тримати в прохолодному темному місці.

11.7. ДІЄСЛОВО **SHALL**

Модальне дієслово **shall**, вжите з Indefinite Infinitive основного дієслова, означає дію стосовно майбутнього часу.

• У стверджувальних і заперечних реченнях модальне дієслово **shall** вживається у другій і третій особах для вираження **наказу, попередження, погрози, обіцянки, перестороги**:

You shall go into the dining room first.	<i>Ти підеш в їдальню першою.</i>
You shall not do that again.	<i>Не робить цього більше.</i>
You shall not run away before you answer.	<i>Ви не втечете, поки не відповісте.</i>
Whatever I know, you shall know .	<i>Все, що я знаю, знатимеш і ти.</i>

- У питальних реченнях модальне дієслово **shall** вживається у першій і третій особах при звертанні до співрозмовника з метою дістати від нього **розпорядження, вказівку**:

Shall I come to see you there?	<i>Прийти до вас туди?</i>
Shall I turn on the lights for you?	<i>Увімкнути вам світло?</i>
Shall he go home?	<i>Хай він іде додому?</i>

11.8. ДІЄСЛОВА **WILL** і **WOULD**

Подібно до **shall** і **should** дієслова **will** і **would** вживаються не тільки як допоміжні для утворення майбутнього часу й умовного способу, а й як модальні.

- Модальні дієслова **will** і **would** вживаються у першій особі в стверджувальних і заперечних реченнях для вираження **волі, бажання, наміру**.

Як модальне дієслово **will** вживається стосовно майбутнього і теперішнього часу:

We will help you.	<i>Ми допоможемо вам (залюбки).</i>
I won't go there.	<i>Я не піду туди (не хочу йти).</i>
I often write him but he won't answer .	<i>Я часто пишу йому, але він не відповідає (не бажає).</i>

- У питальних реченнях **will** і **would** вживаються у другій особі для вираження ввічливого прохання, запрошення, причому **would** надає проханню особливо ввічливого відтінку:

Will you have a cup of tea?	<i>Випийте чашку чаю.</i>
Won't you sit down?	<i>Сідайте, будь ласка.</i>
Would you help me?	<i>Допоможіть мені, будь ласка.</i>
Would you like some coffee?	<i>Вип'єте кави?</i>

- Стосовно предметів **will** і **would** у заперечних реченнях вказують на те, що предмет не виконує дії, позначеної інфінітивом основного дієслова:

The knife won't cut .	<i>Ніж не ріже.</i>
The window wouldn't open .	<i>Вікно не відчинялося.</i>
– You ought to lock your door. – I have tried. It won't lock .	– <i>Тобі слід зачинити двері.</i> – <i>Я намагалася.</i> <i>Вони не зачиняються.</i>

- Дієслова **will** і **would** як модальні можуть вживатися в підрядних умовних реченнях:

If you will allow me, I will see you home.	<i>Якщо ви мені дозволите, я проведу вас додому.</i>
---	--

11.9. ДІЄСЛОВО **NEED**

Дієслово **need** вживається як модальне і як смислове. Як модальне, дієслово **need** у сполученні з Indefinite Infinitive виражає **необхідність виконання дії** стосовно теперішнього або майбутнього часу і вживається у питальних і заперечних реченнях.

У значенні модального дієслова **need** має лише форму теперішнього часу.

Питальна й заперечна форми утворюються без допоміжного дієслова **to do** і вживаються з інфінітивом основного дієслова без частки **to**:

You need not trouble about that at all.	<i>Вам зовсім не треба турбуватися про це.</i>
You needn't hurry .	<i>Вам немає потреби поспішати.</i>

Дієслово **need** як смислове означає мати потребу в чомусь. У цьому значенні воно відмінюється за загальними правилами і вживається в теперішньому, минулому і майбутньому часі:

I need this magazine.	<i>Мені потрібний цей журнал.</i>
I needed this magazine.	<i>Мені був потрібний цей журнал.</i>
I will need this magazine.	<i>Мені буде потрібний цей журнал.</i>

Інфінітив після нього вживається з часткою **to**, питальна й заперечна форми в *Present Indefinite* і *Past Indefinite* утворюються з допомогою дієслова **to do**:

You don't need to say a lot of nonsense.	<i>Не треба говорити дурниць.</i>
Do you need any money?	<i>Вам потрібні гроші?</i>
I don't need any more people around here.	<i>Мені не треба тут більше людей.</i>

Perfect Infinitive, вжитий з дієсловом **need**, означає, що дія, в якій не було необхідності, відбулася:

You needn't have done this exercise in writing.	<i>Не треба було виконувати цю вправу письмово.</i>
--	---

11.10. ДІЄСЛОВО *DARE*

Дієслово **dare** означає **мати сміливість або зухвальство зробити щось**. Воно вживається переважно в питальних і заперечних реченнях.

Dare вживається як модальне і смислове дієслово.

Як модальне дієслово **dare** утворює питальну й заперечну форми теперішнього і минулого часу без допоміжного дієслова **to do**, у третій особі однини теперішнього часу **не має закінчення -e(s)** і вживається з інфінітивом без частки **to**:

How dare you say it?	<i>Як ви смієте казати це?</i>
-----------------------------	--------------------------------

Як смислове дієслово **dare** відмінюється за загальними правилами; інфінітив після нього вживається з часткою **to**.

Neither George nor I dared to turn round.	<i>Ні Джордж, ні, я не наважувалася обернутися.</i>
--	---

PRACTICE

Exercise 1. Translate the sentences, paying attention to modal verbs and their equivalents.

1. I hope they will be able to reach the village before it is dark. 2. You may go away now. I shall finish the work myself. 3. Every engineer must know at least one foreign language. 4. Your son must stay in bed because he is still ill. 5. You should take a taxi if you don't want to be late for the concert. 6. Students are not allowed to smoke at the Institute. 7. He wasn't allowed to enter the concert hall after the third bell. 8. As he received a bad mark, he had to go over the material again. 9. We were to meet at the station at six. 10. The train is to arrive at 10 o'clock. 11. Tomorrow I'll have to be there a little earlier to look through some documents. 12. The work is to be completed by the end of June. 13. Some business matters should be discussed before you sign a contract. 14. You should influence your friend. He is not studying the way he should.

Exercise 2. Make the following sentences interrogative and negative.

1. We must pass the exam in physics. 2. He must learn the new words regularly. 3. They can continue their studies at the college. 4. She can play tennis after work. 5. My brother couldn't translate this text without a dictionary. 6. The tourists may attend the sitting of the Parliament. 7. The weather may change soon. 8. He might take books from his father's library.

Exercise 3. Replace modal verbs by their equivalents. Translate the sentences.

1. His parents can help him in his studies. 2. I could meet you at the metro station. 3. All the students must read this text again. 4. Everybody must begin the work in time. 5. They may continue the experiment. 6. You may keep this book as long as you need it. 7. You must try to find out all the essential facts connected with his work. 8. The team of experts can study the present situation in the country. 9. Could you speak English a year ago?

Exercise 4. Replace modal verbs with their forms of past and future tenses.

1. Our secretary must reserve accommodation for foreign businessmen. 2. Can you speak English well? 3. The manager of the firm can't receive you now. 4. You may go home earlier today if you like. 5. At supermarkets you can buy not only food, but ready-made clothes, toys and other goods. 6. You may visit your sick friend today. 7. You must not cross the street on the red light.

Exercise 5. Complete the sentences below with *must, have to, need, ought to, can, could, may, might, should, be* and their equivalents.

1. Lena is ill. She stay in bed. 2. Drivers stop when they see a red light. 3. Betty asked her father: «..... I go to the concert tonight?» 4. Nina is free tonight. She go to dance. 5. Alec will have an English lesson tomorrow. He study tonight. 6. Mark is a good student. He speak English well. 7. There is no ink in my pen. I write with a pencil? 8. You do what the doctor says. 9. You study much if you want to pass the exams well. 10. Little children go to bed early. 11. Children under 16 not see this film.

Exercise 6. Make up sentences, using the model.

Example: Why didn't you do it? (go home)
– I didn't do it, because I **had to go home**.

1. Why didn't Harry come to see us? (do a lot of sums in maths). 2. Why didn't you take part in our concert? (in sport competition). 3. Why didn't Pete ride the bicycle? (repair it). 4. Why didn't you stay there? (go home at once). 5. Why didn't you spend all the money? (save some for the next month). 6. Why didn't the man stay longer? (be at the office). 7. Why didn't mother cook dinner? (go shopping). 8. Why didn't Phil play football? (prepare his homework). 9. Why didn't they go to the concert? (look after their sick child). 10. Why didn't the boys stay at home? (go to school).

Exercise 7. Complete the dialogues with can, could or to be able to and the infinitives of the verbs see, feel, get, smell.

- I ___ something burning. What do you think it is?
– Oh, it's Mum's cake!
- What was in the room?
– Well, I opened my eyes, but to my horror I ___ (not) anything.
- He thought he ___ something crawling up his back and went dead pale.
– Well! He has never got jokes!
- How did you finally get in touch with Helen?
– I ___ her number from her office.

Exercise 8. Complete the sentences below with may, might, can, could, be able to. You can also use the negative form of the verbs.

- I ___ see Tom tomorrow. He will probably come to the lesson.
- She was wondering if she ___ use your phone.
- I was lucky. I ___ get a taxi, so I arrived early.
- ___ you help me lay this table?
- There was a party last night but I ___ go as I felt bad.
- Take your umbrella. They said it ___ rain later.
- He ___ speak many foreign languages.
- You ___ keep my book for a week.
- Nick ___ run long distances two years ago.
- Let us ask mother. She ___ know his address.
- ___ you help me for a few minutes, please?
- I don't believe he ___ (ever) work honestly. We'd better give him a sack now.
- I am sorry, but I ___ come tonight.
- There ___ be life on Mars.
- I ___ dance since I sprained my ankle.

Exercise 9. Complete the sentences below with should have..., might have ..., could have... or shouldn't have ... and the correct forms of the verbs in brackets.

- You ___ (kill) somebody driving like mad.
- I ___ (phone) you, but I didn't have your number.
- I ___ (enter) university, but my father insisted on my joining the army.

4. It's his fault she finally left him: he ___ (be) nicer to the girl.
5. You ___ (put) so much pepper in the salad.
6. He ___ (receive) the letter before you arrived from the business-trip.
7. – We got lost in the forest. – I see. It was foolish. You ___ (take) a map.
8. It's a good thing they took her to hospital in time. She ___ (die) there in the park.
9. The teacher ___ (give) such a huge task to her pupils.
10. The dog ___ (get lost) in the forest at night.
11. Our department ___ (apply) for the grant, but the top managers decided not to do it.
12. You ___ (punish) the child then. Now I don't see any point in it.
13. She ___ (catch) pneumonia in that terrible downpour last Wednesday.
14. If you didn't feel confident, you ___ (ask) someone else for help.
15. I ___ (answer) his question more politely, but I was too nervous then.

Exercise 10. Complete the sentences with *must* or *have to*.

1. We ___ buy some food. We've got nothing to eat.
2. Yesterday he ___ go to the bank to get some more money.
3. My hair is dirty. I ___ wash it.
4. She's a very interesting person. You ___ meet her at the conference next month.
5. My eyesight is rather poor. I ___ wear glasses.
6. At the end of this term all the students ___ take an exam.
7. There were no buses yesterday evening. We ___ get home by taxi.
8. I'm going to bed early tonight. I ___ get up early tomorrow morning.
9. We haven't got much time. We ___ hurry. Otherwise we'll miss the train.
10. They arrived home very late last night. They ___ wait for the last bus for half an hour.
11. The child is tired. He ___ go to bed immediately.
12. We ___ go to school on Sunday.
13. You ___ take a better care of your dog.
14. You ___ wear a tie to your office?
15. If he changes his mind, all of us ___ find a better solution to the problem.

Exercise 11. Paraphrase the sentences using the verb *shall*.

1. Do you want me to turn on the radio? 2. Do you want me to write this word on the blackboard? 3. Do you want me to lock the door? 4. Do you want me to post the letter? 5. Do you want him to fetch the book? 6. Do you want us to water the flowers? 7. Do you want me to help you with your lessons?

Exercise 12. Paraphrase the following using the verb *will*.

- A. 1. Come in, please. 2. Pass me the salt, please. 3. Please wait for me a little. 4. Give me your pen, please. 5. Turn on the light, please.
- B. 1. I shall willingly play chess with him. 2. We shall willingly work in the field in summer. 3. We shall willingly go to the theatre this evening. 4. I shall willingly help you. 5. I shall willingly give you a driving lesson.
- C. 1. I can't open the window. 2. I couldn't turn on the TV set. 3. I can't cut bread with this knife. 4. We can't work with this machine. 5. She couldn't close the suitcase.

Exercise 13. Complete the sentences with the negative form of must or have to.

1. Holiday-makers ___ play loud music after 11 o'clock.
2. Students ___ (usually) ask their parents for permission to stay out after 10.
3. Passengers ___ speak to the driver not to distract him.
4. British people ___ get a visa to travel to the EU countries.
5. It has rained a lot, so we ___ water the kitchen-garden today.
6. You ___ disturb your Daddy while he is working.
7. You ___ go with us if you don't want to.
8. People ___ knock before entering my room.
9. It's up to you to decide. You ___ join any club, really.
10. You ___ miss the premiere. It's a brilliant performance!

Exercise 14. For each of the sentence write a new sentence with a similar meaning using the words in bold type. The words must not be altered in any way.

1. It probably won't be difficult to get tickets for the match.
should
2. It is prohibited to take any fluids on board of the plane.
must
3. She certainly disliked your rude words about her partner.
should
4. You do not pay enough attention to all the members of your family.
ought
5. There is no obligation to get an international driving license in this country.
have
6. It is essential for patients not to eat anything before the blood test.
must
7. She regrets going on the blind-date.
should
8. It is expected that third-year students read 100 pages a month in the original.
must
9. Passengers are not allowed to leave their seats before the plane stops.
must
10. There is no need for you to finish the project this week.
have

Exercise 15. Complete the sentences with "to" if necessary.

1. Could you please ___ open the window?
2. The students must ___ learn all of the irregular verbs.
3. Sally has ___ do her history report tonight.
4. I think you should ___ take better care of yourself.
5. I ought ___ go to the post office this afternoon.
6. Would you ___ speak more slowly, please?
7. Tom and I might ___ play tennis after work tomorrow.
8. You had better ___ see a doctor.
9. Shouldn't you ___ save a little money for a rainy day?
10. Alex! Stop! You must not ___ run into the street when there's traffic!
11. Will you please ___ mail this letter for me?

12. May I please ___ have some salt and pepper? Thanks.
13. Poor Edward! He has ___ go to the hospital for the operation.
14. We may ___ go to Argentina for our vacation.
15. We can ___ go shopping tomorrow.

Exercise 16. Make the following sentences negative using *mustn't* or *shouldn't*.

Example: You may go out.
 – *You mustn't go out. (You shouldn't go out).*

1. Children may see this film.
2. Max may take my umbrella.
3. This cat may play with Granny's parrot.
4. They may borrow this calculator.
5. You may use my new dictionary.
6. You may drive your brother's car.
7. He may do that.
8. People may pick flowers in the park.
9. You may come a bit later.
10. You may gather mushrooms in our forest.
11. Schoolchildren may go to bed later.
12. They may wear shorts in school.

Exercise 17. Make affirmative and negative responses to the questions.

Example: May I take this book?
 – *Yes, you may.*
 – *No, you mustn't.*
 – *(No, you can't.) I need it.*

1. May Max go for a walk with your dog?
2. May Rita go to the cinema with us?
3. May I use your computer?
4. May I have a glass of cold milk?
5. May they come a bit later?
6. May he take your car?
7. May I go to the party this evening?
8. May we go to the computer club?
9. May I return home after midnight?
10. May I put on your new T-shirt?
11. May I drink beer?
12. May I bring home a little kitten (puppy)?

Exercise 18. Read the sentences carefully. Find and correct the mistakes in some of them.

1. Max doesn't can drive a car.
2. I could played chess last year.
3. When my grandfather was a schoolboy, he didn't can play the guitar.
4. You mustn't go there after classes.

5. He must writes the letter immediately.
6. May I bring you a cup of tea?
7. His grandfather can cooks very well.
8. I can to help you translate this article.
9. We must go shopping now.
10. He may takes my book.
11. Could you told me the time?
12. You should take a taxi to get there.
13. If you have a terrible toothache you should visit your dentist as soon as possible.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the correct answer.

1. Itell stories, never could.
a) can; b) can't; c) may; d) have to.
2. He swim since childhood.
a) can; b) could; c) should; d) has been able to.
3. I take Pete's bag ?
a) can; b) shall; c) may; d) must.
4. I do a lot of work yesterday.
a) had to; b) have to; c) must; d) was able to.
5. You make notes in the books.
a) don't have to; b) aren't to; c) mustn't; d) needn't.
6. His sister cook very well.
a) is able to; b) may; c) has to; d) can.
7. it be done before tomorrow?
a) can; b) may; c) must; d) should.
8. Nobody do it without your help.
a) couldn't; b) can; c) should; d) can't.
9. My mother was unwell, and I go to the chemist' s.
a) must; b) have to; c) could; d) had to.
10. He neither move nor speak.
a) couldn't; b) could; c) might; d) had to.
11. If you have done your homework, you go for a walk.
a) may; b) can; c) must; d) have to.
12. I give you my book for a couple of days after I have read it.
a) can; b) may; c) shall be able to; d) have to.
13. We discuss the matter not later than tomorrow.
a) had to; b) must; c) can; d) are able to.
14. He wait at the station till it stopped raining.
a) will have to; b) wasn't able to; c) had to; d) might.

Test 2. Choose the correct answer.

1. She clean the house herself.
a) is to; b) can; c) has to; d) should.

2. We look into the matter.
a) must; b) can; c) may; d) don' t have to.
3. I exactly express my meaning.
a) shan't; b) mustn't; c) can; d) needn't.
4. I bring my sister to the party?
a) shall; b) can; c) must; d) may.
5. You see anything in this inky darkness?
a) can; b) may; c) must; d) need.
6. She asked me if she use my telephone.
a) can; b) could; c) might; d) may.
7. I go to hospital to visit my aunt.
a) could; b) had to; c) was able to; d) must.
8. She stay at home because she didn't feel well.
a) could; b) was to; c) had to; d) must.
9. What is done be undone.
a) can; b) cannot; c) may not; d) must.
10. we learn the poem today?
a) Shall; b) Should; c) Could; d) Must.
11. She graduate that year.
a) had to; b) must; c) could; d) was to.
12. She get to the airport in time, there isn't much time left.
a) can; b) won't be able; c) wouldn't; d) won't have to.
13. Students do homework in time.
a) must; b) are to; c) have to; d) can.
14. I shut the door?
a) Must; b) Can; c) May; d) Need.

Test 3. Choose the correct answer.

1. They start on Monday.
a) has to; b) must; c) were to; d) could.
2. Only a person who knows the language very well answer such a question.
a) can; b) may; c) has to; d) is to.
3. Mike write this exercise at school because he hadn't done it at home.
a) must; b) had to; c) was able to; d) was to.
4. You know how to raise your children not to be losers.
a) may; b) are to; c) have to; d) should.
5. youdo the work tomorrow?
a) will ... have to; c) will ... be able to;
b) can; d) will ... be allowed to.
6. I go to the post office with Mike?
a) May; b) Can; c) Must; d) Shall.
7. After they had finished their homework, the children (дозволили) watch TV.
a) were able to; b) had to; c) were to; d) were allowed to.
8. We speak at the lessons (дозволяют).
a) can' t; b) mustn't; c) aren't allowed to; d) aren't able to.
9. Nothing be done, it's too late.
a) can't; b) can; c) may; d) must.
10. I wear glasses as my eyesight is very poor.
a) am to; b) must; c) can; d) have to.
11. They decided that she send them a telegram every tenth day.
a) was to; b) had to; c) must; d) was able to.

12. You take any more pills after next Monday (не потрібно).
a) can't; b) mustn't; c) needn't; d) shouldn't.
13. They be taught a lesson (потрібно).
a) could; b) should; c) must; d) may.
14. The school was silent: nothing be heard in the long dark corridors.
a) can; b) couldn't; c) could; d) wasn't able to.

Test 4. Choose the correct answer.

1. You go when you have finished your compositions.
a) can; b) are able to; c) may; d) mustn't.
2. She translate this article without a dictionary.
a) may; b) can; c) has to; d) is allowed to.
3. The train leave at 5.15.
a) could; b) had to; c) must; d) was to.
4. It's raining. You put on your raincoat.
a) have to; b) must; c) will be able to; d) can.
5. She help. Everything has been already done.
a) doesn't have to; b) can't; c) needn't; d) shouldn't.
6. He hasn't seen you and he
a) won't; b) shan't; c) wouldn't; d) mustn't.
7. He rather listen to the others than talk himself.
a) should; b) has to; c) must; d) would.
8. She sit for hours watching the ships.
a) could; b) would; c) might; d) was able to.
9. He never come here again. I'll take care of it.
a) shall; b) will; c) can; d) must.
10. You be afraid of him. He's a kind old man.
a) shan't; b) won't; c) shouldn't; d) wouldn't.
11. You learn all the new words for the next lesson.
a) must; b) can; c) will be able to; d) are to.
12. He asked if he borrow my car.
a) can; b) could; c) may; d) might.
13. He worry about her.
a) needn't; b) shouldn't; c) mustn't; d) wouldn't.
14. I take your book? – I 'm afraid not. I need it.
a) Can; b) Could; c) May; d) Must.

Test 5. Choose the correct answer.

1. The meeting begin at 5 o'clock. Don't be late.
a) has to; b) is to; c) should; d) must.
2. It was raining hard and we wait until it stopped raining.
a) had to; b) were to; c) should; d) must.
3. May I go there right now? – Yes, you
a) can; b) must; c) may; d) should.
4. I help you? – No, you, I'll do everything myself.
a) can, can't; c) need, needn't;
b) must, mustn't; d) should, shouldn't.
5. The question be solved before we begin doing anything.
a) can; b) may; c) is to; d) must.

6. Children, have you been playing with my umbrella? It open!
a) can't; b) shouldn't; c) won't; d) needn't.
7. He was so weak that he lift his head.
a) can't; b) couldn't; c) isn't able to; d) wouldn't.
8. He is much better and walk without my help now.
a) may; b) must; c) has to; d) can.
9. Yesterday's rain spoilt my hat completely. I buy a new one.
a) could; b) must; c) had to; d) ought to.
10. Children.. play with matches.
a) aren't; b) mustn't; c) shouldn't; d) needn't.
11. I knocked more than once but she..... let me in.
a) couldn't; b) shouldn't; c) mustn't; d) wouldn't.
12. There.. be a discussion later on.
a) was to; b) had to; c) must; d) should.
13. Tomorrow I shall be free and help you.
a) can; b) may; c) shall be able to; d) shall be allowed to.
14. It stopped raining, and mother told us that we go out.
a) could; b) might; c) were able to; d) had to.

Test 6. Choose the correct answer.

1. It's a secret. You tell anyone.
a) shouldn't;
b) wouldn't;
c) needn't;
d) mustn't.
2. Jane was so tired. She have slept for a week.
a) could;
b) should;
c) would;
d) must.
3. I didn't to get up early, so I didn't.
a) must;
b) should;
c) need;
d) ought.
4. She help you tomorrow.
a) could;
b) will be able to;
c) will can;
d) is able to.
5. What shall we do this evening? We go out.
a) should;
b) could;
c) would;
d) ought to.
6. You have just had lunch. You be hungry.
a) can't;
b) wouldn't;
c) shouldn't;
d) mustn't.

7. We haven't got much time. We hurry.
- a) must;
 - b) needn't;
 - c) can;
 - d) should.
8. Take an umbrella. It rain later.
- a) might;
 - b) should;
 - c) would;
 - d) can.
9. Sue be able to help them.
- a) might;
 - b) could;
 - c) should;
 - d) shall.
10. I recommend you to apologize. You apologize.
- a) would;
 - b) should;
 - c) must;
 - d) shall.
11. He be at home. He be out.
- a) should, mustn't;
 - b) can, shouldn't;
 - c) must, can't;
 - d) must, needn't.
12. I to work tomorrow.
- a) must;
 - b) should;
 - c) could;
 - d) have.
13. I to sleep recently.
- a) can't;
 - b) couldn't;
 - c) haven't been able;
 - d) mustn't.
14. People to keep their words.
- a) should;
 - b) must;
 - c) ought;
 - d) are able.
15. We've got plenty of time. We to hurry.
- a) mustn't;
 - b) don't need;
 - c) shouldn't;
 - d) couldn't.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Тобі слід приділяти більше уваги вивченню модальних дієслів. 2. Бідне кошеня може замерзнути на балконі. Як ти могла про нього забути? 3. Ми могли б купити цей будинок, але вирішили пошукати щось більше. 4. Чому це мені знову їхати у відрядження? 5. Марку не слід було ставити те неввічливе запитання. 6. Тобі слід добре виспатись перед іспитом. 7. Тобі не слід було брехати. 8. Твій друг мав допомогти тобі у біді. 9. Куди мені тепер іти? Що мені робити? 10. Анжела могла запросити Віктора, але в неї не було його номера телефону. 11. Можна нам скористатися вашим комп'ютером? 12. Ти можеш кататися на моєму велосипеді. 13. Можете зателефонувати їм трохи пізніше? 14. Дітям не можна дивитися цей фільм. 15. Тобі самому довелося пересувати шафу?

Activity 2. *Translate into English.*

1. На жаль, мушу вже бігти. 2. Не можна вести машину так швидко вночі. 3. Я залишила свій гаманець вдома, тому змушена була повернутися та запізнилася. 4. У вікнах немає світла. Скоріше за все, нікого немає вдома. 5. Джеймсе! Ти маєш негайно попросити вибачення у міс Фаулз! 6. Йому не можна вставати з ліжка протягом 5–6 днів. 7. Ви не можете переходити вулицю в цьому місці. 8. Щоб не запізнитися до школи, Бетті має прокинутися о 6.30. 9. Дітям не можна розмовляти на вулиці з незнайомими людьми. 10. Вам доведеться трохи зачекати. 11. Дуже скоро їй доведеться вийти на пенсію. 12. Відповідно до рекомендацій лікаря тобі слід залишатися удома. 13. Ви не повинні користуватися словниками під час написання модульної контрольної роботи. 14. Чи можете ви дати відповідь на одне із запропонованих питань? 15. Я вмів добре кататися на ковзанах, коли був дитиною. Але, на жаль, зараз я не можу повторити свого минулого успіху.

Activity 3. *Translate into English.*

1. Чи можуть тварини перебувати у вашому готелі? 2. Можу я Вам допомогти? 3. Вони не змогли перемогти у змаганнях. 4. Хто міг керувати автомобілем у 16 років? 5. Нам дозволено користуватись телефоном? 6. Чи можу я скористатись твоєю пропозицією? 7. Принести Вам склянку води в кабінет? – Так, якщо можна. Проте, Ви можете цього й не робити. 8. Невже він залишив усе без змін! 9. Можливо він знає арабську. 10. Невже вона все ще на роботі? Вже 19.00. 11. Ти не проти забрати моє авто? 12. Гаррі може повернутись опівночі. 13. Він не може піднятися на гору зараз, але він був в змозі зробити це до аварії. 14. Невже з ними щось трапилось? 15. Можливо, ми помиляємось.

Activity 4. *Translate into English.*

1. Діти не повинні грати футбол на вулиці. 2. Я маю іти в офіс на кілька годин. 3. Вона, напевне, вдома. 4. Мені потрібно одягати краватку на співбесіду? 5. Я повинен піти до стоматолога. 6. Ти не можеш користуватись словником на іспиті (це заборонено). 7. Мені треба іти в комп'ютерний клуб. 8. Вона повинна була бути присутньою на лекції минулого понеділка. 9. Вам не потрібно купувати власне обладнання. Ви можете орендувати моє.

10. Ви не повинні нищити дику природу. 11. Ви не повинні пропонувати обладнання, що не працює належним чином. 12. Вам не потрібно більше турбуватися про це. Я подбаю про все сама. 13. Допомогти тобі розібрати пошту? 14. Сказати йому правду? 15. Це, напевно, були професійні злочинці.

Activity 5. Translate into English.

1. Нам слід пожертвувати гроші на добродійність. Машину необхідно заправити. 2. Вам не потрібно було цього говорити. Вона вже про все знала. 3. Йому не слід було брати твій велосипед. 4. Їй не слід було працювати вночі. Вона виглядає виснаженою. 5. Громадянам країн Європейського Союзу не потрібні візи, щоб відвідати Сполучене Королівство. 6. Напевно, він вже дістався до Риму. 7. Йому слід було зробити те, що ти просив. 8. Дякую за увагу. Ви можете бути вільні. 9. Дітей не можна залишати без нагляду жодної миті. 10. Чи можу я попросити Вас про послугу? 11. Тут, напевне, трапилась аварія. Постраждалого, можливо, забрала швидка. 12. Давай провідаємо Аню. 13. Ти не заперечуватимеш, якщо я запрошу своїх колег? 14. Вона не могла надіслати тобі цього листа. 15. Нас повинні були попередити про зміну руху громадського транспорту завчасно.

Activity 6. Translate into English.

Дорога Вікторіє,

Я пишу, щоб запитати, чи *могла б* ти дати мені кілька порад. Я – 20-річна студентка, яка *повинна* виживати на гроші, які мені надсилають батьки. Моя сім'я живе в маленькому селі, але, коли я вступила до університету, *була змушена* переїхати до Львова. Моїм батькам понад 60 і вони *не можуть* більше працювати. Я відчуваю, що мені *слід* давати їм гроші, щоб допомогти, замість того, щоб отримувати від них. Крім того, моя сестра закінчує школу наступного року і, *напевне*, теж захоче вступити до університету. Я відчуваю, що *повинна* зробити щось, щоб допомогти їй так само. Я припускаю, що я *можу* спробувати знайти роботу, але я *не можу* уявити, де я *зможу* працювати. *Може*, мені треба працювати ночами, щоб *мати змогу* вчитись протягом дня. Розумієш, мені *необхідно (потрібно)* відвідувати усі заняття, інакше я *провалю* іспити. *Напевне*, мені *слід* покинути навчання, але я не хочу. Мені *потрібно* щось вирішити негайно, проте я не можу зробити це сама.

Будь ласка, порадь мені, як діяти. Що *було б* краще? Що мені *слід* робити? Я знаю, що завжди *можу* покластись на тебе.

З нетерпінням чекатиму твоєї поради.

Юля.

РЕЧЕННЯ (THE SENTENCE)

12.1. ПРОСТЕ РЕЧЕННЯ (THE SIMPLE SENTENCE)

Залежно від мети висловлювання розрізняють три основні типи речень: **розповідні, питальні і спонукальні.**

Кожне з них може бути **стверджувальним і заперечним.**

При певній емоційній забарвленості, що передається інтонацією, будь-яке речення може перетворитися в **окличне.** Після окличних речень ставиться знак оклику.

Розповідні речення:

He reads books every day.	<i>Він читає книжки щодня.</i>
He does not read books every day.	<i>Він не читає книжки щодня.</i>

Питальні речення:

Does he read books every day?	<i>Чи читає він книжки щодня?</i>
Does he not read books every day? = Doesn't he read books every day?	<i>Хіба він не читає книжки щодня?</i>

Спонукальні речення:

Open the book.	<i>Відкрийте книжку.</i>
Do not (Don't) open the book.	<i>Не відкривайте книжку.</i>

Окличні речення:

What an interesting book you have brought!	<i>Яку цікаву книжку ви принесли!</i>
How well she sings!	<i>Як гарно вона співає!</i>
Oh, isn't that interesting?!	<i>О, хіба це не цікаво?!</i>

12.1.1. РОЗПОВІДНІ РЕЧЕННЯ (DECLARATIVE SENTENCES)

Для англійської мови характерний сталий порядок слів.

Розповідні речення характеризуються прямим порядком слів. Його зміна може спричинити спотворення змісту речення.

При порушенні порядку слів в українській мові зазвичай змінюється лише логічний наголос:

The boy caught a fish.	<i>Хлопець упіймав рибу.</i>
A fish caught the boy.	<i>Риба впіймала хлопця.</i>

Для англійської мови звичайним вважається такий порядок слів: підмет, присудок, додаток, обставина:

The boy read a book yesterday.	<i>Вчора хлопчик читав книжку.</i>
She saw a film yesterday evening.	<i>Вчора ввечері вона бачила фільм.</i>
He wrote a letter last Sunday.	<i>Він написав листа минулої неділі.</i>

Означення не має постійного місця і може стояти перед будь-яким членом речення, вираженим іменником:

The boy read an interesting book last Sunday.	<i>Хлопчик читав цікаву книжку минулої неділі.</i>
This interesting book was written by a famous writer .	<i>Ця цікава книжка була написана відомим письменником.</i>

РОЗПОВІДНІ ЗАПЕРЕЧНІ РЕЧЕННЯ (NEGATIVE SENTENCES)

В англійському **заперечному реченні**, на відміну від українського, може бути лише одне заперечне слово. Такими словами можуть бути: заперечна частка **not**, заперечні займенники **no** (*ніякий, не*), **nobody**, **no one** (*ніхто*), **nothing** (*ніщо, нічого*), заперечні прислівники **never** (*ніколи*), **nowhere** (*ніде*), заперечний сполучник **neither ... nor** (*ні ... ні*).

❖ **NB!!! ПОРІВНЯЙТЕ !!!**

I never <i>anywhere</i> told <i>anybody anything</i> about it.	<i>Я ніколи ніде нікому нічого не говорив про це.</i>
---	---

12.1.2. ПИТАЛЬНІ РЕЧЕННЯ (INTERROGATIVE SENTENCES)

За характером запитання і потрібної відповіді на нього в англійській мові розрізняють чотири типи питальних речень: загальні запитання (**General Questions**), спеціальні запитання (**Special Questions**), альтернативні запитання (**Alternative Questions**) і розділові запитання (**Disjunctive Questions**).

ЗАГАЛЬНІ ЗАПИТАННЯ (GENERAL QUESTIONS)

Загальними називаються запитання, на які можна відповісти словами **yes** або **no**:

Do you like this part of the country? – Yes, I do! / No, I don't!	Вам подобається цей куточок країни? – Так! / Ні!
--	---

Загальні запитання починаються з допоміжного або модального дієслова, після якого стоїть підмет, а потім основне дієслово:

Are you coming tonight?	Ти <i>прийдеш</i> сьогодні увечері?
Have you helped your mother through all these years?	Ти <i>допомагав</i> матері всі ці роки?
Shall I tell it to you?	Сказати <i>це</i> вам?
Can I help you?	Дозвольте <i>допомогти</i> вам.
Does she sing at all?	Вона <i>взагалі</i> співає?

❖ NB!!! ПРИМІТКИ:

1. Якщо присудком є дієслово **to be** (а в багатьох випадках і **to have**) у the Present і the Past Indefinite у загальних запитаннях він ставиться на початку речення.

- ✓ *Is he here?* – Він *тут*?
- ✓ *Have you any relatives?* – У вас є *родичі*?

2. Між підметом і дієсловом у загальних запитаннях можуть стояти прислівники неозначеного часу:

- ✓ *Have you ever seen a cow like that?* – Ви коли-небудь бачили *таку* корову?

ЗАПЕРЕЧНА ФОРМА ЗАГАЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ (NEGATIVE GENERAL QUESTIONS)

Слід звернути увагу на **заперечну форму загальних запитань**, яка утворюється за допомогою частки **not**, що ставиться після підмета перед основним дієсловом. Такі запитання виражають здивування і відповідають українським, що починаються словами *хіба*, *невже*:

Do you not know him? = Don't you know him?	<i>Невже ти його не знаєш?</i>
--	--------------------------------

❖ NB !!! Зверніть увагу !!!

У відповідях на заперечні запитання в українській і англійській мовах вживання слів **yes** або **no** не збігається. Якщо в англійській мові у ствердній відповіді завжди вживається **yes**, а в заперечній – **no**, то в українській мові «ні» може вживатися в обох випадках:

Didn't you read this book? – Yes, I did. – No, I didn't.	<i>Хіба ти не читав цю книжку?</i> – Ні, читав. – Ні (Так), не читав.
---	---

АЛЬТЕРНАТИВНІ ЗАПИТАННЯ (ALTERNATIVE QUESTIONS)

Альтернативні запитання – це запитання вибору. Вони складаються з двох частин, з'єднаних сполучником **or**. Альтернативні запитання можуть мати структуру як загальних, так і спеціальних запитань. Якщо альтернативне запитання не стосується підмета, воно вимагає повної відповіді:

Where does he live: in Kyiv or in Poltava?	<i>Де він живе: в Києві чи в Полтаві?</i>
Is he a doctor or an engineer?	<i>Він лікар чи інженер?</i>

Якщо альтернативне запитання стосується підмета, то допоміжне або модальне дієслово вживається також і перед другим підметом. Таке запитання вимагає короткої відповіді:

– Do you work there or does your brother? – My brother does .	– <i>Ви там працюєте чи ваш брат?</i> – <i>Мій брат.</i>
---	---

РОЗДІЛОВІ ЗАПИТАННЯ (DISJUNCTIVE QUESTIONS)

Розділове запитання складається з двох частин. Перша частина – розповідне речення в стверджувальній або заперечній формі, друга – коротке загальне запитання, що складається з підмета, вираженого особовим займенником, який відповідає підмету першої частини, та допоміжного або модального дієслова. Якщо присудком першої частини є дієслово в the Present Indefinite або в the Past Indefinite (крім дієслів **to be** і **to have**), то в другій частині вживаються відповідні форми допоміжного дієслова **to do**.

Якщо перша частина розділового запитання має *стверджувальну форму*, то в другій частині вживається *заперечна форма*, а після *заперечної першої частини* – *друга частина* має *стверджувальну форму*. Перша частина розділового запитання має стверджувальну форму, якщо той, хто запитує, сподівається на стверджувальну відповідь, і заперечну, якщо передбачається заперечна відповідь:

You have brought your luggage with you, haven't you?	<i>Ви привезли з собою свій багаж, чи не так?</i>
You haven't seen him yet, have you?	<i>Ви ще не бачили його, чи не так?</i>
– But she loves you, doesn't she? – I didn't say that, did I?	– <i>Але вона любить вас, правда?</i> – <i>Я не казав цього, чи не так?</i>
You want some money, don't you?	<i>Вам потрібні гроші, правда?</i>

Відповіді на розділові запитання зазвичай короткі і можуть виражати як згоду, так і незгоду з мовцем.

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

Як і в заперечній формі загальних запитань, використання **yes** і **no** у розділових запитаннях в українській та англійській мовах не збігаються:

– You don't speak French, do you? – No, I don't. – Yes, I do.	– <i>Ви не говорите французькою, чи не так?</i> – <i>Ні, не говорю.</i> – <i>Ні, говорю.</i>
---	--

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАПИТАННЯ (SPECIAL QUESTIONS)

Запитання до окремих членів речення називаються **спеціальними**. Вони починаються питальними словами **who** *хто*; **what** *що, який*; **where** *де, куди*; **how many** *скільки* та ін.

Серед спеціальних запитань розрізняють:

- а) запитання до різних членів речення, крім підмета і його означення;
- б) запитання до підмета і його означення.

• У запитаннях до різних членів речення після питального слова порядок слів такий самий, як у загальних запитаннях: допоміжне або модальне дієслово, підмет, основне дієслово, потім усі інші члени речення:

<i>Where do you live?</i>	<i>Де ви живете?</i>
<i>How did you meet her?</i>	<i>Як ви зустріли її?</i>
<i>What did you do this afternoon?</i>	<i>Що ви робили цього полудня?</i>
<i>How long have you known him?</i>	<i>Як довго ви знаєте його?</i>

• У спеціальних запитаннях, що стосуються підмета або його означення, порядок слів, як у розповідному реченні – прямий; допоміжне дієслово **to do** в the Present Indefinite і в the Past Indefinite не вживається. Спеціальні запитання до підмета починаються питальними займенниками **who?** (*хто?*) або **what?** (*що?*). Вони виконують функцію підмета. Після цих займенників ставиться дієслово, що виконує функцію присудка, який вживається у третій особі однини. Таким чином, у спеціальних запитаннях, що стосуються підмета, зберігається прямий порядок слів:

<i>Who goes to the cinema?</i>	<i>Хто йде у кіно?</i>
<i>What stands in the corner?</i>	<i>Що стоїть у кутку?</i>
<i>Who can speak English?</i>	<i>Хто розмовляє англійською?</i>

Прямий порядок слів зберігається також у спеціальних запитаннях, що стосуються означення підмета. Вони починаються питальними словами **what?** (*який?*), **which?** (*котрий?*, *який?*), **whose?** (*чий?*), **how many?**, **how much?** (*скільки?*), після якого безпосередньо ставиться підмет, а потім присудок:

<i>Whose children are playing in the yard?</i>	<i>Чії діти граються у дворі?</i>
<i>Which pupil is the best?</i>	<i>Котрий учень найкращий?</i>
<i>What pencil is on the table?</i>	<i>Який олівець на столі?</i>

На спеціальні запитання, як правило, даються повні відповіді. При цьому члени речення, виражені іменниками, замінюються займенниками:

<i>What did the teacher read to the pupils yesterday?</i> – He read an interesting book about animals.	<i>Що учитель читав вчора учням?</i> – <i>Він читав цікаву книжку про тварин.</i>
--	--

Можливі також відповіді, що складаються з одного слова (або групи слів), якого (яких) стосується запитання:

– When did the teacher read you an interesting story about animals? – Yesterday .	– Коли вчитель прочитав вам цікаве оповідання про тварин? – Вчора.
--	---

Відповіді на запитання, що стосується підмета або його означення, зазвичай даються в короткій формі. Вони складаються з підмета і присудка, вираженого допоміжним чи модальним дієсловом:

Who is reading a book? – My sister is .	<i>Хто читає книжку? – Моя сестра.</i>
Who can do it? – He can .	<i>Хто може це зробити? – Він.</i>
What book is on the table? – An interesting book is .	<i>Що за книжка на столі? – Цікава книжка.</i>

12.2. СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ (THE COMPOSITE SENTENCE)

Складне речення – це речення, яке має дві (або більше) граматичні основи, тобто складається з двох або більше простих речень. Складні речення поділяють на:

- **Складні безсполучникові:**

The information was received in time; the police reacted immediately.	<i>Інформація надійшла вчасно; поліція відреагувала миттєво.</i>
The sky was grey that day, I was in no mood to go out.	<i>Небо того дня було сірим, я був не в настрої виходити на вулицю.</i>

- **Складні сполучникові (складносурядні, складнопідрядні):**

I was scared, and my friends were trying to calm me down that night.	<i>(складносурядне) Я злякався, і мої друзі намагалися заспокоїти мене тієї ночі.</i>
Ann left because she disliked our boring conversation.	<i>(складнопідрядне) Ганна пішла, бо їй не сподобалися наші нудні балачки.</i>

- **Складні з різними видами зв'язку:**

The atmosphere was depressing, but we felt that something was going to change soon.	<i>Атмосфера була гнітючою, але ми відчували, що щось скоро має змінитися.</i>
---	--

12.2.1. СКЛАДНОСУРЯДНЕ РЕЧЕННЯ (THE COMPOUND SENTENCE)

Складносурядне речення складається з двох або більше не підпорядкованих одне одному речень, які об'єднуються за допомогою сполучників (див. граматичну тему 17 «Сполучник») або без них. Між реченнями, що входять до складу безсполучникового складносурядного речення, ставиться кома або крапка з комою:

I rang him up and he came to me in an hour.	<i>Я йому подзвонив, і він прийшов до мене через годину.</i>
I rang him up, he came to me in an hour.	<i>Я йому подзвонив, він прийшов до мене через годину.</i>

12.2.2. СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ (THE COMPLEX SENTENCE)

Складнопідрядне речення складається з головного (**the Principal Clause**) та одного чи кількох підрядних (**the Subordinate Clause**), які приєднуються до головного за допомогою сполучників підрядності або сполучникових слів (*див. граматичну тему 17 «Сполучник»*).

Підрядні речення виконують функцію одного з членів речення і, відповідно до цього, бувають підметовими, присудковими, означальними й обставинними:

It is strange that he is a good sportman.	(підметове) Дивно, що він добрий спортсмен.
The question is whether he knows French.	(присудкове) Питання в тому, чи знає він французьку мову.
She told us that she felt ill.	(додаткове) Вона сказала нам, що почуває себе хворою.
I have bought the book that I was looking for.	(означальне) Я купив книгу, яку шукав.
As I was going home, I met my old friend.	(обставинне) Коли я йшов додому, зустрів свого давнього друга.

PRACTICE

Exercise 1. *Arrange the words given in the correct order to make up sentences.*

1. let / to / my parents / all-night parties / don't / go / me.
2. of the puppy / us / all / smile / behavior / the / made.
3. so her father / ring / bought / for her / the / Martha liked / it.
4. for long / wouldn't like / I / remain / to / a shop-assistant.
5. provided / all letters / please / in the files / put.
6. brought / the team / Patricia / all her experience.
7. brought / to the team / Patricia / all her experience.
8. has become / very / a / good-looking / the secretary / woman.
9. named / Steven / their first child / the Smiths.
10. to stand up / when / enters / he / students / expects / the teacher / the classroom.
11. a / the coach / new / recommended / trying / programme / first.
12. into the drawer / amazing / she placed / crystal / ball / the / carefully wrapped.
13. has been elected / new / the USA / Barak Obama / of / President / the.
14. favourite Chinese vase / the / broke / portrait / Aunt Jessie / our / of.
15. can / cheap / camping / we / stay / a / or / in / go.

Exercise 2. *Each sentence below contains a mistake. Find and correct it.*

1. The smell of meat cooking drives absolutely mad my dog.
2. Our friends kindly helped move us our fridge into the new flat.

3. Steven didn't believe Michelle when he told her he was going on a long business trip again.
4. It is well-known that memory improves learning new words.
5. The cat was chasing the dog and finally drove it on a tall tree.
6. Please leave in the cloak-room your clothes before entering the assembly hall.
7. The army officer granted to the civilian's car access.
8. The administration recommends that you keep safe your belongings by leaving them in the lockers.
9. The winners proudly showed to their fans their prize.
10. The assistant manager eagerly explained us the problem.

Exercise 3. Make interrogative forms of the sentences below.

1. You live in a big house. 2. He reads much. 3. He worked much yesterday. 4. She will take this book from the library tomorrow. 5. My brother studied English last year. 6. My friends will go to the canteen in 2 hours. 7. Ann and Nick came to Paris last year.

Exercise 4. Fill in the blanks with necessary interrogative words who or what.

1. ... says that? 2. ... do you say? 3. ... do you study? 4. ... studies well? 5. ... do you like? 6. ... wants to take this pen? 7. ... opens the window?

Exercise 5. Make proper questions to the suggested answers below.

1. No, there were no mistakes in his dictation. 2. Yes, the Dnieper is a wide river. 3. No, the museum is not on this side of the street. 4. No, he doesn't remember the meaning of that word. 5. He lives here. 6. No, the answer was wrong.

Exercise 6. Put the questions to all the words of the sentence.

1. The boy studies well. 2. My brother traveled by bus last summer. 3. We like our dinner. 4. I shall listen to the radio. 5. Ann reads a book in the library. 6. We go to the Institute every day. 7. They will see this film next week.

Exercise 7. Complete the disjunctive questions with suitable words.

1. You will travel by train, ...? 2. They are not in town, ...? 3. We shall see you tomorrow, ...? 4. You don't know her, ...? 5. Do you like summer, ...? 6. He doesn't attend the lessons of Music, ...? 7. She did it yesterday, ...?

Exercise 8. Transform the general questions into alternative questions.

1. Did you get up at 7 o'clock yesterday?(8) 2. Is the door red? (green) 3. Do you watch TV every day? (go to the library) 4. Do you like folk music? (rock) 5. Will you go to the south? (your friend) 6. Is it 1000 miles from your town to Kiev? (700) 7. Did you watch a comedy last week? (thriller)

Exercise 9. Make general questions to complete the situations below.

1. ... (know) where the church is? – Yes, I do. It's round the corner.
2. ... (have) any questions? – No, I don't. Everything is quite clear.
3. ... (arrive) already? – Not yet. They are still on the way.
4. ... (swim) when you were a child? – No, I couldn't.
5. ... (have got) any French books at home? – No, I haven't. I always borrow them from the library.
6. ... (travel) to Spain alone? – Yes, I will. My parents don't want to go with me.
7. ... (like) roses? – Yes, I do. They are my favourite flowers.
8. ... (go) to the exhibition last Sunday? – No, we didn't. We had much to do in the garden.
9. ... (tell) me the time? – Yes, it's half past eight.
10. ... (decide) to get married? – Not yet. It's surprising since they have been dating for two years already.
11. ... (be going) anywhere now? – Yes, I'm in a hurry home.
12. ... (like) the film? – Well, I had expected to see something more thrilling.
13. ... (come back) soon? – Yes, honey, Daddy is on the way home now.
14. ... (ever / be) to Paris? – Yes, I went there with my friends last May.
15. ... (be) very crowded? – Yes, there were too many people on the train.
16. ... (have) children? She looks so young!
17. ... (believe) her? – Not a word. She's a liar.
18. ... (help) me with the dictionaries, please? – Certainly.
19. ... (snow) outside? – No, but it looks like rain.
20. ... (feel) cold? – A little. Can I have a cup of hot tea?

Exercise 10. Complete the special questions with suitable words.

1. ... is Jack doing? – He's very well, thank you.
2. ... do you look so upset? – I have just failed an exam.
3. ... does your cousin look like? – She is a tall nice-looking girl.
4. ... had been here before they built the hotel?
5. ... points did you score in the test yesterday?
6. ... was your best friend at school?
7. ... of the books is yours?
8. ... car is parked in front of the restaurant?
9. ... have you been all this time, Lucy?
10. ... are you going to tell him about?
11. ... is he? – Hm, he looks to be Susan's boy-friend.
12. ... is he? – He is a journalist.
13. ... bike is better: the black or the red one?
14. ... would you like to see at the party?
15. ... do you live from the office? – Quite far.

Exercise 11. Complete the sentences with suitable expressions below.

<i>What time</i>	<i>What colour of eyes</i>	<i>What make</i>	<i>What sort of</i>
<i>Who</i>	<i>What size of</i>	<i>How long</i>	<i>What colour.</i>

1. ... hats do you like?
2. ... is her lipstick?

3. ... gave you this ring?
4. ... does the bus arrive in London?
5. ... shoes do you wear?
6. ... does he have?
7. ... is your Dad's car?
8. ... have you been waiting in the office?

Exercise 12. Finish the sentences below with proper question tags.

1. I was right, ...?
2. They look like real flowers, ...?
3. There is light in the windows, ...?
4. Sue has no plans for the week-end, ...?
5. He understood nothing from the letter, ...?
6. It's not raining any more, ...?
7. Everybody is waiting outside, ...?
8. I am your best friend, ...?
9. You had finished everything by noon, ...?
10. Place the books on the top shelf, ...?
11. Nothing has changed since we left, ...?
12. He will be punished, ...?
13. Let's change our plans a little, ...?
14. He can play the violin, ...?
15. Nobody wanted to miss the match, ...?
16. It is going to snow later tonight, ...?
17. Sam doesn't look well, ...?
18. The neighbours have been unbearable, ...?
19. Have a cup of coffee, ...?
20. Mark can hardly breathe, ...?

Exercise 13. Complete the sentences with the proper words:

screw-driver	brother	fruit	theatre	started	Edinburgh
water polo	turkey	white-water rafting	thriller		

1. Will you go to the cinema or to the tonight?
2. Would you prefer to watch a comedy or a?
3. Does he or his work downtown?
4. Are you going to cook chicken or for Christmas?
5. Shall I buy vegetables or at the market?
6. Does your friend go in for swimming or?
7. Is London or your favorite city?
8. Do you use a hammer or a to fix the shelf?
9. Have you already finished or just doing your homework?
10. Have you always been fond of bungee-jumping or?

Exercise 14. Match the beginnings (1-10) and the endings (a-j) of the sentences.

1. The clown kept on falling over, ____.

2. He said something rude, ____.
3. You must either take it away from here, ____.
4. The team not only lost the game, ____.
5. We are busy this week, ____.
6. This month I have spent too much money, ____.
7. We all wanted to see Justin Bieber at the concert, ____.
8. Neither will I join you on the journey, ____.
9. You must wear a warmer jacket, ____.
10. I had never seen Mr. Paterson, ____.

- a) but we promise to finish the repairs next Friday.
- b) but she didn't take offence.
- c) and now I have to economize on everything.
- d) or you will catch a cold.
- e) or I will report to the police.
- f) but I immediately recognized him by your description.
- g) and it made everybody laugh.
- h) nor will I recommend Mike to go with you.
- i) but all the tickets had been sold out.
- j) but they also put their coach's career at stake.

Exercise 15. Choose the correct conjunction to complete the sentences below.

1. Who is that handsome man *which/who* is standing over there?
2. Do the washing – up *while/until* I am working in the garden.
3. *Despite/Although* he was exhausted, he went on working.
4. He didn't understand the instructions *so/because* he was deaf.
5. He did military service *after/when* he went to college.
6. We'll have no new information *as soon as/until* Sam calls.
7. That's *what/which* I wanted to ask you.
8. Unfortunately, I haven't heard from him *after/since* he moved to Los Angeles.
9. *Despite/As* it was rather sunny, I felt cold outside.
10. *Because/As* he dropped from school at an early age, he can't find a good job now.
11. Why didn't anybody tell me *whether/why* I should include this information in the application form or not?
12. Now *when/that* I know all the truth, I cannot share my secrets with Andre any more.
13. I find it absolutely impossible to conceive *that/what* was in that letter from the late Mr. Mortimer.
14. *While/Whereas* you were away, we had to fight for our survival in the city.
15. We could hardly see the man *whom/whose* bag was on the floor in the far corner of the carriage.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Complete each question with the most suitable ending.

1. He likes reading, ...
 - a) is he?
 - b) isn't he?
 - c) doesn't he?
 - d) does he?

2. They aren't hungry, ...
 - a) are they? b) aren't they? c) don't they? d) do they?
3. You can't speak English, ...
 - a) can't you? b) can you? c) are you? d) don't you?
4. She has already cleaned her shoes, ...
 - a) doesn't she? b) didn't she? c) has she? d) hasn't she?
5. You are cold, ...
 - a) aren't you? b) don't you? c) do you? d) are you?
6. It was a nice day, ...
 - a) isn't it? b) was it? c) didn't it? d) wasn't it?
7. You won't go to school tomorrow, ...
 - a) don't you? b) won't you? c) aren't you? d) will you?
8. The Smiths bought a car last week, ...
 - a) haven't they? b) did they? c) didn't they? d) do they?
9. There are a lot of butterflies in the fields, ...
 - a) aren't there? b) are there? c) are they? d) aren't they?
10. You could sing well when you were a child, ...
 - a) can't you? b) aren't you? c) didn't you? d) couldn't you?

Test 2. Read the sentences below. Choose the correct answer (a,b,c or d).

1. What is the weather like in Canada? How often ____ there?
 - a) does it snow; c) does it snows;
 - b) snow it; d) it snows.
2. Which team ____ the game?
 - a) did it win; c) did win;
 - b) won; d) won it.
3. Unfortunately the driver ____ the red light.
 - a) didn't saw c) didn't see;
 - b) no saw; d) saw not.
4. You haven't eaten your pudding. ____ it?
 - a) Are you no want; c) Do you no want;
 - b) Don't want to; d) Don't you want.
5. I really enjoyed the disco. It was great, ____?
 - a) is it; c) isn't it;
 - b) was it; d) wasn't it.
6. Let's go skiing all together, ____?
 - a) do we; c) shall we;
 - b) are we; d) will we.
7. ____ do you normally wear?
 - a) What is the size shoes; c) What size shoes;
 - b) What is the size of shoes; d) What size of shoes.
8. ____ there were so many people at the party, I felt lonely.
 - a) However; b) As; c) Although; d) Despite of.
9. He won't get any money ____ he finishes the project.
 - a) if; b) in case; c) unless; d) when.
10. I'm interested in economics, ____ I wouldn't like to work in a bank.
 - a) so; b) and; c) because; d) but.

Test 3. Read the sentences below. For gaps (1-13) choose the correct answer (A, B, C or D).

Judy: (1) ___ we go to the party tonight?

Lisa: (2) ___ giving a party?

Judy: Susan. You know her, (3) ___ you?

Lisa: I (4) ___ sure. Has she got long dark hair?

Judy: Yes, she (5) ___. And she is quite tall. (6) ___ you spoken to her?

Lisa: No, I don't think (7) ___. But I know who you mean. There are two sisters, Susan and Janet. They're twins, (8) ___?

Judy: Yes, that's right.

Lisa: (9) ___ one is Susan?

Judy: Oh, I (10) ___ know. They both look the same. I can't always tell them apart.

Lisa: (11) ___ can I. In any case, I haven't been invited to the party.

Judy: That (12) ___ matter.

Lisa: OK. (13) ___ go to it then, shall we?

1	A) Do	B) Let	C) Would	D) Shall
2	A) What's	B) Who's	C) Whose	D) Where's
3	A) don't	B) know	C) so	D) do
4	A) have no	B) am no	C) am not	D) do not
5	A) got	B) has	C) so	D) does
6	A) Haven't	B) Having	C) Not	D) Hadn't
7	A) it	B) neither	C) so	D) yes
8	A) is it	B) are they	C) right	D) aren't they
9	A) What	B) Which	C) Who	D) Which of
10	A) don't	B) no	C) not	D) doesn't
11	A) neither	B) not	C) so	D) no
12	A) don't	B) isn't	C) not	D) doesn't
13	A) Could we	B) Let's	C) Shall we	D) Let we

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Ти міг би забрати дітей із школи? 2. За кого вона вийшла заміж? 3. Тобі сподобалась конференція? 4. Повечеряємо разом? 5. Ти не заперечуєш, якщо я скористаюся твоїм автомобілем ввечері? 6. Хто автор цієї повісті? 7. Ти вже знаєш найсвіжіші новини, чи не так? 8. Як виглядає той, кого я маю зустріти в аеропорту? 9. Для чого використовується цей пристрій? 10. Ви знали, що у дитини алергія на цитрусові? 11. Скільки людей працюватимуть у цій компанії? 12. Хто з вас народився у 1986 році? 13. Кому належать ці речі? 14. Чому ти вчора не прийшов на зустріч? – Зустріч перенесли. Тобі ніхто не сказав? 15. Не іди без мене, добре? 16. Дай мені знати, як тільки зможеш, добре?

Activity 2. Translate into English.

1. Він стане юристом, коли підросте. 2. Ти знаєш, коли прибуває поїзд? 3. Мені нікуди іти. 4. Ніхто не зможе допомогти нам. 5. Їм не дозволили виліт, поки не покращилась погода. 6. Ти застудишся, якщо гулятимеш під дощем. 7. Вона буде дуже задоволена, якщо вступить

до академії. 8. Вона встигла приготувати вечерю до приїзду гостей. 9. Не виходь, доки не завершиш переклад. 10. Вона заощаджувала для того, щоб купити нову квартиру. 11. Вони поспішали, щоб не пропустити останній потяг. 12. Незважаючи на застуду, вона пішла на роботу. 13. Богдан не зможе брати участь у змаганнях, оскільки він зламав ногу. 14. Було настільки холодно, що річки замерзли. 15. Який ж він розумний! Як вільно він розмовляє!

Activity 3. Translate into English.

1. Познайомтесь! Це пані Оксана, чия донька працює у видавництві. 2. Ось готель, в якому зазвичай зупиняються знаменитості. 3. Ось вікно, котре було розбите минулого тижня. 4. Пані Гантер, яка працює у відділі кадрів, отримала підвищення. 5. Він захоплюється полюванням. Як і його дідусь. (So does his ...) 6. Діти не люблять рибу. Як і я. 7. Мені не сподобалась вечеря у ресторані вчора. – Мені також, вона була пересмажена. 8. Йому хтось зателефонував. Саме тому він покинув вечірку так рано. 9. Все, що мені потрібно – це побути насамоті. (What I need is...) 10. Це була така складна тема, що діти не одразу зрозуміли її. 11. Тобі не слід гаяти так багато часу, інакше ти провалиш іспити. 12. Ти говориш так швидко, що я й половини не розумію. 13. Вони часто запізнюються через затори на дорозі. 14. Оскільки підійшов кінець навчального року, студенти почали планувати свої канікули. 15. Як тобі вдається так мало спати і так добре виглядати.

Activity 4. Translate into English.

Дорогий Юра!

Я чудово проводжу час в Англії, *незважаючи на* погану погоду! Ми щасливо приземлились у Лондоні, *хоча й* літак затримався на годину. Мені тут дуже подобається, *хоча* я сумую за Україною. Завтра мій одногрупник повертається додому, *як* у мене ще є три дні. Я збираюсь відвідати Букінгемський Палац, *незважаючи на те, що* вже був там. Думаю, що шкодуватиму, *якщо* не побачу усе ще раз. З нетерпінням чекаю повернення додому, *тоді як* мій друг зовсім не хоче повертатись.

До зустрічі!

Олег.

GRAMMAR 13

ПАСИВНИЙ СТАН ДІЄСЛОВА (THE PASSIVE VOICE)

В англійській мові дієслова вживаються в **активному стані (the Active Voice)** і **пасивному (the Passive Voice)**.

• Якщо підметом речення є суб'єкт дії, то дієслово-присудок вживається в активному стані:

My brother wrote this letter yesterday.	<i>Мій брат написав цього листа вчора.</i>
--	--

• Якщо підмет речення означає особу або предмет, на які спрямовано дію іншої особи або предмета, то дієслово-присудок вживається в пасивному стані:

This letter was written yesterday.	<i>Цей лист був написаний учора.</i>
---	--------------------------------------

THE COMPARATIVE USAGE OF VOICES

Present Simple

am / is / are + done / cleaned ...

Active: *Somebody **cleans** this room every day.*

Passive: *This room **is cleaned** every day.*

Past Simple

was / were + done / cleaned ...

Active: *Somebody **cleaned** this room yesterday.*

Passive: *This room **was cleaned** yesterday.*

Future Simple

shall / will be + done / cleaned...

Active: *Somebody will clean this room tomorrow.*

Passive: *This room will be cleaned tomorrow.*

Present Continuous

am / is / are being + done / cleaned...

Active: *Somebody is cleaning the room at the moment.*

Passive: *The room is being cleaned at the moment.*

Past Continuous

was / were being + done / cleaned...

Active: *Somebody was cleaning the room when I arrived.*

Passive: *The room was being cleaned when I arrived.*

Present Perfect

have / has been + done / cleaned...

Active: *The room looks nice. Somebody has cleaned it.*

Passive: *The room looks nice. It has been cleaned.*

Past Perfect

had been + done / cleaned...

Active: *The room looked much better. Somebody had cleaned it.*

Passive: *The room looked much better. It had been cleaned.*

Future Perfect

shall / will have been + done / cleaned...

Active: *The room will look much better. Somebody will have cleaned it.*

Passive: *The room will look much better. It will have been cleaned.*

Усі часові форми пасивного стану в англійській мові утворюються з відповідних часів допоміжного дієслова **to be** та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова (до основи правильного дієслова додається закінчення **-ed**; а якщо дієслово неправильне, то використовуємо третю форму у таблиці неправильних дієслів). Часові форми пасивного стану вживаються за тими самими правилами, що й відповідні часи активного стану (див. вживання часів активного стану).

➤ **The Present (Past, Future) Indefinite Passive** утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Present (Past, Future) Indefinite та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова. Часи групи **Indefinite** пасивного стану, як і активного, виражають одноразову, повторювану або постійну дію в теперішньому, минулому або майбутньому часі і вживаються для вираження майбутньої дії в підрядних реченнях часу та умови.

• The Present Indefinite Passive

I **am** examined.

He (she, it) **is** examined.

We (you, they) **are** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter is sent . – Листа відправлено.	Is the letter sent? – Листа відправлено?	The letter isn't sent . – Листа не відправлено.
The books are translated . – Книжки перекладено.	Are the books translated? – Книжки перекладено?	The books aren't translated . – Книжки не перекладено.
The work is done . – Роботу зроблено.	Is the work done? – Роботу зроблено?	The work isn't done . – Роботу не зроблено.

• The Past Indefinite Passive

I (he, she, it) **was** examined.

We (you, they) **were** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter was sent yesterday. – Листа відправлено вчора.	Was the letter sent yesterday? – Листа відправлено вчора?	The letter wasn't sent yesterday. – Листа не відправлено вчора.
The telegrams were received last week. – Телеграми було отримано минулого тижня.	Were the telegrams received last week? – Телеграми було отримано минулого тижня?	The telegrams weren't received last week. – Телеграми не було отримано минулого тижня.
The work was done 2 hours ago. – Роботу було зроблено 2 години тому.	Was the work done two hours ago? – Роботу було зроблено 2 години тому?	The work wasn't done 2 hours ago. – Роботу не було зроблено 2 години тому.

• The Future Indefinite Passive

I (we) **shall be** examined.

He (she, it, you, they) **will be** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter will be sent tomorrow. – <i>Листа буде відправлено завтра.</i>	Will the letter be sent tomorrow? – <i>Листа буде відправлено завтра?</i>	The letter won't be sent tomorrow. – <i>Листа не буде відправлено завтра.</i>
The books will be translated next month. – <i>Книжки буде перекладено наступного місяця.</i>	Will the books be translated next month? – <i>Книжки буде перекладено наступного місяця?</i>	The books won't be translated next month. – <i>Книжки не буде перекладено наступного місяця.</i>
The work will be done in 2 hours. – <i>Роботу буде зроблено через 2 години.</i>	Will the work be done in 2 hours? – <i>Роботу буде зроблено через 2 години?</i>	The work won't be done in 2 hours. – <i>Роботу не буде зроблено через 2 години.</i>

➤ **The Present (Past) Continuous Passive** утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Present (Past) Continuous та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова.

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

The Future Continuous в пасивному стані *не вживається*.

Часи групи **Continuous** пасивного стану, як і активного, виражають *тривалу дію*, що відбувається в *якийсь момент або період часу в теперішньому чи минулому*.

• The Present Continuous Passive

I **am being** examined.

He (she, it) **is being** examined.

We (you, they) **are being** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter is being read now. – <i>Листа читають зараз.</i>	Is the letter being read now? – <i>Листа читають зараз?</i>	The letter isn't being read now. – <i>Листа не читають зараз.</i>
The pictures are being shown to us. – <i>Нам показують картини.</i>	Are the pictures being shown to us? – <i>Нам показують картини?</i>	The pictures aren't being shown to us. – <i>Нам не показують картини.</i>

• The Past Continuous Passive

I (he, she, it) **was being** examined.

We (you, they) **were being** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter was being read at that moment. – <i>Листа читали у той час.</i>	Was the letter being read at that moment? – <i>Листа читали у той час?</i>	The letter wasn't being read at that moment. – <i>Листа не читали у той час.</i>
The pictures were being shown to us at 5 p.m. – <i>Нам показували картини о п'ятій годині.</i>	Were the pictures being shown to us at 5 p.m.? – <i>Нам показували картини о п'ятій годині?</i>	The pictures weren't being shown to us at 5 p.m. – <i>Нам не показували картини о п'ятій годині?</i>

➤ **The Present (Past, Future) Perfect Passive** утворюється з допоміжного дієслова **to be** в the Present (Past, Future) Perfect та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова. Часи групи **Perfect** пасивного стану, як і активного, виражають дію, що *передуює іншій дії або якомусь моменту в теперішньому, минулому або майбутньому часі*. Крім цього, перфектні часи, особливо *Present Perfect Passive*, вживаються для *підкреслення результату дії, що відбулася*.

- **The Present Perfect Passive**

I (we, you, they) **have been** examined.

He (she, it) **has been** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter has already been sent . – <i>Листа вже відправлено.</i>	Has the letter been sent yet? – <i>Листа вже відправлено?</i>	The letter hasn't been sent yet. – <i>Листа ще не відправлено.</i>
The telegrams have been received this week. – <i>Телеграми отримані цього тижня.</i>	Have the telegrams been received this week? – <i>Телеграми отримані цього тижня?</i>	The telegrams haven't been received this week. – <i>Телеграми не отримані цього тижня.</i>

У питально-заперечній формі допоміжне дієслово (або перше допоміжне дієслово в складеній формі) ставиться перед підметом, а частка **not** – після підмета:

- ✓ **Is** the letter **not written**? – *Листа не написано?*
- ✓ **Has** the telegram **not been sent**? – *Телеграму не відіслано?*

- **The Past Perfect Passive:**

I (he, she, it, we, you, they) **had been** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter had been written by 9 p.m. – <i>Листа написали до дев'ятої години.</i>	Had the letter been written by 9 p.m.? – <i>Листа написали до дев'ятої години?</i>	The letter hadn't been written by 9 p.m. – <i>Листа не написали до дев'ятої години.</i>
The telegrams had been received before he came. – <i>Телеграми були отримані до того, як він прийшов.</i>	Had the telegrams been received before he came? – <i>Телеграми були отримані до того, як він прийшов?</i>	The telegrams hadn't been received before he came. – <i>Телеграми не були отримані до того, як він прийшов.</i>

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

Часові форми групи **the Perfect Continuous** у пасивному стані не вживаються. Замість *the Present Perfect Continuous* та *the Past Perfect Continuous*, відповідно вживаються *the Present Perfect* і *the Past Perfect Passive*.

- **The Future Perfect Passive**

I (we) **shall/will have been** examined.

He (she, it, you, they) **will have been** examined.

Стверджувальна форма	Питальна форма	Заперечна форма
The letter will have been written by 9 p.m. – Листа напишуть до дев'ятої години.	Will the letter have been written by 9 p.m.? – Листа напишуть до дев'ятої години?	The letter won't have been written by 9 p.m. – Листа не напишуть до дев'ятої години.
The telegrams will have been received before he comes. – Телеграми будуть отримані до того, як він прийде.	Will the telegrams have been received before he comes? – Телеграми будуть отримані до того, як він прийде?	The telegrams won't have been received before he comes. – Телеграми не будуть отримані до того, як він прийде.

➤ **The Future Indefinite-in-the-Past Passive** і **the Future Perfect-in-the-Past Passive** утворюються так само, як і the Future Indefinite Passive та the Future Perfect Passive, але замість допоміжних дієслів **shall/will** вживаються відповідно **should/would**.

- **The Future Indefinite-in-the-Past Passive**

I (we) **should/would be** examined.

He (she, it, you, they) **would be** examined.

- **The Future Perfect-in-the-Past Passive**

I (we) **should/would have been** examined.

He (she, it, you, they) **would have been** examined.

❖ **NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!**

Отже, в пасивному стані вживаються чотири часові форми групи Indefinite, дві часові форми групи Continuous та чотири часові форми групи Perfect, які можна подати у вигляді таблиці (наводиться лише третя особа однини з займенником **it**, що може означати a letter, a book, a novel, a poem тощо).

	Present	Past	Future	Future in-the-Past
Indefinite	<i>It is written</i>	<i>It was written</i>	<i>It will be written</i>	<i>It would be written</i>
Continuous	<i>It is being written</i>	<i>It was being written</i>	-	-
Perfect	<i>It has been written</i>	<i>It had been written</i>	<i>It will have been written</i>	<i>It would have been written</i>

PRACTICE

Exercise 1. *Define the tense of the verb-predicate.*

1. The books **were taken** from the central library. 2. An interesting problem **was discussed** at the lecture. 3. The newspapers **are usually brought** in the morning. 4. When **was** Lviv State University of Internal Affairs **founded**? 5. All the work **will be done** by automatic machinery. 6. The experiments **will be completed** by the end of the week. 7. He **was asked** many questions at the exam. 8. The temperature **has been maintained** at the point of 20 degrees since the beginning of the experiment. 9. The new apparatus **had** already **been installed** when the delegation arrived. 10. He **has been interested** in history since his childhood. 11. The explanation of these strange facts **hasn't been received** by the evening. 12. From his early childhood Pierre Curie **had been fascinated** by science. 13. Dinner **will have been cooked** by the time you return. 14. The bed **had not been lain** on. 15. Don't come in! The patients **are being examined**.

Exercise 2. *Ask as many questions to each sentence as you can.*

1. The students are asked many questions at the lessons. 2. She is often visited by her friends. 3. The students of our group will be shown a new film tomorrow. 4. Your letter was answered yesterday. 5. A new experiment of that scientist has been recently shown in our university.

Exercise 3. *Complete the sentences below with the correct form (the Present, the Past or the Future Indefinite Passive) of the verbs in brackets.*

1. Bread (to eat) every day. 2. The letter (to receive) yesterday. 3. I (to ask) at the lesson yesterday. 4. I (to give) a very interesting book at the library last Friday. 5. Many houses (to build) in our town every year. 6. This work (to do) tomorrow. 7. This text (to translate) at the last lesson. 8. These trees (to plant) last autumn. 9. Many interesting games always (to play) at our PT lessons. 10. This bone (to give) to my dog tomorrow. 11. We (to invite) to a concert last Saturday. 12. My question (to answer) yesterday. 13. Hockey (to play) in winter. 14. Mushrooms (to gather) in autumn. 15. Many houses (to burn) during the Great Fire of London. 16. His new book (to finish) next year. 17. Flowers (to sell) in shops and in the streets. 18. Lviv (to found) in 1256.

Exercise 4. *Turn the following into the Passive Voice.*

1. A marble pavilion protects the house. 2. The boys will paint the roof of the house. 3. Her daughters gave her three dishes as a birthday present. 4. Our mother tells us children's stories every evening. 5. A boy showed her the way. 6. They will send us a box of fruit. 7. Five or six small children followed them. 8. We shall do the translation in the evening. 9. The police arrested the thief last night. 10. The students of our school plant the new trees every year.

Exercise 5. *Complete the sentences below with the correct form (the Present, the Past or the Future Continuous Active or Passive) of the verbs in brackets.*

1. They (to study) the subject when I joined them. 2. According to the information we have the plan (to carry out) successfully. 3. The last telegrams (to type) now. 4. The negotiations still

(to conduct)? According to the press they (to come) to an end. 5. If you want to have this book go to the shop at once. It (to sell) there now. 6. What (to happen) in the library now? New books (to discuss). 7. The teacher told that the students were not attentive when the rule (to explain). 8. All necessary information (to store) in the computer. 9. The problem of the future of human civilization on the Earth (to research) steadily by the scientists throughout the world. 10. When the teacher entered the classroom, the book (to discuss) by students.

Exercise 6. Complete the sentences with the correct forms of the verbs in brackets.

1. Now the letter ___ (look) for everywhere. 2. I must go. I ___ (wait) for. 3. The problem ___ (discuss) now. 4. The pupils ___ (tell) the story of Washington at the moment. 5. The other students ___ (examine) at the moment. 6. The criminal ___ (arrest) by the police at the moment. 7. Look! The carpets ___ (clean). 8. The news ___ (tell) at this moment. 9. When he entered we ___ (show) the pictures of New-York. 10. The new work ___ (do) by the librarians yesterday morning. 11. The tickets ___ (sell) when I came. 12. She ___ (help) by her classmates at the moment. 13. He said the documents ___ (sign) by the manager tomorrow at 10 a.m. 14. The goods ___ (examine) when we return. 15. When I arrived in that city the house ___ (built).

Exercise 7. Complete the sentences with the correct forms of the verbs in brackets. Be carefull with the negatives.

A. 1. The guests ___ (already/show) the places of interest in the city. 2. The chance ___ (give) to him this month. 3. This article ___ (just/refer to). 4. This talk ___ (start) by our opponents this week. 5. ___ (your car/repair) yet? 6. I ___ (just/invite) to the wedding. 7. The bags ___ (leave) in the left-luggage office today. 8. His film ___ (show) recently. 9. ___ (he/see) by anybody in the last few days? 10. She ___ (tell) the truth yet.

B. 1. The girl said that paper ___ (deliver) already. 2. ___ (many motorways/built) before the earthquake? 3. This story ___ (write) by 1937. 4. When we arrived, the floor ___ (already/wash). 5. John ___ (worry) by the news at first but then he got anxious. 6. The doctor ___ (send for) before I came. 7. He said he ___ (help) by his friends before the operation. 8. The teacher said that fact ___ (mention) before. 9. By the time he appeared we ___ (show) a new film. 10. Helen told her friends English and French ___ (teach) in her school before.

C. 1. I'm afraid communication lines ___ (cut) by the end of the storm. 2. The game ___ (stop) before it starts raining hard. 3. The information ___ (tell) by 5 p.m. 4. Our old house ___ (repaint) before I arrive. 5. The building of the shop ___ (complete) by 2005. 6. The book ___ (sell out) by the end of the year. 7. I don't think the film ___ (release) before March, 18. 8. The problem ___ (solve) before the committee makes a decision. 9. Most of the market ___ (lose) by the company by 2016. 10. The employees ___ (pay) the salary by the end of the month.

Exercise 8. Convert the following sentences from the Active into the Passive Voice.

1. He published the book last year.
.....
2. Who wrote this novel?
.....
3. We use these clothes only on special occasions.
.....
4. We have looked for the telegram everywhere.
.....

5. Somebody switched on the light and opened the door.
.....
6. They will give you an answer in some days.
.....
7. Nobody had visited him by 6 p.m.
.....
8. They will finish the work.
.....
9. The pupils can do this exercise without any difficulty.
.....
10. They don't look after the children properly.
.....
11. Someone has stolen Linda's passport in the airport.
.....
12. They will have interviewed all the candidates by 5.
.....
13. They had carried out the research by last month.
.....
14. Someone has cleared up the mess already.
.....
15. They had written about the festival before its opening ceremony.
.....

Exercise 9. Turn the following sentences into the Passive Voice.

1. They make these artificial flowers of silk. 2. Previous climbers had cut steps in the ice. 3. Somebody had cleaned my shoes and brushed my suit. 4. We use this room only on special occasions. 5. You must not hammer nails into the walls without permission. 6. Someone switched on a light and opened the door. 7. Somebody had slashed the picture with a knife. 8. They are pulling down the old theatre. 9. Why hadn't they mended the roof before it fell in? 10. The librarian said that they were starting a new system because people were not returning books. 11. The police asked each of us about his movements on the night of the crime. 12. People must not leave bicycles in the hall. 13. Members may keep the book for three weeks. After that they must return them. 14. The burglars had cut an enormous hole in the steel door. 15. Someone has already told him about it. 16. They rang the church bells as a flood warning. 17. No one can do anything unless someone gives us more information. 18. People are spending far more money on food now than they spent ten years ago. 19. They will say nothing more about the matter if someone returns the stolen gun. 20. It is high time someone told him to stop behaving like a child. 21. A thief stole my dog and brought him back only when I offered £20 reward for him. 22. The judge gave him two weeks in which to pay the fine.

Exercise 10. Complete the sentences with the correct forms of the verbs in brackets.

1. Nick was late for the party, so when he came into the room all the guests ____ (introduce) to each other, some of them ____ (dance) and some ____ (sing) in the next room.
2. This piece of music ____ (know) to me. But it never ____ (play) so wonderfully before.
3. The problem ____ (already/discuss) when you came.
4. It is raining and football ____ (not/play).
5. The students ____ (work) at the laboratory the whole evening yesterday.
6. When I came into the cinema, a new film ____ (show).
7. I was sorry that I ____ (not/tell) you about the show before and was late for the beginning but I ____ (impress) by the end of it greatly.

8. The mother ___ (tell) not to worry about her sick child. He ___ (examine) by the doctor soon.
9. The weather changed for the worst. It ___ (rain) heavily. The windows ___ (break) by a strong wind.
10. It's a very good group. It ___ (teach) by Mr. Smith.
11. I promise that all the formalities ___ (take care of) by our staff.
12. The Eiffel Tower ___ (visit) by two million tourists every year.
13. The glass ___ (break) when the boys ___ (play) football outside.
14. He ___ (never/send) to prison before.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the right answer.

1. English in different parts of the world.
 - a) has been spoken;
 - b) is being spoken;
 - c) is spoken;
 - d) will be spoken.
2. The letter just
 - a) has...been sent;
 - b) was...sent;
 - c) is...sent;
 - d) is...being sent.
3. I often to their parties.
 - a) invite;
 - b) am...invited;
 - c) have...been invited;
 - d) was...been invited.
4. By three o'clock everything
 - a) was prepared;
 - b) had been prepared;
 - c) has been prepared;
 - d) is prepared.
5. I to his friends at the party.
 - a) shall be introduced;
 - b) am introduced;
 - c) will have been introduced;
 - d) have introduced.
6. Tennis from four till five yesterday.
 - a) is being played;
 - b) was being played;
 - c) was played;
 - d) had been played.
7. The article yet.
 - a) hasn't been translated;
 - b) hadn't been translated;
 - c) haven't been translated;
 - d) isn't translated.
8. The house in 1950.
 - a) had been built;
 - b) was building;
 - c) was being built;
 - d) was built.
9. By the middle of autumn all the trees
 - a) had been planted;
 - b) were planted;
 - c) was planted;
 - d) have been planted.
10. The clock now.
 - a) is repaired;
 - b) are being repaired;
 - c) is being repaired;
 - d) has been repaired.
11. The story..... already.
 - a) is forgotten;
 - b) has been forgotten;
 - c) has forgotten;
 - d) had been forgotten.

12. Milk for making butter.
 a) uses; c) is used;
 b) is using; d) is being used.
13. When I came, the article still
 a) was...translating; c) was...translated;
 b) was...being translated; d) had...been translated.
14. The new film at the lesson.
 a) shall be spoken about; c) will be spoken about;
 b) will have been spoken about; d) will be speaking about.

Test 2. Choose the right answer.

1. You a very interesting job next week.
 a) will be offered; c) would be offered;
 b) will be offering; d) have been offered.
2. A bridge over the river.
 a) is built; b) is building; c) is being built; d) has built.
3. Milk in this shop.
 a) is sold; b) has been sold; c) was sold; d) is selling.
4. The work by six o'clock.
 a) has been finished; c) was finished;
 b) had been finished; d) will be finished.
5. It very soon.
 a) will forget; c) will be forgotten;
 b) forgot; d) would be forgotten.
6. All the preparations by tomorrow.
 a) will be finished; c) shall be finished;
 b) will have been finished; d) be finished.
7. The truth..... to her.
 a) has to be told; b) has been told; c) is told; d) have been told.
8. The key by me yesterday.
 a) lost; b) had been lost; c) was lost; d) has been lost.
9. He said that the work in time.
 a) will be finished; c) would be finished;
 b) would have been finished; d) was finished.
10. Who now?
 a) is examined; c) is examining;
 b) examines; d) is being examined.
11. The experiment by 3 o'clock.
 a) will have been completed; c) will be completed;
 b) would be completed; d) will be completing.
12. Such questions often at the examination.
 a) is...asked; c) are...asked;
 b) have...been asked; d) are...asking.
13. I just by him.
 a) has...been interrupted; c) was...interrupted;
 b) am...interrupted; d) have...been interrupted.
14. I..... to go there.
 a) shan't be allowed; c) wouldn't be allowed;
 b) hadn't been allowed; d) isn't allowed.

Test 3. Choose the right answer.

1. By three o'clock everything.....
a) was prepared; c) were prepared;
b) had been prepared; d) will be prepared.
2. The boy for misbehaving.
a) has punished; c) have been punished;
b) was punished; d) had been punished.
3. This man much lately.
a) has been...spoken of; c) is...spoken of;
b) will be...spoken of; d) was being...spoken of.
4. The telegram only tomorrow.
a) will be received; c) would be received;
b) is received; d) will have been received.
5. The article now.
a) has been translated; c) is being translated;
b) is translated; d) is translating.
6. The child
a) is taking care of; c) has taken care of;
b) is taken care of; d) had been taken care of.
7. you the truth?
a) haven 't ...told; c) hasn't...been told;
b) are...telling; d) haven't ... been told.
8. Three foreign languages at this school.
a) are teaching; c) are taught;
b) have been taught; d) would be taught.
9. What museums last year?
a) have been visited; c) had been visited;
b) were visited; d) were being visited.
10. This mountain never before.
a) have...been climbed; c) had...been climbed;
b) was...climbed; d) has...been climbed.
11. Don 't enter! The room
a) is being aired; c) is aired;
b) has been aired; d) has to be aired.
12. When it?
a) has...been done; c) have...been done;
b) was...done; d) had...been done
13. the letters still?
a) have...been typed; c) are...typed;
b) are...being typed; d) will be typed.
14. This book by every student.
a) must be read; c) has read;
b) have to be read; d) must to be read.

Test 4. Choose the right answer.

1. The article still when somebody knocked at the door.
a) had...been translated; c) was...translated;
b) could...be ranslated; d) was...being translated.
2. The books tomorrow .
a) shall be brought; c) will be brought;
b) would be brought; d) will have been brought.

3. Don 't make much noise! The students now.
a) are being examined; c) have been examined;
b) must be examined; d) are examined.
4. The window last week.
a) broke; c) was broken;
b) had been broken; d) was being broken.
5. A new stadium by the end of the year.
a) will be built; c) would be built;
b) will have been built; d) will be building.
6. Everything before we came.
a) has been done; c) have been done;
b) was done; d) had been done.
7. Why she ?
a) is laughed at; c) is being laughed at;
b) has laughed at; d) is laughing at.
8. He..... nowhere yesterday.
a) wasn't seen; c) was seen;
b) hadn't been seen; d) didn't seen.
9. This question now.
a) has been discussed; c) is discussing;
b) is discussed; d) is being discussed.
10. All the exercises in written form.
a) have been done; c) had been done;
b) are being done; d) were doing.
11. If you don't refuse to come.
a) was sent for; c) are sent for;
b) will be sent for; d) is sent for.
12. I thought the letter already
a) has ...been sent; c) was...sent;
b) had ...been sent; d) would be...sent.
13. I by the end of June.
a) shall be examined; c) have been examined;
b) shall be examining; d) shall have been examined.
14. He was sure the work in time.
a) will be done; c) would have been done;
b) would be done; d) should be done.

Test 5. Choose the right answer.

1. He much
a) speaks of; c) are...spoken of;
b) is... spoken of; d) is...speaking of.
2. He nowhere this week.
a) has been sent; c) hasn't been sent;
b) was sent; d) hadn't been sent.
3. We couldn't use the cassette-recorder, it
a) was repaired; c) had been repaired;
b) was repairing; d) was being repaired.
4. She said the dinner by the time I came.
a) will be cooked; c) would be cooked;
b) would have been cooked; d) had been cooked.

5. You'll have to wait. The text
 - a) has being typed; c) is being typed;
 - b) will be typed; d) has to be typed.
6. What about it?
 - a) is done; c) was done;
 - b) has been done; d) had been done.
7. She music in her childhood.
 - a) has been taught; c) was taught;
 - b) had been taught; d) was being taught.
8. Some new metro lines now.
 - a) are constructed; c) have been constructed;
 - b) are being constructed; d) will be constructed.
9. All the money to him.
 - a) was given; c) were given;
 - b) are given; d) shall be given.
10. This book into English yet.
 - a) wasn't translated; c) hasn't been translated;
 - b) isn't translated; d) shan't be translated.
11. What question now?
 - a) is discussed; c) has been discussed;
 - b) is being discussed; d) will be discussed
12. I never about it.
 - a) was...asked; c) haven't...been asked;
 - b) have...been asked; d) hadn't...been asked.
13. You everything about it.
 - a) shall be told; c) would be told;
 - b) will have been told; d) will be told.
14. This film much
 - a) has been... spoken about; c) is... spoken about;
 - b) had been... spoken about; d) would be...spoken about.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Кажуть, що Голландія є однією з найгарніших країн. 2. Я ненавиджу, коли мене обманюють. 3. Мій комп'ютер поремонтують завтра. 4. Учора їм підключили Інтернет. 5. Номер готелю потрібно звільнити до 12.00. 6. Лікарям слід підвищити заробітну плату. 7. Вона сподівається, що її автомобіль повернуть до квітня. 8. Твоя заява має бути зареєстрована до понеділка. 9. Анні запропонували нову посаду. 10. Бачили, як вона плакала. 11. Правду виявили. 12. Ми боялись, що свято буде зіпсоване поганою організацією. 13. Усі рейси будуть відкладені через густий туман. 14. Вона любить, коли її запрошують на конференції. 15. В котрій годині очікують приїзд митрополита?

Activity 2. *Translate into English.*

1. Чули, як вони сперечались. 2. Коли нам повідомлять про бронювання квитків? 3. Бачили, як вони вийшли з машини. 4. Чули, як вона тренувалась співати. 5. Озоновий

шар руйнується забрудненням щодня. 6. Думаю, що його обманюють. 7. Сподіваються, що вони здадуть тест на водіння. 8. Вірять, що вона скоро одужає. 9. Кажуть, що президента корпорації застрелили минулого місяця. 10. Її змусили відвідати виставку голландського живопису. 11. Батько дозволив йому водити автомобіль. 12. Діти не люблять, коли на них кричать. 13. Зірки не люблять, коли за ними спостерігають. 14. Політики не люблять, коли про них говорять. 15. Акрополіс збудували стародавні греки.

Activity 3. Translate into English.

1. Подарунки залишили біля каміну. 2. Чому їй не запропонували цю посаду? 3. Хто винайшов радіо? 4. Велосипедиста збив автобус. 5. Цю мелодію зіграє молодіжна університетська група. 6. Суші їдять японськими паличками. 7. Хто тебе підмінить наступного тижня? 8. Його оглянув травматолог. 9. Їй роздрукували 20 примірників дитячого журналу. 10. Нас попередили про наслідки від переїдання солодкого. 11. Вона змусила чоловіка підстригти газон. 12. Нам доставили квитки на футбольний матч. 13. Йому перезавантажили усі програми на комп'ютері. 14. Їм встановили нові меблі вчора. 15. Лікар змусив пацієнта прийняти ліки.

Activity 4. Translate into English by using the Passive Voice.

1. Поліція розслідує низку зломів будинків у районі Хатгерс. Мешканці чули шум, проте ніхто не бачив нічого підозрілого. Зростання кількості злочинів у цьому районі шокувало мешканців. Місцеві жителі обговорюють з поліцією питання безпеки, а також вимагають збільшити кількість поліцейських у своєму районі.

2. Хтось залишив вчора коробку в автобусі № 26. Жінка знайшла її під своїм сидінням. Вона віддала її водію автобуса. Ніхто не знав, звідки вона взялась. Зараз поліція проводить допит. Поліція шукає власника коробки. Вони виявили бомбу всередині. Очікують, що злочинців скоро знайдуть.

НЕОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА (NON-FINITE FORMS OF THE VERB)

Неособові форми дієслова виражають дію без визначення особи, числа і способу, не мають звичайних дієслівних часових форм, а лише вказують на час, співвіднесений з моментом дії, вираженої дієсловом в особовій формі. Неособові форми дієслова ніколи не бувають присудком у реченні (тому й називаються ще непередикативними), а виконують функції інших членів речення. Це такі форми: **інфінітив (the Infinitive)**, **герундій (the Gerund)** і **дісприкетник (the Participle)**.

Інфінітив вживається для утворення часових форм групи Indefinite та наказового способу. **Дісприкетник теперішнього часу (the Present Participle)** вживається для утворення часових форм групи Continuous. **Дісприкетник минулого часу (the Past Participle)** вживається для утворення форм доконаних часів та дієслів пасивного стану. Але неособові форми мають і самостійні функції. У цьому разі вони поєднують свої дієслівні властивості з властивостями інших частин мови і виконують у реченні їхні синтаксичні функції. Так, інфінітив і герундій, поєднуючи властивості дієслова та іменника, виконують функції іменника, тобто вживаються в ролі підмета, іменної частини присудка, додатка, означення і обставини:

- ✓ *To learn new words is useful (інфінітив у ролі підмета).* – *Вчити нові слова корисно.*
- ✓ *He is fond of singing (герундій у ролі додатка).* – *Він любить співати.*
- ✓ *The girl standing at the window is my friend (дісприкетник у ролі означення).* – *Дівчина, яка стоїть біля вікна, моя подруга.*

14.1. ІНФІНІТИВ (THE INFINITIVE)

Інфінітив – це неособова форма дієслова, яка тільки називає дію і відповідає на запитання *що робити?, що зробити?*: **to write писати, to answer відповідати**.

В англійській мові інфінітив має одну просту і п'ять складних форм. Інфінітив перехідних дієслів має форми часу й стану, а неперехідних – тільки часу.

Форми інфінітива	Active	Passive
Indefinite	to write to come	to be written
Continuous	to be writing to be coming	_____
Perfect	to have written to have come	to have been written
Perfect Continuous	to have been writing to have been coming	_____

Якщо дієслово не вживається в пасивному стані або в формі Continuous, то кількість форм інфінітива відповідно менша.

Ознакою інфінітива в англійській мові є частка **to**, але в багатьох випадках інфінітив вживається без частки **to**. Частка **not** перед інфінітивом вказує на заперечну форму.

14.1.1. ЗНАЧЕННЯ І ВЖИВАННЯ ФОРМ ІНФІНІТИВА

Інфінітив у формі **Indefinite** вживається:

1. Якщо дія, яку він виражає, **одночасна** з дією, вираженою дієсловом-присудком речення:

I am sorry to hear it.	<i>Мені прикро це чути.</i>
He was glad to see them.	<i>Він був радий бачити їх.</i>
It will be very interesting to read these books.	<i>Буде дуже цікаво прочитати ці книжки.</i>

2. З дієсловами, що виражають намір, надію, бажання і т. ін. Indefinite Infinitive означає дію, **майбутню** по відношенню до дії, вираженої дієсловом-присудком:

I hope to see you on Monday.	<i>Я сподіваюсь побачитися з вами в понеділок.</i>
I want to make a report.	<i>Я хочу зробити доповідь.</i>
He decided to go alone.	<i>Він вирішив іти сам.</i>

3. З модальними дієсловами Indefinite Infinitive часто виражає **майбутню дію** і в цих випадках інфінітив вживається **без частки to**:

They may come tomorrow.	<i>Може, вони приїдуть завтра.</i>
You should see a doctor.	<i>Тобі слід звернутися до лікаря.</i>

Continuous Infinitive виражає **тривалу** дію, що відбувається **одночасно** з дією, вираженою дієсловом-присудком:

It was pleasant to be driving a car again.	<i>Приємно було знову вести автомобіль.</i>
The woman seemed to be listening .	<i>Здавалося, що жінка слухає.</i>

Perfect Infinitive виражає дію, що **передує** дії, вираженій дієсловом-присудком:

I was pleased to have done something.	<i>Я була задоволена, що я децю зробила.</i>
--	--

Perfect Continuous Infinitive виражає **тривалу** дію, що відбувалася протягом **певного часу перед дією**, вираженою дієсловом-присудком:

I am happy to have been living in Kyiv for 25 years.	<i>Я щасливий, що 25 років живу в Києві.</i>
---	--

Інфінітив вживається в *активному стані*, якщо іменник або займенник, до якого він належить, означає суб'єкт дії, вираженої інфінітивом:

But they don't want to play with me.	<i>Але вони не хочуть гратися зі мною.</i>
--	--

Інфінітив вживається в *пасивному стані*, якщо іменник або займенник, до якого він належить, означає об'єкт дії, вираженої інфінітивом:

She didn't want to be found .	<i>Вона не хотіла, щоб її знайшли.</i>
---	--

14.1.2. ФУНКЦІЇ ІНФІНІТИВА В РЕЧЕННІ

Інфінітив із залежними від нього словами утворює інфінітивну групу:

- ✓ *to learn the poem by heart* вивчити вірш напам'ять
- ✓ *to explain the rule to the pupils* пояснити учням правило

1. Інфінітив чи інфінітивна група може вживатися в реченні в **ролі підмета**:

To know him is to trust him.	<i>Знати його – значить довіряти йому.</i>
-------------------------------------	--

Підмет, виражений інфінітивною групою, часто ставиться після присудка речення; у цьому разі перед присудком вживається ввідне **it** (або формальний підмет):

It wasn't safe to cross the bridge at night .	<i>Переходити через міст вночі було небезпечно.</i>
--	---

2. Інфінітив вживається в ролі **предикатива (іменної частини складеного присудка)**:

The point is to achieve the aim.	<i>Головне – досягти мети.</i>
The only thing to be done was to sit and to wait until someone came by.	<i>Єдине, що залишалося робити, це сидіти і чекати, поки хтось пропливатиме повз нас.</i>

3. Інфінітив вживається в ролі частини дієслівного складеного присудка:

а) з модальними дієсловами:

We must stay at home.	<i>Ми повинні залишатися вдома.</i>
You should have been here last night.	<i>Учора ввечері вам слід було бути тут.</i>
Something had to be done .	<i>Щось треба було зробити.</i>
What are we to do ?	<i>Що ми маємо робити?</i>
I shall not be able to sleep tonight.	<i>Я не зможу спати цієї ночі.</i>

б) з дієсловами, що мають модальне значення (тобто вживаються у сполученні з інфінітивом іншого дієслова): **to want** *хотіти*; **to wish** *бажати*; **to intend** *мати намір*; **to try** *намагатися*; **to expect, to hope** *сподіватися, надіятися* та ін.:

I want to paint .	<i>Я хочу малювати.</i>
He tried to see the men.	<i>Він намагався побачити цих людей.</i>

в) з дієсловами, що означають початок або продовження дії: **to begin, to start** *починати(ся)*; **to continue** *продовжувати(ся)* та ін.:

She began to talk .	<i>Вона почала говорити.</i>
----------------------------	------------------------------

4. Інфінітив вживається в ролі додатка до дієслів та прикметників:

He asked me to wait .	<i>Він попросив мене почекати.</i>
I shall be happy to accept your invitation.	<i>Я буду щасливий прийняти ваше запрошення.</i>

5. Інфінітив вживається в ролі означення:

I have no right to ask .	<i>Я не маю права запитувати.</i>
Suddenly she felt the need to speak .	<i>Раптом вона відчула потребу говорити.</i>

Інфінітив у функції означення часто має модальне значення, виражаючи *можливість* або *повинність*; у таких випадках інфінітив перекладається на українську мову підрядним означальним реченням:

We made a list of the things to be taken .	<i>Ми склали список речей, які треба було взяти з собою.</i>
The car to be used did not belong to Sparcer.	<i>Автомашина, якою мали їхати, не належала Спарсеру.</i>

Інфінітив у функції означення може вказувати на *призначення* предмета, вираженого іменником або займенником, до якого належить інфінітив:

Have you got anything to eat ?	<i>У вас є що-небудь поїсти?</i>
She brought me a book to read .	<i>Вона принесла мені почитати книжку.</i>

Інфінітив-означення після слів **the first, the second, the last** та ін., перекладається на українську мову особовою (предикативною) формою дієслова:

He was the first to come .	<i>Він прийшов першим.</i>
-----------------------------------	----------------------------

6. Інфінітив вживається у функції обставини мети:

I have come here to meet her.	<i>Я прийшов сюди, щоб зустріти її.</i>
To earn a living, he became a salesman.	<i>Щоб заробити на прожиття, він став продавцем.</i>

7. Інфінітив вживається в ролі обставини наслідку:

She is old enough to go to work.	<i>Вона вже досить доросла, щоб іти працювати.</i>
It was too hot to go out into the town.	<i>Було надто спекотно, щоб іти в місто.</i>

8. Перед інфінітивом у ролі підмета, іменної частини присудка, додатка й означення можуть вживатися займенники **what, whom, whose, which**, прислівники **where, when, how, why** і сполучники **whether** та **if**. Такі інфінітивні групи вживаються найчастіше у функції додатка:

I knew where to look for her.	<i>Я знав, де її шукати.</i>
I don't know how to do it.	<i>Я не знаю, як це зробити.</i>
We don't know what to do with these people .	<i>Ми не знаємо, що робити з цими людьми.</i>

14.1.3. ВЖИВАННЯ ІНФІНІТИВНОЇ ЧАСТКИ “TO”

1. Інфінітив у більшості випадків вживається з часткою **to**, яка є його граматичною ознакою.

2. Слід запам'ятати найбільш поширені випадки вживання інфінітива без частки **to**.

Без частки **to** інфінітив вживається:

а) після модальних дієслів **can, may, must, shall, should, will, would**:

We can meet him at the railway station.	<i>Ми можемо зустріти його на залізничному вокзалі.</i>
We shall go to the theatre on Sunday.	<i>Ми підемо в театр у неділю.</i>

б) у спеціальних конструкціях після деяких дієслів, що виражають сприймання за допомогою органів чуття: **to hear, to see, to feel, to observe, to notice, to perceive**:

I heard him repeat it several times.	<i>Я чув, що він повторив це декілька разів.</i>
I saw her come in.	<i>Я бачив, як вона зайшла.</i>

в) після словосполучень **had better, would sooner, would rather** краще б:

You had better speak English.	<i>Тобі краще б говорити англійською мовою.</i>
I would rather stay at home.	<i>Я краще залишуся вдома.</i>

3. Якщо у реченні стоять поряд два інфінітиви, поєднані сполучником **and** або **or**, то частка **to** перед другим з них звичайно не вживається:

I asked him to visit me and speak to my brother.	<i>Я попросив його відвідати мене і поговорити з моїм братом.</i>
--	---

14.1.4. ОБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ КОМПЛЕКС (THE OBJECTIVE INFINITIVE COMPLEX)

У реченні:

*I like **Helen to sing** this song. – Мені подобається, як Олена співає цю пісню.* інфінітив **to sing** виражає дію, яку виконує особа, позначена іменником, що стоїть перед інфінітивом *-Helen*, тобто інфінітив відноситься до іменника, що стоїть перед ним, як присудок до підмета. Отже, **Helen to sing** становить єдине ціле, або **синтаксичний комплекс**. У реченні цей комплекс виконує роль складного додатка, оскільки на запитання: **What do I like?** відповідь має бути не **Helen**, а **Helen to sing – як Олена співає**.

Саме тому, що такий комплекс має у своєму складі інфінітив і вживається в функції додатка (object), він називається **об'єктним інфінітивним комплексом (Objective Infinitive Complex)**.

Першою частиною цього комплексу може бути не тільки **іменник**, як у наведеному реченні, а й **особовий займенник в об'єктному відмінку**:

I like her to sing .	<i>Мені подобається, як вона співає.</i>
-----------------------------	--

Отже, об'єктний інфінітивний комплекс складається з двох частин. *Перша частина комплексу* – іменник у загальному відмінку або особовий займенник в об'єктному відмінку. *Друга частина комплексу* – інфінітив, що виражає дію, яку виконує або якої зазнає особа або предмет, позначений іменником чи займенником, що стоїть перед інфінітивом.

На українську мову **об'єктний інфінітивний комплекс** перекладається здебільшого підрядним додатковим реченням. Перша частина комплексу – іменник чи займенник – відповідає підмету підрядного речення, а друга частина – інфінітив – присудку.

ВЖИВАННЯ ОБ'ЄКТНОГО ІНФІНІТИВНОГО КОМПЛЕКСУ

Об'єктний інфінітивний комплекс вживається не після будь-якого дієслова, а лише після певних груп дієслів.

1. Об'єктний інфінітивний комплекс вживається після дієслів, що виражають сприймання за допомогою органів чуття: to see бачити; to hear чути; to feel почувати; to watch, to observe спостерігати; to notice помічати. Після цих дієслів інфінітив у об'єктному інфінітивному комплексі вживається **без частки to**:

She saw Mary cry .	<i>Вона побачила, що Мері плаче.</i>
Suddenly I heard her call my name.	<i>Раптом я почув, що вона назвала моє ім'я.</i>
They all watched him walk up the hill.	<i>Вони всі спостерігали, як він сховався на пагорб.</i>

2. Об'єктний інфінітивний комплекс вживається після дієслів, що виражають бажання, намір, почуття: to want хотіти; to wish, to desire бажати; to like любити, подобатися; to dislike не любити, не подобатися; to hate ненавидіти; to intend мати намір; would like хотів би та ін.:

She wanted them to read that book.	<i>Вона хотіла, щоб вони прочитали цю книжку.</i>
He intended me to go with him to the theatre.	<i>Він хотів, щоб я пішов з ним до театру.</i>

3. Об'єктний інфінітивний комплекс вживається після дієслів, що виражають думку (погляд), припущення, сподівання: to consider, to believe вважати; to think думати; to find знаходити; to know знати; to expect сподіватися; to suppose припускати та ін. Після дієслів цієї групи (крім *to expect*) найчастіше вживається інфінітив дієслова **to be**:

We consider him to be the best pupil of our school.	<i>Ми вважаємо його найкращим учнем нашої школи.</i>
He expected her to return .	<i>Він сподівався, що вона повернеться.</i>

4. Об'єктний інфінітивний комплекс **вживається після дієслів, що виражають наказ, прохання, дозвіл, пораду, примус: to order наказувати; to ask, to request просити; to allow, to permit дозволяти; to advise, to recommend радити, рекомендувати; to cause, to force, to make примушувати; to let веліти, дозволяти.** Після дієслів **to make** і **to let** інфінітив вживається **без частки to**:

We made George work .	<i>Ми примусили Джорджа працювати.</i>
Nick's father ordered some water to be put on the stove.	<i>Батько Ніка наказав поставити трохи води на плиту.</i>
The teacher allowed us to use dictionaries.	<i>Учитель дозволив нам користуватися словниками.</i>

14.1.5. СУБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ КОМПЛЕКС (THE SUBJECTIVE INFINITIVE COMPLEX)

Якщо речення

*We saw **him run** to the train.* – *Ми бачили, як він біг до поїзда.*, до складу якого входить об'єктний інфінітивний комплекс, перетворити на пасивне – ***He was seen to run** to the train.* – *Бачили, як він біг до поїзда.* то інфінітив **to run** виражатиме дію, яку виконує особа, позначена займенником **he**. Отже, **he** і **to run** утворюють **синтаксичний комплекс**. Цей комплекс має функцію **складного підмета**, тому що присудок речення *was seen* відноситься не лише до займенника *he*, а до всього комплексу **he ... to run** (*як він біг*). Через те, що до складу комплексу входить інфінітив, а весь комплекс виконує роль підмета речення (subject), він називається **суб'єктним інфінітивним комплексом (Subjective Infinitive Complex)**.

Першою частиною суб'єктного інфінітивного комплексу може бути займенник і іменник у загальному відмінку:

The boy was seen to run there.	<i>Бачили, як хлопець біг туди.</i>
--	-------------------------------------

Отже, суб'єктний інфінітивний комплекс складається з двох частин. *Перша частина* комплексу — іменник у загальному відмінку або особовий займенник у називному відмінку. *Друга частина* комплексу — інфінітив, що виражає дію, яку виконує або якої зазнає особа або предмет, позначений іменником або займенником.

Особливістю суб'єктного інфінітивного комплексу є те, що перша і друга його частини відокремлені одна від одної присудком речення (в наведеному прикладі – *was seen*).

ВЖИВАННЯ СУБ'ЄКТНОГО ІНФІНІТИВНОГО КОМПЛЕКСУ

Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з певними групами дієслів.

1. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з дієсловами **to say** *говорити* і **to report** *повідомляти* у **пасивному стані**:

He is said to write a new novel.	<i>Кажуть, що він пише новий роман.</i>
The delegation is reported to have arrived in Geneva.	<i>Повідомляють, що делегація прибула до Женеві.</i>
This text-book is said to be printed in Lviv.	<i>Кажуть, що цей підручник друкується у Львові.</i>

2. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з дієсловами (в пасивному стані), що означають думку (погляд), припущення, сподівання: **to think** думати; **to know** знати, **to consider** вважати, **to believe** вірити, **to suppose** припускати, **to expect** сподіватися та ін.:

The meeting is expected to begin this morning.	Сподіваються, що збори почнуться сьогодні вранці.
I was supposed to meet him.	Передбачалося, що я зустріну його.
He was thought to have gone .	Думали, що він пішов.

3. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з дієсловами (в пасивному стані), що виражають сприймання за допомогою органів чуття: **to see** бачити; **to hear** чути; **to feel** почувати; **to watch, to observe** спостерігати; **to notice** помічати.:

Birds were heard to sing in the garden.	Було чути, як співають пташки у саду.
He was seen to enter the house.	Бачили, як він входив у будинок.

4. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з дієсловами (в пасивному стані), що виражають наказ, прохання, дозвіл, примус: **to order** наказувати; **to ask, to request** просити, **to allow, to permit** дозволяти; **to make, to cause, to force** примушувати.:

They were ordered to leave the hall.	Їм наказали залишити зал.
He was made to put on his coat.	Його примусили надягнути пальто.

❖ NB!!! Примітка !!!

У суб'єктному інфінітивному комплексі інфінітив вживається з часткою **to** після всіх дієслів.

5. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається з дієсловами **to seem, to appear** здаватися; **to happen, to chance** траплятися; **to turn out, to prove** виявлятися.:

He seemed to be thinking about something.	Здавалося, що він про щось думає.
She seemed not to listen to him.	Здавалося, що вона не слухає його.
She didn't seem to have heard what I said.	Здавалося, що вона не чула, що я сказав.
Her mother happened to look into her room.	Мати випадково заглянула в її кімнату.

6. Суб'єктний інфінітивний комплекс вживається зі словосполученнями **to be sure, to be certain, to be likely, to be unlikely** (напевно, очевидно, ймовірно тощо):

We are not likely to meet often.	Навряд, чи нам доведеться часто зустрічатися.
He is certain to be sleeping .	Він, напевно, зараз спить.
We are sure to learn of it.	Ми, напевно, дізнаємося про це.

ПЕРЕКЛАД СУБ'ЄКТНОГО ІНФІНІТИВНОГО КОМПЛЕКСУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Речення з суб'єктним інфінитивним комплексом на українську мову перекладаються здебільшого складнопідрядними реченнями. **Переклад слід починати з присудка**, який в українській мові перетворюється на неозначено-особове або безособове головне речення. Перша частина комплексу (іменник або займенник), яка є підметом англійського речення, стає підметом підрядного додаткового речення, а інфінитив перекладається особовою формою дієслова, що стає присудком підрядного речення:

His father is said to work at this plant.	<i>Кажуть, що його батько працює на цьому заводі.</i>
He was supposed to work on Sunday afternoons and evenings.	<i>Передбачалося, що він буде працювати по неділях після полудня і вечорами.</i>
He seemed to be looking for words.	<i>Здавалося, що він добирає слова.</i>

Речення з дієсловом-присудком, що означає **наказ, прохання, дозвіл, примус**, а також з дієсловами **to consider, to believe, to think**, перекладаються на українську мову простими неозначено-особовими або безособовими реченнями, а інколи й простими особовими реченнями:

The pupils were allowed to use dictionaries.	<i>Учням дозволили (дозволялося) користуватися словниками.</i>
She is considered to be the best singer.	<i>Її вважають (вона вважається) найкращою співачкою.</i>

Речення з дієсловом-присудком **to prove, to turn out** перекладаються простими особовими реченнями:

He turned out to be a good chess player.	<i>Він виявився хорошим шахістом.</i>
--	---------------------------------------

Речення з присудком, вираженим словосполученнями **to be likely, to be sure, to be certain**, а в багатьох випадках і дієсловами **to seem, to appear**, перекладаються простими реченнями зі вставними словами:

He is sure to ring you up.	<i>Він, напевно, зателефонує вам.</i>
They are likely to be late.	<i>Вони, очевидно, запізняться.</i>
She seems to have spoken on the subject before.	<i>Вона, здається, говорила на цю тему раніше.</i>

ПРАКТИКА

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the forms of the infinitive.

1. I am awfully glad **to have met** you. 2. I do not like **to be interrupted**. 3. Which is more pleasant: **to give** or **be given** presents? 4. I hope **to see** you on Monday. 5. I am sorry **to have kept**

you waiting. 6. I am happy **to have been living** in Kiev for 25 years. 7. She didn't want **to be found**. 8. He is sorry **to have said** it. 9. He seems **to be reading** now. 10. I want **to be sent** to England. 11. We were sorry **to have missed** the train. 12. I am sorry **not to have been informed** about it. 13. We are happy **to have helped** him. 14. I am happy **to have been examined** yesterday. 15. He asked me **to wait**. 16. She began **to talk**.

Exercise 2. Translate the following sentences into Ukrainian. State the form and the function of the infinitive in the sentences.

1. Our task is to test this device. 2. The device to be tested is in our laboratory. 3. To live is to work and study. 4. We have to master our speciality at the Academy. 5. He helped me to translate this difficult paper. 6. To achieve better results we must repeat the experiment. 7. This device is used to measure the electric energy. 8. We made a list of the things to be taken. 9. To earn a living, he became a salesman. 10. To know everything is to know nothing. 11. Show me the text to be translated today. 12. Popov was the first to invent the radio. 13. Every time my friend is the last to come.

Exercise 3. Complete the sentences with the correct form of the infinitive in brackets.

1. He seems (to read) a lot. 2. He seems (to read) now. 3. He seems (to read) since morning. 4. I want (to take) you to the concert. 5. I want (to take) to the concert by my father. 6. She hoped (to help) her friends. 7. She hoped (to help) by her friends. 8. I am glad (to do) all the homework yesterday. 9. I am sorry (to break) your pen. 10. He is glad (to see) all his friends here. 11. He was happy (to praise) by everybody.

Exercise 4. Change the following complex sentences into simple ones using the Infinitive.

A. Model: He is so old that he cannot skate.
– *He is too old to skate.*

1. **The problem is** so difficult that it is impossible to solve it. 2. **The box is** so heavy that nobody can carry it. 3. **The baby is** so little that it cannot walk. 4. **She is** so busy that she cannot talk to you. 5. **The rule was** so difficult that they did not understand it. 6. **He was** so stupid that he did not see the joke.

B. Model: I have no books which I can read.
– *I have no books to read.*

1. I have only a few minutes **in which I can explain these words to you**. 2. I have an examination **which I must take soon**, so I can't go to the concert with you. 3. Here is a new brush **which you will clean your teeth with**. 4. Here are some articles **which must be translated for tomorrow**. 5. I have bought a book **which you can read now**. 6. Here are some more facts **which will prove** that your theory is correct.

C. Model: He was the first man who arrived.
– *He was the first (man) to arrive.*

1. The captain was the last **who left** the ship. 2. He was the first man **who swam** the Channel. 3. I was surprised **when I heard** that he had left his native town. 4. He was the only one **who realized** the danger. 5. I can't go to the party. I have nothing **that I can wear**.

D. Model: They sent me to Spain, they wanted me to learn Spanish.
– *They sent me to Spain to learn Spanish.*

1. I am saving up, I want to buy a car. 2. I am buying paint, I want to paint the door. 3. He went to his friend's house. He wanted to watch the television programme. 4. They evacuated everybody from the danger zone. They wanted to reduce the risk. 5. He rang the bell. He wanted to tell us that the dinner was ready.

Exercise 5. Complete the sentences below with or without "to".

1. The captain was the last man ... leave the ship. 2. He can't ... help you. 3. Tom seems ... be writing something. 4. He is considered ... be a clever man. 5. I wanted ... answer the letter but then I forgot. 6. My son likes ... read books about adventures. 7. We saw the guests ... enter the house. 8. It is necessary for you ... know the truth. 9. ... save the child he rushed into the burning house. 10. You needn't ... write a letter. 11. You are the only one ... know the truth. 12. The teacher couldn't make the class ... follow her instructions. 13. Finally we heard someone ... cry in the dark. 14. Her parents expect her ... make fast progress. 15. It's for you ... decide where to go this summer.

Exercise 6. Complete the sentences with the correct form of the following verbs: leave, laugh, go, get, explain, hear, sleep, wait, clean, walk. Mind negative forms!

1. She didn't understand the rule, so she asked me ... it to her.
2. Don't wake me up early tomorrow. Let me
3. Brian's parents didn't want him ... married. They thought he was too young.
4. It was a very funny film. It made me
5. The room is very dirty. Can you help me ... it?
6. What do you think about my problem? Where do you advise me ...?
7. – Shall we begin our meeting? – No, let's ... a little.
8. You are speaking in such a loud voice! I don't want anybody ... us.
9. The weather is fine. Let's
10. We can't lock the door. I didn't expect you ... your keys at home.

Exercise 7. Complete the sentences below with or without "to" and translate them into Ukrainian.

1. He made me (do) it all over again. 2. He made her (repeat) the message. 3. Please let me (know) your decision as soon as possible. 4. I'd like him (go) to a university but I can't make him (do) it. 5. I want her (learn) English. 6. I felt the house (shake) with the explosion. 7. What do you want me (tell) him? 8. I saw the plane (crash) into the hill. 9. The teacher advised us (use) dictionaries. 10. Her father doesn't allow her (go) to the cinema alone. 11. All mothers want their children (be) strong and healthy. 12. The woman asked me if I had heard the baby (cry). 13. The farmer got up early yesterday and saw the sun (rise).

Exercise 8. Change the following complex sentences into simple ones using the Objective Infinitive Complex.

Model: I expect that he will come.

– I expect **him to come**.

I know that he is a good student.

– I know **him to be a good student**.

1. I did not expect that my brother would forget to send her flowers. 2. He knows that my mother is a very kind woman. 3. She expected that her brother would bring her the book. 4. I know that your uncle is an excellent mathematician. 5. People expect that the 21st century will bring

peace on the earth. 6. I know that my friend is a generous man. 7. I expect that he will understand your problem and help you to solve it. 8. I expected that she would behave quite differently.

Exercise 9. Combine the given two sentences into one using the Objective Infinitive Complex.

A. Model: He dropped his bag. I saw it.
– I saw **him drop** his bag.

1. He slipped and fell. I saw it. 2. I heard that she suddenly cried out loudly. 3. He opened the door and left the room. I saw it. 4. They turned the corner and disappeared. We watched them. 5. Jane saw her neighbour. He opened the door of his flat and went in. 6. I heard him. He shut the door of the study. 7. I noticed that Henry went up and spoke to the stranger. 8. We saw that the children played in the garden. 9. The doctor touched the boy's leg. The boy felt it. 10. She stole the ring. I saw it.

B. Model: Do you want to make a speech?
– No, I want **you to make** a speech.

Do you want to

1. speak first? 2. introduce the speakers? 3. attend the conference? 4. give a talk? 5. make the arrangements? 6. fix the date? 7. organize the reception? 8. buy souvenirs? 9. take photographs? 10. have a walk?

Exercise 10. Change the following sentences using the Subjective Infinitive Complex.

A. Model: It appeared that they had lost the way.
– **They appeared to have lost** the way.

1. It seems they know all about it. 2. It seems they have heard all about it. 3. It seemed that the discussion was coming to an end. 4. It seems that you don't approve of the idea. 5. It seemed that the house had not been lived in for a long time. 6. It appeared that he was losing patience. 7. It appeared that he had not heard what had been said. 8. It happened that I was present at the opening session. 9. It turned out that my prediction was correct. 10. It turned out that the language of the article was quite easy.

B. Model: It is (im)probable that he will come tomorrow.
– **He is (un) likely to come** tomorrow.
He will certainly come. – **He is sure to come.**
He will probably come. – **He is likely to come.**

1. It is probable that it will rain before evening. 2. It is improbable that she will forget her promise. 3. It is probable that the winter will be very cold this year. 4. It is probable that they will be late. 5. It is improbable that this medicine will help him. 6. They will certainly like this film. 7. The doctor will certainly do his best. 8. He will probably forget the address. 9. She will probably catch a cold. 10. The weather will probably change.

Exercise 11. Paraphrase the sentences using appropriate constructions with the Infinitive.

1. I saw as he crossed the street. 2. I have never heard how she plays the piano. 3. I saw as the driver opened the window and threw a box into the bushes. 4. I felt as somebody looked at me. 5. Nobody noticed as he left the hall. 6. He took the letter, but nobody saw it. 7. The girl felt as something fell out of her bag. 8. The policeman noticed as a man looked out of the window. 9. Have you ever heard his speech in Spanish? 10. He said a bad word. Everybody heard it.

GRAMMAR TESTS

Test. Choose the right answer.

1. They were the last the concert hall.
a) leave; b) left; c) leaving; d) to leave.
2. I didn't hear you in. You must have been very quiet.
a) come; b) to come; c) have come; d) came.
3. this text you have to use a dictionary, the text is very difficult.
a) having been translated; c) to translate;
b) translated; d) being translated.
4. The interest in this problem appears
a) growing; b) grow; c) to be grown; d) to be growing.
5. There to be a heated discussion of this question.
a) is likely; b) be likely; c) to be likely; d) likely.
6. The doctor wanted the patient
a) to examine; c) to have been examined;
b) to be examined; d) being examined.
7. I'm tired. I'd rather out this evening, if you don't mind.
a) not going; b) not to go; c) don't go; d) not go.
8. I'd like you this rule to me once more.
a) to explain; b) explaining; c) explained; d) to be explained.
9. What makes him so high of himself?
a) to think; b) thinking; c) think; d) to have thought.
10. He was clever enough in this delicate situation.
a) avoiding speaking; c) to avoid to speak;
b) avoiding to speak; d) to avoid speaking.
11. My secretary won't allow you again.
a) have interrupted; c) to be interrupted;
b) interrupts; d) interrupt.
12. How can I make you what I feel for you?
a) understand; c) have understood;
b) to have understood; d) to understand.
13. You your children their own way in the end.
a) are to let, to go; c) have to let, go;
b) have letting, going; d) are to let, have gone.
14. The tourists expected the hotel much better.
a) be; b) being; c) of being; d) to be.
15. You had better her the truth.
a) have told; b) to tell; c) telling; d) tell.

14.2. ГЕРУНДІЙ (THE GERUND)

Герундій – це неособова форма дієслова із закінченням **-ing**, що має властивості дієслова й іменника.

Як і інфінітив, герундій називає дію:

- ✓ **reading** читання;
- ✓ **listening** слухання.

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

В українській мові немає форми, яка відповідала б герундію. Слова *читання, слухання* – іменники, що утворились від дієслів, але не мають граматичних ознак дієслова.

14.2.1 ДІЄСЛІВНІ ВЛАСТИВОСТІ ГЕРУНДІЯ

Герундій має такі дієслівні властивості:

а) герундій перехідних дієслів вживається з прямим додатком:

I like reading books .	<i>Я люблю читати книжки.</i>
She began preparing food .	<i>Вона почала готувати їжу.</i>

б) герундій може мати означення, виражене прислівником:

They continued listening attentively .	<i>Вони продовжували уважно слухати.</i>
---	--

в) герундій має неозначену й перфектну форми, вживається в активному і пасивному стані.

	Active	Passive
Indefinite	Writing	being written
Perfect	having written	having been written

Перфектна форма герундія (Perfect Gerund) виражає дію, що *передусь дії*, вираженій дієсловом-присудком речення.

Thank you for having helped me.	<i>Дякую, що допомогли мені.</i>
--	----------------------------------

Неозначена форма герундія (Indefinite Gerund) вживається:

а) для вираження дії, *одночасної з дією*, вираженою дієсловом-присудком речення.

He sat without turning his head.	<i>Він сидів, не обертаючись.</i>
She is interested in collecting stamps.	<i>Вона цікавиться колекціонуванням марок.</i>

б) для вираження дії *безвідносно* до якогось певного часу:

<i>Seeing is believing.</i>	<i>Бачити – значить вірити.</i>
Addition is the process of finding the sum of two or more than two numbers.	<i>Додавання – це процес знаходження суми двох або більше ніж двох чисел.</i>

в) після дієслів **to intend** *мати намір*, **to suggest** *пропонувати*, **to insist** *наполягати* та деяких інших **Indefinite Gerund** виражає *майбутню дію* по відношенню до дії, вираженої дієсловом-присудком:

He had intended writing him.	<i>Він мав намір написати йому.</i>
He insisted on telling her how it happened.	<i>Він наполягав на тому, щоб розказати їй, як це сталося.</i>

г) для вираження дії, що *передую* дії, вираженій дієсловом-присудком, зокрема після дієслів **to thank** дякувати; **to forget** забувати; **to remember** пам'ятати, пригадувати; **to excuse** пробачати; **to apologize** просити пробачення та ін., а також після прийменників **on** і **after**.

Thank you for helping me.	<i>Дякую, що допомогли мені.</i>
I don't remember seeing either of them.	<i>Я не пам'ятаю, щоб я бачив кого-небудь з них.</i>
On receiving the telegram we went to the station to meet our friends.	<i>Одержавши телеграму, ми поїхали на вокзал зустрічати друзів.</i>

Герундій вживається в *активному стані*, якщо іменник або займенник, до якого він належить, позначає суб'єкт дії, вираженої герундієм:

Mary could not help laughing .	<i>Мері не могла втриматися від сміху.</i>
--	--

Герундій вживається в *пасивному стані*, якщо іменник або займенник, до якого він належить, позначає об'єкт вираженої ним дії.

But he has no right to come without being invited .	<i>Але він не має права прийти, якщо його не запросили.</i>
---	---

Дія, виражена герундієм, завжди стосується якоїсь особи чи предмета, навіть якщо вони не названі у реченні.

14.2.2. ІМЕННИКОВІ ВЛАСТИВОСТІ GERUNDIYA

Герундій у реченні виконує такі властиві іменнику синтаксичні функції:

а) підмета:

Smoking is harmful.	<i>Палити – шкідливо.</i>
----------------------------	---------------------------

б) предикатива:

His hobby is collecting stamps.	<i>Його улюблене заняття – колекціонувати поштові марки.</i>
--	--

в) додатка (прямого і прийменникового):

He likes talking to me.	<i>Він любить розмовляти зі мною.</i>
She is fond of painting .	<i>Вона любить малювати.</i>

Крім того, герундій має ще такі іменникові властивості:

а) перед герундієм може вживатися прийменник, що належить до нього:

Nobody thought of going to bed.	<i>Ніхто й не думав лягати спати.</i>
--	---------------------------------------

б) перед герундієм, як і перед іменником, може вживатися присвійний займенник або іменник у присвійному відмінку:

Don't fear my forgetting her.	<i>Не бійтесь, що я забуду її.</i>
Would you mind my opening the window?	<i>Ви не заперечуєте, якщо я відчиню вікно?</i>
I insist on my sister's staying at home.	<i>Я наполягаю на тому, щоб моя сестра залишилася вдома.</i>

14.2.3. ВЖИВАННЯ GERUNDIJA

Герундій – єдина дієслівна форма, перед якою може вживатися прийменник. Тому герундій вживається після дієслів, прикметників і виразів, які вимагають додатка з прийменником:

Thank you for telling me.	<i>Дякую, що ви сказали мені.</i>
She could not keep from crying .	<i>Вона не могла стриматися, щоб не заплакати.</i>
I am fond of reading .	<i>Я люблю читати.</i>

Після деяких дієслів герундій вживається без прийменника. Серед них є такі, після яких може вживатися тільки герундій, на відміну від інших, які можуть вживатися і з герундієм, і з інфінітивом.

Після таких дієслів вживається тільки герундій:

a) to avoid уникати; **to finish** закінчувати; **to suggest** пропонувати; **to leave off, to give up** переставати щось робити; **to go on, to keep on** продовжувати; **cannot help** не могли не робити чогось. В українській мові після відповідних дієслів вживається інфінітив:

We finished dressing .	<i>Ми закінчили одягатися.</i>
They went on eating .	<i>Вони продовжували їсти.</i>
I cannot help asking .	<i>Я не можу не запитати.</i>
Marry left off ironing .	<i>Мері перестала прасувати.</i>

b) to enjoy діставати задоволення, насолоду; **to excuse, to forgive** вибачати; **to put off, to postpone** відкладати; **to delay** затримувати; відкладати; **to fancy** уявляти (в окличних реченнях); **to mind** заперечувати (вживається в питальних і заперечних реченнях). В українській мові після відповідних дієслів вживається іменник або підрядне речення:

I don't mind telling you.	<i>Я не проти того, щоб розповісти вам.</i>
Fancy going for a walk in such weather!	<i>Уявіть собі прогулянку в таку погоду!</i>

v) to want, to need, to require потребувати. Після цих дієслів герундій вживається в активному стані з пасивним значенням. В українській мові після цих дієслів вживається іменник або інфінітив у сполученні з словами *треба, потрібно*:

The house wants repairing .	<i>Будинок потребує ремонту (треба відремонтувати).</i>
------------------------------------	---

Герундій або інфінітив вживається після дієслів:

to begin, to start починати; **to continue** продовжувати; **to propose** запропонувати; **to like** любити; **to try** намагатися; **to refuse** відмовлятися (щось зробити); **to intend** мати намір; **to forget** забувати; **to prefer** віддавати перевагу:

The children began playing .	<i>Діти почали гратися.</i>
Then they began to whisper .	<i>Тоді вони почали говорити пошепки.</i>
She continued sitting motionless.	<i>Вона продовжувала сидіти нерухомо.</i>
He continued to live with his parents.	<i>Він продовжував жити із своїми батьками.</i>

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!!!

• У деяких випадках значення дієслова змінюється залежно від того, чи вжито воно з інфінітивом чи герундієм. Так, дієслово **to stop** у сполученні з герундієм означає *перестати щось робити*, а в сполученні з інфінітивом – *зупинитися, щоб щось зробити*:

They stopped reading the notice.	<i>Вони перестали читати оголошення.</i>
He stopped to read the notice.	<i>Він зупинився, щоб прочитати оголошення.</i>

• Герундій вживається як **безприйменниковий додаток** до прикметників **like схожий, busy зайнятий, worth вартий**:

She was busy translating the article.	<i>Вона була зайнята перекладом статті.</i>
They were not worth looking at.	<i>На них не варто було дивитися.</i>
I don't feel like working .	<i>У мене нема настрою працювати.</i>

Герундій вживається у **функції означення** (найчастіше з прийменником **of**), що стоїть після означуваного іменника:

She had come with the intention of saying something definite.	<i>Вона прийшла з наміром сказати своє рішення.</i>
You have always been in the habit of giving her playthings.	<i>Ви завжди мали звичку давати їй іграшки.</i>

• Герундій без прийменника вживається в **ролі означення**, що стоїть перед означуваним іменником і виражає призначення предмета, позначеного цим іменником:

- ✓ **writing-paper** – *папір для письма*;
- ✓ **dancing place** – *місце для танців*;

У такій же позиції в ролі означення вживається і дієприкметник теперішнього часу (Present Participle). Але на відміну від герундія, дієприкметник теперішнього часу виражає не призначення предмета, а дію, яку виконує особа або предмет, виражені означуваним іменником:

- ✓ **a dancing girl** – *дівчина, котра танцює*;

• Герундій з прийменником вживається в **функції обставин (часу, способу дії та ін.)**:

They ate without talking .	<i>Вони їли, не розмовляючи.</i>
Upon reaching the park he waited and waited and Carrie did not come.	<i>Прийшовши до парку, він чекав і чекав, а Керрі не приходила.</i>

У ролі обставин з таким самим значенням вживається і дієприкметник теперішнього часу (Present Participle). Але на відміну від герундія, якому в цій функції завжди передують прийменник, дієприкметник теперішнього часу ніколи не вживається з прийменником. Тому в реченні:

- ✓ ***On coming** home he began to work.* – слово **coming** – герундій, а в реченні:
- ✓ ***Coming** home he began to work.* – слово **Coming** є дієприкметником, хоч обидва речення на українську мову перекладаються однаково:
– *Прийшовши додому, він почав працювати.*

14.2.4. GERUNДИЙ І ВІДДІЄСЛІВНИЙ ІМЕННИК

Віддієслівний іменник (the Verbal Noun) – це іменник, утворений від дієслова за допомогою закінчення **-ing**. На відміну від герундія віддієслівний іменник не має дієслівних властивостей, а лише властивості іменника:

а) віддієслівний іменник може вживатися з артиклем і вказівними займенниками, має форму множини:

✓ *the sittings of the commission* – засідання комісії;

б) віддієслівний іменник, утворений від перехідних дієслів, не вживається з прямим додатком; він приймає додаток з прийменником:

✓ *the raising of living standard* – підвищення життєвого рівня;

в) віддієслівний іменник означається прикметником (а не прислівником, як герундій та інші дієслівні форми):

I like rapid reading .	<i>Я люблю швидко читання.</i>
-------------------------------	--------------------------------

14.2.5. ПЕРЕКЛАД GERUNDIЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

На українську мову герундій перекладається:

а) неозначеною формою дієслова (інфінітивом):

I thought of coming to see you.	<i>Я думала провідати вас.</i>
--	---------------------------------------

б) іменником:

He has a lot of medals for saving people's lives.	<i>У нього є багато медалей за врятування життя людей.</i>
He liked riding, rowing and fencing .	<i>Він любив верхову їзду, веслування і фехтування.</i>

в) дієприслівником:

And they continued their work without looking up .	<i>І вони продовжували працювати, не розгинаючись.</i>
She changed the room by painting the walls green.	<i>Вона оновила кімнату, пофарбувавши стіни у зелений колір.</i>

г) предикативною формою дієслова (присудком) підрядного речення:

She was trying to approach without seeing her.	<i>Вона намагалася наблизитися, щоб він не помітив її.</i>
Excuse my leaving you.	<i>Пробачте, що я залишив вас.</i>

14.2.6. КОМПЛЕКСИ З GERUNDIEM (COMPLEXES WITH THE GERUND)

Герундій у реченні може належати до підмета або додатка. Так у реченні:

He stopped working and smiled. – *Він припинив роботу і усміхнувся.* дія, виражена герундієм (working), належить до підмета (*він працював, а потім припинив роботу*).

У реченні:

I don't forgive **you for being** late for dinner. – *Я не пробачаю вам того, що ви запізнилися на обід.* – герундій належить до додатка.

Але герундій може також бути іменником або займенником, що не є підметом чи додатком речення. Цей іменник чи займенник (суб'єкт герундія) завжди стоїть перед герундієм і позначає особу або предмет, що виконує дію або зазнає дії, вираженої герундієм. Сполучення герундія з таким іменником або займенником становить **герундіальний комплекс**:

Don't fear my forgetting Aunt Alice.	<i>Не бійтесь, що я забуду тітку Алісу.</i>
---	---

Перша частина герундіального комплексу – іменник у присвійному чи загальному відмінку або присвійний займенник. *Друга частина* – герундій, що виражає дію, яку виконує або якої зазнає особа чи предмет, позначений першою частиною комплексу:

They were afraid of my finding out the truth.	<i>Вони боялися, що я дізнаюся правду.</i>
They told us of Peter's coming there.	<i>Вони сказали нам про те, що Петро приходив туди.</i>

Якщо іменник, до якого належить герундій, не в присвійному відмінку, він вживається перед герундієм у загальному відмінку, але при заміні його займенником вживається, як правило, присвійний займенник:

I hadn't much hope of his plan working .	<i>У мене було мало надії на те, що його план буде ефективним.</i>
I hadn't much hope of its working .	<i>У мене було мало надії на те, що він (план) буде ефективним.</i>

Іменник у загальному відмінку може бути першою частиною герундіального комплексу, навіть якщо цей іменник взагалі може вживатися в присвійному відмінку. Іноді першою частиною герундіального комплексу може бути також особовий займенник в об'єктному відмінку:

I remember his sister taking part in the concert.	<i>Пам'ятаю, що його сестра брала участь у концерті.</i>
I do not like him going there.	<i>Мені не подобається, що він йде туди.</i>

Герундіальний комплекс становить один складний член речення і в реченні може бути:

а) підметом:

Your coming here is very desirable.	<i>Ваш приїзд сюди дуже бажаний.</i>
It's no use my telling you a lie.	<i>Навіщо мені говорити вам неправду!</i>

б) додатком (безприйменниковим і прийменниковим):

Forgive my saying it.	<i>Пробачте, що я сказала це.</i>
I insist upon your staying .	<i>Я наполягаю на тому, щоб ви залишились.</i>

в) означенням:

I don't know the reason of your leaving .	<i>Я не знаю причини вашого від'їзду.</i>
--	---

г) обставиною:

I entered the room without his seeing it.	<i>Я увійшла до кімнати так, що він і не побачив цього.</i>
--	---

ДІЄСЛОВО + ІНФІНІТИВ ЧИ ГЕРУНДІЙ?

Вживання:

1. Інфінітив та герундій вживаються у реченні після певних груп дієслів.

Інфінітив вживається після таких дієслів:	Герундій вживається після таких дієслів:
afford, agree, appear, ask, attempt, decide, expect, fail, hope, learn, manage, offer, plan, prepare, pretend, promise, refuse, seem, threaten, want, wish ... <i>e.g. He offered to help us.</i>	admit, anticipate, appreciate, avoid, consider, delay, discuss, enjoy, escape, excuse, fancy, finish, forgive, imagine, involve, keep, mention, mind, miss, object to, practise, prevent, postpone, quit, recall, report, resent, resist, risk, save, stand, suggest, tolerate ... <i>e.g. We should avoid making mistakes.</i>

2. Інфінітив та герундій мають **однакове значення** після таких дієслів:

advise, allow, begin, bother, can't bear, continue, encourage, hate, intend, like, love, permit, prefer, propose, recommend, require, start ... <i>e.g. We started to do / doing our summer homework.</i>
--

3. Такі дієслова змінюють значення при вживанні їх з **інфінітивом** чи **герундієм**:

Дієслово + to-infinitives	Дієслово + gerunds
1. forget: forget to do sth <i>e.g. I'm sorry, I forgot to lock the car.</i>	1. forget: forget a past event <i>e.g. We'll never forget visiting Paris.</i>
2. remember: remember to do sth <i>e.g. Remember to read the rules.</i>	2. remember: recall a past event <i>e.g. I don't remember meeting Ali before.</i>

3. mean: intend to <i>e.g. He means to move to New York.</i>	3. mean: involve <i>e.g. Love means sharing.</i>
4. try: do one's best; attempt <i>e.g. She tried to cope with her job.</i>	4. try: do sth as an experiment <i>e.g. Try adding more sauce to your pasta.</i>
5. stop: pause temporarily <i>e.g. He stopped to buy a gift on his way.</i>	5. stop: finish; cease <i>e.g. Stop talking to each other, please!</i>
6. regret: be sorry to <i>e.g. I regret to tell you that you've failed.</i>	6. regret: feel sorry for what we've done <i>e.g. I regret telling lies.</i>
7. be sorry: feel sad <i>e.g. I'm sorry to hear the bad news.</i>	7. be sorry for: apologise <i>e.g. I'm sorry for being late.</i>
8. hate: hate what one is about to do <i>e.g. I hate to interrupt, but I must do so.</i>	8. hate: feel sorry for what one is doing <i>e.g. I hate making you feel uncomfortable.</i>
9. be afraid: too frightened to do sth <i>e.g. I'm afraid to walk over that bridge.</i>	9. be afraid of: afraid that sth may happen <i>e.g. She is afraid of being too fat.</i>
10. would prefer / love / like: specific preference <i>e.g. I'd prefer/like to see the manager.</i>	10. prefer / love / like: in general <i>e.g. I prefer / love watching TV.</i>
11. want / need: wish / have to <i>e.g. I want / need to find a better job.</i>	11. want / need: sth needs to be done <i>e.g. Your dress wants / needs cleaning.</i>
12. go: action <i>e.g. He went to see his sick grandpa.</i>	12. go: for activities <i>e.g. We often go shopping / hiking.</i>
13. go on: finish doing sth and start to do sth <i>e.g. After sleeping, she went on to study.</i>	13. go on: continue <i>e.g. She goes on doing exercise.</i>

PRACTICE

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the Gerund.

1. Have you finished writing? 2. Taking a cold shower in the morning is very useful. 3. I like skiing, but my sister prefers skating. 4. She likes sitting in the sun. 5. It looks like raining. 6. My watch wants repairing. 7. Thank you for coming. 8. I had the pleasure of dancing with her the whole evening. 9. Let's go boating. 10. He talked without stopping. 11. Some people can walk all day without feeling tired. 12. Iron is found by digging in the earth. 13. Jane was fond of reading.

Exercise 2. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the forms of the Gerund.

1. Thank you for having helped me. 2. Can you remember having seen this man before? 3. After being corrected by the teacher, the students' papers were returned to them. 4. I understand perfectly your wishing to start the work at once. 5. She is interested in collecting stamps. 6. He has no right to come without being invited. 7. He likes talking to me. 8. She is fond of painting. 9. He likes driving a car, but he dislikes being driven. 10. The watch was still going in spite of having been dropped on the floor. 11. I remember having shown her the letter. 12. He likes being invited by his friend.

Exercise 3. Complete the sentences with the correct form of the Gerund in brackets.

1. My watch keeps (stop). 2. I suggested (go) by sea. 3. The taxi-driver tried to stop in time, but he couldn't avoid (hit) the old woman. 4. Please, go on (write). 5. It's no use (wait). 6. The book is worth (read). 7. When I came he was busy (write) a letter to his friend. 8. I didn't feel like (work) so I suggested (spend) the day in the country. 9. Where is Ann? – She is busy (do) her homework. 10. He insisted on (help) me. 11. You should clean your teeth before (go) to bed. 12. After (walk) for three hours we decided to have a rest. 13. Would you mind (come) again in a day or two? 14. I don't mind (do) this exercise. 15. She stopped (visit) us. 16. I'm very sorry for (be) late. 17. The shoes need (repair).

Exercise 4. Complete the sentences with the correct form of the Gerund in Active or Passive Voice.

1. Why do you avoid (to speak) to me? 2. She tried to avoid (to speak) to. 3. The doctor insisted on (to send) the sick man to hospital. 4. The child insisted on (to send) home at once. 5. He had a strange habit of (to interfere) in other people's business. 6. I was angry at (to interrupt) every other moment. 7. He was always ready for (to help) people. 8. He was very glad of (to help) in his difficulty. 9. The problem is not worth (to discuss).

Exercise 5. Complete the sentences with the correct form of the Gerund in brackets.

1. You never mentioned (to be) to Greece. 2. I don't remember ever (to meet) your sister. 3. I don't remember (to ask) this question by anybody. 4. The cat was punished for (to break) the cup. 5. The cat was afraid of (to punish) and hid itself under the sofa. 6. I am quite serious in (to say) that I don't want to go abroad. 7. She confessed to (to forget) to send the letter. 8. The old man could not stand (to tell) what he should do. 9. This monument is worth (to see). 10. After (to examine) thoroughly by the examination commission, the student was given a satisfactory mark. 11. She reproached me for (not to write) to her. 12. After (to look) through and (to mark) the students' papers, the teacher handed them back. 13. This job is not worth (to take). 14. These clothes want (to wash). 15. David was very glad of (to find) his aunt.

Exercise 6. Translate the following sentences into Ukrainian paying attention to gerundial complexes.

1. I have no idea of his leaving London. 2. His being invited to take part in this conference is natural. 3. The engineer told us about his having been invited to the research institute. 4. She did not object to my doing the room. 5. I understand your wishing to start the work at once. 6. I object to his being sent there. 7. I am surprised at their having lost the game. 8. They insisted on my taking part in the competition. 9. I enjoy her playing. 10. Forgive my saying it.

Exercise 7. State the form and syntactic function of the Gerund in the following sentences. Translate the sentences into Ukrainian.

1. Would you mind lending me 20 dollars? 2. Dick went on asking about friends. 3. What are you fond of doing? 4. I remember having seen this film. 5. He gave up smoking. 6. Is it possible to learn English without working hard? 7. Mother is busy cooking dinner. 8. This TV set is worth buying. 9. I am proud of having been invited to the party. 10. The workers succeeded in completing the construction of the plant in time. 11. I am sorry for not telling you about it. 12. It is no use

learning rules without examples. 13. I enjoyed seeing this performance. 14. I am looking forward to getting a letter from you. 15. She insisted on being sent to England. 16. After finishing school he worked at the plant. 17. I thank you for helping me.

Exercise 8. State the sentences, in which the -ing form is the Noun or the Gerund. Translate the sentences into Ukrainian.

1. The building of this house will cost much money. 2. Sleeping is necessary. 3. The motorcar was carefully examined before starting. 4. He spent much time on the copying of his literature lectures. 5. You should think before speaking. 6. The students found the reading of English newspapers rather difficult. 7. What do you mean by saying that? 8. Your hair wants cutting. 9. I like rapid reading. 10. He enjoys listening to music.

Exercise 9. Complete the sentences below with -ing forms. Use the following verbs: come, help, do, swim, wait, ring up, waste, lend, buy, complain, be, write.

1. She doesn't like ... money to friends.
2. Would you mind ... me to carry this heavy bag?
3. I'm really looking forward to ... back.
4. We went ... yesterday because it was such a nice warm day.
5. It's no worth ... Jane after ten o'clock. She has already fallen asleep.
6. I haven't finished ... my composition.
7. I hate ... for trams, I don't like ... time.
8. Instead of what about ... something useful about it!
9. I can't insist on ... this book. It's a bit too expensive.
10. He apologized for ... late.

Exercise 10. Complete the sentences with the necessary non-finite form of the verb in brackets.

1. As you know I love ... (go) for a walk – especially on Saturdays. I usually hate ... (get) up early, but on Saturdays I can't help ... (wake) early, ... (have) breakfast, then ... (get) out to the park.
2. He was about to leave when the phone rang. It was his niece who asked if he wouldn't mind ... (take) her with him.
3. Instead of ... (leave) at 9, it was about 10 before they set off.
4. The hostess couldn't help ... (offer) me a cup of coffee at that time of the day. But it was no use ... (refuse).
5. The car broke down! I normally enjoy ... (drive), but when things go wrong, I hate cars.
6. By the time we went out it had started ... (rain).
7. It's no use ... (look) for the nearest phone box.
8. I was not in a very good mood because she started ... (offer) me advice.
9. What about ... (go) to the cinema tonight?
10. I'm not pleased with ... (do) this useless work.
11. ... (live) a healthy life is not easy in a big city. You should try ... (walk) more and avoid ... (eat) unhealthy food.
12. I wish I were strong enough ... (help) you with the luggage.
13. She was so pretty and open-hearted that people couldn't help ... (like) her.
14. Nobody will ever make me ... (change) my decision. So, I don't expect you ... (interfere).
15. What is done cannot ... (undo).

16. You are too unexperienced ... (apply) for this position. I am sorry ... (say) this, but it's true.
17. At that time we were at the point of ... (quarrel). She loved ... (go out), while I insisted on ... (stay) at home after work.
18. She told me how ... (wash) clothes. She seemed ... (know) so much about ... (clean), too.
19. ... (do) this task you should study the examples carefully. Without ... (revise) the irregular verbs you are unlikely ... (understand) the new material.
20. You must encourage him ... (start) ... (spend) more time with the kids.

Exercise 11. Complete the sentences below with either Infinitive or Gerund.

1. We'll have to stop ___ (get) petrol.
2. Do you remember ___ (meet) her last week?
3. Do you want to go on ___ (learn) Chinese?
4. Sorry! I forgot ___ (post) you letter.
5. I'll try ___ (repair) your bike tomorrow.
6. They discussed the budget and went on ___ (talk) about sales.
7. He stopped ___ (work) when he was 62.
8. I regret ___ (share) the secret with Mike.
9. I hope you'll remember ___ (fetch) the books in the afternoon.
10. I think you should try ___ (consult) another surgeon before the operation.
11. We regret ___ (inform) you that you have failed the exam.
12. I didn't mean ___ (be) rude. I just wanted to ask a question.
13. After the injury Alice wanted to stop ___ (play) tennis.
14. After the introduction the headmaster went on ___ (discuss) the time-table.
15. I seemed to remember ___ (see) her somewhere before.
16. He stopped ___ (give) himself some time to think in front of the door.
17. Dad always forgets ___ (water) flowers when Mum is away.
18. Being a good teacher means ___ (love) your students.

Exercise 12. Complete the sentences below with either Infinitive or Gerund.

1. I am looking forward to (see) you.
2. He dreads (have) to retire.
3. I arranged (meet) them here.
4. He urged us (work) faster.
5. I wish (see) the manager.
6. It's no use (wait)
7. He warned her (not / touch) the wire.
8. Don't forget (lock) the door before (go) to bed.
9. My mother told me (not / speak) to anyone about it.
10. I can't understand her (behave) like that.
11. He tried (explain) but she refused (listen)
12. At dinner she annoyed me by (smoke) between the courses.
13. You are expected (know) the safety regulations of the college.
14. He decided (disguise) himself by (dress) as a woman.
15. I'm prepared (wait) here all night if necessary.
16. Would you mind (show) me how the lift works?
17. After (walk) for three hours we stopped to let the others (catch) with us.
18. I am beginning (understand) what you mean.
19. He was fined for (exceed) the speed limit.
20. The boys like (play) games but hate (do) lessons.
21. I regret (inform) you that your application has been refused.
22. I couldn't help (overhear) what you said.
23. Mrs Jones: I don't allow (smoke) in my drawing-room. Mrs Smith: I don't allow my family (smoke) at all.
24. He surprised us all by (go) away without (say) 'Good-bye'.
25. Please go on (write); I don't mind (wait)
26. He wore dark glasses (avoid) (be) recognized.
27. Before (give) evidence you must swear (speak) the truth.
28. I tried (persuade) him (agree) with your proposal.
29. Your windows need (clean); would you like me (do) them for you?

30. Would you mind (shut) the window? I hate (sit) in a draught. 31. I can't help (sneeze); I caught a cold yesterday from (sit) in a draught. 32. Do stop (talk): I am trying (finish) a letter. 33. His doctor advised him (give up) (jog) 34. My watch keeps (stop) ~ That's because you keep (forget) (wind) it. 35. Without (realize) it, he hindered us instead of (help) us. 36. People used (make) fire by (rub) two sticks together.

Exercise 13. Complete the sentences below with either Infinitive or Gerund.

1. I used (ride) a lot but I haven't had a chance (do) any since (come) here. ~ I ride sometimes. Would you like (come) with me next time? 2. Most people prefer (spend) money to (earn) it. 3. I resented (be) unjustly accused and asked him (apologize) 4. It isn't good for children (eat) too many sweets. 5. I didn't feel like (work) so I suggested (spend) the day in the garden. 6. Why do you keep (look) back? Are you afraid of (be) followed? 7. Do you remember (post) the letter? ~ Yes, I do; I posted it in the letter-box near my gate. 8. Did you remember (lock) the door? ~ No, I didn't. I'd better (go) back and (do) it now. 9. You still have a lot (learn) if you'll forgive my (say) so. 10. It's no use (try) (interrupt) him. You'll have (wait) till he stops (talk) 11. I'm for (do) nothing till the police arrive. They don't like you (move) anything when a crime has been committed. 12. He didn't like (leave) the children alone in the house but he had no alternative as he had (go) out to work. 13. Why didn't you drink it? – I didn't like (drink) it as I didn't know what it was. 14. I'm very sorry for (be) late. It was good of you (wait) for me. 15. I keep (try) (make) mayonnaise but I never succeed. ~ Try (add) the yolk of a hard-boiled egg. 16. Do you feel like (go) to a film or would you rather (stay) at home? 17. She told me (look) through her correspondence and (take) out any letters that you had written her. I didn't like (look) through someone else's letters but I had (do) as she said. 18. He took to (get up) early and (walk) noisily about the house. 19. I liked (listen) to folk music much better than (listen) to pop. 20. The car began (make) an extraordinary noise so I stopped (see) what it was. 21. You'll never regret (do) a kind action. 22. He decided (put) broken glass on top of his wall (prevent) boys (climb) over it. 23. He annoyed me very much by (take) the piece of cake that I was keeping (eat) after my supper. 24. He kept (ring) up and (ask) for an explanation and she didn't know what (do) about him. 25. We got tired of (wait) for the weather (clear) and finally decided (set) out in the rain. 26. He made me (repeat) his instructions (make) sure that I understood what I was (do) after he had gone. 27. I suggest (leave) the car here and (send) a breakdown van (tow) it to the garage. 28. She apologized for (borrow) my sewing-machine without (ask) permission and promised never (do) it again. 29. I didn't mean (offend) anyone but somehow I succeeded in (annoy) them all. 30. She claimed (be able) (tell) the future by (gaze) into her crystal ball. 31. He never thinks of (get) out of your way; he expects you (walk) round him. 32. You don't need (ask) his permission every time you want (leave) the room. 33. The police accused him of (set) fire to the building but he denied (have) been in the area on the night of the fire. 34. I left my door open. Why didn't you walk in? ~ I didn't like (go) in when you weren't there. 35. It's much better (go) to a hairdresser than (try) (save) time by (cut) your own hair.

GRAMMAR TESTS

Test. Choose the right answer.

1. I don't mind _____. In fact, I quite enjoy it.
a) ironing; b) ironed; c) to iron; d) iron.
2. We regret _____ you that tonight's performance will be cancelled.
a) informing; b) inform; c) to inform; d) being informed.
3. Malcolm hates _____, so he often eats out.
a) having cooked; b) cooking; c) to be cooking; d) to cook.
4. She stopped _____, closed the book, laid it on the table, and turned off the light.
a) to be reading; b) to read; c) to have been reading; d) reading.
5. Alan apologized for _____ Jane's birthday.
a) forgetting; c) to forget;
b) having been forgotten; d) to have been forgotten.
6. – What are you doing on Saturday? – Well, Paul suggested _____ to the cinema.
a) go; b) going; c) will go; d) to go.
7. I _____ travelling by tube.
a) am not used to; b) did use; c) used; d) don't use to.
8. I'll never forget _____ my favourite film star last year.
a) to meet; b) meet; c) meeting; d) to have met.
9. There's no point _____ me. I have no idea what's wrong with Adam.
a) ask; b) in asking; c) in being asked; d) to be asked.
10. Do you object _____ now?
a) to have been left; b) leave; c) to leave; d) to my leaving.
11. Malcolm would like _____ jobs because he doesn't enjoy _____ outside in bad weather.
a) to change, being; c) changing, to be;
b) to change, to be; d) changing, being.
12. I was aware of not _____ for some time.
a) to eat; b) eating; c) having eaten; d) have eaten.
13. We stopped _____ something to eat at a small café just next to the freeway.
a) getting; b) to get; c) get; d) had got.
14. You can never give up _____ about how you can do things better.
a) to think; b) having thought; c) to have thought; d) thinking.
15. Sheila wants _____ a teacher because she enjoys _____ with children.
a) to be, working; c) being, to work;
b) to be, to work; d) being, working.

14.3. ДІЄПРИКМЕТНИК (THE PARTICIPLE)

Дієприкметник (**The Participle**) – це неособова форма дієслова, що має властивості дієслова, прикметника і прислівника. В англійській мові є два дієприкметники – дієприкметник теперішнього часу (**Present Participle** або **Participle I**) і дієприкметник минулого часу (**Past Participle** або **Participle II**).

14.3.1. УТВОРЕННЯ ДІПРИКМЕТНИКІВ

• **Present Participle (Participle I)** утворюється за допомогою закінчення **-ing**, яке додається до інфінітива дієслова без частки **to**:

✓ to read – **reading**;

1. Якщо інфінітив закінчується німим **-e**, то перед закінченням **-ing** воно опускається:

✓ to write – **writing**;

2. Якщо інфінітив закінчується однією приголосною буквою, якій передує короткий наголошений голосний звук, то перед закінченням **-ing** кінцева приголосна подвоюється:

✓ to sit – **sitting**;

✓ to begin – **beginning**;

3. Кінцева буква **r** подвоюється, якщо останній склад наголошений і не містить дифтонга:

✓ to prefer – **preferring**;

4. Кінцева буква **l** подвоюється, якщо їй передує короткий голосний звук (наголошений чи ненаголошений):

✓ to compel – **compelling**;

✓ to travel – **travelling**;

5. У дієсловах **to lie** *лежати; брехати*; **to tie** *зав'язувати*; **to die** *умирати* буквосполучення **-ie** перед закінченням **-ing** змінюється на **-y**:

✓ to lie – **lying**;

✓ to tie – **tying**;

✓ to die – **dying**;

❖ **NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!**

Кінцева буква **-y** перед закінченням **-ing** не змінюється:

✓ to study – **studying**;

✓ to try – **trying**;

Present Participle відповідає українському дієприкметнику активного стану теперішнього часу та дієприслівнику недоконаного виду:

✓ **resting** – *відпочиваючий, відпочиваючи*;

• **Past Participle (Participle II)** правильних дієслів утворюється за допомогою закінчення **-ed**, що додається до інфінітива без частки **to**, тобто так само, як і стверджувальна форма Past Indefinite цих дієслів:

✓ to ask – **asked**;

Past Participle неправильних дієслів утворюється по-різному, і ці форми треба запам'ятати (*дивитися таблицю неправильних дієслів*).

Past Participle перехідних дієслів відповідає українському пасивному дієприкметнику минулого часу:

- ✓ **dressed** – одягнутий;
- ✓ **made** – зроблений;

Past Participle деяких неперехідних дієслів відповідає українському дієприкметнику активного стану минулого часу:

- ✓ **faded** – зів'ялий.

14.3.2. ФОРМИ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ

В англійській мові дієприкметники мають форми теперішнього часу (**Present Participle**), минулого часу (**Past Participle**) і перфектну (**Perfect Participle**), а також форми пасивного і активного стану.

Форма дієприкметника	Перехідні дієслова		Неперехідні дієслова
	Active Voice	Passive Voice	
Present Participle (Participle I)	asking	being asked	going
Past Participle (Participle II)	-----	asked	gone
Perfect Participle	having asked	having been asked	having gone

14.3.3. ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ PRESENT PARTICIPLE

Present Participle не має певного часового значення і виражає різні часові відношення залежно від контексту і значення дієслова, від якого утворено дієприкметник.

а) **Present Participle** вживається для позначення дії, *одночасної* з дією, вираженою дієсловом-присудком речення. Залежно від часу дієслова-присудка **Present Participle** може належати до *теперішнього, минулого* або *майбутнього часу*:

Reading English books I write out new words.	<i>Читаючи англійські книжки, я виписую нові слова.</i>
Reading English books I wrote out new words.	<i>Читаючи англійські книжки, я виписував нові слова.</i>
Reading English books I will write out new words.	<i>Читаючи англійські книжки, я буду виписувати нові слова.</i>

У першому з цих речень **reading** належить до *теперішнього часу*, в другому – до *минулого*, а в третьому – до *майбутнього*.

б) **Present Participle** може виражати дію у теперішньому часі, незалежно від часу дії, вираженої дієсловом-присудком речення:

The students working in our village came from Kyiv.	<i>Студенти, що працюють у нашому селі, прибули з Києва.</i>
--	--

Хоч дієслово-присудок цього речення стоїть у минулому часі, Present Participle виражає дію у *теперішньому часі*.

в) **Present Participle** може вживатися *безвідносно до якогось часу*:

The bisector is a straight line dividing an angle into two equal parts.	<i>Бісектриса – це пряма лінія, що поділяє кут на дві рівні частини.</i>
--	--

г) **Present Participle** може виражати дію, що *передує дії*, вираженій присудком, якщо обидві дії відбуваються безпосередньо одна за одною. У такому значенні часто вживається Present Participle дієслів **to enter** *входити*; **to open** *відчиняти*; **to close** *закривати*; **to arrive** *прибувати*; **to see** *бачити*; **to hear** *чути* та ін.:

Entering his room, he went quickly to the other door.	<i>Увійшовши в свою кімнату, він швидко пішов до інших дверей.</i>
Dressing myself as quickly as I could I went for a walk.	<i>Одягнувшись якомога швидше, я пішов на прогулянку.</i>

У такому разі Present Participle перекладається на українську мову дієприслівником доконаного виду.

Perfect Participle виражає дію, що *передує дії*, вираженій дієсловом-присудком. Perfect Participle відповідає українському дієприслівнику доконаного виду:

Having said this, they stopped speaking.	<i>Сказавши це, вони припинили розмову.</i>
Having given her word, she ought to keep it.	<i>Давши слово, вона мусить дотримувати його.</i>

• **Present Participle Active** вживається тоді, коли іменник або займенник, до якого він належить, позначає суб'єкт вираженої ним дії:

Weeping she walked back to the house.	<i>Плачучи, вона повернулася в будинок.</i>
Having opened my window, I went downstairs.	<i>Відчинивши вікно, я зійшла вниз.</i>

• **Present Participle Passive** вживається тоді, коли іменник або займенник, до якого він належить, позначає об'єкт вираженої ним дії:

Being invited to an evening-party she couldn't go to the theatre.	<i>Оскільки її запросили на вечір, вона не могла піти в театр.</i>
Having been packed, the parcel was taken to the post-office.	<i>Після того, як посылку запакували, її віднесли на пошту.</i>

14.3.4. ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ PAST PARTICIPLE

Past Participle має лише одну форму і є **пасивним дієприкметником**. Він вживається тоді, коли іменник або займенник, якого він стосується, позначає об'єкт вираженої ним дії:

- ✓ a **written** letter – *написаний лист*;
- ✓ the machines **made** at this plant – *машини, виготовлені на цьому заводі*;

• Здебільшого Past Participle виражає дію, що *передуює дії*, вираженій присудком речення:

We looked at the destroyed bridge.	<i>Ми дивилися на зруйнований міст (міст було зруйновано раніше, ніж ми дивилися на нього).</i>
---	---

• Але Past Participle може також виражати дію, *одночасну з дією*, вираженою дієсловом-присудком, а також дію, *безвідносну до часу*:

Her father is a doctor loved and respected by everybody.	<i>Її батько – лікар, якого всі люблять і поважають.</i>
A central angle is an angle formed by two radii.	<i>Центральний кут – це кут, утворений двома радіусами.</i>

14.3.5. ФУНКЦІЇ ДІЄПРИКМЕТНИКА В РЕЧЕННІ

• **Present Participle Active** вживається у **функції означення**. При цьому одиничний дієприкметник ставиться перед означуваним іменником, а дієприкметник із залежними від нього словами (Participle Phrase) – після означуваного іменника:

The rising sun was hidden by the clouds.	<i>Сонце, що сходило, закрило хмари.</i>
The girl pointed to a group of women sitting in the corner of the room.	<i>Дівчина показала на групу жінок, що сиділи в кутку кімнати.</i>

• **Present Participle Active** вживається також у **функції обставин (часу, причини, способу дії)**:

Entering the room, she saw her sister there.	<i>Увійшовши до кімнати, вона побачила там свою сестру.</i>
Then she stopped suddenly remembering the presence of the children.	<i>Тоді вона раптом замовкла, згадавши про присутність дітей.</i>
Living in his neighbourhood, I saw him frequently.	<i>Живучи по сусідству, я часто його бачив.</i>
Mary stood for a time in silence, watching and listening .	<i>Мері стояла деякий час мовчки, спостерігаючи і слухаючи.</i>

- У ролі **обставини Present Participle** може вживатися із сполучником:

When reading this book, he remembered his childhood.	<i>Читаючи цю книжку, він згадував своє дитинство.</i>
She looked at Lanny as though expecting an answer.	<i>Вона дивилася на Ленні, ніби чекаючи відповіді.</i>
He paused for a moment as if hesitating .	<i>Він замовк на хвилину, ніби вагаючись.</i>

- **Present Participle Passive** здебільшого вживається у **функції обставини, іноді у функції означення**:

Being written in pencil, the letter was difficult to read.	<i>Оскільки лист був написаний олівцем, його було важко читати.</i>
The plant being built in our town will produce motorcycles.	<i>Завод, що будується у нашому місті, буде випускати мотоцикли.</i>

- **Perfect Participle Active і Passive** вживається лише у **функції обставини**:

Having written the letter, the girl went to the post-office.	<i>Написавши листа, дівчина пішла на пошту.</i>
Having been made 20 years ago, the machine is out of date.	<i>Виготовлена 20 років тому, машина зараз застаріла.</i>

- **Past Participle** у реченні найчастіше буває **означенням**.

У цій функції Past Participle ставиться звичайно перед означуваним іменником. Past Participle із залежними від нього словами (Participle Phrase) в англійській мові завжди ставиться після означуваного іменника. Проте Past Participle у сполученні з прислівником способу дії звичайно ставиться перед означуваним іменником:

He is a well-known writer.	<i>Він – відомий письменник.</i>
The children danced round the beautifully decorated tree.	<i>Діти танцювали навколо чудово прикрашеної ялинки.</i>

- **Past Participle** вживається також у ролі **обставини (часу, причини, мети, способу дії і порівняння)** зі сполучниками: **when** коли; **if** якщо, якби; **as if, as though** наче, ніби; **though** хоч:

Frightened by the dog, the child began to cry.	<i>Злякавшись собаки, дитина почала плакати.</i>
When praised , he was ill at ease.	<i>Коли його хвалили, він почував себе ніяково.</i>
Though wounded , the soldier did not leave the battle field.	<i>Хоч і поранений, солдат не залишив поля бою.</i>

- **Past Participle** вживається в реченні у **функції предикатива**:

When I came into the room, the window was broken .	<i>Коли я зайшов до кімнати, вікно було розбите.</i>
---	--

14.3.6. ОБ'ЄКТНИЙ ДІЄПРИКМЕТНИКОВИЙ КОМПЛЕКС (THE OBJECTIVE PARTICIPLE COMPLEX)

В англійській мові дієприкметник, як і інфінітив, утворює синтаксичні комплекси з іменниками та займенниками. Дієприкметник входить до складу трьох комплексів: **об'єктного дієприкметникового комплексу** (the Objective Participle Complex), **суб'єктного дієприкметникового комплексу** (the Subjective Participle Complex) та **незалежного дієприкметникового комплексу** (the Absolute Participle Complex).

Об'єктний дієприкметниковий комплекс складається з двох частин. *Перша частина* комплексу – іменник у загальному відмінку або особовий займенник в об'єктному відмінку. *Друга частина* – дієприкметник, що виражає дію, яку виконує або якої зазнає особа або предмет, позначений іменником або займенником.

Другою частиною цього комплексу може бути Present Participle і Past Participle:

I saw him walking in the garden.	<i>Я бачив, як він гуляв у саду.</i>
I saw the window broken .	<i>Я побачив, що вікно розбите.</i>

У реченні об'єктний дієприкметниковий комплекс виконує **функцію складного додатка (Complex Object)** після дієслів *to see, to hear, to feel, to watch, to notice, to find, to observe*:

I saw her coming out just now.	<i>Я бачив, як вона щойно виходила.</i>
I watched the snow falling .	<i>Я спостерігав, як падає сніг.</i>
She found the old man and his granddaughter sitting at breakfast.	<i>Вона застала старого чоловіка з онукою за сніданком.</i>
I saw the mild eye of the old doctor turned upon me for a moment.	<i>Я побачив лагідний погляд старого лікаря, на мить звернений до мене.</i>

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!!!

Об'єктний дієприкметниковий комплекс з **Present Participle** після дієслів, що означають сприймання за допомогою органів чуття, дуже близький за значенням до об'єктного інфінітивного комплексу. Різниця між ***I saw them play football*** і ***I saw them playing football*** полягає в тому, що в першому реченні (з *інфінітивом*) лише констатується факт, тоді як у другому (з *дієприкметником*) дія виражається як процес (*я бачив, як саме це відбувалося*).

Об'єктний дієприкметниковий комплекс вживається з дієсловами, що виражають **бажання**, а також **процеси мислення**. З цими дієсловами вживається лише **Past Participle**:

I want him changed .	<i>Я хочу, щоб він змінився.</i>
Margaret considered herself deceived .	<i>Маргарет вважала себе одуреною.</i>

Об'єктний дієприкметниковий комплекс з **Past Participle** вживається після дієслів *to have i to get* і виражає дію:

а) що виконується не особою, позначеною підметом, а кимось іншим для неї;

б) якої зазнає особа, позначена підметом:

She had her hair done .	<i>Їй зробили зачіску.</i>
Have you had a photo taken ?	<i>Вас сфотографували?</i>
I must have my watch repaired .	<i>Мені треба полагодити годинник (віддати у ремонт).</i>

14.3.7. СУБ'ЄКТНИЙ ДІЄПРИКМЕТНИКОВИЙ КОМПЛЕКС (THE SUBJECTIVE PARTICIPLE COMPLEX)

Суб'єктний дієприкметниковий комплекс складається з двох частин. *Перша частина* комплексу – іменник у загальному відмінку або особовий займенник у називному відмінку. *Друга частина* – дієприкметник (Present Participle), що виражає дію, яку виконує особа або предмет, позначені першою частиною комплексу:

A plane was heard flying high in the sky.	<i>Було чути, як високо в небі летів літак.</i>
---	---

• Суб'єктний дієприкметниковий комплекс вживається переважно з дієсловами, які виражають сприймання за допомогою органів чуття (**to see, to hear, to feel, to watch, to notice, to observe** у пасивному стані) і виконують у реченні **роль присудка**, який ставиться між першою і другою частинами комплексу.

She was seen crossing the street.	<i>Бачили, як вона переходила вулицю.</i>
---	---

• З дієсловами **to consider, to believe** *вважати*; **to find** *знаходити* іноді вживається суб'єктний дієприкметниковий комплекс з **Past Participle**:

The work was considered finished .	<i>Роботу вважали закінченою.</i>
--	-----------------------------------

У реченні суб'єктний дієприкметниковий комплекс виконує **функцію складного підмета**.

14.3.8. НЕЗАЛЕЖНИЙ ДІЄПРИКМЕТНИКОВИЙ КОМПЛЕКС (THE ABSOLUTE PARTICIPLE COMPLEX)

В українській мові підрядне обставинне речення (наприклад, часу або причини) може бути замінене дієприслівниковим зворотом, якщо в головному і підрядному реченнях підмет той самий, хоч в одному з них він може бути виражений іменником, а в другому — відповідним особовим займенником.

Наприклад: *(в обох реченнях підмет позначає ту саму особу):*

<i>Коли Петро повернувся з Києва, він розповів нам про виставку.</i>
<i>Повернувшись з Києва, Петро розповів нам про виставку.</i>

Якщо в головному і підрядному реченнях підмети різні, то така заміна неможлива.

В англійській мові заміна обставинного підрядного речення зворотом з Participle можлива і тоді, коли в головному і підрядному реченнях підмети різні.

Наприклад:

When Peter came home from Kyiv, we asked him to tell us about the exhibition.	<i>Peter coming home from Kyiv, we asked him to tell us about the exhibition.</i>
--	---

Peter coming home from Kyiv – не підрядне речення, а **незалежний дієприкметниковий комплекс** (the Absolute Participle Complex), що складається з іменника у загальному відмінку (або особового займенника у називному відмінку) і дієприкметника. У цьому комплексі **Peter** виконує роль підмета по відношенню до дієприкметника і не є підметом усього речення.

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

У незалежному дієприкметниковому комплексі можуть вживатися всі форми Participle.

У реченні незалежний дієприкметниковий комплекс виконує **функції обставини (часу, причини, способу дії, умови):**

The rain having stopped, we went home.	<i>Коли дощ ущух, ми пішли додому.</i>
The day being very fine, she went for a walk.	<i>Оскільки день був дуже гарний, вона пішла на прогулянку.</i>
Weather permitting, we'll spend our day off in the forest.	<i>Якщо дозволить погода, ми проведемо вихідний день у лісі.</i>

Незалежний дієприкметниковий комплекс перекладається на українську мову:

а) підрядним обставинним реченням:

The letter being written, I went to post it.	<i>Коли лист був написаний, я пішла відправити його.</i>
---	--

б) простим реченням, що входить до складносурядного:

They went quickly out of the house, Jude accompanying her to the station.	<i>Вони швидко вийшли з дому, і Джуд провів її до вокзалу.</i>
--	--

в) дієприслівниковим зворотом:

Her face smiling, she came into the room.	<i>Усміхаючись, вона увійшла в кімнату.</i>
--	---

Крім цього, незалежний дієприкметниковий комплекс може перекладатися на українську мову:

- головним реченням в складнопідрядному;
- вставним реченням;
- іменником з прийменником:

She sat down at the table, her hands beginning to tremble.	<i>Коли вона сідала за стіл, її руки починали тремтіти.</i>
---	---

The evening was so dark, (the moon not having yet risen) , that he could see no one twenty yards off.	<i>Вечір був такий темний (місяць ще не зійшов), що за двадцять ярдів він нікого не міг бачити.</i>
He came into the room, his face smiling.	<i>Він увійшов до кімнати з усміхненим обличчям.</i>

Незалежний дієприкметниковий комплекс може вводитись прийменником **with**. Такий комплекс вживається у функції обставини способу дії або супровідних обставин і перекладається на українську мову здебільшого самостійним реченням або дієприслівниковим зворотом:

She was sitting on the ground, with her head and one arm lying on a chair.	<i>Вона сиділа долі, а голова її і одна рука лежали на стільці.</i>
He was standing, with his arms crossed and his head bent.	<i>Він стояв, схрестивши руки і опустивши голову.</i>

PRACTICE

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the usage of Present Participle (Participle I).

1. Everybody looked at the dancing girl. 2. The little plump woman standing at the window is my teacher. 3. The man playing the piano is Kate's uncle. 4. Entering the room, she turned on the light. 5. Coming to the theatre, she saw that the performance had already begun. 6. Looking out of the window, he saw his mother watering the flowers. 7. Hearing the sounds of music we stopped talking. 8. She went into the room, leaving the door open.

Exercise 2. Transform the following complex sentences into simple ones using Participle I.

1. All the people who live in this house are students. 2. The woman who is speaking now is our secretary. 3. The apparatus that stands on the table in the corner of the laboratory is quite new. 4. The young man who helps the professor in his experiments studies at an evening school for laboratory workers. 5. People who take books from the library must return them in time. 6. There are many pupils in our class who take part in all kinds of extracurricular activities.

Exercise 3. Transform the following complex sentences into simple ones using Participle I.

1. When you speak English, pay attention to the order of words. 2. Be careful when you are crossing a street. 3. When you are leaving the room, don't forget to switch off the light. 4. When you begin to work with the dictionary, don't forget my instructions. 5. When they were travelling in Central Africa, the explorers met many wild animals. 6. When you are copying English texts, pay attention to the articles. 7. You must have much practice when you are learning to speak a foreign language.

Exercise 4. Complete the sentences below using the infinitive in brackets in Present Participle or Perfect Participle.

1. (to do) his homework, he was thinking hard.
2. (to do) his homework, he went for a walk.
3. (to sell) fruit, he looked back from time to time, hoping to see his friends.
4. (to sell) all the fruit, he went to see his friends.
5. (to eat) all the potatoes, she drank a cup of tea.
6. (to run) in the yard, I fell and hurt my knee.
7. (to look) through some magazines, I came across an interesting article.
8. (to write) out and (to learn) all the new words, he was able to translate the text easily.
9. (to talk) to her neighbour in the street, she did not notice how a thief stole her money.
10. (to read) the story, she closed the book and put it on the shelf.
11. (to buy) some juice and cakes, we went home.
12. (to sit) near the fire, he felt very warm.

Exercise 5. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the usage of Past Participle (Participle II).

1. We stopped before a shut door.
2. They saw overturned tables and chairs and pieces of broken glass all over the room.
3. This is a church built many years ago.
4. The books written by Dickens give us a realistic picture of the 19th century of England.
5. A broken cup lay on the table.
6. The coat bought last year is too small for me now.
7. Nobody saw the things kept in that box.
8. This firm is interested in the purchase of automobiles produced by our plants.

Exercise 6. Choose the correct form of the Participle.

1. a) The girl (*writing / written*) ___ on the blackboard is our best pupil.
b) Everything (*writing / written*) ___ here is quite right.
2. a) The house (*surrounding / surrounded*) ___ by tall trees is very beautiful.
b) The wall (*surrounding / surrounded*) ___ the house was very high.
3. a) Who is that boy (*doing / done*) ___ his homework at that table?
b) The exercises (*doing / done*) ___ by the pupils were easy.
4. a) The girl (*washing / washed*) ___ the floor is my sister.
b) The floor (*washing / washed*) ___ by Helen looked very clean.
5. Do you know the girl (*playing / played*) ___ in the garden?
6. The book (*writing / written*) ___ by this scientist is very interesting.
7. We could not see the sun (*covering / covered*) ___ by dark clouds.
8. The (*losing / lost*) ___ book was found at last.
9. (*Going / gone*) ___ along the street, I met Mary and Ann.
10. Read the (*translating / translated*) ___ sentences once more.
11. Name some places (*visiting / visited*) ___ by you last year.
12. She was reading the book (*buying / bought*) ___ the day before.
13. (*Taking / taken*) ___ the girl by the hand, she led her across the street.
14. It was not easy to find the (*losing / lost*) ___ stamp.
15. Here is the letter (*receiving / received*) ___ by me yesterday.
16. Look at the beautiful flowers (*gathering / gathered*) ___ by the children.
17. His hat (*blowing / blown*) ___ off by the wind was lying in the middle of the street.
18. «How do you like the film?» he asked, (*turning / turned*) ___ towards me.
19. When we came nearer, we saw two boys (*coming / come*) ___ towards us.
20. I think that the boy (*standing / stood*) ___ there is his brother.

Exercise 7. Complete the sentences below using the infinitive in brackets in the correct form of Participle.

1. **When he arrived at the railway station**, he bought a ticket, walked to the platform and boarded the train. 2. **After he was shown in**, he was told to take off his coat and wait for a while. 3. He looked at me and hesitated, **he did not know what to say**. 4. **After I had written this exercise**, I began to doubt whether it was correct. 5. Take care **when you cross the street**. 6. Students should always be attentive **while they are listening to the lecturer**. 7. There are many students **who study music**.

Exercise 8. Make up your own sentences with these word combinations.

1. a laughing baby –
2. a running sportsman –
3. a crying child –
4. a sleeping man –
5. playing children –
6. a broken cup –
7. a closed door –
8. a written letter –
9. translated texts –
10. a cooked dinner –
11. a well-done job –
12. smiling faces –
13. a forgotten rule –
14. a flying bird –
15. sold-out books –

Exercise 9. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the usage of Participle Complexes.

1. The texts translated by the students were not very difficult. 2. When translating some new texts he usually wrote out all new words. 3. If translated into German, this article will be of great importance for me. 4. The text being translated by the students is not very difficult. 5. Being written, the letter must be posted. 6. Having passed the examination, he joined a group of students who were standing in the corridor. 7. The engineers invited to our plant are well-known specialists. 8. Being invited too late his friend could not come. 9. The lecture followed by an experiment was interesting. 10. When shown this book, pay attention to the Periodic table. 11. The newly built school is very fine. 12. When asked the students answered very well. 13. Ice melts when heated. 14. Having solved this important problem, the scientist made a report. 15. People coming to Kyiv visit different museums.

Exercise 10. Transform the following complex sentences into simple ones using the Absolute Participle Complex.

- A. Model:** As the weather was fine, we went for a walk.
– *The weather being fine, we went for a walk.*

1. As my friend lives far from here, I go to his place by bus. 2. As the play was very popular, it was difficult to get tickets. 3. As it is rather cold, I put on my coat. 4. As his mother

teaches English, he knows the language very well. 5. As her son was ill, she could not go to the theatre.

- C. Model:** As my brother had locked the door, I couldn't get into the room.
– *My brother having locked the door, I couldn't get into the room.*

1. As our teacher had visited India, we asked him to tell us about that country. 2. When the match had ended, the people went home. 3. As my friend had bought the tickets beforehand, we did not need to hurry. 4. After the sun had risen, we continued our way. 5. As his sister had broken his spectacles, he had to buy a pair of new ones.

- D. Model:** As the bridge was destroyed, we couldn't cross the river.
– *The bridge being destroyed, we couldn't cross the river.*

1. As all shops were closed, we couldn't buy anything. 2. As the road was being repaired, I couldn't go there by bus. 3. As the book was being printed, we hoped to get it soon. 4. As houses are built very quickly nowadays, we'll soon get a new flat. 5. As the waiting-room was being cleaned, the passengers were not let in.

- E. Model:** When the work had been done, they went home.
– *The work having been done, they went home.*

1. When the house had been built, we got a new flat. 2. As the key had been lost, she couldn't get into the room. 3. As the road had been repaired, we could go there by bus. 4. When the waiting-room had been cleaned, the passengers were let in. 5. As all the tickets had been sold out, we couldn't see the performance.

Exercise 11. Translate the sentences into English paying attention to the usage of the Absolute Participle Complex.

1. Оскільки вітер дув з півночі, було дуже холодно. 2. Оскільки вчитель був хворий, у нас вчора не було уроку фізики. 3. Коли лист був написаний, я відніс його на пошту. 4. Коли батько прийшов, усі сіли за стіл обідати. 5. Оскільки було вже пізно, всі крамниці були зачинені. 6. Оскільки телефон був несправний, я не міг зателефонувати вам. 7. Коли мій брат закінчив школу, наша сім'я переїхала до Луцька. 8. Коли уроки закінчились, учні пішли додому.

Exercise 12. Transform the following sentences using the Participle.

1. The man who is sitting at the window is my father.
2. As he was busy he refused an invitation to the birthday party.
3. I had looked through the fashion magazine. I realized that my clothes were out of date.
4. The books that have been written by Jack London are read with interest.
5. This is a book. It is so much spoken about.
6. As he had spent all his money he decided to go home.
7. While he was translating the text, he wrote out new words.
8. After they had visited the museum they decided to have a cup of coffee.
9. The car which is parked in front of the house is mine.
10. We came up to the girl. She was crying.
11. When she looked out of the window, she saw it was going to rain.
12. He wanted to say something nice, but as he was an Englishman, he decided to keep silent.

13. The chance that was given to her was rare.
14. I was sitting in the armchair and holding my daughter in my arms.
15. While they were having lunch, they usually discussed the news of the day.
16. For the first time he looked at her and tried to see her point.
17. The committee came to this decision after they had been discussing it for two days.
18. Though the police had some evidence, they decided to wait with Mr. Delgado's arrest.
19. As soon as the answer was received, we were free to go.
20. The problem that was being discussed seemed very important to me.

Exercise 13. State the sentences, in which the -ing form is the Participle or the Gerund. Translate the sentences into Ukrainian.

1. We all listened with great interest to the speaker criticizing the new book. 2. Criticizing the work of our club, he said that it was not satisfactory. 3. I have no objection to your criticizing me. 4. Running water is always better than standing water. 5. Returning home after a good holiday is always pleasant. 6. Returning home after a good holiday he looked healthy. 7. In this factory much attention is paid to protecting the health of the workers. 8. Having prepared all the necessary equipment, they began the experiment. 9. Reading books out-of-doors is his favourite way of spending the summer holidays, but he likes swimming and fishing as well. 10. My greatest pleasure is travelling.

Exercise 14. State the sentences, in which the -ing form is the Participle, the Noun or the Gerund. Translate the sentences into Ukrainian.

1. I'm not very friendly with him, so I was surprised by his asking me to dinner. 2. Travelling is a pleasant way of improving education. 3. When studying at the University, he published several scientific articles. 4. Having received the telegram, they packed and left for Glasgo. 5. I'm thinking of changing my job. 6. The driving wheel of the machine is broken. 7. Driving in a motorcar we passed many villages. 8. The driving of a modern car gives me a lot of pleasure. 9. We sat by the river-side listening to the running of the water. 10. The plant being built in our town will produce motorcycles. 11. He made his money by buying and selling cars. 12. Do you mind my smoking?

Exercise 15. Complete the sentences using the correct form of Infinitive, Gerund or Participle.

1. When the painter felt the ladder (begin) (slip) he grabbed the glitter (save) himself from (fall) 2. The snow kept (fall) and the workmen grew tired of (try) (keep) the roads clear. 3. He offered (lend) me the money. I didn't like (take) it but I had no alternative. 4. What was in the letter? ~ I don't know. I didn't like (open) it as it wasn't addressed to me. 5. Do you remember (read) about it? ~ No, at that time I was too young (read) newspapers. 6. Did you remember (book) seats for the theatre tomorrow? ~ Yes, I have the tickets here. Would you like (keep) them? I am inclined (lose) theatre tickets. 7. Try (avoid) (be) late. He hates (be) kept (wait) 8. I didn't know how (get) to your house so I stopped (ask) the way. 9. I wish my refrigerator would stop (make) that horrible noise. You can't hear anyone (speak) 10. This book tells you how (win) at games without actually (cheat) 11. The gunman began (fire) He felt a bullet (graze) his cheek. 12. He heard the clock (strike) six and knew that it was time for him (get)

..... up. 13. I can hear the bell (ring) but nobody seems (be coming) (open) the door. 14. Did you advise him (go) to the police? ~ No, I didn't like (give) any advice on such a difficult matter. 15. He wanted (put) my chameleon on a tartan rug and (watch) it (change) colour. 16. It is easy (see) animals on the road in daylight but sometimes at night it is very difficult (avoid) (hit) them. 17. The tire seems (be) out. ~ It can't be quite out. I can hear the wood (crackle) 18. I caught him (climb) over my wall. I asked him (explain) but he refused (say) anything, so in the end I had (let) him (go) 19. When at last I succeeded in (convince) him that I wanted (get) home quickly he put his foot on the accelerator and I felt the car (leap) forward. 20. I'm not used to (drive) on the left. – When you see everyone else (do) it you'll find it quite easy (do) yourself. 21. It is pleasant (sit) by the fire at night and (hear) the wind (howl) outside. 22. There was no way of (get) out of the building except by (climb) down a rope and Ann was too terrified (do) this. 23. We heard the engines (roar) as the plane began (move) and we saw the people on the ground (wave) good-bye. 24. It's no good (write) to him; he never answers letters. The only thing (do) is (go) and (see) him. 25. Why did you go all round the field instead of (walk) across it? ~ I didn't like (cross) it because of the bull. I never see a bull without (think) that it wants (chase) me. 26. The people in the flat below seem (be having) a party. You can hear the champagne corks (thud) against their ceiling. 27. I don't like (get) bills but when I do get them I like (pay) them promptly. 28. Ask him (come) in. Don't keep him (stand) at the door. 29. The boys next door used (like) (make) and (fly) model aeroplanes, but they seem to have stopped (do) that now. 30. I knew I wasn't the first (arrive), for I saw smoke (rise) from the chimney. 31. We watched the men (saw) the tree and as we were walking away heard it (fall) with a tremendous crash. 32. I hate (see) a child (cry) 33. We watched the children (jump) from a window and (fall) into a blanket held by the people below. 34. It is very unpleasant (wake) up and (hear) the rain (beat) on the windows. 35. He saw the lorry (begin) (roll) forwards but he was too far away (do) anything (stop) it.

Exercise 16. *Complete the sentences using the correct form of Infinitive, Gerund or Participle. Fill in the necessary prepositions.*

The Bees

I remember when I was a child (send) (visit) one of our numerous elderly eccentric aunts. She was mad about bees; the garden was full of bees, (hum) like telegraph poles. One afternoon she put on an enormous veil and a pair of gloves, locked us all in the cottage for safety, and went out (try) (get) some honey out of one of the hives. Apparently she did not stupefy them properly, or whatever it is to do, and when she took the lid off, the bees poured out and settled on her. We were watching all this through the window. We didn't know much about bees, so we thought this was all right, until we saw her (fly) round the garden (make) desperate attempts (avoid) the bees, (get) her veil tangled in the rosebushes. Eventually she reached the cottage and flung herself at the door. We couldn't open it because she had the key. We kept (try) (tell) her this, but her screams of agony and the humming of the bees drowned our voices. It was I believe Leslie who had the brilliant idea (throw) a bucket of water over her from the bedroom window. Unfortunately in his enthusiasm he threw the bucket as well. (Drench) with cold water and then (hit) on the head with a large iron bucket is irritating enough, but (fight off) a mass of bees at the same time makes the whole thing extremely trying. When we eventually got her inside she was so swollen as to be almost unrecognizable.

5. You are pretty good at _____ your mouth shut.
 a) keeping; c) being kept;
 b) to have kept; d) to keep.
6. His wife was in the bath. He could hear the water..... _____ .
 a) running; c) to run;
 b) having run; d) to be running.
7. He saw John _____ himself a cup of coffee.
 a) to pour; c) to have been pouring;
 b) pour; d) to have poured.
8. Pardon me for _____ you with my personal affairs.
 a) to be troubling; c) troubling;
 b) to have troubled; d) being troubled.
9. Hurry up! There is no time _____ .
 a) to lose; c) to have been lost;
 b) losing; d) having lost.
10. There was the sound of the piano _____ .
 a) to play; c) to be played;
 b) to have been played; d) being played.
11. He is nowhere _____ .
 a) found; c) finding;
 b) to be found; d) to have found.
12. He hardly looked at her while _____ .
 a) talking; c) to be talking;
 b) to talk; d) to have been talking.
13. _____ angry wouldn't help.
 a) been; c) being;
 b) having been; d) to have been.
14. They heard the woman _____ nextdoor.
 a) to talk; c) being talked;
 b) talking; d) having talked.

Test 2. Choose the right form of the verb.

1. She didn't succeed in _____ her sister talk.
 a) made; b) to be made; c) making; d) being made.
2. Beryl insisted on.. _____ in London.
 a) to marry; b) being married; c) married; d) having been married.
3. She sat _____ straight before her.
 a) gazed; b) to gaze; c) gazing; d) to be gazing.
4. I think I hear Hector _____ back.
 a) to have come; b) to come; c) having come; d) coming.
5. She seemed _____ or _____ .
 a) written...drawn; c) to write ... draw;

- b) to be writibe drawing; d) to be written...to be drawn.
6. Why didn't you make me _____ about it and _____ it off my heart?
 a) talking, got; c) to talk, to get;
 b) talk, get; d) having talked, to be getting.
7. _____ my sister about it hurts me.
 a) not to tell; c) not to be told;
 b) not telling; d) not to have been told.
8. Coming up I found my landlord _____ quietly upstairs.
 a) going; b) gone; c) to go; d) to have gone.
9. You are mistaking in _____ me a beggar.
 a) being supposed; c) supposing;
 b) to suppose; d) to be supposed.
10. Sam looked from side to side as though _____ to escape.
 a) to try; b) trying; c) having tried; d) to have tried.
11. The door _____ out of the road was open.
 a) to lead; b) led; c) leading; d) to have led.
12. He seemed _____ all he wanted.
 a) gaining; b) to gain; c) having gained; d) to have gained.
13. An urgent sense of _____ caught me up.
 a) being late; c) to be late;
 b) to have been late; d) having been late.
14. He never stopped looking for a chance to make us _____ .
 a) obeying; b) to obey; c) obey; d) to have obeyed.

Test 3. Choose the right form of the verb.

1. All the January morning the telephone kept in my office.
 a) rung; b) to ring; c) to be ringing; d) ringing.
2. June watched her with cold water the traces of emotion.
 a) to remove; c) removing;
 b) to have removed; d) having been removed.
3. When she half closed her eyes and a dimple danced on her cheek.
 a) to be laughed; b) laughed; c) laughing; d) having been laughed.
4. The novel «The Moonstone» by Collins deals with ajewel.
 a) vanished; b) vanishing; c) being vanished; d) to be vanished.
5. I suspected that Mr. Heng was the more likely my presence.
 a) to require; b) requiring; c) being required; d) required.
6. I drank slowly the green bitter tea, the handless cup from palm to palm.
 a) to shift; b) shifting; c) being shifted; d) to have shifted.

7. It's natural for you that money governs England.
a) to be thought; b) to be thinking; c) thinking; d) to think.
8. He didn't want
a) being seen; b) to be seen; c) to see; d) having seen.
9. Then they heard the door-bell
a) to ring; b) to be ringing; c) ring; d) to have rung.
10. It was long after sunset, but no one thought of to bed.
a) to go; b) to be gone; c) going; d) having gone.
11. She seemed no attention to what was going round her.
a) to pay; b) paying; c) to have paid; d) to be paying.
12. He felt his irritation
a) to mount; b) mounting; c) being mounted; d) to have mounted.
13. The pills my doctor has given me make me rather odd.
a) feeling; b) to feel; c) feel; d) felt.
14. That woman is still sitting. She seems over an hour.
a) to be waiting; c) to have waited;
b) to wait; d) to have been waiting.

Test 4. Choose the right form of the verb.

1. Lady Franklin seemed _____ an answer.
a) expecting; c) to expect;
b) to be expected; d) to have been expecting.
2. _____ after children requires patience.
a) Looking; c) Being looked;
b) Having looked; d) To have been looking.
3. He found Dora _____ a novel in their bedroom.
a) reading; b) being read; c) to read; d) having read.
4. _____ from the expedition he wrote a book about Central Africa.
a) Returning; c) Having returned;
b) To return; d) To have been returned.
5. However hard he tried he could not stop _____ about it.
a) to think; c) to be thinking;
b) thinking; d) to have been thinking.
6. She felt somebody _____ her gently by the hand.
a) to touch; b) touch; c) touched; d) to have touched.
7. The boy was made _____ his story twice.
a) repeat; b) repeating; c) repeated; d) to repeat.
8. She didn't seem _____ his unfriendly tone.
a) to have noticed; c) to notice;
b) being noticed; d) to have been noticed.
9. Do you mind _____ these photos again ?
a) seeing; b) having seen; c) to see; d) to have seen.

10. _____ his work, he seemed more pleased than usual.
a) Finished; b) Finishing; c) Having finished; d) Being finished.
11. He felt the water _____ his knees.
a) to reach; b) reached; c) being reached; d) reach.
12. The letter, _____ with «Dear sir» was not signed.
a) beginning; b) begun; c) having begun; d) to begin.
13. He said he was looking forward to _____ you again.
a) meet; b) being met; c) meeting; d) met.
14. The work can _____ in two days.
a) do; b) to do; c) done; d) be done.

Test 5. Choose the right form of the verb.

1. He let us the box.
a) to take; b) to be taken; c) take; d) taking.
2. He left the room again,..... the door behind him with a bang.
a) having closed; b) closing; c) closed; d) being closed.
3. Every second he kept at the clock.
a) glancing; b) to glance; c) to be glancing; d) to be glanced.
4. «We are very sorry you», – began Peter.
a) to disturb; c) disturbing;
b) having disturbed; d) to have disturbed.
5. He kept late hours last night, he may still
a) to sleep; b) sleeping; c) be sleeping; d) have been sleeping.
6. He enjoyed and knew that he did it well.
a) teaching; b) to teach; c) being taught; d) to have been taught.
7. She turned and saw Shelton down there.
a) to stand; b) to be standing; c) having stood; d) standing.
8. all that was required, he was the last to leave the office.
a) Doing; b) Done; c) To do; d) Having done.
9. Make your daughter you.
a) helping; b) help; c) to help; d) helped.
10. is believing.
a) To see; b) Seen; c) Seeing; d) Having seen.
11. There are a great many things into consideration.
a) to take; b) to be taking; c) to be taken; d) taken.
12. It 's silly of me, but I can 't help anxious.
a) to feel; b) feeling; c) felt; d) having felt.
13. Your. so indifferent irritates me a great deal.
a) being; b) to be; c) to have been; d) having been.
14. I've never heard your canary
a) to sing; b) singing; c) to have sung; d) sing.

Test 6. Choose the right form of the verb.

1. I must _____ more to keep fit.
a) exercise; b) to exercise; c) exercising; d) exercised.
2. I remember _____ Sue last Sunday.
a) visit; b) to visit; c) visiting; d) visited.
3. The salesman seemed _____ impatient.
a) get; b) to get; c) getting; d) got.
4. I really miss _____ in the countryside.
a) live; b) to live; c) living; d) lived.
5. She was _____ by the exhibition.
a) fascinate; b) to fascinate; c) fascinating; d) fascinated.
6. If you don't stop _____, you'll kill yourself.
a) diet; b) to diet; c) dieting; d) dieted.
7. The boy _____ a red T-shirt is my neighbour.
a) wear; b) to wear; c) wearing; d) worn.
8. The cup _____ with orange juice is yours.
a) fill; b) to fill; c) filling; d) filled.
9. She is incapable of _____ good decisions.
a) make; b) to make; c) making; d) made.
10. I can't wait _____ her again.
a) see; b) to see; c) seeing; d) seen.

TRANSLATION ACTIVITIES ON NON-FINITE FORMS OF THE VERB

Activity 1. Translate into English.

1. Пропоную зателефонувати в театр, щоб дізнатись, коли починається вистава.
2. Немає сенсу намагатись попросити вибачення (It's no use). Вона тобі не повірить цього разу.
3. Ми з нетерпінням чекаємо твого повернення.
4. Вона змарнувала багато часу, спілкуючись по телефону.
5. Фред любить слухати класичну музику, оскільки вона допомагає йому розслабитись.
6. Маю зізнатись, я не вмю танцювати.
7. Діти були щасливі почути, що скоро будуть канікули.
8. Дозволь мені прочитати тобі мій твір, щоб почути твою думку.
9. Ми бачили, як він замовляв квитки.
10. Тобі слід поговорити з донькою, коли вона повернеться.
11. Здається, він працює над вирішенням проблеми. Не турбуй його.
12. Вони вирішили не підключатись до Інтернету.
13. Вони порадили не пити води з цього джерела.
14. Твій почерк потребує покращення негайно.
15. Ми не могли погодитись продати акції за такою низькою ціною.

Activity 2. Translate into English.

1. Ми бачили, як вона повернула за ріг та зникла.
2. Ти чуєш, як гавкає собака надворі?
3. Я подивився, як літак злетів, і тоді зник.
4. Вона прислухалась, як дощ стукотів по даху.
5. Пол помітив, як незнайомка витріщалась на нього на зупинці.
6. Відкривши двері, вона побачила, як хтось намагався вкрасти її автомобіль.
7. Директор вимагає, щоб робітники

працювали і в суботу. 8. Ти думаєш, мені дозволять взяти собаку в літак? – Я думаю, ти матимеш труднощі з цим. 9. Я не пам'ятаю, щоб я бачив його на лекції позавчора. 10. Я ніколи не забуду як побачив Колізей вперше. 11. Він шкодує, що купив такий дорогий та неекономний автомобіль. 12. Я ненавиджу турбувати тітку, але в мене немає іншого виходу. 13. Діти надають перевагу читанню пригодницьких оповідань. 14. Я боюсь кермувати (водити автомобіль) вночі. 15. Мама пошкодувала, що накричала на дітей.

Activity 3. Translate into English.

1. Не бійся говорити з нею англійською. Вона дасть тобі знати, якщо матиме труднощі з розумінням. – Річ у тім, що я сам боюсь помилитись. 2. Він продовжував дивитись матч, незважаючи на те, що його просили вимкнути телевізор. 3. Я пам'ятаю, як давав тобі усі документи. Раджу пошукати їх у твоєму кабінеті. Там такий безлад. 4. Чому б тобі не спробувати прийняти інші ліки, якщо ці не допомагають. 5. Будь ласка, припини кричати! Я почувуюсь втомленою. 6. Як ти смієш з'являтися тут знову? 7. Чоловіки не можуть терпіти, як жінки плачуть. А жінки вміло цим користаються. 8. Діти вдавали, що сплять. 9. Я не заперечую щодо зустрічі о 18.00. 10. Небезпечно перевищувати швидкість. 11. Перевищення швидкості є небезпечним. 12. Ці коштовності виявились надто дорогими, щоб купити їх. 13. Мені прикро, що я так тебе образив. Вибач ще раз. 14. Зупинись на хвилинку, щоб прочитати повідомлення. 15. Перестань читати повідомлення на занятті!

Activity 4. Translate into English.

1. Собаку змусили сісти. 2. Він вважав лекцію цікавою. 3. Ти не проти додати гучності? 4. Вона була стурбована погрозливими телефонними дзвінками. 5. Він цікавився усім стародавнім. 6. Ми все ще зайняті ремонтом будинку. Я не проти фарбування, але я ненавиджу прибирати після цього. 7. Вони забули запросити найближчих родичів на весілля. 8. Вчителі не дозволяють розмовляти на уроках. 9. Мердісон визнав, що вбив свого сусіда. 10. Було гарно з твого боку позичити мені свій конспект. 11. Думаю, тобі краще піти додому. 12. Вона допомогла мені помити посуд. 13. Він не достатньо високий, щоб дістати до верхньої полиці. 14. Він увійшов, не постукавши. 15. Нагородження статуеткою Оскар було пам'ятною подією в її житті.

Activity 5. Translate into English.

В суботу ми з дітьми ходили в цирк. Я думав, що мені буде нудно, проте я був абсолютно вражений дивовижною грою акторів. Ми були приголомшені акробатами. Вони збалансовано стояли один на одному та перестрибували з неймовірною легкістю. Ми були справді вражені виставою. Діти вважали виступ левів захоплюючим. Я був переляканий, коли побачив голову приборкувача в пащі лева, а діти від цього веселились та голосно аплодували. Діти також зацікавились виставою слонів. Слони були добре натренованими, а їх трюки – цікавими. Деяких дітей запросили покататись на слонах. Мої діти були розчаровані, коли їх не вибрали, проте поява клоунів змусила їх забути образи. Це була чарівна вистава. Прийшовши додому, ми почувались утомленими.

УМОВНІ РЕЧЕННЯ (THE CONDITIONAL MOOD)

ТИПИ УМОВНИХ РЕЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

В англійській мові існує 3 типи умовних речень:

I) Умовні речення реальної умови (*Real Conditional Sentences*)

Перший тип умовних речень в англійській мові відповідає за «реальну» умову дії, представленої в реченні. Події цього умовного речення належать до теперішнього, минулого чи майбутнього часу.

- У таких реченнях, якщо дія прямує до майбутнього часу, в головному реченні вживається **майбутній неозначений час** (the Future Indefinite Tense), а в підрядному – **теперішній неозначений час** (the Present Indefinite Tense). У таких умовних реченнях обов'язково будуть присутні такі сполучники, як «якщо» – *if*, «коли» – *when*, «як тільки» – *as soon as*, «до того як» – *before*, «до» – *till, untill*, «після» – *after* та інші. Українською мовою такі умовні речення перекладаються у майбутньому часі:

If I see him tomorrow, I will tell him about your request.	<i>Якщо я побачу його завтра, я повідомлю йому ваше прохання.</i>
If you hear her singing, you will be impressed by her voice.	<i>Якщо ви почуєте, як вона співає, ви будете вражені її голосом.</i>
When this museum is open , we will go for an excursion there.	<i>Коли музей відкриється, ми підемо туди на екскурсію.</i>

- Якщо дія прямує до минулого часу, то присудок підрядного речення буде вживатися у **минулому неозначеному часі** (the Past Indefinite Tense), а присудок головного речення – у теперішньому, минулому або майбутньому часі, залежно від контексту:

If she promised to be here, she will certainly come .	<i>Якщо вона обіцяла бути тут, вона звичайно прийде.</i>
--	--

- Деякі автори окремим пунктом виділяють **нульовий тип** умовних речень. Цей тип описує універсальні ситуації, в яких виконання умови з підрядного речення неминуче спричинить за собою результат, зазначений у головному реченні. Найпростіший приклад цього типу умовних речень – явища природи або закони фізики. Від першого типу він відрізняється тим, що в обох частинах речення використовується **теперішній простий час** (Present Simple).

If you heat ice, it melts .	<i>Якщо нагрівати лід, він тане.</i>
When it rains , the streets are wet.	<i>Якщо падає дощ, вулиці мокрі.</i>
The dog is happy when it sees its master.	<i>Собака радіє, коли бачить господаря.</i>

II) Умовні речення нереальної умови, які належать до теперішнього чи майбутнього часу (*The Present Conditional*)

Другий тип умовних речень в англійській мові висловлює малоймовірну умову, яка може належати як до теперішнього, так і до майбутнього часу. *The Present Conditional* виражає дію, яка б відбулася за певних умов в теперішньому чи майбутньому часі, але через відсутність цих умов не відбудеться.

Для того, щоб утворити такий тип умовного речення, необхідно в *підрядному реченні* вжити дієслово у формі простого або тривалого минулого часу (**the Past Indefinite / the Past Continuous**), а в *головному реченні* створити складну форму умовного способу з дієслів *should / would* і простого інфінітива дієслова без **to**.

✓ Якщо ж у підрядному реченні ми маємо дієслово **to be**, то його формою умовного способу буде **were** для всіх осіб однини і множини (або **was** для: **I, he, she, it** і **were** – для: **we, you, they**).

✓ Крім дієслів *should / would* можна вживати модальні дієслова **could, might**.

If I were you, I would discuss this question with your boss.	Якби я був на твоєму місці, я б обговорив це питання з твоїм начальником.
She would be happy, if she were invited at the party.	Вона була б щаслива, якби її запросили на вечірку.
If I were you, I would go to the cinema.	На твоєму місці, я б пішов в кіно.
If the weather were (was) fine, we should go for a walk.	Якби була хороша погода, ми б пішли на прогулянку.

III) Умовні речення нереальної умови, які належать до минулого часу (*The Past Conditional*)

Третій тип умовних речень в англійській мові характеризується своїм ставленням до нереальних дій. У цих реченнях нереальна умова належить до минулого часу, а отже, виконанню не підлягає жодним чином. *The Past Conditional* виражає дію, яка б відбулася за певних умов в минулому часі, але через відсутність цих умов не відбулася.

The Past Conditional утворюється за допомогою допоміжних дієслів *should / would* та перфектного інфінітива головного дієслова (**have done**) і вживається у *головному реченні*. В *підрядному реченні* вживається **the Past Perfect Tense**.

If we had come some minutes earlier yesterday, we should (would) have met the delegation.	Якби ми вчора прийшли на кілька хвилин раніше, ми б зустріли делегацію.
If you had warned me about the danger, I would not have participated in this competition.	Якби ти попередив мене про небезпеку, я б не брав участь у цих змаганнях (а змагання вже пройшли, і нічого змінити не можна).
If I had known about your disease, I would have visited you at the hospital.	Якби я знав про твою хворобу, я б відвідав тебе в лікарні (а я не знав, а ти вже одужав).

❖ NB!!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

В окрему групу умовних речень в англійській мові виносять речення з дієсловом *to wish*, який в даному випадку буде перекладатися як *школа*. Ось які форми використовуються в цих умовних реченнях:

– Якщо дія в підрядному реченні відбувається одночасно з дією, вираженою в головному реченні, ми використовуємо в підрядному реченні форму дієслова в *the Past Indefinite*:

I wish she were next to me.	<i>Школа, що вона зараз не зі мною.</i>
I wish you I could call her.	<i>Школа, що я не можу їй зателефонувати.</i>

– Якщо дія в підрядному реченні передє дії головного речення, ми використовуємо в підрядному реченні форму дієслова в *the Past Perfect*:

I wish I had not told you about it.	<i>Школа, що я розповів вам про це.</i>
We all wished that we had stopped there.	<i>Ми усі жалкували, що не зупинилися там.</i>

ПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ	ГОЛОВНЕ РЕЧЕННЯ
Умовні речення першого туну (First Conditional)	
If + Present Simple	Future Simple
If you come at ten, <i>Якщо ти прийдеш о десятій,</i>	I will be ready to start. <i>я буду готовий вирушати.</i>
If the weather is fine, <i>Якщо погода буде гарною,</i>	we will go for a walk. <i>ми підемо на прогулянку.</i>
Умовні речення другого туну (Second Conditional)	
If + Past Simple	would/could/might + Indefinite Infinitive
If you came at ten, <i>Якби ти прийшов о десятій,</i>	I would be ready to start. <i>я був би готовий вирушати.</i>
If the weather was fine, <i>Якби погода була гарною,</i>	we would go for a walk. <i>ми б пішли на прогулянку.</i>
Умовні речення третього туну (Third Conditional)	
If + Past Perfect	would/could/might + Perfect Infinitive
If you had come at ten, <i>Якби ти тоді прийшов о десятій,</i>	I would have been ready to start. <i>я був би готовий вирушати.</i>
If the weather had been fine, <i>Якби тоді погода була гарною,</i>	we would have gone for a walk. <i>ми б пішли на прогулянку.</i>

PRACTICE

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian.

1. I'll ask Tom if I see him today.
2. We would go to the party if we had time tomorrow.
3. She would pass her exam next month if she worked harder.
4. She would be happy if she met him at the party next Sunday.
5. We'll go nowhere tomorrow if it rains.
6. If she knew his phone number, she would call him next week.
7. If J. London had not learned life from his own experience, he could not have written his great works.
8. Had the science of radio not been developed so rapidly, we should not have got such remarkable changes in the technique today.
9. Had he been a young man, he would have taken part in the expedition.
10. If you had applied this method, you would have got better results.

Exercise 2. Open the brackets, write each sentence three times, forming Conditional sentences of I, II, III type.

- E.g. If you **(to be)** free, I **(come)** to see you.
- *If you **are** free, I **shall come** to see you.*
 - *If you **were** free, I **should come** to see you.*
 - *If you **had been** free, I **should have come** to see you.*

- E.g. If I **(to see)** her, I **(to be)** glad.
- *If I **see** her, I **shall be** glad.*
 - *If I **saw** her, I **should be** glad.*
 - *If I **had seen** her, I **should have been** glad.*

1. If you (to be) busy, I (to leave) you alone.
2. If I (to live) in Lviv, I (to visit) Rynok Square every year.
3. If I (to get) a ticket, I (to go) to the Philharmonic.
4. If I (to live) near a wood, I (to gather) a lot of mushrooms.
5. If my father (to return) early, we (to watch) TV together.
6. If she (to know) English, she (to try) to enter the university.
7. If my mother (to buy) a cake, we (to have) a very nice tea-party.
8. If we (to receive) a telegram from him, we (not to worry).
9. If you (not to work) systematically, you (to fail) at the examination.

Exercise 3. Form Conditional sentences of II and III type.

1. If I am not too busy, I shall go to the concert.
2. If no one comes to help, we shall be obliged to do the work ourselves.
3. If you put on your glasses, you will see better.
4. Will you be very angry if we don't come?
5. They will all be surprised if I make such a mistake.
6. If he has free time, he will help us.

Exercise 4. Put the verbs in brackets into the correct form (if-sentences).

1. If it (to rain), we shall have to stay at home.
2. If he (to work) hard, he would have achieved great progress.
3. If it is not too cold, I (not to put) on my coat.
4. If he (not to read) so

much, he would not be so clever. 5. If my friend (to be) at home, he will tell us what to do. 6. If you (to give) me your address, I shall write you a letter. 7. If they (not to go) to Vienne last year, they would not have heard about that famous musician. 8. If you (not to get) tickets, we shall stay at home. 9. If you were not so careless about your health, you (to consult) the doctor. 10. If she (to ask) me yesterday, I should certainly have told her all about it. 11. If you (to do) your morning exercises every day, your health would be much better. 12. If he is not very busy, he (to agree) to go to the museum with us. 13. If I (not to be) present at the lesson, I should not have understood this difficult rule. 14. If he reads fifty pages every day, his vocabulary (to increase) greatly. 15. If I (to read) this book, I shall be happy. 16. If you had not wasted so much time, you (not to miss) the train. 17. If you (not to miss) the train, you would have arrived in time. 18. You (not to miss) the teacher's explanation if you had arrived in time. 19. You would have understood the rule if you (not to miss) the teacher's explanation. 20. If you (to understand) the rule, you would have written the test-paper successfully.

Exercise 5. Put the verbs in brackets into the correct form (if-sentences).

1. You will never finish your work if you (to waste) your time like that. 2. If I (to have) his telephone number, I should easily settle this matter with him. 3. Your brother (to become) much stronger if he took cold baths regularly. 4. If you had let me know yesterday, I (to bring) you my book. 5. If you (to ring) me up, I shall tell you a secret. 6. If you (to be) a poet, you would write beautiful poetry. 7. If he did not read so much, he (not / to know) English literature so well. 8. If he (to come) to our house yesterday, he would have met his friend. 9. If he (not / to pass) his examination, he will not get a scholarship. 10. If she (not / to help) me, I should have been in a very difficult situation. 11. If I were a famous singer, I (to get) a lot of flowers every day. 12. If you (not / to buy) coffee, we shall drink tea. 13. If he is free tomorrow, he certainly (to come) to our party. 14. If my friend (to work) in my office, we should meet every day. 15. If you spoke English every day, you (to improve) your language skills. 16. If these shoes were not too big for me, I (to buy) them.

Exercise 6. Put the verbs in brackets into the correct form (if-sentences).

1. I'm sure she (understand) if you explained the situation to her.
2. Many people would be out of work if that factory (close) down.
3. What would happen if you (not / go) to work tomorrow?
4. Ann gave me this ring. She (be) terribly upset if I lost it.
5. If someone (walk) in here with a gun, I'd be very frightened.
6. If I was offered the job, I think I (take) it.
7. I'm sure Tom will lend you some money. I would be very surprised if he (refuse)
8. They're expecting us. They would be disappointed if we (not / come)
9. If she sold her car, she (not / get) much money for it.
10. Would George be angry if I (take) his bicycle without asking?
11. If we (not / go) to their party next week, they would be angry.
12. If I found £100 in the street, I (keep) it.

Exercise 7. Put the verbs in brackets into the correct form (if-sentences).

1. The trains all (stop) ... if it snowed heavily.
2. If you (go out) ... in cold weather without a coat, you would catch a cold.

3. If I saw a cheap second-hand car, I (buy) ... it.
4. If you ate well and exercised regularly, you (live) ... 100 years.
5. You would have had stomachache if you (eat) ... too much of that cake.
6. If it (rain) ... this afternoon, I (take)... my umbrella.
7. If you did not drive carefully, you (have) ... an accident.
8. If you (study) ... for a higher qualification, you (get) ... a better job next year.
9. If you sent the letter by first class mail, it (get) ... there the following day.
10. If the weather is fine, we (go) ... for a picnic.

Exercise 8. Put the verbs in brackets into the correct form (if-sentences).

1. If I (to have) this rare book, I should gladly lend it to you.
2. The dish would have been much more tasty if she (to be) a better cook.
3. He never (to phone) you if I hadn't reminded him to do that.
4. Your brother (to become) much stronger if he took cold baths regularly.
5. If he (to be) more courageous, he would not be afraid.
6. If the fisherman had been less patient, he (not / to catch) so much fish.
7. If you (to put) the ice-cream into the fridge, it wouldn't have melted.
8. If I (to know) the result now, I would phone her immediately.
9. If you had let me know yesterday, I (to bring) you my book.
10. If it (to snow), the children will play snowballs.

Exercise 9. Complete the following sentences.

1. I'll ask him to lend me the money, (якщо я побачу його).
2. You'll be late, (якщо не поїдете на автобусі).
3. Will you help me, (якщо мені буде потрібна ваша допомога)?
4. I'd lend you the money, (якби у мене були гроші).
5. If I had her address, (я дав би вам її).
6. If they had gone by car, (вони б зекономили час).
7. If my mother won a million pounds, (вона б витратила їх дуже швидко).
8. If I had more time, (я б прочитав більше книг).
9. (Якщо я буду почувати себе добре), I'll be in class tomorrow.
10. He would have come to the party last Sunday, (якби його запросили).

Exercise 10. Complete the following sentences.

1. You would know English better if ...
2. I should have left Lviv yesterday if ...
3. If I were you, ...
4. If I had known that it was going to rain, ...
5. I shall go for a walk, if ...
6. I should lend you my textbook if ...
7. If we had bought the tickets, ...
8. If they were here, ...
9. We should be glad if ...
10. If he were younger, ...

Exercise 11. Transform the sentences as in the example.

Model: A. Nick doesn't know English, so I don't speak English with him.
– *If Nick knew English, I should speak English with him.*

B. We didn't take a taxi, so we missed the train.
– *If we had taken a taxi, we wouldn't have missed the train.*

A. 1. I don't live far from school, so I don't go there by bus. 2. It is very cold, so the children will not go for a walk. 3. She is tired, so she won't play basketball today. 4. I am not ill, so I shall not go to a doctor. 5. My father has no spare time, so he won't play chess with me today. 6. I don't know him, so I won't ask him to help me.

B. 1. Nick didn't work hard, so he didn't pass his examination. 2. My sister was busy last night, so she didn't watch television. 3. You didn't send me a telegram, so I didn't meet you at the station. 4. The weather was bad the day before yesterday, so the children didn't go to the forest. 5. We went to Odessa by plane, so we came in time. 6. I wasn't sent there, so I didn't make a report at the conference.

Exercise 12. Form conditional sentences of appropriate type (I, II, III).

Eg.: The weather is not fine and we won't go for a walk.
– *If the weather is fine, we will go for a walk.*

1. He is busy and will not come. If...
2. The girl did not study well last year and received bad marks. If...
3. He broke his bicycle, so he did not go to the country. If...
4. He speaks English badly: he has no practice. If...
5. I had a bad headache yesterday, that's why I did not come to see you. If...
6. The ship was sailing near the coast, that's why it struck a rock. If...
7. He was not in town, therefore he was not present at our meeting. If...
8. The pavement was so slippery that I fell and hurt my leg. If...
9. The sea is rough, and we cannot sail to the island. If ...
10. They made a fire, and the frightened wolves ran away. If ...

Exercise 13. Put the verbs in brackets into the correct form.

a)

1. If I find your passport, I (*telephone*) you at once.
2. She will be absolutely furious if she (*hear*) about this.
3. If London airport is clear of fog, we (*land*) there.
4. If you (*not / know*) the meaning of a word, you may use a dictionary.
5. If he (*work*) hard today, can he have a holiday tomorrow?
6. If we leave the car here, it (*not / be*) in anybody's way.
7. If you (*stay*) here a little longer, you will see him.
8. We shan't go out unless it (*stop*) raining.
9. I'll probably get lost unless he (*come*) with me.
10. If you (*not / believe*) what I say, ask your mother.

b)

1. I (*keep*) a horse if I could afford it.
2. I should come and see you off if I (*not / live*) so far away.
3. I should be disappointed if they (*not / come*)

4. If you (*paint*) the walls white, the room would be much brighter.
5. If he (*be*) here, he would answer you.
6. If we had no luggage, we (*walk*) home.
7. I would drive to the country if the weather (*be*) fine.
8. It would be cheaper if you (*go*) by train.
9. I should be delighted if she (*teach*) me English.
10. If he were in, he (*answer*) the phone.

c)

1. If I (*have*) a map, I would have been all right.
2. If I had realized that the traffic lights were red, I (*stop*)
3. If I (*be*) ready when he called, he would have taken me with him.
4. If you had arrived a little earlier, you (*find*) me there.
5. If you had prepared for the exam more thoroughly, you (*get*) a better mark.
6. The man (*be killed*) if the train hadn't stopped quickly.
7. If I had been in your place, I (*not / say*) this.
8. If he had known that the river was dangerous, he (*not / try*) to swim across it.
9. If he hadn't lost his spectacles, he (*be able*) to finish this work in time.
10. I should have called you up yesterday if I (*be*) in town.

d)

1. You'll get pneumonia if you (*not / change*) your wet clothes.
2. If she hadn't changed so much, I (*recognize*) her.
3. If someone offered to buy you one of those rings, which you (*choose*)?
4. If you (*read*) the instructions carefully, you wouldn't have answered the wrong question.
5. If I had been ready when he called, he (*take*) me with him.
6. If I (*be*) you, I should have apologised to her.
7. We (*stay*) at home if we had known he was coming.
8. They (*not / believe*) me if I told them this.
9. We'll go abroad this year if we (*have*) enough money.
10. If I hadn't a typewriter, I (*write*) it myself.

Exercise 14. Put the verbs in brackets into the correct form of conditional mood after "I wish".

1. The unfortunate pupil wished he (not / to forget) to learn the rule.
2. I wish I (to have) a season ticket to the football matches next summer.
3. I wish I (to consult) the teacher when I first felt that mathematics was too difficult for me.
4. I love sunny weather. I wish it (to be) warm and fine all the year round.
5. I wish I (not / to lend) Nick my watch: he has broken it.
6. I wish you (to send) word as soon as you arrive.
7. I wish I (not / to have) to do my homework every day.
8. I wish you (to go) skiing with me yesterday: I had such a good time!
9. I wish I (to know) Spanish.
10. I wish I (not / to drink) so much coffee in the evening: I could not sleep half the night.
11. I wish you (to read) more in future.
12. I wish I never (to suggest) this idea.
13. I wish I (to be) at yesterday's party: it must have been very merry.
14. I wish we (to meet) again next summer.
15. Don't you wish you (to see) that performance before?
16. They wished they (not / to see) this horrible scene again.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Choose the right form of the verb.

1. If I ... young I should have a walking holiday.
a) was; b) am; c) were; d) had been.
2. If you ... sick people you wouldn't be a doctor, dear.
a) hate; b) hated; c) will hate; d) had hated.
3. If I had not told him, he ... never ...
a) should... know; c) had...known;
b) would have...known; d) knew.
4. You ... hardly ... him if you met him.
a) would...know; c) would have...known;
b) had...known; d) knows.
5. If they ... us we shouldn't have found the way.
a) help; c) hadn't helped;
b) didn't help; d) wouldn't help.
6. If I had known that, I ...
a) didn't come; c) came;
b) shouldn't come; d) shouldn't have come.
7. She ... calm if she knew what has happened.
a) wasn't; c) won't be;
b) wouldn't be; d) hadn't been.
8. If I ... enough money I should buy this cassette-recorder.
a) had had; b) had; c) have; d) shall have.
9. If you ... hurry, you will miss the train.
a) don't; b) won't; c) wouldn't; d) didn't.
10. Nobody told me about your trouble. I ... if I had heard about it.
a) would help; c) shall help;
b) help; d) should have helped.
11. I shall stay at home till she
a) come; b) will come; c) would come; d) comes.
12. What will he do if his TV-set ...?
a) breaks; b) break; c) will break; d) broke.
13. If he were not such an outstanding actor, he ... so many admirers.
a) hasn't; c) wouldn't have;
b) hadn't had; d) won't have.
14. If he is free tomorrow, he certainly ... to our party.
a) comes; b) would come; c) will come; d) had come.

Test 2. Choose the right form of the verb.

1. If you ... between two and three yesterday you would have found him in.
a) came; b) come; c) had come; d) will come.
2. If it ..., we shall have to stay at home.
a) rains; b) rained; c) would rain; d) had rained.
3. You ... so bad if you didn't smoke too much.
a) shouldn't have felt; c) wouldn't feel;
b) felt; d) hadn't felt.

4. If you had gone to the theatre last night, I'm sure, you ... the play.
a) enjoyed; c) had enjoyed;
b) should enjoy; d) would have enjoyed.
5. If he ... his examination, he will not get a scholarship.
a) don't pass; c) wouldn't pass;
b) doesn't pass; d) won't pass.
6. If you get a «excellent», your mother ... happy.
a) is; b) was; c) were; d) will be.
7. If he ... in town yesterday he would have called on us.
a) was; b) is; c) had been; d) were.
8. I should be very glad if he ... to my place.
a) came; b) comes; c) will come; d) had come.
9. If I ... you I should pay no attention to what she says.
a) was; b) were; c) shall be; d) am.
10. My uncle ... able to help us if he were here.
a) was; b) shall be; c) will be; d) would be.
11. If my friend ... at home, he will tell us what to do.
a) will be; b) is; c) were; d) would be.
12. If it ... tomorrow, our game will be cancelled.
a) rains; b) had rained; c) will rain; d) would rain.
13. If I. ... the result now, I would phone her immediately.
a) know; b) had known; c) knew; d) will know.
14. Your brother ... much stronger if he took cold baths regularly.
a) were; b) will be; c) is; d) would be.

Test 3. Choose the right form of the verb.

1. If he ... in time, shall we have to wait for him?
a) won't come; c) wouldn't come;
b) hadn't come; d) doesn't come.
2. I ... the same if I had been there.
a) should have done; c) should do;
b) shall do; d) hadn't done.
3. If he ... hard, he would have achieved great progress.
a) works; c) worked;
b) had worked; d) should work.
4. If you ... me, I shall tell you a secret.
a) rings up; b) ring up; c) rang up; d) will ring up.
5. If he had warned me, I ... the work in time.
a) should do; b) should have done; c) shall do; d) did.
6. If only I ... more pocket money, I could buy some new English books.
a) have; b) will have; c) had; d) had had.
7. If you had let me know yesterday, I ... you my book.
a) shall bring; c) should bring;
b) brought; d) should have brought.
8. If you had written the test paper successfully, you ... a «unsatisfactory».
a) didn't get; c) won't get;
b) wouldn't have got; d) don't get.
9. You will never finish your work if you ... your time like that.
a) waste; c) wasted;
b) would waste; d) should have wasted.

10. If I ... this rare book, I should gladly lend it to you.
a) have; b) had; c) has; d) shall have.
11. If I don't manage to finish my report today, I ... at home tomorrow.
a) stay; b) stayed; c) stays; d) shall stay.
12. If these shoes were not too big for me, I ... them.
a) shall buy; c) should buy;
b) should have bought; d) had bought.
13. If it is not too cold, I ... my coat.
a) shan't put on; c) shall put on;
b) put on; d) would have put on.
14. If you were not so careless about your health, you ... the doctor.
a) will consult; c) consulted;
b) should have consulted; d) would consult.

Test 4. Choose the right form of the verb.

1. If I ... English, I shouldn't be able to enjoy Byron's poetry.
a) knew; c) didn't know;
b) hadn't known; d) don't know.
2. If you hadn't wasted so much time, you ... the train.
a) didn't miss; c) has missed;
b) wouldn't have missed; d) won't miss.
3. Where will they go if the weather ... fine?
a) is; b) will be; c) were; d) would be.
4. If he didn't live in St. Petersburg, we ... so often.
a) met; c) wouldn't have met;
b) had met; d) shouldn't meet.
5. You would have understood the rule if you ... the teacher's explanation.
a) didn't miss; c) won't miss;
b) don't miss; d) hadn't missed.
6. If the fisherman had been less patient, he ... so much fish.
a) caught; c) wouldn't have caught;
b) didn't catch; d) will catch.
7. The child won't be healthy if you ... him much fruit.
a) don't give; b) gave; c) gives; d) wouldn't give.
8. If I ... him, I shall tell him about their letter.
a) saw; b) see; c) shall see; d) should have seen.
9. If her alarm clock ..., she would have been on time for work this morning.
a) rings; b) rang; c) had rung; d) should ring.
10. If you had been feeling well, you ... in class yesterday.
a) would have been; b) were; c) are; d) had been.
11. If you were on a hijacked plane, ... you ... the hijackers?
a) did...attack; c) will...attack;
b) would... attack; d) had...attacked.
12. You will have to work hard if you ... the lesson.
a) had missed; c) would miss;
b) didn't miss; d) miss.
13. If I ... a bird, I should be able to fly.
a) had been; b) was; c) am; d) shall be.
14. If he hadn't been so careless, he ... down.
a) had fallen; c) didn't fall;
b) felt; d) wouldn't have fallen.

Test 5. Choose the right form of the verb.

1. She will walk home if it ... cold.
a) wasn't; b) won't be; c) isn't; d) would be.
2. If I had more time, I ... more books.
a) should read; b) shall read; c) read; d) had read.
3. If men ... no weapons, would wars be possible?
a) have; b) had; c) had had; d) would have.
4. You won't understand the rule if you ... to the teacher.
a) didn't listen; c) wouldn't listen;
b) don't listen; d) won't listen.
5. If he ... the poem, he wouldn't have got a bad mark.
a) will learn; b) learnt; c) would learn; d) had learnt.
6. If she ... older she would understand you better .
a) was; b) were; c) is; d) had been.
7. If I could help you I readily ... so, but you know I can't.
a) did; b) had done; c) shall do; d) should do.
8. If I had known of your arrival I ... you.
a) should have met; c) would meet;
b) will meet; d) met.
9. If she ... me, I should have been in a very difficult situation.
a) helps; b) helped; c) hadn't helped; d) would help.
10. I should be delighted if I ... such a beautiful fur coat.
a) have; b) had; c) had had; d) shall have.
11. If you gave me your dictionary for a couple of days, I ... this text.
a) shall translate; c) translated;
b) would have translated; d) should translate.
12. If you ... the 10.30 train, there is another at 10.35.
a) miss; b) will miss; c) should miss; d) had missed.
13. If it ... very cold tonight, our car won't start in the morning.
a) will be; b) wouldn't be; c) were; d) is.
14. I'm sure you could have done it without my help, if you It wasn't difficult at all.
a) try; b) tried; c) had tried; d) would have tried.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Ейнштейн сказав: «Якби я знав про руйнування, які я спричиню, я б став годинникарем». 2. Якщо ми будемо продовжувати атомну енергію як засіб захисту, ми зробимо нашу планету непридатною для життя. 3. Якщо ти складеш іспит, ти зможеш водити авто. 4. Якщо ти не перестанеш погрожувати мені, я звернусь по юридичну допомогу.

5. Якби ти менше скаржився, ми б встигли завершити роботу вчасно. 6. Навіть якби я їм зателефонував, це б не змінило їх думки. 7. Якби ти менше говорив, ти б зміг зосередитись на роботі. 8. Якби вона читала газети, вона б розуміла ситуацію в країні. 9. Якби ви відмінили замовлення заздалегідь, ми б повернули вам гроші. 10. Ми зможемо погуляти, якщо перестане падати дощ. 11. Якби у мене були зараз усі спеції, я б приготував італійську страву. 12. Якби ми скористались громадським транспортом, це було б дешевше. 13. Якби зараз був серпень, ми могли б покупатись. 14. Я залишусь вдома, тільки якщо падатиме сніг. 15. Якби ти почекав кілька хвилин, я б підвіз тебе.

Activity 2. Translate into English.

1. На твоєму місці я б не ставав пожежником. 2. Запишеш повідомлення, якщо хтось подзвонить? 3. Якби я був молодшим, я б прийняв цю пропозицію. 4. Якби ти вимкнула духовку раніше, піца б не згоріла. 5. Якби ти домовився про зустріч заздалегідь, ми б завтра могли зустрітись з менеджером. 6. Якби літак вилетів вчасно, вони б вже були зараз у Львові. 7. Якщо Том буде зайнятий, попросиш Лізу. 8. Було б краще, якби всі приходили вчасно. 9. Нам слід виходити, якщо ми не хочемо спізнитись на поїзд. 10. Запиши мій номер, на випадок, якщо виникне потреба. 11. Якби тебе впіймали на крадіжці, що б ти робив? 12. Коли вода замерзає, вона перетворюється на лід. 13. Якщо сусіди не припинять галасувати, я викличу поліцію. 14. Якщо він не поставить будильник, він точно запізниться. 15. Я б хотів, щоб перестало дощити.

Activity 3. Translate into English.

1. На твоєму місці, я б не вживала стільки солодкого. 2. Якби ж моя сестра зараз була тут, вона б знайшла вихід. 3. Я позичу тобі гроші, лише якщо ти повернеш їх до п'ятниці. 4. На твоєму місці я б не відміняв зустріч. 5. Вона б не пропустила зустріч, якби її машина не поламалась. 6. Якби ж я міг тобі допомогти! 7. Якби ж ти дослухався до наших порад! 8. На твоєму місці я б постарався бути терплячішим. 9. Якби ж я мав час піти в кіно. Мені потрібно доглянути за племінником. 10. Якби ж я тоді записав її номер телефону. 11. Я б хотів, щоб ти приєднався до нас наступних вихідних. 12. На твоєму місці, я б не приділяв цій темі стільки уваги. 13. На твоєму місці, я б завтра ж оплатив цей рахунок. 14. На твоєму місці, я б обережніше вибирав товариство. 15. Паул поводитьсь так, ніби він власник компанії.

Activity 4. Translate into English.

1. Якби автомобіль не їхав так швидко, нещасного випадку не сталося б. 2. Якщо він не прийде завтра, надішліть йому телеграму. 3. Якщо я буду там і побачу його, я скажу йому про це. 4. Цього б не сталося, якби ви були там. 5. Йому доведеться піти в лікарню завтра, якщо йому не буде ліпше. 6. Було б дуже люб'язно з вашого боку, якби ви могли це зробити для мене. 7. Чому ви не покликали його? Я певен, що він прийшов би, якби його покликали. 8. Мені потрібно було багато часу, щоб перекласти цю статтю. Якби ви мені дали хороший словник, я б витратив менше часу. 9. Вона б не губила гроші так часто, якби не була такою неуважною. 10. Якби ви сіли на більш ранній поїзд, ми б змогли подорожувати разом.

11. Якби я знав, що він завтра прийде, я б не поїхав сьогодні ввечері до нього. 12. Якби я був певен, що він уже повернувся до Києва, я б поїхав до нього зараз. 13. Якби ви сказали нам кілька днів тому, що у вас є цей довідник, ми б попросили вас дати нам його на певний час. 14. Якби я знав його адресу, я б написав йому зараз, що ви згодні допомогти йому. 15. Куди б ви пішли, якби були зараз вільні?

Activity 5. Translate into English.

1. Ах, якби ви сказали їй про це минулої неділі! 2. Було б добре, якби у нас зараз були канікули. 3. Ми пожалкували, що не попросили у нього поради. 4. Шкода, що ви відмовилися взяти участь у пікніку. 5. Шкода, що вас не цікавить цей предмет. 6. Ми б хотіли, щоб ви згадали ці факти. 7. Шкода, що ми запізнилися на потяг. 8. Шкода, що ви увімкнули телевізор так пізно. 9. Шкода, що і вчора в мене було мало часу. 10. Було б добре, якби ви написали їй про це самі. 11. Шкода, що ви не звернули уваги на його попередження. 12. Він пошкодував, що покинув університет. 13. Шкода, що вже пізно йти туди. 14. Ах, якби я прийшов на вокзал вчасно! 15. Шкода, що ви не читали таку чудову книгу. 16. Шкода, що вона робить так багато помилок у мовленні. 17. Шкода, що ви не побували на виставці. 18. Шкода, що я дізнався про це так пізно. 19. Як шкода, що ми не застали Колі вдома. 20. Вона шкодувала, що не розповіла нам цю історію раніше.

GRAMMAR 16

КОНСТРУКЦІЯ *THERE* + *TO BE*

Affirmative	Interrogative	Positive Form	Negative Form 1	Negative Form 2
There is a new house in N. Street.	Is there a new house in N. Street?	Yes, there is.	No, there is not (there isn't).	There is no new house in N. Street.
There are new houses in N. Street.	Are there new houses in N. Street?	Yes, there are.	No, there are not (there aren't).	There are no new houses in N. Street.
There was a new house in N. Street.	Was there a new house in N. Street?	Yes, there was.	No, there was not (there wasn't).	There was no new house in N. Street.
There were new houses in N. Street.	Were there new houses in N. Street?	Yes, there were.	No, there were not (there weren't).	There were no new houses in N. Street.
There will be a new house in N. Street.	Will there be a new house in N. Street?	Yes, there will.	No, there will not (there won't).	There will be no new house in N. Street.
There will be new houses in N. Street.	Will there be new houses in N. Street?			There will be no new houses in N. Street.
There has been one major problem in his life.	Has there been one major problem in his life?	Yes, there has.	No, there hasn't.	There has been no serious problem in his life.
There have been a lot of problems in his life.	Have there been a lot of problems in his life?	Yes, there have been.	No, there haven't.	There have been no problems in his life.

У реченнях, в яких вказується на наявність чи відсутність якогось предмета (явища, особи) у певному місці або в певний час, присудок, виражений дієсловом **to be** в третій особі однини або множини, ставиться перед підметом. Такі речення починаються словом **there**, яке не має самостійного значення, а лише вводиться дієсловом, і українською мовою не перекладається.

There is a piano in the room.	<i>В кімнаті є (або стоїть) піаніно.</i>
There are no pictures on the wall.	<i>На стіні немає картин.</i>
There are not any pictures on the wall.	<i>На стіні немає картин.</i>
There were three brothers in the family.	<i>У родині було троє братів.</i>
There will be a long interval after the first session.	<i>Після першої сесії буде велика перерва.</i>
There has never been any trouble with little Mike.	<i>З маленьким Майком ніколи не було проблем.</i>
There have been many questions in my life.	<i>У моєму житті було багато питань.</i>

❖ NB !!! ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !!!

• У реченнях зі зворотом **there is** може вживатися також прислівник місця **there** (там), що ставиться в кінці речення:

There are many children there .	<i>Там багато дітей.</i>
---	--------------------------

• Не слід плутати речення типу *The piano is in the room* з реченням *There is a piano in the room*. Перше речення відповідає на запитання *Де піаніно?* – **Where is the piano?**, тоді як друге є відповіддю на запитання *Що є в кімнаті?* – **What is there in the room?**

1	There is ('s)	a (some)	book on the table, a pen and some pencils in my bag.
2	There are ('re)	some (a few)	chairs in the room.
3	Is there	any (a)	river in the place?
4	There was	no	wind yesterday.
5	There were	few	factories in the street.
6	There will be ('ll be)	a lot of	pupils at the meeting.
7	There won't be	many	guests tomorrow.

There is	some	bread at home.
	little	sugar in my cup.
	a little	butter on the plate.
	no	money in my bag.
	a lot of	oil in my country.
	much	work at our office today.

❖ NB !!! ПОРІВНЯЙТЕ !!!

There is a table, two chairs and a wardrobe in the hotel room.
There are two beds, a table and two chairs in the hotel room.

PRACTICE

Exercise 1. Complete the sentences below with there + is /are /was /were /will be /have been /has been. Mind negatives.

1. ___ no place like home.
2. ___ fifteen students in our group last year.
3. ___ a light in the window. Somebody must be at home.

4. Look! ___ two photographs of Peter in the magazine!
5. Excuse me, ___ a supermarket near here?
6. Where can we sit? ___ any chairs.
7. I found a handbag in the street but ___ any documents in it.
8. The suitcase was empty. ___ any clothes in it.
9. Ten years ago ___ 5000 children at the school. Now ___ over a thousand.
10. ___ somebody at the station to meet you when you arrive tomorrow.
11. ___ some apples and a water-melon in the fridge.
12. ___ (never) anyone like you in my life.
13. We entered the house. ___ nobody inside.
14. ___ many sweets and one chocolate bar in the box, and it made the child happy.
15. The detective opened the bag. ___ a watch, a wallet and several keys in it.
16. ___ any trouble getting back after the match yesterday.
17. ___ several ways we can solve the problem. Which would you prefer?
18. ___ an expensive picture and several family photos in my room now.
19. ___ no cash machine in the lobby, so we had to go outside.
20. In 1889 ___ an earthquake that destroyed much of the town.
21. ___ no doubt that she will make a lovely wife and mother.
22. ___ any difficulty getting a visa in case you apply for it in advance.
23. ___ many unpleasant questions already. Do you want more?
24. ___ the most beautiful flowers in the king's palace.
25. I wonder if ___ enough room for all of us in the house.
26. In this picture, ___ some red apples and a bird cage.
27. As I recollect my school years, I understand that ___ much more fun than unpleasant moment in them.
28. Deep inside the forest ___ a hunter's house. It has always been there.
29. If ___ any difficulties, contact us immediately.
30. ___ someone who can help us there.

Exercise 2. Use *either there's or it's* to complete the sentences below.

1. ___ a fly in your soup.
2. ___ no water on the Moon.
3. ___ impossible to understand his English.
4. ___ no central heating in the house he lives in.
5. ___ a good idea to go to the theatre tonight.
6. ___ someone on the phone for you.
7. I'm afraid ___ time to go back home.
8. I know ___ no time left before the examination.
9. ___ a problem with the TV-set.
10. ___ a problem to reach this place at night.
11. ___ no need to hurry. We have plenty of time.
12. What's the noise? – ___ the puppy.
13. ___ some strange smell coming from the shirt.
14. ___ no pleasure in swimming in this dirty water.
15. ___ pleasure to work with you.
16. Who is that? – ___ Michelle.
17. ___ so quiet and peaceful there!
18. ___ no need to worry. We'll be fine.
19. ___ the first book to be printed in Europe.
20. ___ their attitude that annoys me.

GRAMMAR TESTS

Test. *Read the sentences below. For gaps (1-15) choose the correct answer (a,b,c or d).*

1. There ___ a book and five magazines on the table. You can take any of them.
a) are; b) is; c) were; d) have been.
2. When I entered the classroom there ___ ten students and a teacher there.
a) are; b) is; c) were; d) have been.
3. I think on Monday there ___ a table and four chairs in the room.
a) will be; b) are; c) had been; d) have been.
4. We didn't go to the shop because ___ wasn't enough time.
a) there; b) it; c) this; d) that.
5. Do you know there ___ an accident in this street recently?
a) have been; b) is; c) was; d) has been.
6. They live near the airport. ___ must be a lot of noise from the planes.
a) That; b) There; c) This; d) It.
7. That building is now a theatre. ___ used to be a cinema.
a) Those; b) There; c) It; d) These.
8. Last winter ___ was very cold and ___ was a lot of snow.
a) it, there; b) there, there; c) it, it; d) there, it.
9. My parents said there ___ my favourite film on TV the next day.
a) will be; b) is; c) was; d) would be.
10. I'm not sure if there ___ any money left.
a) are; b) is; c) were; d) have been.
11. I think ___ is time for us to leave.
a) there; b) it; c) that; d) its.
12. There ___ not enough information, so we can't continue working.
a) was; b) were; c) is; d) hasn't been.
13. ___ many problems on your way to success?
a) Are there; b) Will there be; c) Has there been; d) Have there been.
14. ___ should be more understanding between you.
a) There; b) This; c) That; d) It.
15. There ___ many happy moments as well as grief in his past.
a) was; b) were; c) have been; d) has been.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. *Translate into English.*

1. Це найкращі вихідні, що я коли-небудь мав. 2. В університеті нікого не було тому що заняття вже закінчились. 3. Можливо, що літак затримається. 4. Було б краще, якби ви сказали нам правду. 5. Не було причини для того, щоб відмовитись від поїздки. 6. Неможливо, щоб він це сказав. 7. «Джон, це – Анна, а це – Том». 8. Можливо, щоб вона виграла? 9. Будь обережним! Те крісло поламане. 10. Це дуже погано. 11. Це все, що я можу зробити для тебе. 12. Це моя машина. На правому крилі є незначна подряпина. 13. Сьогодні

холодно, чи не так? 14. Я купив нову парасольку. Вона на столі. 15. Важко повірити, але їй не пощастило.

Activity 2. Translate into English.

1. У приймальні є багато людей. Вони хочуть зустрітись з вами. 2. У лікаря хтось є. Це пацієнт. 3. Здається, збирається на дощ. 4. Здається, у нас проблема. 5. Ось машина одного з моїх співробітників. 6. Можеш передати мені он ту книжку? 7. В моїй кімнаті хтось є. Але я нікого не чекаю. Це ти, мамо? 8. В коробці нічого немає. 9. На кораблі, який тонує, нікого не було. 10. Тиждень має 7 днів. Щоденно о 10.30 є поїзд. Це швидкий поїзд. 11. Скільки днів у вересні? 12. В твоїй сумці є ключі? 13. Для мене є будь-яка інформація? 14. Дивись, а тут немає снігу. 15. Вибачте, тут поблизу є невеликий готель?

Activity 3. Translate into English.

Дивись, Сем! Жінка біля стіни. З нею щось не так. Це пані Бункар, чи не так? Виглядає, ніби вона зараз втратить свідомість. Поруч з нею вже хтось є. Я не знаю, хто це. Давай подивимось, чи з нею все гаразд. Швидше. Можливо, ми можемо зробити щось для неї. Буде правильно, якщо підійдемо і перевіримо. Так, ти правий.

Activity 4. Translate into English.

1. Ми не зробимо жодної фотографії. В телефоні немає карти пам'яті. 2. Ми можемо пройтись. Це не далеко. 3. Правда, що ти розумієш мову глухих? 4. Як ти думаєш, буде багато людей на зупинці? 5. Його важко зрозуміти. 6. Вночі був сильний вітер. Ти чув? 7. В багатьох містах небезпечно цими днями. Особливо лячно вночі. 8. Котра година? 9. Ми зупинились у дуже великому готелі. Там було близько 250 номерів. 10. Шкода, що ти не можеш зустрітись з нами. Буде весело. 11. Скільки в групі студентів? 12. Було нелегко знайти твій будинок. 13. Мені не подобається суп. Він пересолений. 14. У супі багато перцю. 15. Щось трапилось? – Щось з моїм оком.

СПОЛУЧНИК (THE CONJUNCTION)

Сполучники вживаються для зв'язку членів речення і цілих речень у складних реченнях. Вони виражають різні відношення між членами речення і між реченнями, але самі не є членами речення.

За своєю структурою **сполучники** поділяються на:

- **прості** (*and, but, or, that, if, so, though* та інші);
- **похідні** (*unless, because, until* та інші);
- **складні** (*therefore, however, nevertheless* та інші);
- **складені** (*as soon as, in order to, as if, as well as* та інші).

Деякі складені сполучники називаються **парними**, тому що вони складаються з двох частин (**both ... and** – як ... так і; **either ... or** – або ... або; **neither ... nor** – ні ... ні та інші).

В англійській мові залежно від функції сполучника розрізняють **сполучники сурядності** і **підрядності**.

• **Сполучники сурядності** з'єднують однорідні члени речення, а також окремі речення. Вони поділяються на три основні групи:

1. Єднальні: **and** і, та; **as well as** так само, як і; **both ... and** як ... так і; **not only ... but also** не тільки ..., а й; **neither ... nor** ні ... ні:

Life expectancy in Austria is now 82, but it is several years lower than in Germany.	<i>Тривалість життя в Австрії зараз складає 82 роки, але вона на декілька років коротша, ніж в Німеччині.</i>
---	---

2. Розділові: **or** або, чи, інакше; **either ... or** або ... або:

He is either in this or in that room.	<i>Він або в цій, або в тій кімнаті.</i>
---	--

3. Протиставні: **but** але; **yet** проте; **still** все ж; **whereas** тоді як:

The house is situated far from the city centre, yet the district looks very attractive.	<i>Будинок розташований далеко від центру міста, проте район виглядає дуже привабливо.</i>
--	--

• **Сполучники підрядності** приєднують підрядні речення до головного. Серед сполучників підрядності розрізняють сполучники способу дії, місця, часу, причини, результату тощо, залежно від того, які підрядні речення вони вводять.

Сполучники підрядності **when** коли; **while** у той час як; **if** якщо, якби; **unless** якщо не; **as though, as if** наче, ніби; **though** хоч вживаються також у простих реченнях – вони вводять обставини часу, умови, способу дії, допустові:

Though plain, every dish was good.	<i>Хоч і проста, кожна страва була смачна.</i>
---	--

Як і в українській мові, для зв'язку підрядних речень з головними використовуються не тільки сполучники, а й **сполучні слова** – займенники **who (whom), whose, what, which, that** і прислівники **where, when, how, why**.

Сполучники і сполучні слова відрізняються тим, що сполучники не є членами речення, вони лише з'єднують члени речення або частини складного речення, а сполучні слова мають подвійну синтаксичну функцію – з'єднують підрядне речення з головним і водночас є членами підрядного речення (підметом, додатком, означенням, обставинами):

We did not know what had happened.	<i>Ми не знали, що трапилось.</i>
---	-----------------------------------

У цьому реченні сполучний займенник **what** є підметом підрядного речення.

✓ Підрядні речення **способу дії** вводяться такими сполучниками / сполучними словами: **as if / as though** (як, так як, так ніби) після *act, appear, be, behave, feel, look, seem, smell, sound, taste, how, (in) the way, (in) the way that, the way in which, (in) the same way, (in) the same way as* (як, в такий спосіб, в той самий спосіб, так як).

В підрядних реченнях способу дії для всіх осіб можна вживати **were** замість **was**.

Try to do it as I showed you. She acts as if she were in charge of the project.	<i>Спробуй зробити так, як я показував. Вона поводитьься так, ніби відповідальна за проект.</i>
---	---

✓ Підрядні речення **часу** вводяться такими сполучниками/ сполучними словами: **after** (після), **as** (як, поки,коли), **as long as** (поки), **as soon as** (як тільки), **before** (до, перед), **by the time** (до того як, перед тим, як), **every time** (кожного разу), **immediately** (негайно), **just as** (як тільки), **once** (як тільки), **the moment that** (як тільки, в той момент як), **until/till** (поки, поки не), **when** (коли), **while**(поки).

She left her job as soon as she got married. She had left by the time he arrived.	<i>Вона покинула роботу, як тільки вийшла заміж. Вона пішла до того, як він прибув.</i>
--	---

✓ Підрядні речення **причини** вводяться такими сполучниками/ сполучними словами: **as** (так як), **because** (тому, що), **for** (тому, що, бо), **on the grounds that** (через те, що), **the reason for** (причина в тому, що), **the reason why** (причина чому), **because of/ due to** (через щось, відповідно до, згідно з).

Due to the fact that he had no money, he was unable to buy any Christmas presents. I didn't invite him, for I don't like him.	<i>Через те, що у нього не було грошей, він не міг купити різдвяні подарунки. Я не запросила його, бо він мені не подобається.</i>
--	--

✓ Підрядні речення **міця** вводяться такими сполучниками/ сполучними словами: **where** (де, куди), **wherever** (де б, куди б), **everywhere** (будь-куди), **anywhere** (будь-куди).

<p>Everywhere Joan goes she gets into trouble. She'll follow him wherever he goes.</p>	<p><i>Куди б вона не йшла, Джоан завжди потрапляє в проблеми. Вона слідує за ним, куди б він не йшов.</i></p>
--	---

✓ Підрядні речення **результату** вводяться такими сполучниками/ сполучними словами: **that** (після **such/such a(n)/so ...**) (такий, що), **as a result** (в результаті), **consequently** (в результаті, тому), **so** (тому, таким тином).

<p>It was such bad weather that we stayed in. (The weather was so bad that we stayed in.)</p>	<p><i>Погода була така погана, що ми залишились вдома.</i></p>
<p>The cinema was crowded so we left.</p>	<p><i>Кінотеатр був переповнений, тому ми пішли.</i></p>

PRACTICE

Exercise 1. Use conjunctions (*and, but, or, if, unless, as if, although, because, as soon as, until, while, whereas, after, so that*) **to complete the sentences below.**

- I promise not to tell him the truth ___ I see him at the party.
- My mother rang me up ___ she was worried about me.
- He's going to study in the USA ___ he passes his exams.
- If this radio doesn't work, bring it back ___ we'll give you your money back.
- I'll call you ___ I get home.
- We managed to get tickets ___ the theatre was full.
- We can't do anything ___ the doctor arrives.
- We might as well have a cup of tea ___ we are waiting.
- Have you settled down ___ you retired?
- He looked everywhere for the cat ___ his wife was fond of it.
- You will be in trouble ___ you stop doing that!
- Sound travels at 330 metres per second, ___ light travels at 300,000 kilometres per second.
- I feel ___ I'm getting cold.
- Let's start now, ___ we're sure to have enough time.
- You must submit the documents today, ___ you will be refused a visa.
- ___ we receive financial support, we will continue the experiment.
- The speaker was moving too fast, ___ we could hardly follow him.
- We had to ask Mr. Simpson for help ___ we didn't have enough information.
- She came to the office well in advance ___ she could look through the documents before the meeting.
- ___ you realize that your position is very responsible, you will not be able to win your colleagues' trust.
- My friends behave ___ nothing had happened. It makes me mad!
- Only ___ the goods were delivered to the port, we received access to all the documents.

23. ___ I know the truth, I wouldn't like to share the information with anyone.
24. You will be punished ___ you go on lying to your parents.
25. I'm afraid we will depend on him ___ we start earning money ourselves.

Exercise 2. Complete the sentences below with either ... or, neither ... nor, both ... and.

1. You may have ___ tea ___ coffee.
2. He is well known ___ in our country ___ abroad.
3. We saw ___ you ___ your friend at the party yesterday. Where were you?
4. At the party they will ___ dance ___ listen to music.
5. We call this room "the hall" and use it ___ as a sitting room ___ a living-room.
6. If you go by tram you may be late for lessons. Take ___ the underground ___ a taxi.
7. ___ Nick ___ George were late for the lessons because they went by tram.
8. From the corridor you can ___ get to the sitting-room ___ to the study.
9. In the evening we ___ watch TV ___ read newspapers.
10. ___ Tom ___ Harry has much money.
11. I ___ admire ___ distrust him. I just don't know him.
12. The boarding school ___ depressed me ___ made me want to go home immediately.
13. I wouldn't recommend you ___ a Fiat ___ a Citroen. You'd better start with a Toyota.
14. His attitude to Gloria was ___ open-hearted ___ fair. In fact, he was not serious about their relationship.
15. I'd like to have ___ a cat ___ a dog. I see no problem about keeping two pets at home.

Exercise 3. Underline the correct item.

1. **For / Since** the children are staying at their grandmother's. let's go out for the evening.
2. He was an hour late **because / due to** he missed the bus.
3. The road is closed **as a result / for** of an oil spillage.
4. **As / Since** long as you are here, why don't you stay for lunch?
5. **For / As** it's raining outside, let's take a taxi.
6. The hotel was fully booked. **Therefore, / On the grounds that** we stayed at a guest house.
7. I borrowed your pen **since / due to** you weren't using it.
8. **For / Since** I don't know the Becks very well, I've decided not to go to their party.
9. I will take a taxi **as / due to** I don't know the way.
10. **Because / Due to** the traffic, I arrived at the office late.
11. Tom didn't go to school today **because / for** he was ill.
12. The football match was cancelled **due to / as** the pitch was flooded.

Exercise 4. Fill in: so, such or such a(n).

London in the 1800s

In the late 1800s, London was 1) unhealthy place to live that the average life expectancy was as low as 24 years of age. The air was filled with 2) much coal smoke that thick smog hung permanently over the city. There was also 3) much rubbish in the streets that disease was everywhere. The city was 4) overcrowded that up to 30 people would often live together in the same room because there were 5) few houses. It was 6) difficult life

for the poor. They lived in 7) filthy conditions, had 8) little to eat, and led 9) terrible lives that eventually rich Londoners started to take notice. One of the most famous English authors, Charles Dickens, was 10) upset about how the poor lived that he wrote several books describing their hardships including *Oliver Twist* and *Hard Times*.

GRAMMAR TESTS

Test 1. Read the sentences below. Choose the correct answer (a,b or c).

- I listen to music on my MP3 player ... I walk to school.
a) while; b) once; c) as long as.
- I expect you to have written the essay ... next Monday.
a) until; b) by; c) since.
- Jim has lived in that house for ... I can remember.
a) as long as; b) just as; c) whenever.
- it rains, water leaks through the shed's roof.
a) By the time; b) Immediately; c) Every time.
- Lisa gets annoyed I leave the fridge door open.
a) just as; b) whenever; c) while.
- I've been studying in the library 10 o'clock this morning.
a) after; b) since; c) for.
- he graduated, George began working as an accountant.
a) As long as; b) After; c) By the time.
- he found his seat in the cinema, the film started.
a) While; b) As soon as; c) By the time.
- you arrive at the airport, a limo will be waiting to collect you.
a) If; b) When; c) While.
- I'm going to stay at home the rain stops.
a) by; b) by the time; c) until.

Test 2. Read the sentences below. For gaps (1-15) choose the correct answer (a,b,c or d).

- ___ it rained a lot, we enjoyed our holiday on the Bahamas.
a) Although; b) In spite of; c) In case; d) Because.
- She only accepted the job ___ the salary, which was very high.
a) although; b) in spite of; c) despite; d) because of.
- Yesterday I couldn't fall asleep ___ the fact that I was very tired.
a) although; b) in spite of; c) despite of; d) because.
- She is going to take some more food with her ___ she gets hungry.
a) though; b) as; c) unless; d) in case.
- ___ you learn all the material, you'll fail the exam.
a) Because; b) Unless; c) Despite; d) Although.
- ___ yesterday was Easter, all the shops were closed.
a) In spite; b) Unless; c) As; d) In case of.

7. All the members of my family have got the flu. Our house is ____ a hospital.
a) like; b) as; c) as if; d) as long as.
8. I met a lot of friends ____ I was on holiday.
a) during; b) in spite; c) by the time; d) while.
9. I'll be doing my homework ____ 9 p.m.
a) during; b) as soon as; c) until; d) by.
10. ____ the time she came all the guests had gone.
a) Until; b) By; c) Till; d) Because of.
11. ____ Tom ____ Mary were late for the lesson.
a) Both, and; b) Either, or; c) Neither, nor; d) Either, and.
12. She said she would let me know about her arrival but she ____ phoned ____ wrote a message.
a) both, and; b) as well, as; c) neither, nor; d) either, or.
13. Listen! ____ Ann ____ Jennifer is playing the piano upstairs.
a) Both, and; b) Either, and; c) Neither, nor; d) Either, or.
14. You should start cleaning your room ____ you come home.
a) till; b) as soon as; c) during; d) unless.
15. She woke up at 8 a.m. ____ she managed to catch the 8.45 train.
a) Nevertheless; b) Whereas; c) Although; d) Because.

TRANSLATION ACTIVITIES

Activity 1. Translate into English.

1. Вона була така засмучена, що не могла перестати плакати. 2. Він пропустив маршрутку, тому й запізнився на зустріч. 3. Робітники вирішили страйкувати тому, що не були задоволені зарплатнею. 4. Ніхто не знав причини, чому він зник. 5. Коробка була така важка, що ми не могли її підняти. 6. Магазин закrywся до того, як ми прийшли туди. 7. Чи бачив ти мій годинник десь у квартирі? 8. Я впізнав його до того, як він зняв окуляри. 9. Якщо ти не приймеш рішення сьогодні, я подзвоню завтра. 10. Вона приготує вечерю, як тільки закінчить прибирати. 11. Я пояснювала дітям так, як мене вчили. 12. Він поводитьься так, ніби він все знає. 13. У неї було відчуття, ніби вона зустрічала його раніше. 14. Вони ставляться до мене як до дитини. 15. Виглядає так, наче збирається на дощ.

Activity 2. Translate into English.

1. Жінка, яка купила сусідній будинок, дуже товариська. 2. Готель, що навпроти музею, – дуже дорогий. 3. Студенти, які брали участь у мітингу, – заарештовані. 4. 1992 р. – це рік, коли відбулась моя перша поїздка закордон. 5. Жінка, з якою розмовляє мій брат, є медсестрою. 6. Ось університет, де вчився І. Франко. 7. Я подзвоню тобі, коли звільнюсь. 8. Коли ти перестанеш жартувати про свій вік? 9. Я не міг знайти місця для паркування ніде поблизу офісу. 10. Вона багато помилялась, оскільки у неї не було досвіду. 11. Ми не знали, що вона заміжня, оскільки вона рідко говорить про себе. 12. Вони звернули ліворуч, бо не хотіли гаяти час у заторах. 13. Їжа була настільки гостра, що ми залишили майже все. 14. Місто було таке неприємне, що я поїхала негайно. 15. Це було настільки неприємне місто, що я поїхала негайно.

Activity 3. Translate into English.

1. Вони говорили пошепки, щоб не розбудити інших пацієнтів. 2. Я запрошу її, щоб вона не почувалась самотньою. 3. Я допоможу тобі, як тільки закінчу переклад. 4. Всі закохались в лінивого кота в той момент, як він вперше з'явився на екранах телевізорів. 5. Я не піду, поки не дочекаюсь результатів. 6. Ви можете бути вільні, коли захочете. 7. Чи хочете ви мене щось запитати до того, ніж ми почнемо? 8. Ми дізнались багато один про одного, поки відвідували мовні курси. 9. Ми чекали тебе, поки не стемніло. 10. Він відправився в Оксфорд, щоб отримати ступінь з медицини. 11. Ми не пішли в ліс через страх загубитись. 12. Це такий малесенький діамант, що я не можу його навіть побачити. – Він такий малий, що не засліпить твоєї краси. 13. Він надто лінивий. Тому й втратив і цю роботу. 14. Чому ти так поспішаєш? 15. Оскільки я не знаю їх дуже добре, я не почуватимусь комфортно у їхньому товаристві.

Таблиця неправильних дієслів (Irregular Verbs)

Infinitive	Past Simple	Past Participle	Переклад
to abide	abode (abided)	abode (abided)	дотримуватися
to arise	Arose	arisen	виникати
to be	was / were	been	бути
to bear	Bore	born (borne)	нести
to beat	beat	beaten	бити
to become	became	become	ставати
to begin	began	begun	починати
to bend	bent	bent	згинатися
to bet	bet	bet	ставити
to bid	bade (bid)	bidden (bid)	взяти участь в торгах
to bind	bound	bound	пов'язувати
to bite	bit	bitten	вкусити
to bleed	bled	bled	кровоточити
to blow	blew	blown	дути
to break	broke	broken	ламати
to breed	bred	bred	вирощувати
to bring	brought	brought	приносити
to broadcast	broadcast	broadcast	віщувати
to build	built	built	будувати
to burn	burnt (burned)	burnt (burned)	горіти, палити
to burst	burst	burst	прорватися
to buy	bought	bought	купувати
to cast	cast	cast	кидати

to catch	caught	caught	ЛОВИТИ
to choose	chose	chosen	ВИБИРАТИ
to cling	clung	clung	ЧІПЛЯТИСЬ, ПРИЛИПАТИ
to come	came	come	ПРИХОДИТИ
to cost	cost	cost	КОШТУВАТИ
to creep	crept	crept	ПОВЗТИ
to cut	cut	cut	РІЗАТИ
to deal	dealt	dealt	ЗАЙМАТИСЯ СПРАВАМИ
to dig	dug	dug	КОПАТИ
to dive	dove (dived)	dived	ПІРНАТИ, ЗАНУРЮВАТИСЯ
to do	did	done	РОБИТИ
to draw	drew	drawn	МАЛЮВАТИ / ТЯГНУТИ
to dream	dreamed (dreamt)	dreamed (dreamt)	МРІЯТИ
to drink	drank	drunk	ПИТИ
to drive	drove	driven	КЕРУВАТИ АВТОМОБІЛЕМ
to dwell	dwelt	dwelt	ЖИТИ
to eat	ate	eaten	ЇСТИ
to fall	fell	fallen	ПАДАТИ
to feed	fed	fed	ГОДУВАТИ
to feel	felt	felt	ВІДЧУВАТИ
to fight	fought	fought	БОРОТИСЯ
to find	found	found	ЗНАХОДИТИ
to fit	fit (fitted)	fitted	ПІДХОДИТИ (напр., за розміром)
to flee	fled	fled	БІГТИ
to fling	flung	flung	КИДАТИ

to fly	flew	flown	літати
to forbid	forbade	forbidden	заборонити
to forecast	forecast	forecast	передбачити
to forget	forgot	forgotten	забути
to forgive	forgave	forgiven	пробачити
to foresee	foresaw	foreseen	передбачити
to foretell	foretold	foretold	прогнозувати
to forsake	forsook	forsaken	покидати
to freeze	froze	frozen	заморозити
to get	got	got (gotten)	отримати
to give	gave	given	дати
to go	went	gone	йти
to grind	ground	ground	точити / молоти
to grow	grew	grown	рости
to hang	hung (hanged)	hung (hanged)	висіти
to have	had	had	мати
to hear	heard	heard	чути
to hide	hid	hidden	ховати
to hit	hit	hit	попадати
to hold	held	held	тримати
to hurt	hurt	hurt	завдавати болю
to keep	kept	kept	підтримувати, втримувати
to kneel	knelt (kneeled)	knelt (kneeled)	ставати на коліна
to knit	knit (knitted)	knit (knitted)	в'язати, плести
to know	knew	known	знати
to lay	laid	laid	класти/стелити
to lead	led	led	вести

to leap	leaped (leapt)	leaped (leapt)	стрибати
to learn	learnt (learned)	learnt (learned)	учитися
to leave	left	left	покидати, залишати
to lend	lent	lent	кредитувати
to let	let	let	дозволити
to lie	lay	lain	лежати
to light	lit	lit	запалювати, освічувати
to lose	lost	lost	втрачати, губити
to make	made	made	робити
to mean	meant	meant	означати
to meet	met	met	зустріти
to misgive	misgave	misgiven	вселяти побоювання
to mishear	misheard	misheard	помилитися
to mishit	mishit	mishit	промахнутися
to mislay	mislaid	mislaid	покласти не на місце
to mislead	misled	misled	ввести в обман
to misread	misread	misread	неправильно розуміти/читати
to misspell	misspelt (misspelled)	misspelt (misspelled)	писати з помилками
to misunderstand	misunderstood	misunderstood	неправильно розуміти
to mistake	mistook	mistaken	помилитися
to mow	mowed	mown	косити
to offset	offset	offset	компенсувати
to outbid	outbid	outbid	перебити ціну
to outdo	outdid	outdone	перевершити

to outrun	outran	outrun	переганяти
to overcome	overcame	overcome	подолати
to overdraw	overdrew	overdrawn	перебільшувати
to pay	paid	paid	платити
to plead	pled (pleaded)	pled (pleaded)	благати
to put	put	put	класти, ставити
to quit	quit (quitted)	quit (quitted)	виходити, покидати
to read	read	read	читати
to reset	reset	reset	повертати
to rid	rid	rid	позбавити
to ride	rode	ridden	їздити верхи
to ring	rang	rung	дзвонити
to rise	rose	risen	підніматись
to run	ran	run	бігти
to say	said	said	казати
to see	saw	seen	бачити
to seek	sought	sought	шукати
to sell	sold	sold	продавати
to send	sent	sent	посилати
to set	set	set	садити / встановлювати
to sew	sewed	sewn (sewed)	шити
to shake	shook	shaken	трясти
to shave	shaved	shaven (shaved)	бритись
to shear	sheared	shorn (sheared)	стригти
to shed	shed	shed	скидати, проливати
to shine	shone	shone	світити
to shoot	shot	shot	стріляти

to show	showed	shown	показати
to shrink	shrank (shrunk)	shrunk	зменшуватися
to shut	shut	shut	закрити
to sing	sang	sung	співати
to sink	sank	sunk	тонути
to sit	sat	sat	сидіти
to slay	slew	slain	вбити
to sleep	slept	slept	спати
to slide	slid	slid	кавзати
to sling	slung	slung	кидати
to smell	smelt	smelt	пахнути / нюхати
to smite	smote	smitten	вдаряти
to speak	spoke	spoken	говорити
to speed	sped (speeded)	sped (speeded)	мчати
to spell	spelt (spelled)	spelt (spelled)	читати по буквах
to spend	spent	spent	тратити / проводити
to spill	spilt (spilled)	spilt (spilled)	пролити
to spin	spun	spun	крутити
to spit	spat	spat	плювати
to split	split	split	розділяти
to spoil	spoilt (spoiled)	spoilt (spoiled)	псувати
to spread	spread	spread	розпахнути
to spring	sprang	sprung	скакати
to stand	stood	stood	стояти
to steal	stole	stolen	красти
to stick	stuck	stuck	прикріпити, приклеїти

to sting	stung	stung	жалити
to stink	stank	stunk	неприємно пахнути
to strike	struck	struck	вдаряти
to string	strung	strung	нанизати
to swear	swore	sworn	сваритися
to sweep	swept	swept	підмітати
to swell	swelled	swollen (swelled)	надуватися
to swim	swam	swum	плавати
to swing	swung	swung	качати
to take	took	taken	брати
to teach	taught	taught	вчити
to tear	tore	torn	рвати
to tell	told	told	розказати
to think	thought	thought	думати
to throw	threw	thrown	кидати
to thrust	thrust	thrust	штовхати / засовувати
to tread	trod	trodden (trod)	ставати, ступати
to undercut	undercut	undercut	знижувати ціну
to undergo	underwent	undergone	знавати
to understand	understood	understood	розуміти
to undo	undid	undone	відмінити, розривати (угоду)
to uphold	upheld	upheld	підтримати
to upset	upset	upset	засмутити
to wake	woke (waked)	woken (waked)	будити
to waylay	waylaid	waylaid	підстерігати
to wear	wore	worn	носити, одягати

to weave	wove (weaved)	woven (weaved)	ткати
to wed	wed (wedded)	wed (wedded)	одружуватися
to weep	wept	wept	плакати / пітніти
to wet	wet (wetted)	wet (wetted)	зволожувати
to win	won	won	вигравати, перемагати
to wind	wound	wound	заводити / намотувати
to withstand	withstood	withstood	встояти, витримати
to wring	wrung	wrung	стискати, викручувати
to write	wrote	written	писати

ЛІТЕРАТУРА

1. Bill Mascull. Business Vocabulary in Use. – Cambridge University Press, 2002. – 172 p.
2. Dooley J., Evans V. Grammarway 4. – Express Publishing, 1999.
3. Elaine Walker, Steve Elsworth. Grammar Practice. – Longman, 2000. – 204 p.
4. Fowler W.S. First Certificate. Use of English. – Longman, 1996. – 128 p.
5. Fuchs M., Bonner M. Grammar Express. – Longman, 2004.
6. Murphy R. English Grammar in Use. – Cambridge University Press, 1992. – 328 p.
7. Murphy R. English Grammar in Use. – Cambridge University Press, 2004. – 379 p.
8. Paul Emmerson. Business Grammar Builder. – Macmillan, 2006. – 272 p.
9. Thomson A., Martinet A. A Practical English Grammar. Exercises 1. – Oxford University Press, 1986. – 181 p.
10. Vince M. First Certificate. Language Practice. English Grammar and Vocabulary. – Macmillan, 2003. – 342 p.
11. Валігура О. Комплексна підготовка до ЗНО / О. Валігура, Л. Давиденко. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2013. – 608 с.
12. Верба Г. В. Довідник з граматики англійської мови / Г. В. Верба, Л. Г. Верба. – К.: Освіта, 1994. – 320 с.
13. Гончарова О. В. Граматика сучасної англійської мови: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форм навчання / О. В. Гончарова, Є. Д. Коротенко, Т. З. Косовська, Н. І. Ковальова. – Краматорськ: ДДМА, 2009. – 208 с.
14. Довгополова Я. В. Англійська мова: навч.-практ. довідник / Я. В. Довгополова. – Х.: Торсінг плюс, 2012. – 256 с.
15. Довгополова Я. В. Англійська мова. Комплексний довідник / Я. В. Довгополова, Г. М. Погожих. – Х.: Торсінг плюс, 2012. – 224 с.
16. Зайковскі С. А., Адамовська Л. М. Англійська мова. Довідник / С. А. Зайковскі, Л. М. Адамовська. – Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2003. – 576 с.
17. Мартинюк А. П. Англійська мова: навч. посібник / А. П. Мартинюк. – К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. – 352 с.

Кузьо Любов Іванівна,
*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Кашук Мар'яна Григорівна,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Львівського державного університету внутрішніх справ*

English Grammar In Practice

Навчальний посібник

Видано в авторській редакції

Макетування *Н. М. Лесь*

Друк *А. М. Радченко*

Підписано до друку 10.03.2017 р.
Формат 60×84/8. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 40,46.
Тираж 100 прим. Зам. № 15-17.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.